JEAN-
BAPTISTE
DEL AMO

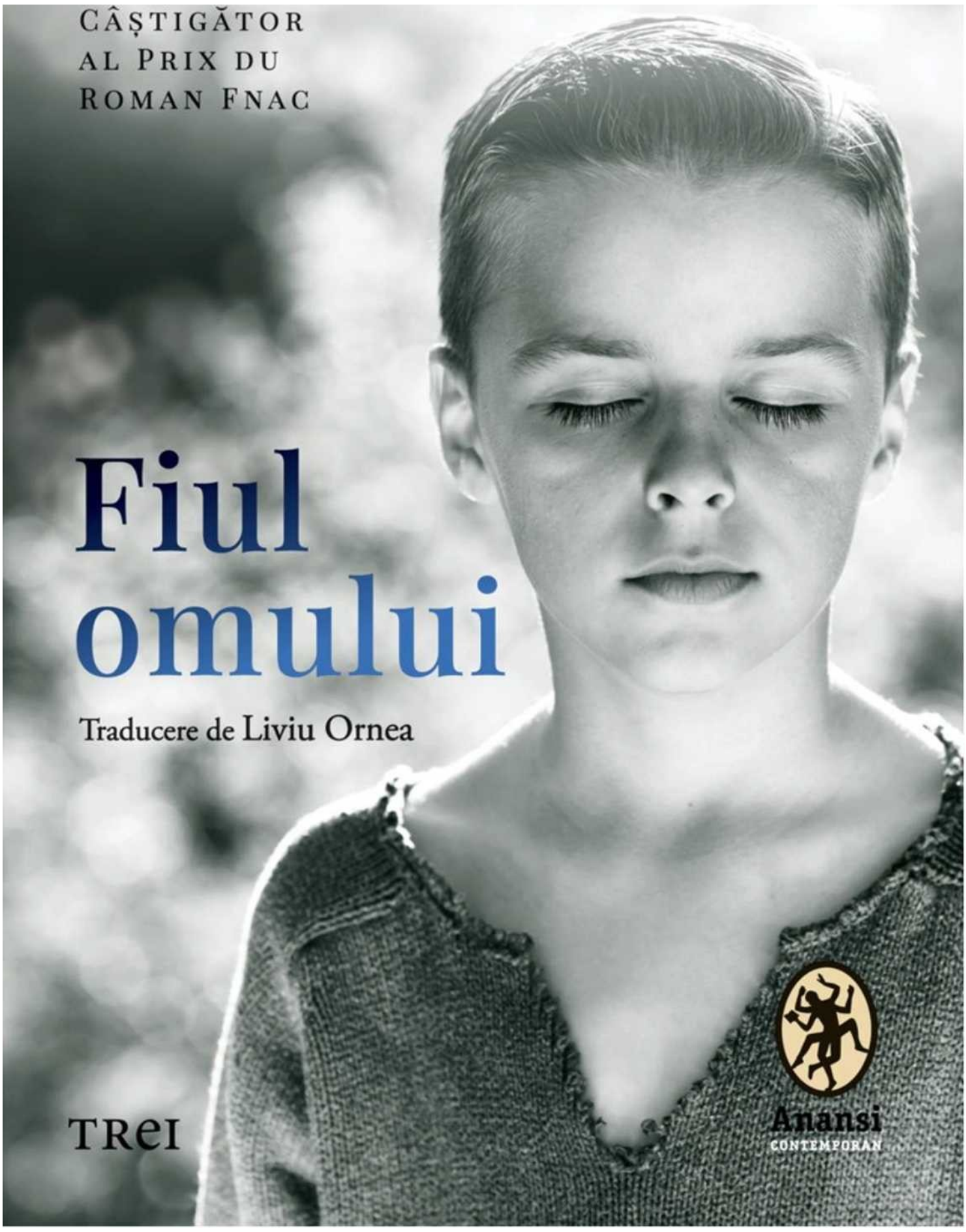

JEAN-BAPTISTE

DEL AMO

Fiul omului

roman

Traducere din limba franceză de
Liviu Ornea

TRei

„Iar furia părinţilor va renaşte în fiii lor, la fiecare generaţie.” Seneca, *Thyestes*

Conducătorul se opreşte, ridică ochii spre cer şi, preţ de o clipă, cercul întunecat al pupilei sale se aliniază pe cercul alb al soarelui, steaua îi fulgeră retina şi fiinţa târâtoare prin noroiul originar îşi întoarce privirea şi contemplă valea prin care înaintează însoţită de ai săi: o stepă bătută de vânturi, cu vegetaţie joasă, presărată cu arbuşti în forme tânguioase; un pământ mohorât peste care pluteşte în negativ imaginea astrului zilei, lună neagră aşezată pe orizont.

De zile-ntregi merg către vest, cu vântul toamnei şfichiuindu-le feţele. Bărbi încâlcite acoperă obrajii aspri ai bărbaţilor. Femei cu chipuri rubiconde îşi cară bebeluşii înveliţi în blănuri roase. Mulţi vor muri pe drum, învineţiţi de ger sau răpuşi de dizenterie când vor bea apa clocită din bălţile unde s-au adăpat turmele de sălbăticiuni. Cu degetele goale ori cu ascuţişul lamelor, bărbaţii le vor săpa gropi triste în pământ.

Vor aşeza acolo trupul înfaşat care, în noaptea mormântului, va părea încă şi mai neînsemnat; vor strecura alături lucruşoare inutile, blana în care era învelit copilul, o păpuşă de cânepă, un şirag din oscioare care curând nu se vor mai deosebi de ale micuţului mort. O să-i arunce-n faţă pumni de pământ care-i vor pecetlui ochii şi gura, apoi vor acoperi muşuroiul cu bolovani ca să apere rămăşiţele de vulturii în căutarea tainului. Se vor pune în sfârşit din nou în mişcare şi numai mama va mai arunca, poate, o ultimă privire peste umăr, către moviliţa scânteietoare,

înghiţită rapid de umbra vreunui dâmb.

Un bătrân îşi târăşte trupul descărnat acoperit de o blană groasă, cu perii înfoiaţi de vijelie. Odinioară a condus şi el grupul peste vai şi platouri, de-a lungul cursurilor de apa cu maluri răsfrânte, înspre pământuri hrănitoare şi ceruri mai îngăduitoare. Acum, abia se ţine în urma celor mai tineri şi mai îndrăzneţi decât el, cei care deschid drumul, hotărăsc instalarea taberei la sfârşitul zilei şi ridicarea ei în zori. Se-ntâmplă ca, la intrarea câte unei peşteri unde poposesc, să aprindă un foc care spintecă noaptea, luminând cu flăcările sale contururile unor desene rupestre pe care alţii, înaintea lor, le-au trasat la lumina pâlpâindă a unei lămpi cu seu.

În bezna adâncă, se strâng unii într-alţii, lipindu-şi corpurile grosolane acoperite până peste gât cu piei mari. Răsuflarea lor scoate aburi şi ei rămân încă multă vreme treji, cu ochii larg deschişi, în timp ce mamele încearcă să ostoiască plânsul sugarilor frecându-le buzele de sfârcurile sânilor. Unii bărbaţi vorbesc în şoaptă, aţâţă jarul ale cărui văpăi roşcate se reflectă preţ de-o clipă în irisul celor ce stau de veghe şi apoi se-nalţă rotindu-se, de parc-ar încerca să atingă imensitatea cerului, unde alte văpăi se mistuie înainte să dispară, înghiţite de miezul lacom al nopţii.

Promiscuitatea pieilor care-i acoperă le stârneşte pofta de împerechere. Uneori, fără să-i pese de copilul pe care încă îl încălzeşte pe pântec, masculul apucă crupa femelei, puţin

contează dacă i-a fost oferită ori refuzată, îşi vâră-n ea sexul pe care l-a umezit întâi cu o flegmă groasă şi loveşte de câteva ori până-şi dă drumu-n ea. Până să i se scurgă pe coapse în timp ce ea adoarme, sămânţa va fecunda poate femela care, peste trei anotimpuri, muşcând dintr-o bucată de lemn, va naşte la umbra unui tufiş, la câţiva paşi de locul unde grupul s-a oprit s-o aştepte.

Pe vine, ţinută de mâini de alte femei care-i şterg pe rând fruntea, pulpele, sexul, va expulza rodul împreunării sale direct pe pământ sau în mâinile unei moaşe. O lamă de silex va tăia cordonul ombilical. Lucrul scos la lumină şi aşezat pe burduful gol al pântecului mamei se va căţăra ca să bea din mamelă corasla, pornind as fel ciclul necesar supravieţuirii sale, necontenită înghiţire şi eliminare prin excreţie a lumii.

Dacă pruncul supravieţuieşte primelor veri şi primelor ierni, dacă hoitul lui nu se alătură celor deja lăsate în urmă – dintr-unul, târât de un castor lângă un iaz, mai rămâne o vreme doar cutia toracică pe jumătate înfundată în mâl, iar de sub arcul coastelor, până să se facă şi ele praf şi pulbere, se ridică o tulpină de barba-ursului, albă ca un os –, va merge curând alături de ai lui, acceptat printre ei, va citi calea stelelor, va ciocni pietre una de alta ca să scoată din ele foc şi să le ascută, va învăţa secretul plantelor, va obloji răni şi va pregăti trupurile morţilor pentru ultima călătorie.

Poate că moartea îl va păsui o vreme şi va apuca şi ora în care carnea sa, deja ostenită, îl

va împinge să se reproducă. Atunci nu se va linişti până nu va reuşi să găsească pe una de-a lor cu care să se împerecheze, va îmbrăţişa la întâmplare, pe bâjbâite o altă fiinţă mizerabilă ca şi el, în frigul unei nopţi incendiate, sub cerul pe care se roteşte Calea Lactee. După ce paşii-i vor fi parcurs o bucată de pământ, după ce va fi cunoscut câteva dimineţi albe şi câteva amurguri, scânteierea de-o clipă a copilăriei şi ineluctabila decrepitudine a trupului, va crăpa şi el într-un fel sau altul, înainte să fi împlinit treizeci de ani.

Deocamdată însă, copilul aparţine neantului; nu e decât o infimă, neglijabilă probabilitate în timp ce hoarda oamenilor înaintează prin vijelie cu capul plecat, turmă verticală, încăpăţânată şi zdrenţăroasâ. Poartă pe umeri sau trag pe sănii rudimentare piei argăsite şi oale de lut lucrate de mâinile lor, conţinând rezervele de grăsime. Ţin în ele şi rădăcini, nuci şi fructe de pădure culese pe drum, cu care se întremează sugându-le sucul amărui ori dulceag şi mestecând pulpa uscată, ale cărei fibre devin comestibile când sunt umezite cu salivă.

După mai multe săptămâni de mers, ajung pe malul unui râu plin cu peşte, cu albia sinuoasă, care traversează până hăt departe câmpia peste care se abat umbrele norilor gonind dinspre est către vest. Umbrele se grăbesc şi-o iau înaintea norilor, întunecând hălci întregi din peisaj, adâncesc văgăunile, nivelează mlaştinile, îndesesc pădurile, în care maroniul verzui se transformă dintr-odată în negru tăciune, şi preschimbă apa bălţilor în vaste oglinzi de sticlă străpunse în tot locul de trestii uscate

care foşnesc în vânt ca nişte aripi de insecte. Norii cu coame imaculate se-ndepărtează şi ziua se-nstăpâneşte iar, pârjolind pământul. Din smârcuri se ridică un stol de bâtlani; săgeata gâtului lor străpunge văzduhul, iar aripile întinse scânteiază pe albastrul electric.

Oamenii se opresc şi ridică tabăra. Unii dintre cei pricepuţi la pescuit intră-n torentul care înspumează bolovanii sau trunchiurile de copaci aduse de curent. Pescarii înaintează de-a lungul malurilor, scrutează fundul apei. Suprafaţa le oglindeşte chipurile ca de maimuţă şi, dincolo de ele, cerul înnorat care pluteşte deasupra mozaicului de pietre rotunjite şi netezite de râu. Vuietul torentului şi efortul pe care-l fac pentru a sonda cu privirea reflexele apelor repezi nu întârzie sa arunce pescarii într-un soi de transa. Aplecaţi, cu braţele atârnând, cu spuma pe coapse sau pe şolduri, cu mâinile abia atingând suprafaţa apei cu vârfurile degetelor, înaintează ca pe nişte picioroange maronii, fasonate de râu.

Unul dintre ei se apleacă mai în faţă şi-şi afundă braţele-n şuvoi. Zărise într-un ochi de apă mai calm, lângă un trunchi de copac pe jumătate sprijinit de mal, unduirea fantomatică a unui somon care urcă în susul râului, reflexele sale metalice topindu-se în vuietul mereu schimbător al valurilor. Se apropie de el cu extremă încetineală, având grijă ca nu cumva să i-o ia umbra înainte. Rămâne cu braţele nemişcate puţin sub suprafaţa apei – luciul ei le face să arate foarte distorsionat, astfel că membrele par acum despărţite de pescar, parte

a realităţii cuprinse în râu – şi priveşte ţintă ochiul somonului, pupila smălţată cu aur, opalescenţa solzilor preorbitali.

Cu infinită precauţie, pescarul îşi împreunează mâinile sub burta somonului şi, pentru o clipă, pare că îl ţine ca pe-o ofrandă pe care-o dăruieşte râului sau, cel puţin, că-i sprijină înotul static, preţios şi delicat. Când palmele lui ating înotătoarele abdominale ale somonului, peştele tresare brusc, dar nu încearcă să fugă. Pescarul aşteaptă răbdător, imobil, palmele sale nu mai reţin decât străfulgerări de lumină-n mişcare, îşi mută iarăşi mâinile dedesubtul somonului care, de data asta, se lasă mângâiat şi chiar ridicat şi abia când linia sa dorsală taie suprafaţa apei încearcă să scape printr-o răsucire formidabilă.

Dar mâinile pescarului s-au strâns; cu un gest ferm, scoate peştele din râu şi-l azvârle înspre malul de pe care îl urmăresc câţiva copii cu nuiele de alun ascuţite la un capăt. Unul dintre ei, o fetiţă chioară şi cu părul încâlcit, se năpusteşte asupra somonului care se zbate pe pietre, se lasă pe vine şi-l ţintuieşte la pământ cu o mână. îi înfige vârful lăncii în orificiul branhial şi i~l scoate prin gură. Maxilarul inferior se deschide şi se închide zadarnic, iar fetiţa ridică deasupra capului peştele tras în ţeapă, care sclipeşte în soare.

Ghemuite pe pietrele de la malul râului, două femei pregătesc somonii prinşi de pescari. Pielea maronie a mâinilor le străluceşte de solzi atunci când înfig în orificiul anal vârful silexului, taie pe lungime abdomenul, îşi

strecoară în spărtură arătătorul şi degetul mare ca să cureţe cavitatea abdominală. Scot din ea o grămăjoară de măruntaie maronii şi roşii, pe care-o aruncă pe jos cu o mişcare rapidă din încheietură. Fetita chioară stă lângă ele şi le urmăreşte j o y y *atent. Apucă vezica înotătoare dintre pietrele unde poposise, îi contemplă o clipă albeaţa irizată, apoi o face să pocnească-ntre degete.*

Femeile atârnă o piele de o alcătuire din crengi, o umplu cu apă şi apoi scufundă-n ea pietre încălzite deja în jarul unui foc. Aruncă-n apă şi midii din râu, adunate de copii, tuberculi şi plante aromatice culese şi uscate în vara dinainte, după care în sfârşit vine rândul peştilor, a căror carne nu întârzie să se desprindă în bucăţi. Curând, fiertura înmiresmează ţărmul albăstrui şi liniştit.

y y y

Pe seară, mănâncă pe săturate, iar copiii, epuizaţi de drum şi de joaca din apa repede a torentului, adorm în sunetele unei psalmodii intonate lângă foc de fostul conducător. E un cântec de dinaintea cântatului, de dinaintea chiar a vocii, o tânguire guturală, modulată, compusă din vibratouri şi mlădieri disonante, din expiraţii profunde şi grave, pentru care întregul corp al bătrânului devine cutie de rezonanţă. Uneori pare că nici nu iese din bătrân, ci din afara lui, din tainele nopţii adânci, din câmpia invizibilă, din albia neagră a râului şi din inima pietrelor – secrete convocate în acest trup uscat şi noduros ca o buturugă, pentru că nimic nu se clinteşte pe chipul acela năpădit de păr peste care trec doar volutele

luminoase ale flăcărilor.

Buzele abia-i tremură pe sub barbă, ochii închişi privesc înăuntrul său. Melopeea poartă cu ea un torent de imagini, de senzaţii a căror melancolie apăsătoare o simt cu toţii în chiar carnea lor, despre rătăcirile lor pe pământ, lipsite de scop şi sens, despre ciclul mereu reînnoit al anotimpurilor, despre morţii care merg în continuare alături de ei şi le revin în minte în puterea nopţii, la trecerea vreunei umbre furişate ori la auzul urletului unui lup. Iar când bătrânul tace, când cântecul se stinge înlâuntrul lui, atunci ei îşi ţin răsuflarea; tocmai s-a spus ceva despre insignifianţa şi măreţia lor.

în lumina unei dimineţi palide, lumea se dezvăluie acoperită de o brumă scânteietoare. Răsuflarea bărbaţilor se condensează în aerul îngheţat în timp ce aţâţă focul. Au făcut găuri în pământ, au înfipt în ele pari între care-au întins piei, ridicând astfel câteva colibe sub care dorm încă, strânşi unii într-alţii, femeile şi copiii, acoperiţi cu alte piei.

Peste tabără trece un stol de stâncuţe, se aşază mai încolo, pe ramurile unui copac – penajul lor de jais decupează scoarţa acoperită de chiciură. Se uită la bărbaţii care-ar putea să le lase ceva de înghiţit, iar bărbaţii se uită la stăncuţele care, uneori, le arată unde se găseşte un stârv în jurul căruia se strâng şi se dondănesc păsările – oamenii li-l şterpelesc şi-l aduc în tabără, îl mănâncă ei.

în curând vor rămâne fără provizii. Se hrănesc cu nuci, cu ghinde pe care le zdrobesc şi le fierb de mai multe ori ca să scape de tanin,

frământă din ele turte pe care le coc pe tăciuni. Scormonesc prin scorburile buştenilor după larve, dezgroapă rădăcini, smulg de pe copaci scoarţă şi muşchi comestibil.

în zori, zăresc un grup de cervide păscând liniştite la liziera pădurii. îşi iau suliţe cu lancea din lemn de pin tânăr curăţat de scoarţă, cu vârful dintr-o aşchie de silex şi-n capăt cu pene de şoim sau cucuvea. Pornesc în tăcere; o femeie şi trei bărbaţi. Pe lângă ultimul, merge şi un copil cu chipul emaciat, abia ajuns la pubertate. Are membrele subţiri, mişcările nesigure, tuleiele-i acoperă buza de sus şi obrajii. Se uită când la un vânător, când la altul cu ochi întunecaţi, năuci, înfipţi în fundul orbitelor scobite sub amontele proeminent al frunţii. îşi întoarce întruna capul către cel care încheie coloana – părintele lui – şi-l urmează îndeaproape. încearcă să copieze ceva din alura vânătorilor, din muţenia lor, pe care încearcă să le imite.

La început, par să se îndepărteze de căprioarele care continuă să pască indiferente – un cerb ale cărui coarne au căzut astă-toamnă îşi înalţă capul ca să adulmece în jur, rămâne neclintit, fornăie, suflă de câteva ori, respiraţia sa albă se condensează deasupra capului de parcă şi-ar fi expirat sufletul –, făcând un larg ocol înspre vest, peste mărăcinişul în care noaptea încă întârzie; siluetele lor abia se disting în lumina lunii în scădere, care păleşte deasupra lor în timp ce aurora, deodată purpurie şi roz, începe să despartă cerul de pământ.

Când văd cerbul la pândă, vânătorii înlemnesc şi-şi reiau înaintarea imediat ce animalul se apleacă din nou. Se opresc în ierburile albe şi adolescentul vede că tatăl lui scoate un săculeţ din încâlceala de piei care-l acoperă. îl ridică şi, cu vârful degetelor, face să ţâşnească dinăuntru un pumn de cenuşă care zboară pieziş între corpurile lor atente, apropiate, semn că peste câmpie suflă un vânticel în direcţia lor.

Tatăl încuviinţează şi vânătorii pornesc din nou. Ajunşi la liziera pădurii, se afundă-n umbra tufişurilor chiar în clipa când marele incendiu se ridică din est şi aruncă peste câmpie o lumină sălbatică.

Vânătorii înaintează, cu mare grijă pe unde calcă peste patul de frunze şi rămuriş acoperit cu chiciură. Curând văd mai clar ceata compusă din cerb, din trei ciute şi un ied născut sigur astă-primăvară, pentru că blănita lui seamănă deia cu a adultilor: un cenuşiu

> J))

închis, perlat cu rouă. Toţi poartă la baza gâtului un şervet deschis la culoare care se vede când înalţă capul; buza inferioară e albă sub nările negre, crupa e împodobită cu o oglindă albă.

Cu un gest repezit al mâinii, tatăl le ordonă celorlalţi doi vânători să se desfăşoare ca să încercuiască animalele, iar ei intră amândoi în desiş. Rămas singur lângă el, băiatul îi vede pe ceilalţi dispărând, înghiţiri rapid de trunchiurile cafenii, în noaptea pădurii. Bărbatul îi pune o mână pe umăr, semn să se lase-n jos, în spatele

unui copac culcat la pământ. Stau amândoi acolo, ghemuiţi, privind câmpia peste care acum plutesc fâşii de ceaţă, fumul care se ridică departe, din tabără, căprioarele luminate din spate de astrul în urcare, reduse la nişte siluete compacte la mijloc, dar cu contururile şterse de strălucirea lui, care le face să pară as fel şi mai zvelte, şi mai fragile, gata să se evapore dintr-o clipă într-alta.

De-atâta stat la pândă în frig, îi dor oasele. Strâng în pumni cozile suliţelor. Fiul nu-şi ia ochii de la faţa tatălui. De departe se-aude un sunet asemănător strigătului ascuţit al unei păsări de pradă, iar tatăl îşi pregăteşte pe dată suliţa – la fel face şi băiatul. îşi ţin respiraţia până când câmpia e străbătută de un al doilea semnal. Văd căprioarele sărind, smulse de pe păşune, avântându-se toate deodată în direcţia lor. Cei doi hăitasi au tâsnit din tufişuri şi aleargă cât pot de repede în urma animalelor, ţinându-se la distanţă unul de celălalt.

Animalele conduse de cerb dau să fugă spre spaţiul deschis al câmpiei, dar femeia le taie calea şi le goneşte. Cu mâna ridicată în dreptul pieptului, tatăl îi ordonă băiatului să nu se mişte. Băiatul vede căprioarele ţâşnind înspre ei, într-o tăcere întreruptă numai de răsuflarea lor şi de răpăitul surd al copitelor pe pământ, între două salturi majestuoase.

Tatăl îşi lasă-njos mâna şi amândoi se ridică dintr- o singură mişcare, sar în picioare din spatele buşteanului căzut. Văd cerbul dându-şi scurt capul spre spate. Cu ochii măriţi de spaimă, animalul îşi mută greutatea corpului pe

stânga şi coteşte spre tufişuri.

Vânătorii aruncă toţi deodată suliţele, care se înalţă în dimineaţa palidă. Totul pare să se oprească-n loc: armele care-şi urmează curba ascendentă deasupra câmpiei, căprioarele levitând deasupra smocurilor de iarbă, grumazul cerbului ajuns deja la umbra tufişurilor, unde frunzele moarte cad din coroanele copacilor, trupurile întunecate ale hăitaşilor şi, mai departe, un stol de păsări albe care-şi iau zborul, alungate de goana animalelor.

Suliţele aruncate de tata şi de femeie se înfig cu atâta putere în urma animalelor, încât vibrează sonor pe toata lungimea lăncilor. Suliţa celui de-al doilea hăitaş poposeşte-n iarbă lunecând cu şuier de năpârcă, în timp ce a adolescentului atinge fără zgomot umărul unei ciute.

Animalul e-mpins spre dreapta, se prăbuşeşte pe picioarele din faţă în stratul de frunze uscate şi de rămuriş poleit care trosneşte sub greutatea lui. Reuşeşte să se ridice cu o zvâcnire din tot corpul şi, dintr-un salt, trece de liziera pădurii. Bărbaţii îşi recuperează armele şi pornesc în urmărirea turmei, dar deja blana căprioarelor se confundă cu trunchiurile care se reproduc la infinit şi doar oglinda crupelor le îngăduie oamenilor să observe mişcările spasmodice în timp ce ele se afundă din ce în ce mai adânc printre ferigile înalte, ruginii. Vânătorii se desfăşoară din nou, înaintează la distanţă unii de alţii, împiedicându-se mereu de vegetaţie şi de smârcurile puturoase.

O lumină rece scaldă pădurea, striveşte formele, culorile. Tatăl se apleacă şi atinge uşor o buturugă sfărâmicioasă, iar când îşi ridică mâna, sângele de pe buricele degetelor are o întunecime stranie; abia după ce-şi întinde braţul în ochiul de lumină dintre crengile goale ale unui fag urma se colorează într-un roşu strălucitor. îşi şterge degetele de pieile care-i acoperă pieptul, cercetează atent solul şi descoperă lângă o baltă câteva urme lăsate de ciuta rănită, semn că şchioapătă şi nu se mai poate lăsa pe piciorul stâng din faţă.

Se aude la intervale regulate o ciocănitoare lovind într-un copac găunos. O creangă cade foşnind surd pe un pat de frunze. Mai încolo, ascuns de privirea tatălui, băiatul îşi ridică ochii spre vârfurile copacilor cu ramuri întunecate. Răsuflarea i se ridică şi se risipeşte deasupra lui. Se uită la inextricabila dantelărie vegetală cu care trebuie să lupte ca să înainteze, la trunchiurile care strălucesc peste tot, la păienjenişul de rădăcini care se iveşte de sub humus. Parfumul pădurii i se urcă la cap şi-l ameţeşte. Nu mai simte prezenţa celorlalţi vânători. I se pare că pădurea l-a împins în adâncurile organice ale pământului accidentat şi cleios în care-şi orchestrează fermentările tainice. Se agaţă de scoarţa muiată a copacilor, îşi scoate piciorul dintr-o băltoacă, din încolăcirea unei liane, se eliberează din marea putreziciune care hrăneşte pământul şi care va face să răsară la primăvară, din matricea lui, o viaţă implacabilă. înaintea lui, ziua surdă străluceşte dincolo de copaci.

O ia înainte şi ajunge într-un luminiş acoperit cu iarbă neagră. Căprioara e întinsă printre tufişurile cu flori mov. Cu capul întors, îşi linge umărul în care s-a înfipt suliţa a cărei lance a căzut alături. Adolescentul se ascunde în spatele copacilor. Vede iedul tropăind la liziera pădurii într-un du-te-vino agitat. Căprioara se opreşte, nu-şi mai linge rana şi se uită spre ied. încearcă să se împingă-n picioarele din spate ca să se ridice, dar nu reuşeşte să-şi ridice decât crupa şi cade greu la loc. îşi întinde gâtul, pune capul pe pământ şi nu şi-l mai ridică nici atunci când tânărul vânător intră în luminiş. Iedul tresare scurt, dând să fugă, apoi se-afundă-n hătis şi rămâne nemişcat.

Adolescentul se duce la căprioară, se opreşte lângă ea, umbra lui se întinde peste pieptul şi peste coastele ei, care se ridică într-o răsuflare rapidă. Inspiră mirosul gingaş al vânatului, pe acela, feruginos, al sângelui care-i smoleşte blana. Ghiceşte contracţia febrila a inimii sub arcuirea vizibila a coastelor. Ochiul cu pupila ovala şi cu irisul cafeniu reflecta o imagine distorsionata a lumii, silueta tânărului vânător, liniile convexe ale pinilor cu trunchiuri arâmii, cerul boltit peste vârfurile lor. Din ochi se scurge un lichid translucid care năclăieşte genele şi adumbreşte perii scurţi de pe obraz. Din frunziş se aud paşi. Tânărul vânător îşi întoarce capul şi zăreşte silueta tatălui, care înaintează printre copaci.

îşi îndreaptă din nou atenţia spre iedul încă la pândă în penumbra tufişurilor, se apleacă, smulge o piatră pe jumătate îngrop ată-n pământ şi-o azvârle cu toată puterea înspre

animal. Proiectilul se loveşte de trunchiul unui copac, iar iedul o ia din loc, se opreşte să arunce o ultimă privire spre luminiş şi spre căprioara culcată, face-un salt şi dispare.

Tatăl intră în spaţiul deschis al luminişului, se îndreaptă spre fiul lui cu paşi grei, ţinând strâns în pumn coada suliţei. Ajuns lângă tânărul vânător, se uită în jos la ciută, îşi duce mâna căuş la gură şi scoate-un sunet scurt şi repetat, care se ridică-n aerul vibrant. Când se lasă pe vine lângă ea, căprioara suflă răguşit. Soarele se iveşte de dincolo de copaci şi-i învăluie de-acum pe toţi trei – bărbat, copil, căprioară – într-o lumină caldă care scoate aburi din pielea lor umezită de rouă. Ceilalţi doi vânători ies din pădure şi vin către ei.

Tatăl îşi lasă arma pe iarbă, pune mâna stângă pe umărul căprioarei şi, cu cealaltă, apucă suliţa aruncată de tânărul vânător. Mâna sa alunecă de-a lungul cozii din lemn lustruit, căutând un loc mai sus de unde s-o apuce. Tendoanele de pe gât îi zvâcnesc brusc la gestul viguros cu care omul înfige suliţa în pieptul animalului. Lama de silex îşi croieşte drum prin ţesătură complexa de muşchi, nervi şi vase de sânge, străpunge inima căprioarei, care tresare o singură dată sub mâna grea a vânătorului. Cu o mişcare în sens invers, bărbatul trage suliţa. Lancea şi vârful ies din carne, sângele stacojiu se scurge şi picură pe pământ.

Tatăl îşi afundă degetele în rana deschisă, se ridică şi trasează pe fruntea tânărului vânător o dungă roşie, verticală. îşi aşază apoi mâna pe faţa lui, cu degetul mare mânjit pe umărul

obrazului şi cu extremităţile celorlalte degete sub ureche. întârzie într-o mângâiere, iar senzaţia palmei sale aspre şi reci stăruie pe pielea băiatului mult după ce tatăl şi-a retras mâna. Se apropie şi ceilalţi doi vânători, cercetând vânatul şi semnul care se întunecă deja pe fruntea fiului.

Tatăl apucă de jarete leşul, îl ridică şi-l ia în cârcă. Gâtul animalului îi cade pe braţ; în ochiul stins, acoperit ca de-o pâclâ, nu se mai reflectă nimic, iar din rană sângele continuă să picure încet. Bărbatul se pune-n mişcare şi intră din nou în pădure, pornind înspre tabără, cu capul căprioarei bălăngănindu-i-se pe braţ, iar ceilalţi vânători îl urmează. Copilul nu se urneşte din mijlocul luminişului. îşi ridică ochii spre zborul înalt al unui şoim şi stă o vreme aşa, cu faţa scăldată-n lumină. Când îşi mută privirea spre ai săi, vede femeia oprindu-se şi uitându-se la el înainte de a trece de lizieră. E acum singur în inima liniştită a pădurii. Păsările au tăcut. Parc-ar rămâne acolo, printre tufişuri, în foşnetul copacilor, nemaiurmându- şi grupul. S-ar întinde în locul cald încă, unde zăcuse trupul căprioarei, ar privi cerul, s-ar lăsa acoperit de frunzele maronii, de humusulfertil.

Şoimul scoate un ţipăt ascuţit şi se repede-n picaj asupra unei prăzi mici, undeva în câmpie. Tânărul vânător se apleacă şi ia de pe jos suliţa.

Ies din oraş cu noaptea-n cap.

Fiul picoteşte pe bancheta din spate a vechiului break. Cu ochii pe jumătate închişi, priveşte pe geamul maşinii defilarea vilelor de la periferie, a clădirilor dintr-o zonă comercială, cu lumini care se topesc în noapte.

Trec pe lângă fosta gară de mărfuri, cu vagoanele ei întunecate acoperite de rugină de sus până jos, abandonate prin mărăcini şi pe lângă silozurile unei cooperative agricole cu acoperişuri învăluite într-o ceaţă albăstrită de raza unui proiector care luminează o placă imensă de beton, peste care trece brusc un câine jigărit.

Copilul îl vede cum dispare în umbra unei basculante. Picoteşte şi câinele îi apare din nou, în visele ritmate de străfulgerările luminoase care ajung la el. Animalul merge pe lângă el pe o potecă dintr-o pădure deasă – sau poate-i o câmpie sălbatică şi liniştită, n-ar putea spune. Mângâie câinele pe cap, îşi ţine palma pe capul lui. Merg cu pas egal, răsuflă la unison, de-acum sunt una şi aceeaşi fiinţă, animal şi copil, cu corpurile confundate, traversând infinitatea spaţiului şi a nopţii care se deschide dinaintea lor.

Mama se uită la el în oglinda retrovizoare. între somn şi trezie, simte balsamul blândeţii familiare din ochii ei căprui aţintiţi asupra sa. De-atâtea ori s- a întins în patul mamei, ghemuiţi amândoi, unul în faţa celuilalt, cu braţul îndoit sub

cap, contemplând în răcoarea camerei scăldate-n lumină chipul ei, ochii încărcati de ceva nelămurit, o tristete infinită sau o resemnare, de parcă mama s-ar fi simţit în faţa lui, a copilului ei, descumpănită şi vinovată.

În depărtare mocneşte-un foc, sub un cer fără stele, ca suflarea unui dragon ori a unei rafinării. Mama îl priveşte o clipă înainte să dispară în spatele unui şir de copaci desfrunziţi, apoi îşi întoarce ochii asupra tatălui, care fixează impasibil drumul, strângând volanul cu mâna stângă, fără să clipească măcar. Doar muşchiul maxilarului se contractă din când în când sub pielea obrazului întunecat de barba nerasă.

Se opresc apoi la o benzinărie şi zgomotul portierelor trântite trezeşte copilul.

— îmi dai o ţigară, te rog? întreabă mama.

Tatăl arată spre torpedou şi dă ocol maşinii. Prin geamul din spate, copilul îi vede răsuflarea făcând rotocoale în lumina bâzâitoare a unui neon. Contorul se-nvârte pe măsură ce pompa de benzină umple zbârnâind burta breakului.

Mama s-a dus mai încolo, strângându-şi pe gât gulerul canadienei. îşi aprinde-o ţigară, expiră primul fum – ţine filtrul între ultimele două falange ale arătătorului şi mijlociului, aproape la nivelul unghiilor –, face câţiva paşi de-a lungul unui taluz acoperit cu iarbă uscată, apoi se-ntoarce.

Duce ţigara la buze, aruncă-n jur câte-o privire scurtă care adastă pe umbrele ascunse printre crengile copacilor şi ale tufişurilor de lemn câinesc.

Copilul deschide portiera, coboară din maşină şi respiră vaporii de benzină. Se-ntinde, o ia în direcţia mamei, care-l vede, aruncă mucul de ţigară pe jos şi- 1 striveşte sub talpă. în cădere, chiştocul face să danseze-n aer nişte scântei minuscule, care-şi înteţesc arderea până dispar cu totul. Băiatul se lipeşte de mamă.

Nu vorbesc, abia zărindu-se în lumina benzinăriei care, în ceaţă, aduce cu o clădire fantomatică a marinei comerciale. Copilul inspiră mirosul de proaspăt spălat şi de tutun al canadienei. Mama îşi trece palma prin părul roşcat al copilului, îl mângâie pe ceafa.

— Trebuie să plecăm, spune tatăl.

Ea încuviinţează şi mâna-i alunecă de pe ceafa pe obrazul băiatului.

— Mai e mult? întreabă copilul.

— Habar n-am, câteva ore.

Se suie-n maşină şi pornesc din nou. O iau pe un drum secundar şi, curând, în faţa lor e o beznă totală, despicată doar de fasciculul farurilor şi imediat repliată asupra ei înseşi. Apar iarăşi fâşii de ceaţă, spectre livide levitând deasupra bitumului, spintecate de break şi înghiţite de noapte.

Străbat o vale pe care-o zăresc pe bucăţele, în lumina farurilor: păduri de conifere, garduri din pari din lemn de

salcâm în jurul unor pajişti incerte acoperite de chiciură, grajduri şi şoproane mari din piatră cu acoperişuri din ardezie, adunate uneori în cătune ale căror siluete proiectate-n noapte aduc cu nişte cazemate ori cu vestigiile din urmă ale vreunei civilizaţii pierdute.

Pe măsură ce valea se îngustează, înaintea lor se ivesc uriaşi adormiţi, masive calcaroase cu vârfuri ascunse, umbre monumentale mai impenetrabile decât însăşi noaptea; e ca şi cum breakul s-ar năpusti înspre un zid de netrecut pe care numai mâna unui zeu l-ar fi putut ridica.

Maşina se-nfundă într-un tunel care înghite lumina difuză a farurilor şi-o face să reverbereze din bolţile de beton, proiectând în habitaclu o pată gălbuie în jurul feţelor părinţilor. Deasupra lor, masa de necuprins a muntelui, zeci de mii de tone de roci magmatice amestecate, granituri, cuarţuri, mică şi limon. Copilul, întins pe bancheta din spate, îşi ţine răsuflarea şi se-ntreabă cum poate un tunel să ţină singur în spate toată greutatea asta. Oare nu s-ar putea întâmpla ca muntele să se surpe dintr-odată şi să-i îngroape?

Tunelul se deschide într-o altă vale, iar haloul farurilor se loveşte de ecranul unei ceti dense care-1

) > sileşte pe tată să reducă viteza breakului.

Zăresc în fugă panouri cu reclame – geamanduri pe o mare lină –, un sens giratoriu, un drum care traversează

sătucurile înşirate de-a lungul şoselei, cu străduţele lor perpendiculare şi întunecoase, nelipsita piaţetă din faţa bisericii străjuite de platani ale căror ramuri albite de găinaţul porumbeilor se întind până pe gudronul acoperişului, biserică la fel de sinistră şi gravă ca un dolmen, cu invariabilul ei portal în ogivă şi clopotniţa înfiptă-n noapte.

Dispar apoi şi satele, iar breakul intră pe-un drum cu serpentine, traversează păşuni abrupte în mijlocul cărora somnolează masele nedesluşite ale cirezilor răsfirate pe pământul pietros şi unde baloţii grei de fân stau îngrămădiţi sub prelate, unii uitaţi pe lângă vreo iesle sau vreo cadă veche din metal emailat, transformată în troacă, cu legăturile rupte şi fânul umflat de umezeală; din loc în loc, alte case, ferme de lapte sau vechi staule lipite de munte, săpate de-a dreptul în coasta lui, cu moloanele lor palide, acoperişurile năpădite de muşchi şi ferestrele care se cască negre ca nişte hăuri.

Copilul întrezăreşte pe marginea drumului o troiţă cu un crist cu trup palid şi pielea de metal năpădită de licheni sau rugină. Ultimele fâşii de ceaţă se ridică brusc, făcând loc profilului distinct al muntelui. Acum noaptea poartă-n ea aşteptarea zorilor, variaţia aceea infimă care face să se detaşeze contururile lumii fără să fie încă inteligibile, scoţând la iveală numai diferite grade de obscuritate. Un văl invizibil până atunci se rupe; tot ce fusese

ascuns în culisele nopţii e scăldat deodată într-un licăr albăstrui care nu pare să vină din afara lucrurilor, ci să emane chiar dinăuntrul lor, ca şi cum din pietre, din bitum, din trunchiurile pinilor şi din frunzişul copacilor ar picura o fosforescenţă lividă.

Breakul coteşte pe un drum de pământ care se afundă într-o vâlcea împădurită cu fagi, goruni şi conifere. Jos şerpuieşte tăcut un pârâiaş, o apă repede şi neagră tremură în jurul bolovanilor care-o străpung; ceva e suspendat în pădurea încremenită, o nerăbdare fremătândă în noaptea care se retrage formând întinse adăposturi umbroase sub ramurile copacilor, unde se agită şi ciripesc stoluri de păsări.

— Futu-i, zice tatăl călcând frâna până la blană, în fata lor, în haloul farurilor s-a ivit trunchiul unui pin. Tatăl deschide portiera şi coboară.

— Ce s-a-ntâmplat? întreabă copilul.

— Un copac căzut de-a curmezişul drumului, răspunde mama.

Se uită la tată cum inspectează trunchiul, cum îşi pune un picior pe scoarţa lucioasă şi apasă cu toată puterea, dar vârful pinului e prins ca-n menghină între doi stejari, de partea cealaltă a drumului. Tatăl se-ntoarce la maşină şi urcă înapoi la volan.

— Nu putem merge mai departe. N-am cu ce-l tăia.

— Nici împreună nu-l putem clinti?

— N-avem cum, nu e complet scos din

rădăcină. O să mergem pe jos.

Tatăl conduce breakul către taluz, pneurile patinează pe pământul afânat, proiectând pe drum două jerbe de humus şi pietriş. Trage de volan şi coteste brusc, făcând maşina să intre cu viteză într-o zonă fără copaci, un desiş întunecos de ferigi. Tatăl trage frâna de mână, lasă maşina-n viteză şi scoate cheia din contact.

— Luati-vă lucrurile.

>

Coboară toti din maşină.

>)

Tatăl deschide portbagajul, scoate primul rucsac şi i-l întinde mamei, care-l ia şi-l duce cu greu până la marginea drumului, unde-l lasă jos.

Tatăl îi dă copilului un al doilea rucsac, mai mic, dar evident greu, cel puţin pentru constituţia plăpândă a unui băiat de nouă ani, pentru că atunci când tatăl îi face semn să se întoarcă şi-l ajută să-şi treacă mâinile prin curele, băiatul suflă greu şi se- ndoaie de spate înainte să coboare atent taluzul spre locul unde-l aşteaptă mama.

în sfârşit, tatăl scoate din portbagaj un al treilea rucsac, de tip militar, plin de buzunare şi chingi, mai voluminos decât primele două, pe care-l duce strâmbându-se şi-l propteşte de trunchiul de pin.

Se-ntoarce la maşină şi scotoceşte după o plasă de camuflaj şi-o lanternă căreia-i verifică bateria. Un con imens de lumină străpunge întunericul lăstărişului, scoţând la iveală mulţimea de trunchiuri şi panta abruptă a terenului.

Tatăl trânteşte portiera breakului, încuie şi strecoară lanterna în buzunarul din spate al blugilor. Despătureşte plasa de camuflaj şi-o întinde pe caroseria breakului, apoi inspectează împrejurimile.

Calcă pe tulpinile maronii ale ferigilor şi pe compostul gros din care-şi extrag hrana şi înaintează câţiva paşi, scoţând crengi uscate de sub stratul de liane şi muşchi sub care sunt îngropate la picioarele copacilor. Unele sunt putrede şi i se sfărâmă-n mâini când le ridică, altele ies din humus cu toate ramificaţiile lor, de parc-ar smulge din rădăcini trunchiul gros al unor plante lemnoase.

Tatăl le târăşte către maşină şi le sprijină oblic de caroserie ca să nu poată fi văzută cu uşurinţă dinspre drum.

Mama şi copilul se uită la el de jos. Tatăl dezgroapă din pământ două pietre pe care le propteşte sub roţile din spate ale breakului, apoi le împinge cu câteva şuturi. Ia în spate rucsacul militar şi coboară şi el pe drumeag, de unde privesc o clipă toţi trei forma breakului pe care plasa şi crengile îl ascund în penumbră.

Tatăl îşi trage nasul, se şterge cu dosul mâinii drepte şi spune:

— Hai.

Porneşte, cu mama şi fiul pe urmele lui. Băiatul priveşte în jurul lui liniştea pădurii în care nu mişcă şi nu se-aude nimic. Simte mirosul muntelui, un parfum violent, încărcat de putregai vegetal, de scoarţă, de

polipori şi muşchi îmbibat de apă, de lucruri nevertebrate care se târăsc ascunse pe sub buşteni uscaţi şi pe sub pietrele sfărâmicioase din albiile pâraielor.

Băiatul inspiră la fiecare pas mirosul ăsta, care îl îmbată şi-l pătrunde, şi trebuie să facă un efort considerabil ca să se concentreze asupra cadenţei tatălui, ale cărui tălpi calcă fără milă pământul pietros, ca să nu piardă ritmul în ciuda ameţelii care l-a cuprins.

Drumul coteşte spre est, pe versantul umbrit al muntelui, şi o spărtură între copaci dă la iveală în stânga lor orizontul sfâşiat de zori pe care se disting deja dolomitele calcaroase şi pereţii drepţi ai văii acoperite de ceaţă. Mamă, tată şi copil, toţi trei îşi întorc fetele către acest laviu celest de la care nu-şi

>) mai pot lua ochii, impresionaţi peste măsură de imensitatea lumii şi, deopotrivă, de infinita lor micime.

Mai merg aproape doi kilometri, de-a lungul drumului ale cărui margini nu au mai fost cosite de mult, trec pe lângă foste livezi aureolate de brumă, în care pădurea şi-a reintrat în drepturi. Trunchiurile cojite ale pomilor fructiferi seculari, colonizate de vâsc, se iţesc printre fagi şi stejari pubescenţi cu crengile goale. Unele dintre livezile astea trebuie să fi avut odată împrejmuiri joase din piatră, forma cărora se mai poate distinge pe alocuri, printre dărâmăturile acoperite de iederă şi ochiul-soricelului.

Dau şi peste ruinele unei ferme compuse din hambare şubrede, cu zidurile proptite de păienjenişuri de liane groase ale căror rădăcini adventive au colonizat şi cele mai înguste crăpături. Acoperişurile s-au îndoit sub propria greutate atunci când grinzile şi căpriorii mâncaţi de ciuperci şi de insecte xilofage s-au prăbuşit, trăgând după ei cascade de ardezie.

Ploile şi vânturile au depus în inima acestor ruine destule aluviuni încât să prindă rădăcini arbuşti de soc negru şi tufe de trandafir sălbatic, ba chiar şi nuci şi salcâmi. Tulpinile şi trunchiurile lor şi-au croit drum printre dărâmături. Se ivesc din şarpantele căscate şi-şi întind ramurile dincolo de ele, într-atât încât hambarele şi ferma însăşi par să fi fost odinioară, tare demult, locuinţa unor fiinţe fantastice care au ridicat aceste structuri cu bună ştiinţă doar ca să le topească în mijlocul vegetaţiei.

O gaie roşie urmăreşte de sus, cu zborul său static, înaintarea tatălui, a mamei şi a copilului. Ridicând ochii, îi disting penele mari şi albe ale aripilor încovoiate care îmbrăţişează voluptuos curenţii de aer cald. Pasărea scoate un ţipăt strident, căruia muntele îi răspunde cu un singur ecou.

Când traversează un pod întins peste albia unui pârâu, băiatul se apleacă să se uite la apa care spumegă printre bolovanii acoperiţi cu muşchi de- un verde strălucitor. Pe alocuri, în ochiurile de apă limpede – atât de limpede, încât nu se mai

cunoaşte graniţa dintre fundul maroniu al pârâului, pardosit cu pietre, şi aerul la fel de cristalin al tufărişului –, peşti cu pete negre s-au adăpostit la umbra mişcătoare a snopilor de vallisneria.

Mama se opreşte, îşi pune o mână pe braţul copilului ca să-l îndemne să pornească, iar fiul îşi aranjează curelele rucsacului pe umeri înainte să întindă pasul ca să-l ajungă din urmă pe taică-su.

Ajung curând la o răspântie de unde o cărare abruptă se-nfundă în pădure. Tatăl pune jos rucsacul, scoate dintr-un buzunar lateral o ploscă metalică, îi deşurubează capacul şi bea direct din ea.

La fiecare înghiţitură, mărul lui Adam i se mişcă sub piele, gata parcă s-o străpungă. Se şterge la gură, îi întinde mamei plosca – bea şi ea.

— Pe-aici, spune tatăl, arătând cu bărbia cărarea.

Răsuflarea lui face aburi prin aer.

— Mai e mult? întreabă mama.

— Vreo trei kilometri. De-aici o să fie mai greu.

Mama îi dă plosca copilului, căruia-i clănţăne dinţii de frig.

— Te descurci? întreabă ea.

— Sigur că se descurcă, răspunde tatăl.

Ia plosca din mâinile băiatului, înşurubează la loc dopul şi-o strecoară-n buzunarul lateral al rucsacului.

— Te descurci, da?

— Da, răspunde fiul.

Tatăl încuviinţează satisfăcut.

— Vezi? îi spune mamei, care-i zâmbeşte timid copilului.

îşi pun din nou rucsacurile-n spate şi pornesc pe cărare. E aproape zi, dar pădurea scundă de pe versantul umbrit e încă întunecoasă şi pupilele călătorilor se dilată pe măsură ce înaintează pe sub arcadele desfrunzite ale copacilor, traversând un făget sub care se ascunde o pajişte joasă presărată cu violete al căror parfum îmbătător se întrepătrunde cu miasmele tufişurilor. La trecerea lor, păsările care se ascund pe crengile înalte se opresc din ciripit.

Fiul vede grupuri de piţigoi suri ţopăind din copac în copac. Paşii lor deranjează o gaiţă ocupată să îndese provizii de jir în vizuina părăsită a unui mamifer mic. Pasărea scoate un tipăt ascutit şi-şi ia zborul, lăsând să i se vadă oglinda alară de un albastru metalic. Speriate de ţipătul gaiţei, o mulţime de păsărele îşi iau şi ele zborul din tufişurile de porumbar şi corn, jerbă cafenie care se aşază imediat pe crengile altor arbuşti, ca atrasă de o forţă magnetică.

Cărarea urcă de-acum în serpentină pe versant. Cei trei înaintează greu, tălpile alunecă pe solul umed şi-i obligă să păşească încet. Trebuie să aibă grijă să nu calce pe vârfurile pietrelor sau pe rădăcinile care se iţesc din pământ. încep să gâfâie, la fiecare expiraţie răsuflarea albeşte între buze. Ritmul paşilor scade şi

pentru că îi dor muşchii umerilor de la rucsacurile burduşite.

Când fiul se clatină şi întinde-o mână ca să se ţină de rucsacul tatălui, acesta se-opreşte şi-i aruncă o privire severă, care-i dă de înţeles că trebuie să fie mai atent. Pun pe fugă un animal cu blană roşcată, o vulpe ori un jder, nimeni n-ar putea spune cu certitudine, pentru că jivina a ţâşnit în faţa lor şi într-o clipă a şi dispărut în spatele unui copac, fără niciun zgomot.

Raze palide străpung orizontal pădurea, ţesând linii luminoase care se lovesc de scoarţa copacilor. Din stratul de humus ies aburi pe care niciun vânt nu-i împrăştie, formând din loc în loc câte o pâclă tulbure care levitează deasupra pământului. îşi reiau urcuşul pe poteca sinuoasă, iar fiul îşi lipeşte privirea de spatele tatălui şi, mergând pe urmele lui, inspiră adânc răsuflarea lui grea.

*

Cu trei săptămâni înainte s-o pornească spre munte, tatăl îşi face apariţia în timp ce băiatul se joacă-n curte, iar întâi copilul nu-l vede, ocupat cum e să dea cu piciorul într-o minge din piele, veche şi spartă, care abia sare înapoi din zidul de cărămidă care desparte curtea de cea a vecinilor.

Bărbatul a venit pe străduţa din spatele casei şi s- a oprit în faţa porţii ruginite. Se caută-n buzunarele blugilor după un pachet subţire de Marlboro, scoate-o ţigară şi-o rulează-ntre degete ca să-ndrepte tubul de

hârtie cu striaţii fine, făcând să cadă din capăt firicele de tutun blond.

Duce filtrul la buze, înclină capul pe umărul stâng şi apără cu mâna flacăra brichetei din plastic translucid galben în care tresaltă o mare infimă de butan. începe deodată să bureze, picături fine de apă îi poposesc pe faţă şi-n păr. Latră un câine: hămăitul răzbate prin urzeala de curţi şi străzi, toate la fel, din vechiul cartier muncitoresc.

Trage din ţigară, buzele se întredeschid scurt, lăsând să treacă un val gros de fum pe care-l înghite printre dinţi şi-l ţine o clipă-n piept. Expiră vaporii, împrăştiaţi imediat de vântul rece care năvăleşte în curte din străduţă, aducând cu el mirosuri de supă, de gaz de eşapament şi de bitum lipicios.

Fumează şi se uită la băiat. Ii vede ceafa pe care se prelinge sudoare sau burniţă, făcând să i se onduleze părul roşcat lăsat un pic lung. îi ghiceşte picioarele şi mâinile subţiri sub pantalonii şi bluza de trening, trupul plăpând. I-ar fi uşor să împingă portiţa ruginită, al cărei scârţâit scurt ar fi acoperit de bufnetul repetat al mingii lovite de perete, să străbată din câţiva paşi curtea cu betonul brăzdat de crăpături mari prin care-au răsărit graminee semănate de vânt ori căzute din ciocul vreunei păsări – i-ar fi uşor să cuprindă cu braţul pieptul copilului, să-l ridice, să-l facă să tacă, eventual, punându-i mâna căluş la gură şi să-l ia cu

el. Bărbatul s-ar întoarce pe străduţă la maşina lăsată în parcarea din spatele micului supermarket, probabil pustiu la ora asta a după-amiezii. Ar deschide portbagajul şi-ar ascunde-acolo corpul copilului care s-ar zbate, dar pe care l-ar stăpâni fără probleme, strângându-i cu putere o încheietură sau o gleznă ca să poată închide portbagajul.

Bărbatul se mulţumeşte să fumeze, uitându-se la copilul care trage şut după şut în minge, până când se plictiseşte sau oboseşte sau un frison îi străbate puful de pe ceafa, semnalând prezenţa omului de la poartă.

Băiatul se-ntoarce şi împietreşte ca un animal mic surprins de picajul unei păsări de pradă. Mingea pe care tocmai o luase la subraţ, între cot şi şold, îi scapă şi cade plesnind pământul ca un burduf.

— Salut, zice bărbatul.

Copilul aruncă o privire peste umăr spre casă, o mică locuinţă muncitorească din anii cincizeci, care nu se deosebeşte prin nimic de locuinţele din jur, toate compunând un bloc de zece clădiri cenuşii, cu înfăţişare vetustă şi cu câte o curte în fată, la fel ca aceea în care o clipă mai devreme se juca băiatul.

— Ia vino un pic încoace, să mă uit la tine.

Băiatul se execută, dar se opreşte la o distanţă respectabilă: dacă bărbatul şi-ar întinde deodată braţul către el, nu l-ar

putea atinge cu vârfurile degetelor.

Bărbatul e înalt, slab, îmbrăcat cu nişte blugi prea largi, pătaţi de unsoare, cu o cămaşă-n carouri roşii închisă peste un tricou de bumbac alb şi cu o geacă veche din piele roasă. E încă tânăr, chiar dacă barba şi părul şaten sunt presărate cu fire albe care scânteiază după cum îşi înclină faţa. Sigur tocmai a ieşit dintr-o frizerie, pentru că băiatul vede firicele de păr ici şi colo pe gât şi pe partea descoperită a omoplaţilor.

Bărbatul îl întreabă pe băiat dacă-l recunoaşte şi băiatul face timid semn că da. Satisfăcut, bărbatul dă şi el din cap. întinde mâna spre poarta din metal, o împinge şi intră-n curte.

S-a oprit în faţa copilului, iar copilul îşi ridică ochii şi priveşte chipul bărbatului, îi inspiră mirosul de tutun, de piele umedă, de colonie ieftină. Bărbatul îşi ridică mâinile şi le pune pe umerii copilului.

— Nu-l pupi pe taică-tu?

îl priveşte drept în ochi şi-l trage spre el. îşi pune o mână pe ceafa copilului, îi apasă faţa pe ţesătura cămăşii în carouri, pe bumbacul tricoului prin care băiatul simte torsul încordat, abdomenul tare şi plat al tatălui care-l strânge atât de puternic, încât îi taie respiraţia.

Ochii tatălui s-au împăienjenit de lacrimi, muşchiul obrazului drept îi tresaltă. înalţă din nou capul, de parc-ar vrea să nu-i scape nimic din această clipă, să păstreze ceva

din trupurile lor imobile unul în fata celuilalt în lumina mohorâtă.

>

Mai târziu, la masa din bucătărie, cu antebraţul drept aşezat pe faţa de masă din muşama, bate darabana în sticla de bere pe care şi-a luat-o din frigider şi-a desfacut-o cu dinţii. Priveşte în jur încăperea care dă în micuţa cameră de zi, blatul ordonat al bufetului, cele două farfurii de faianţă cu marginile ciobite, puse la scurs într-un suport metalic.

Fiul rămâne-n uşă. Tatăl îi face semn spre scaunul din faţa lui, pe spătarul căruia şi-a lăsat geaca din piele. Băiatul înaintează şi se-aşază. Bărbatul duce sticla la gură, se şterge cu dosul mâinii. Fără să scape din ochi copilul, fără să clipească măcar, începe să

vorbească pe o voce joasă, ca şi cum ar îndeplini o formalitate.

îi cere fiului să-l asculte atent. îi spune că ştie că probabil, în absenţa lui, băiatul a devenit bărbatul casei, că şase ani fără prezenţa unui tată alături nu-s de colea, dar că acum s-a-ntors, că nu mai are de gând să plece niciodată şi că nimic nu-l va mai despărţi de mama care poate că încă-l mai iubeşte, care sigur îl mai iubeşte sau pe care va reuşi s-o cucerească din nou dacă s-a-ndepărtat cumva de el în anii ăştia petrecuţi singură, şi c-ar fi bine ca băiatul să se obişnuiască cu asta.

>

îl întreabă pe băiat dacă a-nţeles ce i-a

spus. Băiatul încuviinţează şi tatăl se lasă pe spate mulţumit. Ia pachetul de Marlboro, scoate-o ţigară pe care-o rulează între arătătorul şi mijlociul de la mâna dreaptă. îi bate filtrul de unghia tăiată scurt a degetului mare de la stânga, aprinde ţigara şi trage câteva fumuri adânci. Jarul aţâţat arde tutunul şi hârtia cu un fâsâit de foc de uscături.

— Eşti foarte tăcut. Ti-ai înghiţit limba?

— Nu, răspunde băiatul.

— Bun. Si câţi ani ai acum?

— Nouă ani.

— Aşa, da. Nouă ani deja. Mamă Doamne, ce mai trece timpul.

Tatăl trage din nou din ţigară şi-i dă drumul în sticla goală de bere. Mucul sfârâie uşor. Un firicel de fum se ridică deasupra capetelor lor prin gâtul sticlei pe care luceşte încă saliva lăsată de buzele tatălui.

— Mi-ai lipsit, amice, să ştii, spune cu vocea întretăiată, pe care şi-o drege tuşind în pumn.

Fiul tace uluit şi tatăl adaugă:

— Sunt lihnit.

Se ridică, deschide iar frigiderul şi scoate-o farfurie cu un pui pe jumătate mâncat, zăcând într- un strat de grăsime îngheţată, netedă şi întunecată, în care mai sunt prinse mirodenii şi bucăţele de carne albă.

Pune farfuria lângă chiuvetă, ia puiul cu mâna, dă laoparte pieliţa gălbuie, îşi înfige

degetele în articulaţia pulpei rămase, îşi croieşte drum de-a lungul muşchiului până la încheietura femurului, pe care-l desface uşor de osul bazinului, apoi răsuceşte tibia şi desparte copanul, dezvelind zgârciul alb din mijlocul ciotului, din care se scurge o zeamă rozalie.

Tatăl se sprijină cu spatele de blatul bufetului şi duce copanul la buzele răsfrânte peste nişte dinţi mici şi strâmbi, îngălbeniţi de tutun, cu un incisiv cu colţul rupt. Desface filamente din muşchi cu o mişcare laterală a maxilarului. Degetele şi colturile buzelor lucesc de grăsime, nici nu-şi dă seama că-i curge zeamă pe mâna stângă, pe încheietură şi pe antebraţ – şi nici nu-i pasă.

înghite, începe să roadă osul, să sfâşie tendoanele, să desfacă zgârciurile care-i trosnesc între măsele, mestecă bine capătul micii tibii ca să-i sugă măduva, examinează ce-a mai rămas din copanul dintre degetele lui unsuroase. în fine, se-ntoarce către bufet şi lasă să cadă osul în farfurie, alături de bucata de pui.

îşi suge pe rând degetele, pe îndelete. Observă firicelul de zeamă care s-a întins de-a lungul braţului, îl linge dintr-o mişcare.

— Maică-ta unde-i? întreabă.

— La lucru, răspunde băiatul.

— Si la ce oră vine?

Băiatul ridică din umeri.

— Depinde.

— O să aib-o surpriză, nu glumă.

Şi, văzând că fiul nu zice nimic:

— Sunt frânt. O să trag un pui de somn pân- atunci. Trezeste-mă când vine.

îşi roteşte capul în dreapta şi-n stânga, pocneşte surd din cervicale, ridică la gură pumnul strâns şi-şi acoperă un căscat, apoi iese din bucătărie.

Copilul ascultă atent zgomotul paşilor tatălui care urcă scara, apăsând cu toată greutatea lui pe trepte şi trăgându-se cu o mână de balustrada veche. Cu ochii ţintă-n plafon, fiul ascultă cum străbate coridorul scurt de la etaj şi intră în dormitorul mamei, de deasupra bucătăriei. Aude sunetul înfundat al corpului prăbuşindu-se pe saltea. Apoi, nimic. Copilul nu se clinteşte. Are mâinile jilave, iar inima-i bate repede sub coaste.

Anul trecut, pe maidanul de lângă terenul de fotbal, a văzut pe-o liană desfrunzită de pe o tufa de mărăcini un fluture căznindu-se să iasă din crisalidă. Sub aripile încă atrofiate, abdomenul captiv zvâcnea spasmodic în timp ce insecta încerca să se extragă din învelişul fragil.

Oare inima lui nu i-ar putea sfâşia acum pieptul ca să ţâşnească în liniştea luminoasă a bucătăriei, lăsând în urmă un corp inutil şi pustiu?

Doar bâzâitul frigiderului şi murmurul îndepărtat al oraşului umplu încăperea scăldată în lumina ce se strecoară prin perdeaua atârnată de galeria de metal a ferestrei de deasupra chiuvetei, cu

bumbacul îngălbenit de grăsimea de la prăjeală şi de ţigările pe care mama obişnuieşte să le fumeze sub hotă, numai pe jumătate, strivindu-le apoi neatentă în scrumieră – cochilia uneia dintre acele scoici Saint Jacques cu smântână pe care le cumpără congelate şi le gratinează la cuptor – sau chiar pe hiatul de inox al chiuvetei.

Dacă secundarul nu şi-ar continua cursa pe cadranul rotund al ceasului de perete, dacă o muscă n-ar fi atât de absorbită de micile ei explorări deasupra muşamalei de pe masă, fiul ar avea impresia că lumina sfârşitului de după-amiază e vâscoasă ca ambra, iar timpul s-a oprit definitiv.

*

Aici terenul se adânceşte, excavat, acostamentul care îi ajunge copilului până la umăr scoţând la iveală amestecul inextricabil de pământ argilos, roci calcaroase şi reţele de rădăcini care răsar dezordonat

> > în spaţiul smuls pentru potecă.

De goliciunea acestor pereţi au profitat, agăţându-se, muşchiul şi peliniţa, au profitat păsările, facându-şi cuib. Băiatul vede cavităţile pe care şi le-au amenajat la adăpostul unor rădăcini, atârnând de ele fragile arhitecturi din rămurele, puf de pene şi muşchi fin, ingenios puse laolaltă şi întărite cu mortar regurgitat şi modelat. Din când în când freamătă ceva, pliscuri

încă subţiri se deschid deasupra unor gâtlejuri moi şi ciripesc în surdină, cersindu-şi tainul.

înclinaţia a devenit abruptă, solul înşelător; înaintează pas cu pas, cu fereală. în amontele drumului trebuie să fie un izvor; apa se scurge formând o rigolă pe mijlocul cărării, ploile au săpat mici albii întortocheate, scoţând la iveală pietre nisipoase pe care tălpile alunecă uşor.

Se sprijină în bastoane făcute din crengile umede rupte de tată dintr-un lăstar de arin, cu capetele tăiate grosolan cu briceagul. înfig vârful bastonului în crăpăturile pietrei. Curelele rucsacilor le taie umerii, greutatea poverii le chinuie spatele, le paralizează muşchii picioarelor. Sunt nevoiţi să întrerupă urcuşul cu pauze scurte ca să-şi recapete suflul, să scape de crampe, să-şi şteargă transpiraţia care picură pe frunte şi se scurge pe ceafa.

Trec de izvorul a cărui prezenţă o bănuiau mai devreme. Ţâşneşte leneş de lângă o rădăcină 5 > > > D smulsă din pământ. În cădere, copacul a desprins ditamai bulgărele de pământ, care se înalţă acum ostil şi negru, străbătut de capete subţiri de rădăcini şi căscând în sol un ochi plin cu apă limpede, un bazin către care tatăl se apleacă să-şi umple plosca. Beau apa îngheţată care-i ustură pe gâtlej, le umple cerul gurii cu un gust mineral.

Tatăl spune că apa vine de sus, dar nu arată-n nicio direcţie. Băiatul ridică ochii şi nu distinge nimic altceva decât vârfurile coniferelor cu trunchiuri solzoase care

ascund cerul. Adastă toti o clipă lângă izvorul care ţâşneşte din ochiul de apă limpede, şiroind printre picioarele lor.

Tatăl arată cu vârful bastonului nişte urme în pământul umed, se caută-n buzunare după pachetul de Marlboro. Cu ochii tintă la urme, îsi asază filtrul ţigării între incisivi.

— O vulpe, spune. Probabil c-a venit să bea aici. Am avut una când eram la Roches, cu bătrânul. Animalul ăla era mai domesticit decât un câine.

— Cum o chema? întreabă copilul.

Tatăl întârzie cu răspunsul.

— Cred că n-avea nume.

— Ai tinut-o mult?

— Câteva luni. Poate un an, doi.

— Şi după aia ce s-a-ntâmplat cu ea?

Tatăl trage din ţigară şi pare să încerce să-şi amintească.

— Nu mai ştiu, spune, aruncând chiştocul.

Apoi, după încă o clipă de tăcere:

— La drum.

Mama-şi lăsase jos rucsacul şi e cât pe-aci să-şi piardă echilibrul când încearcă să şi-l pună-n spate. Tatăl o prinde de braţ şi-o ţine să nu cadă.

— Nicio grijă, zice ea.

— Ti-l duc eu.

— Merge, pot să-l car.

Preţ de o clipă care fiului i se pare straniu de lungă, tatăl strânge-n pumn

încheietura mamei, care se eliberează până la urmă răsucind braţul.

— Merge, repetă ea în şoaptă, aruncând pe furiş o privire copilului.

Bărbatul apucă rucsacul de toartă, îşi trece cureaua dreaptă peste umărul stâng şi pleacă far-o vorbă, cu propriul rucsac în spate şi cu al mamei pe piept.

Mama îi face semn fiului să se ia după taică-su. în timp ce băiatul porneşte iar în urma lui, ea mai rămâne lângă izvor şi se uită-n spate, încercând poate să aproximeze distanţa parcursă. Panta cărării se pierde repede, înghiţită de vegetaţie ca şi cum pădurea s-ar fi închis în urma lor. înfige din nou în pământ vârful bastonului şi grăbeşte pasul ca să-i ajungă.

Pădurea se deschide spre nişte câmpii etajate pe terase aluvionare, susţinute de contrafort! din sisturi de gresie. Aerul e tare şi pur aici, chiar dacă nu bate deloc vântul şi ceaţa deasă acoperă întinderile de iarbă, unduindu-se încetişor până când se risipeşte-n vale. O chiciură rece se depune pe feţele călătorilor în timp ce ei urmează o cărare îngustă, făcută poate de turme de demult, înaintând printre tufele de neghină galbenă. Mama şi fiul se uită la stepele acestea fantomatice care par să plutească lipsite de greutate între cer şi pământ, ceaţa suprimând orice perspectivă.

Băiatul are impresia că se află în inima unuia dintre norii care îmbrăţişează vârfurile şi se întind

leneşi deasupra lor, apoi, îndreptându-şi din nou atenţia asupra tatălui, îl vede mergând cu paşi mari şi dispărând treptat, estompându-se, izolat de realitatea lumii.

Fiul încetineşte mult pasul, până când nu mai distinge decât o siluetă informă, o umbră-n ceaţă, şi-şi închipuie că tatăl chiar s-ar putea volatiliza, rămânând în urma lui doar mama şi el, copilul, să traverseze singuri pământurile astea învăluite-n pâclă.

Deodată însă scânteiază ceva-n faţa lor, lame de ziuă străpung ceaţa, ating pământul şi formează-n iarbă nişte bălti mari de lumină. Ceata-ntreagă se împrăştie într-o clipită, dând la iveală un cer incandescent care-i obligă să-şi întoarcă privirile, iar când îşi ridică iar ochii, li se oferă priveliştea unor proaspete întinderi verzi, presărate cu ghiocei.

înspre vest, pajiştile astea dispar şi lasă locul unor marne brăzdate de ravene pe care-au prins rădăcini smocuri de graminee şi tufişuri arse de soare, apoi alte întinderi împădurite se-afundă în valea largă, umbroasă. Dincolo de vale, dincolo de alţi munţi şi alte văi, se-nalţă culmi cu piscuri scânteietoare, care- ţi taie respiraţia. Aerul e îmbălsămat de parfumul tulpinilor fragede de aişor şi al pământului rece de sub picioarele lor.

Tatăl se opreşte, mama şi copilul îl ajung din urmă.

Spune:

— Iată.

Contemplă toţi trei în tăcere peisajul.

Băiatul nu vede de la-nceput acoperişul din plăci întunecate de piatră, ascunse de soare printre blocurile de migmatite, şi se-ntreabă ce le arată tatăl. Pe măsură ce coboară-n vale, în fata lor se iveşte zidul fără ferestre al unei clădiri lipite de povârniş, construită din plăci de gresie în asiză, unul dintre acele grajduri ori hambare cu forme severe zărite mai devreme. Coboară pe potecă, o cărăruie abruptă străjuită de urzici. Tulpinile care s-au înălţat vara trecută acum sunt uscate şi albe ca varul.

Ajung la o terasă consolidată cu dale de şist de mărimi diferite şi cu bucăţi din plăcile rămase de la vreun acoperiş vechi, pentru că alături de corpul principal de clădire sunt câteva dependinţe ori alte staule şi hambare, de dimensiuni mai modeste. N- au mai rămas din ele decât nişte pereţi prăbuşiţi, o harababură de grinzi, căpriori ciopliţi şi scânduri putrede. Tot molozul ăsta a dat şi acolo naştere unui sol fertil pentru iederă şi mărăcini, ale căror liane se iţesc prin porţile pe care intrau cândva căruţele.

Tatăl şi băiatul îşi dau jos rucsacurile.

Bărbatul se-ntinde, îsi joacă muşchii umerilor şi-

[7] > / > > şi trosneşte gâtul.

— Uite, spune din nou. Am ajuns. Ăsta-i Roches.

Un zâmbet îi descoperă incisivul ciobit

când se aşază în spatele fiului, îl prinde de braţe şi-l strânge o clipă la piept.

Mama şi copilul se uită la zidul strâmb din piatră deschisă la culoare, la uşa boltită închisă cu obloane potrivite prost, la cele două ferestre cu rame de lemn cenuşiu, fiecare barată cu câte trei drugi de metal, iar pe urmă, acolo unde se presupune c-ar fi podul, la usa descentratată de înclinarea construcţiei, cu batantele într-o rână pe balamale.

O prelată mare şi neagră acoperă parţial acoperişul în două ape din plăci de piatră inegale, cele mai mari înspre streaşină, cele mai mici la muchea unghiului. De clădire e lipită o magazie cu acoperiş în pantă care, la rândul ei, se învecinează cu o fostă cocină ascunsă de urzici.

Mama se apropie de clădire, îi cercetează faţada mizerabilă, prelata ridicată în parte peste marginea plată a acoperişului. Se răsuceşte şi contemplă priveliştea, clătinând uşor din cap. îşi trece mâinile prin păr şi rămâne cu ele încrucişate pe ceafa, aşa cum face când fiul o supără prea tare sau când o contrariază ceva.

Zâmbetul tatălui se schimonoseşte într-o grimasă scurtă.

Se lasă pe vine ca să scotocească în buzunarele laterale ale rucsacului şi scoate o legătură de chei vechi, masive şi altele mici, din oţel alb, pe care le studiază pe rând cu gesturi nerăbdătoare, ascunzându-şi tremurul mâinilor.

Ia grăbit una dintre cele vechi, din metal

ruginit şi descuie oblonul din scânduri strâmbe care
›
scârţâie-n balamale, gata să se facă bucăţi, deschide usa de la intrare cu una dintre cele mici şi
> > strălucitoare, apoi se-afundă în întunericul clădirii.

Copilul îşi priveşte mama, speră la un semn din partea ei, dar ea nu-i dă atenţie; privirea ei îmbrăţişează în continuare orizontul, crestele pustii, vârfurile copacilor, goale în contre-jour.

Fiul se duce după tată şi intră în spaţiul întunecat şi rece al singurei încăperi, cu pardoseala din şapă de ciment, mobilată doar cu o masă, două bănci din lemn de stejar, o canapea, un fotoliu ponosit, tapiţat cu catifea închisă la culoare, un dulap de vase şi un semineu.
›
Intr-un colţ al camerei, lângă un aragaz emailat, un lighean vechi ţine loc de chiuvetă, alimentat dintr-un bidon de plastic translucid, vârât într-o adâncitură a peretelui. în fund, la dreapta, o scară abruptă din lemn duce la etaj.

Tatăl deschide obloanele şi lumina zilei se revarsă peste pereţii de piatră lipită cu mortar din var. Doi stâlpi metalici plasaţi la câţiva metri distanţă susţin grinda.

Camera miroase-a gresie umedă, a ciment, a cenuşă şi a cârpă mucegăită.

Tatăl se duce la scară, urcă la etaj şi deschide uşa de la pod. Raze luminoase

ţâşnesc la parter printre blănile depărtate ale podelei şi ating şapa de ciment. Pe măsură ce înaintează, din scândurile duşumelei cade rumeguş, întâi într-o ploaie densă, apoi doar particule fine descriind în petele de lumină spirale lente a căror scânteiere atrage pentru moment atentia fiului.

Tatăl coboară cu faţa, prudent.

— Bagă de seamă, aici îţi frângi gâtul repede.

Băiatul aprobă.

— Du-te sus să te uiţi. Camera ta e-n fund.

Tatăl e-n mijlocul camerei, în dreptul scării, iar copilul nu-ndrăzneşte să se mişte; rămân o clipă aşa amândoi, stană de piatră, se uită unul la celălalt, fiecare parcă aşteptându-l pe celălalt să se retragă. Cu fata tăiată de-o rază de lumină, bărbatul oftează cu încetineală, de ciudă ori neînţelegând, şi-o ia către usă.

Fiul aruncă o privire peste umăr şi-l vede pe tată ieşind. Se-ndreaptă spre scară, pune un picior pe prima treaptă, se ţine cu ambele mâini de treptele următoare, ridică un pic capul ca să se uite spre etaj.

Casa e tăcută, ostilă şi rece. Pe băiat îl trece-un fior pe şira spinării când o pală de vânt îngheţat năvăleşte pe uşa larg deschisă şi mătură încăperea, ridicând cocoloaşe de praf care se rostogolesc leneşe pe dale.

Se caţără la etajul compus dintr-un palier în care dau trei camere de dimensiuni egale, despărţite prin plăci de rigips. De grinzi sunt atârnate tije şi profiluri metalice, iar spaţiile dintre ele sunt umplute cu vată de sticlă încă neacoperită, deşi într- un colţ al primei camere zace o mini-macara.

Pe o somieră fără picioare, pusă direct pe jos şi scăldată în soarele care intră pe uşa de la pod, stă o saltea încă învelită-n plastic şi înfăşurată cu bandă lată de scotch.

Pe podea, o scrumieră dă pe-afară de chiştoace, alături de-o lanternă micuţă. Singurele mobile din cameră sunt un dulap din lemn închis la culoare şi o ladă mare de tablă, cum se foloseau odată pentru transportul mărfurilor în calele pacheboturilor ori ale avioanelor de cursă lungă, de culoare verde, cu metalul strălucind ruginit în locurile unde-a sărit vopseaua.

Pe ladă se află un ghid al plantelor sălbatice comestibile şi otrăvitoare, o carte consacrată faunei regionale, un ghid astronomic şi unul de supravieţuire la munte. Cărţile par să fi fost citite şi răscitite; tranşele sunt uşor vălurite, iar paginile sunt îndoite şi aproape mototolite.

Copilul intră-n încăpere. Deasupra lui, întinsă între două grinzi, flutură uşor o pânză mare de păianjen, groasă şi plină de praf, abandonată acolo de cine ştie când.

Ajung > până la el vocile nedesluşite ale

părinţilor. Se duce la uşa podului şi priveşte terenul de jos, legănarea lentă, austeră şi hipnotică a zadelor şi a pinilor înalţi de la liziera pădurii.

îsi vede mama şi tatăl fată-n fată.

> > > >

Mama stă cu o mână-n şold şi cu cealaltă pe braţ, într-o atitudine de sfidare absolută. Clatină din cap în timp ce tatăl vorbeşte, ca şi cum ar refuza să-l asculte sau l-ar contrazice în tot ce spune, în timp ce tatăl, dimpotrivă, încuviinţează din cap, încercând s-o convingă sau s-o facă să înţeleagă.

Vorbeşte dând din mâini, arată când spre casă, când spre câmp, spre piscurile care se înalţă în depărtare, pe cerul imperturbabil, iar când se- ntoarce către el, fiul tresare speriat. Sângele-i coboară-n mâini, degetele încep să-l furnice: dacă tatăl l-a văzut în usă şi crede că-i urmăreşte, ba chiar că-i spionează, că încearcă să prindă sensul frânturilor de cuvinte pe care i le-aduce vântul?

îi bate tare inima şi nu se hotărăşte să se retragă în umbra camerei, se sileste să nu se mişte. E cu siguranţă prea târziu, sigur tatăl l-a văzut, aşa că fugind n-ar face decât să-i dea dovada indiscutabilă a indiscreţiei şi chiar a vinovăţiei sale.

> > >

Tatăl însă – ori că nu l-a văzut pe copil, ori că nu-i pasă de prezenţa lui şi nu-l interesează dacă-l aude sau nu – îşi întoarce privirea, îşi pune şi el o mână pe braţul mamei, cu un gest care vrea s-o

liniştească, şi de altfel mama nu mai clatină atât de neînduplecată din cap, e de-acum atentă la explicaţiile bărbatului, chiar dacă rămâne încruntată şi îi primeşte vorbele cu ostilitate.

Băiatul îşi ia ochii de la ei şi se-ntoarce pe palier.

În faţa lui, alte două camere. Prima e îngustă, plasată chiar sub streaşină, folosită ca baie. Lângă perete, o veche cadă scurtă, din email roz. Alături, o chiuvetă cu bazinul crăpat, din acelaşi email roz, peste care tronează un robinet din inox inutil, pentru că nici chiuveta, nici duşul nu sunt legate la vreun sistem de distribuţie a apei curente, ci la un unic tub de evacuare din polimer gri care se prelinge pe jos şi dispare într-o gaură din perete, căptuşită cu vată de sticlă. Atârnată deasupra chiuvetei de un şurub cu cap plat, înfipt în mortarul dintre două pietre, o oglindă grosolană în ramă de lemn alb.

Cealaltă cameră serveşte ca un al doilea dormitor, după cum indică salteluţa înfăşurată şi ea într-o husă de plastic şi aşezată pe o somieră din lemn natur în mijlocul unui talmeş-balmeş de prelate, găleţi, scule şi saci de ipsos.

Băiatul se-aşază pe marginea patului, îşi trece mâna peste plasticul rece care acoperă salteaua. Sub pelicula translucidă s-au condensat aburi şi ţesătura e deja atinsă de mici pete de mucegai. Camera miroase a ipsos umed, tutun rece şi a încă

ceva nedefinit, care pare să vină de la streaşină încălzită de soare sau din duşumeaua de lemn.

Copilul priveşte-n jur: în ruptul capului nu poate concepe că tatăl lui a trăit cândva între aceşti pereţi, împreună cu părintele său. Se-ntinde pe spate, luminat acum de razele care intră prin lucarnă.
Dincolo de geam, vede un petic de cer dens şi, pe măsură ce corpul lui obosit e toropit de căldura din pod, i se pare că întreg cerul se prăvăleşte asupra lui.

*

Copilul se ridică de pe scaun, îşi întinde muşchii amorţiţi de nemişcare, se apropie de bufet şi se uită la farfuria murdară, cu oasele roase de maxilarele implacabile ale tatălui. Deschide uşa dulapului în care se află găleata de gunoi culisantă şi apleacă deasupra farfuria, pe care-o bate de câteva ori de marginea de plastic a găleţii până când cad din ea cocoloaşele de grăsime transformate în gelatină şi resturile de pui.

Pune farfuria pe fundul chiuvetei, iese din bucătărie şi se duce-n antreu, unde ascultă cu urechile ciulite liniştea de la etaj. Urcă apoi scara cu extremă prudenţă, punând piciorul pe fiecare treaptă exact în locul pe care-l ştie mai rezistent, ca să nu-l dea de gol vreun scârtâit.

o >

Culoarul e cufundat în semiîntuneric, învăluit în mirosul prăfos şi reconfortant al mochetelor, al paturilor nefacute, al

lemnăriei şi al aramei de la vechea canalizare din baie.

Copilul păşeşte pe vârfuri, se ţine cu mâna de perete ca să-şi păstreze echilibrul. Simte sub buricele degetelor relieful de molton al motivelor florale de pe tapetul care acoperă pereţii tuturor camerelor de la etaj. Ascuns în dormitorul lui, când nu reuşeşte s- adoarmă, îi place să zgârie cu unghia reliefurile tapetului. întins pe-o parte, cu faţa la perete, lasă mici urme rotunjite, mici semiluni doar de el ştiute, pe rozetele repetate la infinit ale florilor şi pe împletitura savantă de tulpini şi liane.

Mama nu s-a îndurat niciodată să înlocuiască tapetul ăsta, deşi chiar a avut de gând. Când a pus piciorul în casă, a jurat s-o renoveze de sus până jos, pentru că, până la urmă, nu trebuia decât să dea o mână de vopsea, să decoreze un pic şi să aranjeze mobila puţin altfel. N-a făcut însă niciodată nimic, poate din lipsă de timp ori din lipsă de bani ori, cel mai probabil, pentru că de fapt puţin îi pasă că locuieşte în casa asta cu decoraţiuni vetuste, aproape anacronice.

N-a încercat nici să înlocuiască mobilele abandonate de foştii proprietari sau tablourile cu reproduceri obscure ale unor gravuri pitoreşti care, dacă le clinteşti din locul lor de veci sau le răsuceşti în cuiul de care sunt atârnate, lasă să se vadă o versiune anterioară a tapetului, în culori mai vii şi contraste mai puternice, readucând la viaţă o epocă de demult şi amintindu-i copilului că el şi mama lui nu sunt decât în trecere printre aceşti pereţi.

Pe parchetul fals se-ntinde dinspre dormitorul mamei o dungă piezişă de lumină. Prin uşa întredeschisă băiatul zăreşte mai întâi piciorul patului, pătura mototolită căzută pe jos şi încălţările aruncate de tată, două ghete din piele scâlciată, un fel de bocanci grosolani de şantier sau de munte, murdari de noroi uscat care s-a desprins şi-a căzut pe mocheta bej, pentru că tatăl s-a ajutat de talpa uneia ca s-o tragă de pe picior pe cealaltă.

îi vede şi picioarele, mai lungi decât salteaua, în ciorapi de sport albi odinioară, acum însă negri de jeg, cu marginea de sus ascunsă de blugii pătaţi de unsoare.

în oglinda şifonierului întredeschis, care e cu faţa la uşă, băiatul vede corpul tatălui întins peste cuvertură, cu cămaşa în carouri azvârlită ghem pe saltea, cu mâinile încrucişate pe burtă, marginea maioului lăsând să se vadă un triunghi de piele albă, osul ieşit în afară al bazinului şi abdomenul slab care se ridică şi coboară în ritmul respiraţiei.

Dar oglinda şifonierului limitează câmpul privirii aruncate pe furiş asupra tatălui printr-o linie care duce de la cotul său drept până la clavicula stângă, tăind salteaua şi o parte a noptierei unde se află un roman de consum cu doi îndrăgostiţi pe copertă, îmbrătisându-se în fata unei mări zbuciumate.

Bărbatul o ţine de umeri pe femeia care-

şi dă capul pe spate ca şi cum ar lua-o ameţeala ori şi-ar pierde cunoştinţa ori ambele deodată, el mult mai înalt decât ea, cu pielea mată, faţa încadrată de nişte plete negre, ea blondă cu ochi albaştri, cu palma pe pieptul lui şi cu buzele întredeschise, lăsând la vedere un sir de dinţi foarte albi.

Cuplul acesta se repetă la nesfârşit în aceeaşi ipostază, cu doar câteva mici variaţii – uneori un apus de soare ori un hotel luxos înlocuieşte marea agitată din fundal, alteori femeia e brunetă şi bărbatul blond –, pe coperţile a zeci de cărţi asemănătoare pe care mama le păstrează în cutiile rămase de la mutare, pe care nu s-a obosit niciodată să le desfacă ori pe care le-a răspândit prin toată casa, trecând nepăsătoare de la una la alta în funcţie de camera unde se află.

Nici n-ar fi, de altfel, capabilă să deosebească personajele şi intrigile acestor romane; toate spun, cu aceleaşi minime variaţii ale coperţilor, povestea unor femei singuratice cărora le iese-n cale un om de afaceri celibatar şi romantic cu care ele-şi trăiesc pasiunea vieţii, într-atât încât ea are fără îndoială impresia că citeşte una şi aceeaşi poveste luată mereu de la capăt, într-o lectură prelungită şi reconfortantă în care îi e suficient să se lase să alunece ca într-o cadă cu apă caldă şi înspumată, aşa cum face serile, după ce adoarme copilul, ca să-şi mai aline migrenele care-o chinuie deseori, şi în care până la urmă aţipeşte şi ea, cu o doză mică de bere şi un blister de

analgezice puse pe marginea căzii, alături de vreunul dintre romane şi de scrumiera în care o ultimă ţigară arde până la capăt ca un beţişor parfumat.

Cu inima bătându-i să-i sară din piept, fiul apucă clanţa şi împinge încetişor uşa. Pune un picior pe mocheta care acoperă un parchet vechi, cu scânduri înşelătoare. Strânge din dinţi, îşi mută greutatea corpului pe piciorul drept şi trece pragul dormitorului.

Contemplă trupul tatălui întins într-un careu de lumină palidă. După umbra lăsată de rama ferestrei pe mocheta deschisă la culoare, pata de lumină atinge plinta şi se ridică de-a lungul peretelui, căzând pe un tablou în care o femeie pe jumătate culcată pe o pajişte de un verde auriu se târăşte în direcţia unei case îmbrăcate în lemn alb.

Tânăra îşi poartă pletele castanii strânse neglijent în coadă la ceafa. E îmbrăcată într-o rochie cu pense, de un roz pastel, cu mâneci scurte dintre volănaşele încreţite ale cărora ies mâinile cu pielea lividă şi articulaţii anormal de pronunţate. Rochia e încinsă în talie cu ceea ce pare a fi un lănţişor de metal, iar în picioare fata poartă ciorapi albi şi pantofi din piele gri, fără toc.

îşi trage picioarele îndoite spre stânga ca pe nişte greutăţi moarte – e clar că a înaintat deja cu trudă câţiva metri, pentru că iarba îngălbenită din spatele ei e culcată la pământ – şi, sprijinindu-se într-un braţ al cărui cot formează un fel de protuberantă

noduroasă, pare să apuce cu mâna stângă un smoc de iarbă de care să se tragă mai aproape de casa din vârful dealului. Dar mâinile sale cu degete diforme sunt amândouă strânse pumn, ca două gheare cenuşii.

Înaintea ei, o întindere de ierburi mângâiate de vânt, poate graminee uscate de soarele verii – cerul care domină dealul şi casa e de-un albastru senin. Un stol de păsări trece prin spatele unui hambar, unele minuscule pe cerul alb, altele zburând peste linia acoperişului. Una dintre ele planează deja deasupra dealului, iar aripile ei întinse evocă una dintre acele mici păsări de pradă solitare care survolează terenurile cultivate în căutarea prăzii, sau vreo cioară gata să se lase pe mirişte.

Lucrul către care tânăra în rochie roz şi cu mâini noduroase tinde cu tot corpul este casa care se înalţă în vârful dealului, în dreapta tabloului; o gospodărie cu aparenţă colonială, rudimentară totuşi, cu două etaje şi văzută pe trei sferturi. Pare că şi casa, şi terenul din jurul ei sunt pustii, că tânăra cu rochie ştearsă şi pantofi din piele gri e condamnată să se târască veşnic spre clădirea asta fantomatică, care se va tot îndepărta pe măsură ce ea se va căţăra pe panta molcomă a colinei, sfâşiindu-şi pânza rochiei şi ciorapii, jupuindu-şi pielea picioarelor inerte în timp ce pajiştea se va întinde şi ea tot mai departe, deformându-se.

Mama găsise această reproducere după *Lumea Christinei* de Andrew Wyeth într-o revistă pe care-o răsfoia din întâmplare în sala de aşteptare a unui cabinet medical. Fiul îsi aminteşte că a văzut-o aruncând o privire în jur, apoi vârând revista-n geantă cu nepăsare jucată.

Mai târziu, a decupat cu grijă reproducerea pe masa din bucătărie cu ajutorul unei rigle şi al unui cutter, după care a uns-o cu pelicanol pe spate, a lipit-o pe o bucată de carton şi a pus-o într-o ramă cu geam şi cleme metalice, cumpărată dintr-un magazin ieftin de decoraţiuni.

După ce-a înnodat la spatele ramei o bucată de sfoară alimentară, a trecut dintr-o cameră într-alta, cu un ciocan mic în mână şi cu ţigara-n colţul gurii, studiind fiecare perete şi, uneori, ţinând tabloul în fata ei ca să-i caute locul cel mai bun. A ales unul dintre pereţii dormitorului ei, acoperit cu vechiul tapet cu motive florale cu marginile dezlipite pe alocuri, lăsând la vedere tencuiala îngălbenită.

A bătut un cui de oţel de care-a agăţat tabloul, apoi l-a îndreptat şi s-a dat un pic în spate ca să-l privească. Şi-a dus un deget la colţul gurii şi-a bătut uşor cu unghia în caninul de jos.

— Arată bine-aici, nu? a întrebat, întorcând scurt capul spre fiul care stătea pe pat.

Copilul nu a răspuns, iar mama s-a întors să studieze mai departe tabloul, trăgând dintr-un Peter Stuyvesant *extra light,* cu

mâna stângă la subsuoara dreaptă.

— Da, a adăugat aproape şoptit, nu-i rău deloc.

A ieşit din cameră, lăsându-l pe băiat singur în fata tabloului ce se odihneşte acum în lumina fumurie a sfârşitului de după-amiază, care dezvăluie hârtia ondulată a reproducerii şi stratul subţire de praf depus pe geam. Şi-n timp ce-şi priveşte tatăl adormit, copilului i se năzare că acesta ar fi putut coborî chiar din tablou, pentru că e ceva – o senzaţie funestă, un presentiment – care pare să lege ameninţarea nelămurită ce pluteşte asupra lumii Christinei şi întoarcerea tatălui.

*

Când fiul deschide ochii, mama e lângă el, pe marginea patului, cu două cearşafuri pe genunchi. Băiatul se-ntinde, priveşte camera şi nu recunoaşte nimic.

— Ai adormit, spune mama, mângâindu-l pe frunte.

— Unde suntem?

— La Roches, nu mai ştii?

Copilul clatină din cap şi-şi culcă obrazul în poala mamei. Mama îi pune o mână pe gât, băiatul se răsuceşte şi mâna mamei îi ajunge pe piept. îi simte cavitatea toracică ridicându-se calm sub palma ei, bătaia inimii în timp ce copilul priveşte din nou dreptunghiul de cer albastru vizibil prin lucarnă, traversat de pâlcuri de nori care se alungesc şi se împrăştie.

— O să stăm mult aici?

— O să stăm ceva, da.

— Si şcoala?

— Nu-ţi face griji cu şcoala. Te-ntorci până la toamnă.

Tac amândoi, respirând la unison.

— M-ajuţi să fac patul? întreabă mama.

încep să desfacă benzile de scotch cu care e lipită husa protectoare, o scot de pe saltea şi-o pun într-un colt al camerei.

întind pe pat un cearşaf de bumbac albastru, ridică şi coboară braţele. Cearşaful se umflă şi pune- n mişcare miriade de particule de praf în lumina filtrată prin lucarnă.

Tatăl îşi face apariţia în pragul camerei, se sprijină cu un umăr de cadrul uşii.

— E totu-n regulă?

Mama netezeşte cu mâna cearşaful.

— Da, e-n regulă. S-a odihnit un pic.

Tatăl încuviinţează şi se mai uită o clipă la ei.

— Hai să m-ajuţi, îi spune băiatului. Mai avem o mulţime de treabă până se-ntunecă.

Se-ntoarce şi dispare pe culoar. Copilul se uită întrebător la mamă.

— Du-te, îi spune, mă descurc singură.

Tatăl îl aşteaptă fumând pe platforma placată cu dale de şist scânteind în lumină. Băiatul trece pragul şi mijeşte ochii, orbit de soarele care bate în hambar cu toată puterea.

— Hai cu mine, spune tatăl.

Merge până la magazia de-alături, construită şi ea din blocuri de gresie şi

acoperită cu ardezie. Uşa meşterită din blăni rindeluite e încuiată cu un zăvor vechi, de care e prinsă toarta unui lacăt cu cifru.

Tatăl se apleacă, ascunde lacătul de ochii copilului, întoarce cu buricul degetului mare cele patru roţi dinţate, descuie zăvorul şi împinge uşa – un iz de unsoare stătută vine dinăuntru.

Copilul intră după el în penumbra magaziei.

E un depozit de mobile vechi: un dulap de vase, un şifonier, scaune cu fund de răchită spart, o masă – toate din acelaşi lemn închis la culoare şi prăfuit.

Tatăl pune-n funcţiune un grup electrogen. Aparatul începe să zbârnâie şi lasă un miros puternic de benzină.

— Aprinde-n spate, spune tatăl cu vocea ridicată, arătând cu bărbia spre un loc din spatele fiului.

Copilul se-ntoarce, vede un întrerupător şi apasă pe el.

Se-aprinde-un bec acoperit de pânze groase de păianjen şi o lumină galbenă se revarsă peste fundul magaziei, unde sunt depozitate canistre cu carburant, bidoane din plastic opac, un întreg arsenal de cutii de conserve, coşuri pline cu provizii neperisabile – băiatul distinge pungi cu orez, cu paste, sticle de ulei, cartuşe de ţigări –, stivuite până aproape de plafon.

De-a lungul peretelui din stânga, stau aliniaţi câţiva steri de lemn, alături de o betonieră, o grămadă de saci de ciment,

lopeţi, târnăcoape, baroase, tot soiul de scule, ligheane şi găleţi, mistrii şi prelate murdare de ipsos.

Tatăl se-ntoarce către băiat.

— Cu astea, cred că nu ducem lipsă de nimic.

Pune bidoanele într-o roabă în timp ce fiul se- apropie de dulapul de vase şi deschide una dintre uşile de jos: o grămadă de oale desperecheate, feţe de masă sau cearşafuri roase de molii puse peste nişte farfurii, cele mai multe ciobite. închide la loc usa şi scotoceşte într-unul dintre cele două sertare
> >)
de deasupra, în care dă peste-un talmeş-balmeş de tacâmuri, şuruburi, buloane şi baterii vechi. Dar ce-i atrage lui atenţia e un obiect înfăşurat într-o bucată de pânză pătată de vaselină.

Tocmai pune mâna pe el când tatăl întreabă:

— Vrei să ştii ce-i aia?

Fiul ridică ochii albaştri către bărbatul care se uită la el fără asprime şi fără a părea să aştepte vreun răspuns. Cum copilul nu zice nimic, îi ia pachetul şi-l ţine-n palma stângă, cu dreapta dă-n lături cârpa murdară şi scoate la iveală un pistol cu carcasă de oţel mat şi lustruit, cu ţeava ghintuită, cu cătate deasupra şi cu mânerul acoperit cu plăcuţe pătrate, în ciuda efluviilor de benzină degajate în magazie de grupul electrogen, arma emană un miros plăcut de metal, ulei şi praf.

— Ia-l, zice tatăl.

Copilul ia grijuliu arma, iar tatăl bagă bucata de pânză în buzunarul din spate al blugilor.

— Uite.

II întoarce pe băiat cu faţa către uşă, se lasă-n jos şi-şi trece un braţ peste umerii lui. îi ia mâinile în palmele sale aspre şi i le conduce ca să-i aducă arma la nivelul fetei.

— Vezi vizorul de pe ţeavă? I se zice cătate, închizi ochiul stâng. Aici...

Lasă mâna dreaptă a copilului ca să arate vizorul de lângă cocoş.

— ...Aici e vârful vizorului, ţelul, trebuie să-l aliniezi cu cătarea. Nu te grăbi. Le vezi aliniate, da?

— Da, zice fiul după ce-a potrivit arma.

— Acum uită-te mai departe, ca şi cum ai urmări un fir care se duce până... hai să zicem până la trunchiul pinului ăluia mic, acolo. îl vezi?

— Da.

—Tine bine mânerul. Cu stânga îti tii strâns dreapta. Arătătorul drept întâi îl pui aici, întins de-a lungul gărzii trăgaciului. Armezi cocoşul cu degetul mare. Aşa. Când ai ţinta pe linia de ochire, pui degetul pe trăgaci...

Tatăl îşi strecoară degetul odată cu al fiului în interiorul gărzii.

— Respiri încet, ca să nu te mişti, te concentrezi asupra ţintei şi, când eşti sigur, sigur de tine...

Apasă pe degetul fiului şi declanşează

trăgaciul. Cocoşul se rabate şi arma scoate-un păcănit sonor, care-l face pe copil să tresară.

— Bum, face tatăl.

Descuie zăvorul încărcătorului, scoate butoiaşul şi-i arată camerele goale.

— Trebuie să mai am nişte cartuşe pe undeva. Dacă vrei, tragem de-adevăratelea. Te-nvăţ eu.

— De-acord, răspunde fiul.

— Vedem noi mai târziu. Acum trebuie să mergem după apă.

Tatăl înveleşte la loc pistolul în cârpă, pune arma în sertarul dulapului de vase şi-l închide.

O ia-nainte pe-o potecă năpădită de iarbă. Fiul merge-n urma lui, în mână cu un băţ lung cu care retează măciuliile ciulinilor înnegriţi de iarnă, iar tatăl începe curând să fluiere vesel în timp ce roata roabei lasă să se audă un păcănit regulat şi bidoanele de plastic se lovesc de pereţii cuvei.

Odată intraţi pe cărarea-n pantă care se deschide printre urzici, traversează o pajişte presărată cu tulpini de tătăneasă şi limba mielului. Din pământ urcă-n aer, ca dintr-o cădelniţă, un parfum de rădăcini şi seve lăptoase. Soarele îi bate-n ceafa şi biciuieşte stepa cu o lumină necruţătoare.

Şi copacii de la liziera pădurii către care se îndreaptă sunt încremeniţi în lumina orbitoare. La ora asta nu mai suflă nicio adiere de vânt. Simt, încă dinainte să ajungă la pădurice, răcoarea crângului

presărat cu boboci de brebenoc şi cu iederă ale cărei frunze cu nuanţe de spumă verde-albăstruie iau cu asalt copacii.

Păşesc printre tulpini de ciuboţica-cucului cu flori pale, printre crengi căzute şi acoperite de iederă care pârâie sub picioarele lor. Coroanele copacilor despart lumina, formează halouri în jurul lor. Unii sunt culcaţi la pământ, alţii în picioare, dar goi de sevă, cu siluete severe, cenuşii şi uneori au pe trunchiuri bureţi uscati de iască asemenea unor cochilii uriaşe. Unii par să aştepte ceva, proiectându-şi pe cer ramurile desfrunzite. Pe partea dinspre nord-est, multe trunchiuri poartă straturi groase de muşchi şi băiatul se-opreşte să-şi pună palma întinsă pe unul dintre ele. îl furnică şira spinării când inspiră, de parc-ar fi absorbit prin palmă ceva din existenţa asta vegetală, ca şi cum covoraşul de muşchi i-ar fi comunicat esenţa lui, iar aceasta i-ar fi parcurs într-o străfulgerare muşchii, tendoanele şi fibrele nervoase complexe ale braţului până i s-ar fi aşezat la baza gâtului, de unde-ar fi radiat în tot corpul.

Ies din umbra păduricii şi se scufundă din nou în lumina densă a unei pajişti întinse unde stau înfipte, într-un haos granitic, rădăcini de arbuşti negri şi de conifere răsucite. Terenul urcă în pantă uşoară către crestele de batolite ce par albe în bătaia soarelui.

De sub un bolovan, dintr-o crăpătură a

rocii ţâşneşte-o apă care se scurge liniştită, urmând o albie sinuoasă cu pietricele pe fund. Tatăl îngenunchează, se sprijină cu mâinile de bolovan şi se apleacă să bea apă chiar din izvor.

— Cea mai bună apă din lume, zice. Gustă.

Fiul se-apleacă să bea şi el. Apa e atât de rece că-l taie la rădăcina dinţilor.

— Ei, cum e? îl întreabă tatăl când se ridică.

Copilul dă din cap.

— Sunt şi alte izvoare, mai aproape de casă, spune tatăl, luând unul dintre bidoanele de plastic şi culcându-l cu gura sub jetul de apă. Dar voiam să-ţi arăt ceva. Hai cu mine.

Dă ocol bolovanului, se lasă pe vine şi arată spre o formă spiralată încastrată-n piatră, cu diametrul cam de lărgimea palmei sale.

— Ce-i asta? întreabă fiul.

— O fosilă de amonit. înţelegi ce-nseamnă asta?

Băiatul scutură din cap fără să-şi poată lua ochii de la nautil.

— Asta-nseamnă că tot ce vezi împrejur era sub apă cu mult, mult timp în urmă.

— Ajungea apa pân-aici?

Tatăl îşi scoate pachetul de ţigări, îl scutură ca s-o scoată pe ultima, şi-o pune-n gură şi mototoleşte pachetul în pumn.

îi spune că, demult de tot, înaintea oamenilor, înaintea munţilor de-acum, au existat alţi munţi, cu mult mai mari decât

ăştia; că timp de milioane şi milioane de ani s-au tocit şi, treptat, au dispărut. Mai spune că marea, odată ce-au dispărut munţii, a acoperit totul, că trebuie să ne imaginăm că pe- acolo curgeau şuvoaie năvalnice, că erau hăuri nesfârşite locuite de creaturi extraordinare, după cum dovedeşte fosila de amonit.

Tatăl spune că mişcările tectonice au înălţat literalmente fundul mării, ridicând alţi munţi, care vor fi fost şi ei erodaţi de ploi şi de gheţari până când au format masivul pe care se găsesc ei azi şi care, nu e nicio îndoială, altădată era mult mai înalt decât ne putem închipui.

— Atunci muntele ăsta o să dispară şi el? întreabă copilul.

— Sigur. Chiar şi-n clipa asta dispare. Dar noi n- avem cum să ne dăm seama. Ne-ar trebui vieţile şi memoria a zece mii, a o sută de mii de oameni puse cap la cap ca să ne dăm seama.

Băiatul apropie o mână de fosilă şi-i mângâie uşor relieful cu vârfurile degetelor.

*

Chipul bărbatului pare neaşteptat de tânăr, cum stă întors către fereastră, în aceeaşi lumină mohorâtă care alunecă pe perete. Răsuflă regulat printre buzele întredeschise.

Fiul e captivat, multă vreme nu-şi poate lua ochii de la el. Nu ştie şi nu-şi aminteşte aproape nimic despre tatăl lui: câteva

impresii vagi, lipsite de imagini, reminiscenţe fragmentare. Iar într-o cutie de pantofi din sertarul unei comode, frumos aşezate, două fotografii păstrate de mama.

Prima o înfăţişează alături de el, sub o umbrelă de soare, pe scaune pliante cu spătarul din pânză albastru-deschis şi cu rezemătoare pentru mâini din plastic alb. Stau la o masă de camping plină cu sticle de bere şi farfurii de carton cu resturi de salată de orez şi felii de pepene galben.

Mama poartă ochelari de soare mari cu rame negre în formă de fluture şi e îmbrăcată într-un tricou larg, alb, cu mânecile suflecate peste umerii bronzaţi. Mai poartă şi un şort destrămat, strâns pe pulpe, decupat din nişte blugi vechi, şi are părul înnodat simplu pe spate, răsucit o singură dată şi prins cu un pix ori o scobitoare de lemn. Cotul e aşezat pe rezemătoare, antebraţul ridicat în aşa fel încât mâna îi ascunde parţial gura. Râde-n hohote, cu capul lăsat pe spate, iar picioarele goale se odihnesc, pe jumătate îndoite şi cu gleznele încrucişate, în poala bărbatului.

El e îmbrăcat cu un sort de nailon închis la culoare, pieptul său gol e slab şi spân. Cum stă aplecat pe scaun, pielea abdomenului face trei cute în dreptul buricului. Pe partea de sus a bicepsului stâng are un tatuaj cu detalii neclare, reprezentând un şarpe încolăcit în jurul unui pumnal cu lama îndreptată spre cot,

capul şarpelui fiind lipit de mâner, ca şi cum s-ar târî în sus.

Cu stânga, strânge una dintre gleznele mamei, iar cu dreapta i-a înconjurat coapsele, ţinând-o să nu cadă. Cu gura larg deschisă şi buzele răsfrânte peste maxilarul cu dinţii strânşi, se face că e gata să muşte gamba femeii. Şi el e vesel, cu ochii spre ea.

în a doua fotografie, tatăl e împreună cu alţi trei bărbaţi lângă o maşină de teren cu caroserie gri, oprită pe un câmp arat, la marginea unei păduri din care nu se vede în fundal decât un tufăriş din care se iţesc trunchiuri de un cafeniu strălucitor.

Fotografia pare făcută toamna sau iarna: cei patru bărbaţi sunt scăldaţi într-o lumină difuză, poartă bocanci şi pantaloni de pânză groasă, închisă la culoare, unii cu buzunare pe coapse. Poartă şi cămăşi groase, pulovere pe gât, canadiene matlasate şi geci impermeabile.

Unul dintre ei – cel mai din stânga –, mai înalt cu jumătate de cap decât ceilalţi, poartă o şapcă kaki şi şi-a pus încheietura braţului stâng pe umărul celui de lângă el, un bărbat foarte blond, cu ochi albaştri şi faţa acoperită de-o barbă foarte blondă şi ea.

Bărbatul blond, cu pieptul umflat, ţine-ntre canini o ţigară rulată, iar fumul care-i vine-n faţă îl face să se strâmbe şi să-nchidă ochiul drept. Ţine un braţ pe spatele bărbatului cu şapcă kaki, iar cu celălalt îl

cuprinde pe după umeri pe tatăl copilului, care e în centrul imaginii. Tatăl ţine încheietura bărbatului la înălţimea pectoralilor şi priveşte spre obiectiv, cu bărbia ridicată şi faţa înclinată, pe care e întipărit un aer de suficienţă ori satisfacţie, un surâs abia schitat din buze.

În stânga tatălui, ultimul dintre ei, un bărbat ras în cap, cu cămaşă în carouri verzi şi roşii, cu mânecile suflecate peste antebraţele tatuate. între arătătorul şi degetul mare de la mâna dreaptă ţine şi el o ţigară rulată, pe care tocmai a dus-o la buze şi din care chiar atunci trage, pentru că, în momentul în care fixează obiectivul, îşi suge obrajii umbriţi de o barbă abia mijită. în stânga ţine patul unei puşti a cărei ţeavă stă în echilibru pe umăr, la scobitura gâtului, cu capătul pierzându-se în spatele cefei.

Bărbatul cel mai din stânga fotografiei are şi el puşcă, o ţine-n mâna dreaptă, tot pe umăr, iar tatăl ţine o puşcă pe care o sprijină cu patul de lemn lucios pe pământ, strângând puternic ţeava dublă din metal întunecat.

La picioarele lor, leşul unui cerb culcat pe-o parte, cu burta spre ei, picioarele din faţă îndoite şi cele din spate întinse pe mirişte, cu gâtul gros dat pe spate într-o răsucire stranie şi capul aşezat oblic pe pământ în aşa fel încât coroana lui impunătoare – patru ramuri pe o rozetă şi cinci pe cealaltă – se înalţă dreaptă în faţa vânătorilor şi lasă să i se vadă ochiul stâng.

Pe burta animalului e aşezată ultima puşcă – a blondului, probabil, singurul fără armă.

în dreptul diafragmei, blana cafenie, udă şi deasă a cerbului are o gaură roşie care începe să se usuce şi să se-nnegrească în marginea dinspre piept. Vârful limbii iese pe la colţul gurii şi ochiul stâng, singurul vizibil, peste care pleoapele cu gene dese nu s-au închis, pare să contemple indiferent triumful bărbaţilor şi întinderea netedă a câmpiei dimprejur.

Niciodată nu i-a vorbit mama despre aceste fotografii, niciodată, după plecarea lui, nu i-a pomenit despre existenţa tatălui decât întâmplător, ca paranteză în vreo conversaţie, părând să regrete imediat, ca şi cum această simplă menţiune ar fi fost pentru ea ca o mică lamă ascuţită înfiptă între coaste. E clar că ambele fotografii fuseseră făcute înainte de naşterea copilului – mama şi tatăl par mai tineri, iar băiatul nu apare deloc –, dar el le-a privit de multe ori pe furiş şi nu şi le poate scoate din minte.

Are impresia c-a trăit chiar el acele clipe, că şi-a văzut tatăl muşcând piciorul mamei şi lăsându-i pe piele urma neregulată a dinţilor. I se pare c-a simţit şi el umezeala acelei zile de vară sub umbrelă, c-a fost martorul veseliei şi complicităţii lor, că a tras pe nări mirosul de pământ rece al câmpului acoperit de paie şi pe cel al blănii mânjite de sânge a cerbului. I se pare că a simţit şi mirosul de tutun răspândit de bărbaţi, mirosul hainelor lor ude, grele de

ploaie şi de sudoare.

Nu-şi aminteşte nimic precis despre plecarea tatălui. Din viata alături de el nu i-au rămas decât un şir de impresii fragmentate, poate fictive şi oricum modelate întrucâtva de fotografiile ascunse-n comodă. în schimb e plin, impregnat de prezenţa fizică a mamei, de ubicuitatea ei, care-i apare şi colorează în fiecare clipă fiecare colţişor al deja inextricabilei împletituri a memoriei sale.

Dac-ar fi s-o descrie – ceea ce n-ar putea face în cuvinte –, sigur ar invoca imagini ale ei, reminiscenţe păstrate cu grijă, clipe, frânturi de frază spuse de-a lungul timpului, senzaţii întrepătrunse şi simultane, care, până la urmă, nu un portret ar schiţa, ci o evocare, un precipitat, redând ceva din esenţa ei.

Astfel, la douăzeci şi sase de ani, mama e încă tânără. L-a născut pe băiat la numai şaptesprezece ani, înainte de a fi apucat măcar să simtă ipotetica dorinţă de a fi mamă, ceea ce i-a şi spus abrupt într- o zi, când s-a supărat pe el, venind apoi imediat să bată la uşa camerei în care-l alungase cu doar o clipă mai devreme.

Stă lângă el, pe marginea patului. Soarele intră pe fereastră şi-i luminează obrazul drept, iar pe gât are încă o pată dintr-acelea roşii care-i apar când se înfurie. îi spune că n-a vrut copii, că nici măcar n-a visat să aibă vreodată, că nici ea nu e decât o puştoaică un pic dusă şi

chestia asta i-a căzut pe cap ca o nenorocire, o lovitură a sortii. Recunoaşte că e cam apucată şi stângace, că nu ştie întotdeauna cum să procedeze, cum să-l ia, dar nici n-a învăţat-o nimeni.

La început de tot, după plecarea tatălui, au locuit într-un mic apartament împreună cu mama mamei, o femeie căruntă şi resemnată, cu o veşnică expresie suferindă pe chip, suspinând fără încetare la cea mai mică mişcare, la fiecare cuvânt. Viata însăsi, în absoluta ei banalitate, era pentru ea o încercare, un chin necurmat şi nu-i putea da atenţie fiicei ei decât copleşind-o cu o litanie de sfaturi, de necontenite reproşuri, încât cele două – dintr-un motiv pe care copilul nu-l ştia, dar pe care îl intuia suficient de bine ca să nu fi simtit niciodată nevoia ori curiozitatea s-o întrebe pe mama lui – au sfârşit prin a se certa iremediabil, tânăra plecând într-o bună zi, târându-şi cu o mână copilul, iar cu cealaltă o valiză pe roţi în care-i încăpuse toată avuţia.

De-atunci, copilul n-o mai vede pe bătrână decât arareori, atunci când, trecând din întâmplare ori dinadins pe lângă şcoală, îl priveşte de la distanţă, în pauză, sau îl cheamă la gard ca să-i dea o bomboană scoasă din poşeta roşie, lăcuită, pe care-o strânge cu braţul la pieptul uscăţiv.

Scurtează la maximum cureaua pe care-o poartă pe umăr, ţinând astfel poşeta

neobişnuit de sus, ca şi cum ar fi vorba despre un lucru preţios pe care i l-ar invidia toată lumea, când de fapt – copilul ştie, pentru că a cercetat-o deja – nu conţine decât un toc de ochelari, un portmoneu din aceeaşi piele roşie lăcuită şi uzată, o batistă de pânză, o agendă telefonică, poate şi broşa aceea a ei placată cu aur şi cu acul dezlipit, precum şi o cutie albastră de tablă din care scoate o bomboană cu extract de pin pe care băiatul o acceptă dintr-un misterios simţ al datoriei sau de milă, o bagă-n gură şi-apoi o scuipă de îndată ce poate, de îndată ce bătrâna a-ntors spatele, după ce şi-a strecurat printre gratiile grilajului o mână mică, cu palma uscată, ca să mângâie obrazul presărat cu pete de roşeaţă al copilului, cu gura tremurând, privindu-l cu ochii ei spălăciţi, înconjuraţi de pleoape umede şi înroşiţi de lipsa lacrimilor niciodată vărsate.

Aşezată pe marginea patului, mama plânge-n hohote. îi cere iertare şi, de cum o iartă, sângele i se pune din nou în mişcare şi pata roşie de pe gât se estompează. I s-a luat un bolovan de pe inimă. Cu faţa încă udă de lacrimi, râde acum la o prostie spusă de copil, îl trage spre ea şi-l strânge la piept, îl sărută cu fervoare pe cap şi pe frunte, jură că-l iubeşte mai mult decât orice pe lume, că e fiul ei, numai şi numai al ei.

›

După naştere, a început să aibă migrene violente, care-o obligă să se refugieze-n pat

ori pe canapea şi să zacă acolo chiar şi mai multe zile la rând.

Nu suportă nici lumina, nici zgomotul, închide ermetic casa – când vine de la scoală şi găseste obloanele lăsate, copilul ştie că se anunţă o criză, dacă nu e deja în toi –, îi cere băiatului să golească scrumierele a căror duhoare brusc îi întoarce stomacul pe dos, să ascundă într-un dulap ceasul de masă din bucătărie şi ceasul ei de la mână, pentru că nu mai suportă nici măcar ticăitul sacadat al secundarului.

El îi aduce prosopele îmbibate cu apă rece şi Synthol, pe care mama şi le pune pe frunte, apoi le aruncă pe jos când se încălzesc şi care continuă mult după aceea să umple casa cu efluvii medicinale de mentol şi muscată.

> >

Ii apasă tâmplele cu vârfurile degetelor lui mici, acolo unde iese-n relief o venă ce bate tactul pulsului, ca să-i regleze fluxul de sânge care-o face să sufere.

Fiul a învăţat repede să-şi facă duş, să se îmbrace, să gătească singur, pentru că în zilele acelea, ea nu e în stare de nimic. îi spune că durerea e atât de mare, încât îi vine să se dea cu capul de pereţi ori să crape- acolo, pe loc; până şi să vorbească-i vine greu.

învaţă să trăiască în umbra durerii mamei: gesturile lui devin mai lente şi prevenitoare, jocurile sunt murmurate în penumbra dormitorului. îi pândeşte-ntruna

mişcările, corpul răsturnat pe pat, chemările şi gemetele.

Când criza e pe trecute şi-o lasă fără vlagă, epuizată, dar infinit mai uşurată, îl cheamă să se- ntindă lângă ea. îl îmbrăţişează, îi frământă braţele, mâinile, picioarele. îi ia faţa-ntre palmele ei, ca şi cum s-ar asigura de existenţa lui materială sau ar încerca să modeleze un boţ de argilă, să-i dea formă, să-l îndrepte.

— Roşcăţelul meu, îi spune, vulpişorul meu.

Revine la viaţă şi lucrurile-i par mai adevărate, mai intense, dar şi mai fragile. Uneori îi cere cu înfrigurare copilului să-i promită că n-o s-o lase, n-o s-o părăsească, n-o să se despartă niciodată de ea.

Mama e furtunoasă, tranşantă şi temperamentală, mereu sfâşiată de îndoieli, de regrete, e când cumplit de abătută, când cuprinsă de accese de veselie.

Păstrează în sertarul noptierei un pachet de cărţi de tarot de Marsilia pentru ghicit şi pretinde c-a învătat în adolescentă să citească arcanele sau că are un dar pentru interpretarea sensului lor secret, dar se ajută şi de un mic ghid strecurat în pachetul de carton albastru alb galben roşu – stă pe pat, în taior şi cu un Peter Stuyvesant între dinţi, cu cărţile desfăşurate în fata ei, căutând întotdeauna promisiuni de bani, de slujbă, de zile mai bune şi, mai ales, de dragoste.

Se bucură când trage Steaua, Soarele sau Forţa, dar când îi iese Moartea, se

grăbeşte să-i citească băiatului descrierea din manual, care anunţă că respectiva carte nu e chiar atât de funestă cum s-ar putea crede, ci simbolizează schimbarea, începutul unei vieţi mai bune, o formă de renaştere.

Uneori, se mulţumeşte s-o vâre degrabă la loc în pachet şi să extragă altă carte. Nimic n-o entuziasmează mai mult decât să nimerească îndrăgostiţii, chiar dacă manualul o lasă sceptică, pentru că nu pomeneşte decât de altruism, încredere şi cinste.

›

Visează să întâlnească un bărbat care s-o iubească, spune ea, aşa cum a iubit-o tatăl lui, cu dragostea aceea tumultuoasă, care nu ţine seama de nimic altceva, singura care i se pare posibilă, singura valabilă.

Apoi, cu aceeaşi convingere, pretinde că dimpotrivă, orice altă iubire ar fi preferabilă, orice alt bărbat care să n-o fi lăsat singură cu un plod în braţe.

›

Când se-ntorc la Roches, mama stă pe o grămadă de ardezie aşezată lângă perete. Pe uşa larg deschisă iese-un parfum de detergent, iar platforma de ciment spălată cu apă din belşug luceşte întunecată.

Fiul se duce la mama lui şi-i întinde o creangă de castan.

— Uite.

Mama ia bucata de lemn, se uită la ea pe toate părţile. Tatăl trece pe lângă ei,

împinge roaba până la magazie, descuie lacătul şi descarcă bidoanele cu apă.

— Ce e? întreabă mama.

— O să facem din ea o praştie.

— A, da? Şi cu praştia ce-o să faci?

Tatâl iese din magazie, îşi aprinde-o ţigară şi, contemplând peisajul, se-aşază pe jos, la câţiva metri de ei, cu mâinile pe genunchi, relaxate.

Mucul îndreptat în jos sclipeşte roşiatic, iar fumul reţinut o clipă în căuşul palmei se strecoară alene printre arătătorul şi degetul mare cu care ţine ţigara. Se uită la băiat cum îi vorbeşte mamei şi la
> D > >
mama care se preface interesată de bucata de lemn.

Scoate dintr-un buzunar un briceag şi-l desface.

— Dă să văd.

Fiul vine la el şi bărbatul îşi pune ţigara-n colţul gurii. Ia bucata de lemn şi începe s-o cojească, apăsând cu degetul mare pe briceagul pe care-l ţine înclinat.

— Hai, acum şi tu.

îi întinde mânerul briceagului, iar copilul se aşază turceşte lângă el. Din când în când, tatăl se apleacă şi-i călăuzeşte mâna. Mama îşi reazemă capul de piatra zidului, ţine ochii-nchişi, lasă soarele să-i scalde fata. Aude vocile tatălui şi fiului, care curăţă
> > J > bucata de lemn. Inspiră mirosul de gresie încălzită de soare, de detergent şi de mentă sălbatică.

— Mâine, zice tatâl în timp ce fiul se

ridică şi-şi scuturǎ pantalonii de bucăţile de coajă, o să-l dăm la flacără, să se-ntărească lemnul.

Fiul se face că-ntinde un elastic, ocheşte tinte

[7] > >

imaginare dimprejur, şuierând printre dinţi. Tatăl şi mama se uită la el cum pleacă prin iarbă.

— O să-i fie bine-aici, o să vezi, zice tatâl.

Privirile li se întâlnesc şi mama schiţează un

) >

surâs. Lumina acelui sfârşit de după-amiază i-a biruit opoziţia, reticenţele. A cuprins-o un soi de moleşeală. Tatăl se ridică, se apropie şi se lasă pe vine lângă ea. îşi pune mâna pe obrazul ei, o lasă să alunece pe maxilar şi-o prinde de bărbie.

— O să *ne* fie bine.

Ea-şi pune o mână peste a lui. Ridică ochii spre el şi spune:

— Mi-aş dori doar să ajungi să te eliberezi de furia asta, de umbra asta care pluteşte tot timpul deasupra ta.

Fără să clipească, bărbatul pare să-i studieze faţa. Ochii îi fug pe chipul ei prin scurte mişcări sacadate, de parc-ar încerca să recunoască ori să reţină fiecare detaliu, fiecare milimetru de piele, înainte să se implânte din nou într-ai mamei.

— O să fac focul, zice. Nopţile sunt reci pe-aici.

Şi, după o clipă de tăcere:

— Cred că e timpul să-i spui.

Mama încuviinţează şi bărbatul se duce

spre magazie; îl vede intrând şi-apoi ieşind o clipă mai târziu c-un braţ de lemne.

>

Se sprijină de pământ, se ridică şi face câţiva paşi, căutându-l din ochi pe copil. Nu-l vede, aşa că porneşte pe cărarea tăiată de paşii lui pe câmp. îl găseşte un pic mai departe, întins pe spate-n iarbă, cu praştia îndreptată către o pasăre-n zbor.

— Vii cu mine până la pădure?

îi întinde mâna. Când se ridică, din locul în care- a stat urcă un miros de transpiraţie şi de pământ rece.

Merg o vreme ţinându-se de mână, cu trupurile apropiindu-se şi depărtându-se în funcţie de cadenţa paşilor, de obstacolele reale sau imaginare pe care copilul le evită prin salturi sau eschive, trăgând de braţul mamei.

>

Soarele coboară şi scaldă câmpia în razele lui piezişe, încă de iarnă, care-i orbesc. Fiul lasă mâna mamei şi aleargă spre liziera pădurii, unde trunchiurile crăpate ale pinilor, stropite cu aur de sus până jos, răspândesc un parfum de răşină. Merg pe la umbra rară a copacilor, calcă pe un strat de ace ruginii care trosnesc sub tălpi. Copilul se apleacă să adune conuri pe care le studiază şi, după o selecţie atentă, le strecoară-n buzunar sau le azvârle cât colo.

Mama o ia înainte uneori, ridică ochii spre camaieul crengilor pe care cresc ace noi – are faţa brăzdată de umbre şi lumini; acum o ia-nainte fiul, ca să ajungă la un

copac cu o ramură mai joasă pe care să se poată cocoţa.

Mama se reazemă cu umărul de copac.

— Am ceva să-ţi spun.

Fiul se uită la ea de sus, iar ea-şi întoarce ochii spre lăstărişul liniştit.

— O sa am un copil, spune.

Fiul nu răspunde, e absorbit de scoarţa crăpată a copacului, din care se chinuie să rupă o bucată.

— încă nu ştiu dac-o să fie-un frăţior sau o

> > surioară.

Fiul se caţără pe-o creangă mai înaltă, se-aşază călare, cu spatele lipit de copac.

— Ai grijă, spune mama, nu te urca prea sus.

— O să se nască aici?

— Nu. O să fim deja acasă. La toamnă.

De la postul lui de observaţie, fiul vede câmpia dincolo de copaci, distinge în depărtare, în mijlocul vegetaţiei, forma monolitică, abia schiţată a casei.

Rămâne nemişcat în mirosul rece de pin. Mama aşteaptă la picioarele copacului, răbdătoare şi gânditoare, atentă să nu bruscheze copilul, până când el coboară cu grijă pe creanga cea mai de jos, de pe care se lasă să alunece lângă ea cu picioarele apropiate.

îi ia mâinile într-ale ei, pare că vrea să-i spună ceva, dar renunţă. Fiul se desprinde şi fuge. Mama rămâne o clipă singură în liniştea înmiresmată, luminoasă a lăstărişului.

în seara sosirii la Roches, iau cina la lumina unui bec gol, alimentat de grupul electrogen pe care-l aud zumzăind în spatele zidului gros de piatră.

Focul aprins mai devreme de tată încălzeşte deja unica încăpere, neprimitoare cu câteva ore înainte, dar însufleţită acum de pârâitul buştenilor şi de aura flăcărilor. Coşul şemineului a scuipat la început un fum gros, din care încă mai pluteşte un văl, făcând lumina mai densă.

Au încălzit conserve de ravioli, pe care mama le serveşte în farfurii vechi, desperecheate, de faianţă. Mai au biscuiţi, o cutie de pateu şi nişte inimi de palmier în oţet, dar oricât de frugală ar fi masa, nimic nu poate ştirbi buna dispoziţie a tatălui, pe care vinul îl face afabil şi volubil. Le descrie cu lux de amănunte proiectul său pentru casă, lucrările pe care are de gând să le facă în lunile cât o să stea la Roches: întâi acoperişul, pe care vrea să-l consolideze, pardoseala de la parter, vopsirea pereţilor de la etaj; o mulţime de mici şantiere de care spune că s-a ocupat doar pe apucate după moartea tatălui său, numai când i-au permis timpul şi banii.

— Şi să urc tot calabalâcul ăsta aici, scule, materiale, poţi să mă crezi că n-a fost de colea, îi spune fiului, lăsându-se pe spate.

îşi aprinde-o ţigară, trage un fum care-i dă un fior uşor, îl expiră pe nas, cufundat în gânduri.

— Dar ştiam că merită, spune. Ştiam că

odată şi- odată o să venim cu totii aici.

>

Tace din nou, ia paharul cu vin.

— Pentru noi. Pentru un nou început.

Mama ezită.

— Ciocneşti cu noi? îl întreabă pe copil.

Fiul face semn că da şi ridică toţi trei paharele, le ciocnesc deasupra muşamalei. Tatâl se ridică brusc şi spune:

— Asta trebuie sărbătorit. Mă-ntorc imediat.

Iese din casă, iar mama şi fiul rămân aşezaţi, unul în faţa celuilalt. Mama-şi întinde mâna peste masă şi-l şterge cu degetul mare pe copil la colţul gurii, unde e mânjit cu sos de roşii.

— Uite-n ce hal eşti, ai dat peste tot pe tine.

Băiatul se şterge cu dosul palmei. Tatăl îşi face apariţia cu un mic radio pe baterii, pătat cu ipsos ori cu vopsea, şi-i întinde antena telescopică. Aparatul şuieră în timp ce tatăl parcurge în zadar scara FM. La început nu aud decât frecvenţe îndepărtate, apoi se mută pe AM şi tatăl prinde un post de muzică unde se difuzează *A Whiter Shade of Pale,* de Procol Harum. Semnalul se limpezeşte când ridică radioul spre tavan şi tatăl se grăbeşte să stingă becul, lăsând numai văpăile flăcărilor din şemineu să lumineze încăperea.

— Suie, îi spune băiatului, bătând cu palma în faţa de masă.

— Unde?

— Aici, pe masă, fuguţa!

Băiatul îi aruncă o privire mamei, care clatină din cap a neputinţă; prinde mâna pe care i-o întinde tatăl şi se suie pe masă, cu picioarele printre farfurii. Tatăl dă la maximum volumul radioului şi-i întinde copilului aparatul.

— Tine-l sus de tot şi nu cumva să te mişti.

O apucă de mâini, mama se-mpotriveşte, protestează, degeaba însă, până la urmă cedează: se ridică, se strânge la pieptul lui la lumina şemineului, cu tâmpla pe umărul lui, schiţează paşii unui slow languros în timp ce tremolourile lui Gary Brooker umplu încăperea:

And so it was that later
As the miller told his tale
That herface, atfirst just ghostly
Turned a whiter shade of pale.

Mai târziu, fiul aţipeşte pe canapea, în faţa şemineului, epuizat. Tatăl şi mama rămân treji încă multă vreme, la masă, în fata ceştilor cu cafea rece.

Tatăl fumează ţigară după ţigară, din unele mai trage uneori şi mama. Din radioul aşezat pe muşama se aude în surdină un îndepărtat post spaniol. Băiatul aude ca prin vis vocile părinţilor, simte nelămurit mirosul şi văpaia focului pe care tatăl îl atâtă mai aruncând câte-un buştean.

Pe jumătate adormit, i se pare că ceva s-a liniştit, confundându-se poate cu vreo amintire de demult, poate cu ceva ce şi-a

imaginat doar, din vremea când tata şi mama se iubeau cu o dragoste calmă, lipsită de ameninţări, şi totul, chiar şi prezenţa casei Roches, cu zidurile care-i înconjoară, cu acoperişul ei vechi de ardezie deasupra capului, totul îi produce o senzaţie difuză de confort şi bucurie.

3 3

*

Când vine de la lucru, mama-l găseşte pe băiat stând pe trepte, în faţa uşii. Are câte-o sacoşă-n fiecare mână şi împinge cu piciorul poarta ruginită. Observă copilul, se-opreşte o clipă, aşteptând să se- nchidă la loc poarta în spatele ei, apoi traversează curtea.

Ajunsă la scară, întreabă:

— Ce-ai păţit?

— E-aici, răspunde băiatul.

Mama scutură din cap.

— E-aici? Ce vrei să...

Se-opreşte când copilul ridică ochii spre fereastra dormitorului ei de la etaj. Urcă încet treptele, trece pragul casei şi se duce-n bucătărie. Lasă sacoşele cu cumpărături pe masă şi împietreşte acolo, cu capul plecat, fără să scoată vreun cuvânt. în cele din urmă îsi ridică fruntea şi se-ntoarce către băiat, care intrase şi aştepta în spatele ei.

— Când a venit? întreabă-n şoaptă.

— Abia a ajuns.

— Si ce face?

— Cred că doarme.

Mama clatină din cap de câteva ori, se-

apropie de fiu şi-i ia capul între mâini. îi dă laoparte ciuful de pe frunte şi-i mângâie tâmpla cu degetul mare.

— Stai aici, da?

Iese din bucătărie, se-opreşte la baza scării, îşi frânge mâinile. Pare mai scundă şi mai fragilă în lumina din hol, dar corpul e încordat într-o răceală mândră, belicoasă, ca şi cum s-ar pregăti să se măsoare cu tatăl. Urcă treptele şi fiul o vede dispărând pe după colţul palierului. Ciuleşte urechile ca să prindă paşii pe culoar până la dormitorul din pragul căruia urmărise şi el somnul tatălui.

Când revine, trece pe lângă fiu fără să se uite la el. Intră în camera de zi, ia de pe comodă un pachet de ţigări, aprinde una şi se sprijină cu spatele de perete, lângă televizor. Fumează, ba ducând filtrul la buze, ba rozându-şi unghia de la degetul mare, fără să poată să-şi ascundă tremurul gesturilor. Fumul ţigării o învăluie în straturi albăstrii.

Striveşte ţigara la jumătate, se-ntoarce spre băiat şi spune:

— Desfac cumpărăturile şi-ncep să pregătesc masa. Până-i gata, nu te duci tu un pic afară, la joacă?

Soarele a coborât în spatele acoperişului, în curte s-a făcut răcoare. Copilul ia de jos mingea spartă din piele, pe care-o trimite-n zid fără nicio convingere, pândind peste umăr casa. Dârdâie şi până la urmă se-aşază la baza scării, încercând să prindă

ceva din zgomotele din interior care-ar putea ajunge până la el, dar în urechi îi vuieşte doar murmurul indiferent al oraşului – alarma unei maşini, plânsul unui copil, lătratul ciobănescului german legat de un bolţar într-o curte de pe strada paralelă –, toate aceste sunete care compun de obicei un glas familiar, liniştitor şi care acum par să se-ntoarcă împotriva lui.

Cerul e un laviu întunecat sub care bălteşte luminiscenţa portocalie a oraşului. încep să cadă stropi grei de ploaie, explodând pe gudronul trotuarelor, pe dalele din curţi, pe caroseriile maşinilor. Copilul îşi duce genunchii la piept şi-i cuprinde cu braţele. Când vântul bate spre casă, lasă ploaia să-i biciuie faţa şi să-i înnegrească treptat ţesătura hainei.

Pe stradă se aprind felinarele, aruncându-şi peste pavaj lumina filtrată de ploaie. Cerul se întunecă şi mai mult, frigului abătut asupra oraşului nu-i trebuie mult ca să străbată fibrele leoarcă de ploaie ale hainei şi-apoi pielea copilului, atât de fină încât mama urmăreşte uneori cu vârfurile degetelor reţeaua de vinişoare care porneşte de sub claviculă.

Rămâne multă vreme nemişcat, cu faţa în bătaia ploii. Când se aprinde lumina pe verandă şi mama apare-n uşă, copilul nu mai e decât un boţ de carne îngheţată, o piatră mică lăsată pe scară, şi doar cu mare efort reuşeşte să-şi întoarcă capul spre ea.

S-a schimbat, acum e-n hanoracul acela

decolorat, prea mare, în care arată ca o adolescentă, cu un singur buzunar în faţă, în care-şi îndeasă- ntruna mâinile, pachetele de ţigări, brichetele şi fel de fel de lucruri adunate de te miri unde: monede, un bon de la magazin, un Playmobil sau un cercel.

— Veneam să te strig. Credeam că te-ai dus la plimbare.

lese-n capul scării, îşi trage gluga pe cap şi- aprinde o ţigară. Se-aşază lângă copil, îl ia pe după umeri.

— Eşti leoarcă, zice, strângându-l la piept. O să răceşti.

Fiul îşi lipeşte obrazul de bumbacul hanoracului, care miroase-a tutun şi a colonia tatei.

— Unde-a fost? întreabă cu jumătate de glas.

Mama trage din ţigară, întoarce capul ca să nu-i sufle fumul în faţă copilului.

— Acum e-aici, spune. E tot ce contează până una-alta, nu?

— O să rămână cu noi?

— Nu ştiu. Tu ce crezi?

Băiatul nu răspunde şi mama se uită din nou spre stradă.

O pisică cu blană întunecată sare pe zidul curţii şi-i priveşte, resemnată sub ploaia puternică. Rămân o vreme lipiţi unul de altul în lumina verandei, uitându-se cum cade ploaia; umbra lor, una singură, se prelinge de-a lungul treptelor şi al dalelor lucioase.

Mama îşi trece mâna prin părul ud al

fiului şi spune:

— Hai, intră şi fugi să te schimbi.

Copilul o zbugheşte pe scări în sus şi se-nchide-n dormitor. Ploaia se înteţeşte, bate-n geamul prin care se scurge pe perete, în valuri lichide, lumina felinarului din apropiere.

De la parter, răzbat înfundate până la el diverse zgomote: televizorul – ghiceşte o emisiune de tip concurs –, mama care trebăluieşte în bucătărie, farfurii care se ciocnesc, uşi de dulap trântite, jetul de apă împroşcând chiuveta; în fine, râsete.

Băiatul măturǎ cu privirea camera liniştită, posterele de pe pereţi, covoraşul cu străduţe pe care nu se mai joacă de mult – maşinuţele stau de-acum într-o cutie cu jucării, sub pat – şi care, aşa i s-a părut întotdeauna, are propria lui logică, propriile legi. Noaptea mai ales, când i se întâmplă să se uite la el din pat, i se pare că dreptunghiul acelui covor e o fereastră deschisă către o altă realitate care întruchipează un cartier sau un cvartal de locuinţe, ba chiar un orăşel cu parcele de case cu pereţi galbeni şi acoperişuri roşii – casele înclinate pe spate ca să-şi dezvăluie faţadele tihnite, împodobite cu ferestre mari cu cercevele de lemn –, cu străzile lui negre ca smoala, cu marcaje regulate ale căror linii şi joncţiuni în unghi drept se repetă într-un model geometric perfect – covoraşul, vândut iniţial la metru, repetă de două ori un motiv identic –, cu trecerile sale

de pietoni, aleile cu copaci văzuţi de sus, ghiciţi de fiecare dată după rotocoalele verzi, dar şi cu centrul comercial şi cu cazarma pompierilor.

în penumbra camerei, în adăpostul cald al patului, lăsându-se cuprins de somn sub mângâierea cearşafurilor tocite, copilului i se pare că lumea covorului e la fel de reală ca aceea în care trăieşte el – cartierul muncitoresc cu uliţele lui desfundate, casele dărăpănate, tomberoanele care-şi revarsă duhorile acre în singurătatea curţilor din spate, maidanul cu hârtoape care aduce cu un câmp minat, presărat cu deşeuri, rahat de câine şi cioburi de sticlă –, iar el e capabil, printr-un simplu exerciţiu de imaginaţie, să se proiecteze pe străzile liniştite, în ordinea perfectă a covorului, numai şi numai lui accesibilă.

Acolo, copilul nu e ameninţat de nimic. Acolo nu trăieşte niciun suflet şi nimic nu se schimbă, oraşul pare construit şi făcut să dăinuie prin el însuşi. în lumea aceea, tatăl n-ar putea da buzna după bunul lui plac, n-ar putea nici măcar să existe şi niciodată, în niciuna dintre casele astea înclinate ciudat şi cu faţade primitoare, mama n-ar pregăti o cină în jurul căreia să se strângă laolaltă, de parcă aşa ceva ar fi un fapt banal şi aşteptat, tatăl, fiul şi ea, chiar în prima seară a întoarcerii lui.

Băiatul se trezeşte, îşi întinde mâinile şi picioarele amorţite de somn, dă laoparte cearşafurile şi se aşază pe marginea

saltelei. Pipăie cu talpa piciorului covoraşul care, văzut la lumina zorilor, nu mai e decât un dreptunghi trist de mochetă. Se dă jos din pat, traversează camera evitând cu grijă figurinele din plastic care zac pe podea, căzute la datorie şi abandonate în mijlocul câmpului de luptă.

Culoarul e abia luminat de o dungă de lumină care pătrunde pe uşa întredeschisă a băii şi trasează o linie difuză pe tapetul ale cărui motive vegetale par mai întunecate acum, adormite. Copilul intră în baie, se aşază turceşte pe scaunul WC-ului, încă moţăind, cu faţa ascunsă-n palme.

Stă aşa, adormit, clătinând din cap, cu bărbia alunecându-i din palmă. Tresare, se ridică, îşi trage- n sus pantalonul de pijama. O mică aureolă de urină întunecă ţesătura pantalonului în timp ce trage apa aşa cum îi aminteşte foarte des mama, pentru că nimic n-o exasperează mai mult decât să găsească vasul de WC murdar – tot ea îl obligă să facă pipi aşezat ca să nu stropească nici colacul, nici covoraşul roz şi moale din fata bazinului şi mereu o

> > >)

aude strigând din baia de la etaj sau de la parter „colacul!”, „trage apa!”, „de câte ori trebuie să-ţi mai spun?”, „nu-s servitoarea ta!” sau chiar: „cu ce ţi-am greşit, Doamne?”

Copilul iese din baie şi privirea-i cade pe uşa închisă a dormitorului mamei. De obicei e deschisă şi broasca luceşte difuz, abia perceptibil. Fiul înlemneşte: brusc îşi aduce

aminte de prezenţa tatălui, pe care noaptea i-o ştersese din minte, împingând-o în rândul acelor impresii fragile care rămân cu tine la trezie, crâmpeie de vis, senzaţii nedefinite pe care un simplu detaliu – un cuvânt, o imagine, chiar ceva imposibil de numit – le poate aduce din nou la viaţă şi le recompune cu fulgerătoare precizie. Se-apropie de uşă şi se apleacă.

Nu percepe decât o lumină puternică atunci când îşi duce ochiul în dreptul găurii cheii, apoi pupila se retractă şi reuşeşte să distingă parţial camera, spatele gol al mamei, întinsă pe burtă peste cearşaf, cu faţa întoarsă spre stânga şi cu ochii închişi.

Trebuie să mai aplece capul ca să-l vadă pe tată pe marginea patului, cu faţa la fereastră, cu spatele la mama, cu palmele pe pulpele păroase, chiar deasupra genunchilor. Gol şi el, cu corpul în lumina palidă, cu spatele aplecat, cu pielea încă şi mai albă în zona de pe coapsă unde se opreşte brusc părul des de pe pulpă.

Tatăl pare să studieze ceva de dincolo de fereastră, dar copilul ştie că nu-i nimic de văzut din acel colţ al patului, nimic în afară de cerul jos al oraşului. îşi apleacă ochii spre podea, întinde-o mână şi ia de jos un slip pe care şi-l trage cu mişcări lente, îl ridică pe şolduri ridicându-se puţin, apoi o ia către uşă în timp ce fiul se retrage pe furiş spre camera lui.

Când băiatul intră-n bucătărie, tatăl stă la masă, în fata unei ceşti cu cafea. Si-a pus

un tricou şi nişte pantaloni de trening. Cu spatele la perete şi picioarele pe-un scaun, fumează deja a enşpea ţigară.

— Ce-ai rămas acolo stană de piatră? spune mama când îl vede. Hai să mănânci de dimineaţă.

Copilul se-aşază la masă, iar ea-i pune-n faţă un bol, o pungă cu cereale şi-o cutie cu lapte. Lucrează la cantina unei întreprinderi din zona industrială de la celălalt capăt al oraşului, iar la sfârşitul zilei face curăţenie într-o grădiniţă. E gata de plecare şi împachetează câţiva biscuiţi într-o folie de staniol.

— încearcă să nu-i uiţi de data asta, spune, scoţând din ghiozdanul copilului un pachet mai vechi cu biscuiţi fărâmiţaţi şi o banană înnegrită.

II sărută pe creştet.

— Si eu? întreabă tatăl.

Mama râde în timp ce-şi încheie nasturii la geaca de blugi pe care tocmai a îmbrăcat-o, dă roată mesei şi se-apleacă să-l sărute pe gură. Tatăl o strânge de fund şi ea se desprinde cu un gest repezit, râzând din nou şi aruncându-i copilului o privire jenată care-l obligă să-şi întoarcă ochii şi să studieze lista ingredientelor de pe punga cu cereale.

— Pe diseară, spune.

Rămâne în schimb nemişcată, în picioare lângă uşă, ţinându-şi pe umăr vechiul rucsac cu un deget petrecut pe sub breteaua slăbită şi jucându-se cu legătura de chei din mâna dreaptă în timp ce se uită

lung când la copil, când la tată.

Se-ntoarce să sărute copilul pe cap, se răsuceşte pe călcâie şi iese din bucătărie. Cei doi aud uşa de la intrare trântindu-se, apoi paşii ei grăbiţi răsunând pe dalele din curte.

Fără să îndrăznească să ridice ochii spre tată, copilul îşi termină bolul cu lapte, apoi îl duce la chiuvetă ca să-l spele, cu spatele la bărbatul a cărui prezenţă o simte radiind.

Pune bolul la scurs şi se pregăteşte să plece şi el, dar vocea tatălui îl retine:

— Ştii ce? Lasă azi şcoala. O să petrecem ziua- mpreună, tu şi cu mine, ca băieţii. Hai, du-te să te- mbraci.

în dimineaţa aia se duc pe jos până la una dintre ultimele frizerii din centru, iar tatăl pune să-l tundă pe copil scurt, cu ceafa şi tâmplele rase şi urechile libere.

Proprietarul frizeriei e un bătrân cu mustaţă severă şi accent italian pronunţat. îl aşază pe băiat la chiuveta pentru şamponat şi-i pune un prosop aspru în jurul gâtului.

Pe scaunul de-alături, tatăl frunzăreşte o revistă pentru automobilişti în lumina tristă a vitrinei.

— De când n-ai mai văzut pieptănul, tinere? întreabă italianul.

Tatăl îşi scoate pachetul de ţigări.

— Se poate fuma aici?

— Deschideţi usa.

>)

Tatăl se ridică. Cu un clinchet scurt al clopoţelului, deschide uşa de sticlă şi

rămâne-n prag, aprinzându-şi ţigara, cu ochii la strada pustie.

— Ia loc aici, puiule.

Frizerul îl instalează pe copil în faţa unei oglinzi şi-l acoperă cu o pelerină neagră pe care i-o leagă după gât.

— îmi păreţi cunoscut, spune, uitându-se la imaginea tatălui în oglindă.

— Tot ce se poate.

Frizerul dă din cap şi începe să descâlcească părul copilului.

— Fata dumneavoastră-mi aduce aminte de ceva.

— Veneam uneori cu tata să mă tund aici. E mult de-atunci.

— Asta-i, asta-i. Nu cumva e vorba despre bărbatul pe care l-au găsit pe munte?

Tatăl trage din filtrul ţigării, dă fumul afară-n stradă.

— Mi-am dat eu seama, continuă italianul. Pentru că-i semănati. Acum mi-aduc aminte de dumneavoastră. Vă aducea la tuns o dată pe an, primăvara.

— Da.

— Aşa, aşa, e exact ce bănuiam când v-am văzut intrând, dar nu poţi fi niciodată sigur. Un băieţaş cu părul lung, şi-mi zicea să vă tund la zero ca să nu faceţi purici.

Tatăl se uită ostentativ în altă direcţie şi nu răspunde.

— Să-mi iertaţi întrebarea, continuă italianul nesigur, e adevărat ce se spune pe-aici despre tatăl dumneavoastră?

— Ce se spune pe-aici?

— Chiar a murit de cancer, nu?

— Si?

— Se zice c-ar fi rătăcit prin munţi săptămâni întregi, ca un nebun, că-şi pierduse minţile şi c-ar fi murit în chinuri groaznice.

Tatăl ricanează şi dă fumul pe nas. Evită privirea copilului reflectată-n oglindă.

— Intr-un fel, de-asta s-a şi retras în munţi. Nu mai suporta bârfele, prostiile debitate de toţi.

— Eu n-am zis nimic, ştiţi, doar spun ce-am auzit şi eu de la unii şi alţii. Cred că-mi amintesc şi de un articol în presa locală.

— Lumea ar face bine să se abţină.

— Sigur, sigur. E greu să-i faci pe oameni să tacă. E un oraş mic. Şi-apoi, pe tatăl dumneavoastră îl ştiau toţi ca pe-un cal breaz.

Tatăl aruncă chiştocul pe stradă şi trage-o flegmă pe trotuar. Clopoţelul sună din nou când închide uşa şi se-aşază la loc pe scaunul lui. Lângă el, pe-un taburet înalt, zace o begonie cu frunzele căutând cu disperare lumina din vitrină – copilul se uită prin oglindă la dosurile lor roşiatice, pătate, cu nervuri translucide.

— Nu era aşa când l-am cunoscut, continuă frizerul. Era un om plăcut. E din cauza morţii mamei dumneavoastră, după care a mai fost şi accidentul ăla pe care l-a avut... Nu şi-a revenit, sigur l-a lovit rău de tot. Să ajungi în halul ăla, şi cu un copil mic, Dumnezeule, nici nu-ţi vine să crezi...

O vreme nu se mai aude decât ţăcănitul foarfecii pe care frizerul o plimbă în jurul

urechilor copilului, cu sunetul înfundat al unui radio în fundal.

— Aşa a vrut el, să rămână acolo, sus, zice deodată tatăl. Ştia foarte bine c-o să fie nasol, dar i se părea preferabil. Cel mai rău, pentru el, ar fi fost să sfârşească la spital, s-ajungă să-i ţină alţii lingura la gură şi să-l şteargă la cur.

Italianul ia pelerina de la gâtul copilului şi-o scutură în aer.

— Orişicât, orişicât, s-o termini aşa, singur, e inuman. N-o doreşti nici la duşmani.

Tatăl nu zice nimic şi frizerul ia un fohn, al cărui jet de aer cald umple salonul mic cu un miros de rezistenţă supraîncălzită şi de păr ars. Apoi ţine o oglinjoară rotundă în spatele copilului şi-l lasă să-şi admire ceafa.

— Ia uite. Leit taică-su.

Tatăl se ridică, îşi admiră fiul în oglindă şi dă din cap satisfăcut.

— Cât vă datorez? întreabă.

Ajung în stradă, ducând cu ei ceva din mirosul de frizerie, şi văd trecând o camionetă echipată cu difuzoare care anunţă un bălei aproape de zona comercială din sud.

— Am putea da o raită, spune tatăl, cuprins de un entuziasm juvenil.

Copilul e de acord şi-şi bagă degetele pe gâtul puloverului ca să scoată firele de păr care-l mănâncă.

Merg pe jos până la breakul tatei, un Citroen BX de un albastru electric, lăsat pe

suspensiile lui hidraulice. Capota şi aripa din faţă par să fi fost înlocuite şi vopsite grosolan, într-o culoare cât de cât apropiată.

— Urcă-n faţă, spune tatăl când băiatul dă să deschidă portiera din spate. Stai o clipă, să dau astea laoparte.

O ia înaintea copilului şi se apleacă peste scaunul şoferului ca să elibereze locul din dreapta de mormanul de pachete de ţigări goale, doze de bere şi resturi de sandviciuri înfăşurate în hârtii unsuroase, aruncând totul pe bancheta din spate, şi aia ocupată de un sac de dormit, o canistră cu benzină, pungi vechi de chipsuri şi alte ambalaje neidentificabile.

Habitaclul pute a chiştoace stătute, a ulei de motor şi a colonie.

— Gata, zice, facându-i semn copilului să intre. E cam harababură pe-aici, trebuie să fac curat.

Se instalează amândoi, iar tatăl deschide din nou portiera ca să golească scrumiera – direct pe asfalt. Când breakul demarează, ridicându-se greoi pe suspensii, îi zâmbeşte fiului, după care face manevrele ca să iasă din parcare.

Când sunt pe şoseaua din zona comercială, porneşte să cadă burniţa. în jurul lor defilează oraşul monoton, casele din vechile cartiere muncitoreşti, ferestre care oferă imagini fugare din bucătării ori sufragerii strâmte, scăldate într-o lumină cenuşie; noile cartiere rezidenţiale, în care viaţa ar trebui să fie la fel de ordonată şi

demnă de invidiat ca în realitatea covoraşului pentru maşinuţe, cu faţadele lor tencuite în bej cărămiziu, cu acoperişurile strălucitoare cu ţiglă roşie, cei o mie de metri pătraţi înconjuraţi atent cu gard, înăuntru cu iarba tunsă frumos şi, din loc în loc, câte-un balansoar nemişcat sub burniţă şi o piscină cu prelata trasă pe deasupra, promisiuni ale unor zile mai însorite.

Tatăl nu scoate-un sunet, nu se sinchiseşte de tăcerea fiului pe care-l priveşte cu coada ochiului, dă din cap de parc-ar fi ajuns la un acord tacit sau ca şi cum ar fi mulţumit de compania copilului.

Întinde braţul ca să scotocească în buzunarul din spatele scaunului din dreapta şi scoate un cartuş de Marlboro pe care-l lasă pe genunchii fiului. Breakul deviază de la traseu şi e cât pe-aci să lovească parapetul.

— Uite, dă-mi un pachet, spune în timp ce redresează maşina smucind de volan.

Băiatul desface cartuşul, tatăl aprinde bricheta de la bord şi rezistenţa începe să se-nroşească în timp ce deschide pe dibuite pachetul aşezat pe piciorul drept.

— Ştii ce-a spus ăla adineauri despre bătrân? Despre bunică-tu?

Copilul nu zice nimic.

— E-adevărat, continuă tatăl, aprinzându-şi ţigara. A fost foarte bolnav. A murit complet singur, la Roches. Aşa i se spune casei ăleia de la munte, acolo-am crescut.

Dar nu-i vina mea, câtuşi de puţin. N-am avut de ales, a trebuit să mă car când aveam şaptişpe ani, din motive pe care nu pot să ţi le explic chiar acum, dar despre care poate-o să-ţi vorbesc într-o bună zi.

Copilul se foieşte, se-afundă mai bine-n scaun, bate darabana pe rezemătoarea de la portieră.

— Pot să-ţi spun că ani de zile am fost supărat pe el. Chiar mi-am dorit să moară, şi nu doar asa, o dată. Dar când am aflat că-ntr-adevăr a murit, asta chiar că m-a lăsat lat. Am fost devastat, parcă m-a pocnit în moalele capului. Se pare că l-a găsit un turist. Zăcea la rădăcina unui copac, pe jumătate dezbrăcat, încolăcit ca un câine.

Coboară geamul, răsucind cu opinteli mânerul înţepenit din stânga lui, vântură de câteva ori mâna prin aer ca să dea afară fumul – degeaba.

— A stat zile-n şir la rădăcina copacului şi-un animal, mistreţ sau vulpe, poate chiar un lup, i-a devorat jumate din faţă şi o coapsă. Când l-au adus în oraş, a trebuit să mă duc să-i identific cadavrul.

Tatăl clatină încetişor din cap şi stinge chiştocul în scrumieră.

— Poate n-ar fi trebuit să-ţi povestesc chestiile- astea. Voiam doar să-ţi spun că treptat am înţeles c- aveam şi eu partea mea de vină, că eram departe de a fi perfect şi că e destul de uşor s-o iei razna. Era un mare ticălos, asta-i sigur, dar o-ncasase şi el, avea rănile lui. Si nu există nimic mai rău decât un bărbat rănit.

Tace, loveşte ritmic volanul cu căuşul palmei drepte, scuturã din cap şi-şi trece limba peste incisivul spart. Prin geamul lăsat, intră-n maşinã câţiva stropi de ploaie şi-l udă pe copil pe gât.

*

Tatăl l-a dus în braţe ori în cârcă, poate şi cu ajutorul mamei, a urcat treptele şi-a pus copilul în pat.

Când se trezeşte, în toiul nopţii, nu mai ţine minte că a fost adus în pat şi nu are amintiri din ziua dinainte. întâi crede că s-a trezit în căsuţa din

>

cartierul muncitoresc, dar ar fi trebuit să ajungă până la el lumina străzii, chiar şi prin obloanele lăsate, să contureze forma obiectelor familiare din jur: comoda din lemn alb, jucăriile de pe podea. Or, nu distinge absolut nimic, nu-şi vede nici mâinile pe care şi le ridică-n faţa ochilor, şi-l cuprinde teama c- a orbit. De dincolo de despărţitura din rigips se aude un geamăt prelung care face să vibreze rulourile de vată de sticlă de sub grindă. Băiatul strigă după mamă, o cheamă-n ajutor. Aude nişte corpuri care se mişcă în camera de-alături, cearşafuri foşnind, vocea tatei care mormăie ceva ininteligibil. Mama intră-n cameră cu o lanternă. Conul de lumină mătură încăperea şi copilul îşi aminteşte: călătoria în afara oraşului, urcuşul pe munte, mersul pe jos până la Roches.

Mama se-aşază pe marginea patului. îi

spune că n-are de ce să se teamă, că geamătul nu e decât zgomotul făcut de vânt când se-ncurcă-n şarpantă, începe să tremure. Focul trebuie să se fi stins la parter, iar acum la etaj domneşte-un frig de-i albesc cuvintele.

— Dă-te un pic laoparte, să te-ncălzesc puţin până adormi.

Fiul îi face loc sub pătură şi mama se lipeşte de el. Ascultă amândoi multă vreme cum şuieră şi pârâie casa ca o luntre veche pe furtună, vântul le- aduce ţipătul bufniţelor din vreo scorbură de copac uscat, cu feţele lor albe şi misterioase. Dar prezenţa şi căldura mamei îl calmează, de-acum nimic nu-l mai ameninţă şi în cele din urmă se cufundă din nou amândoi într-un somn liniştit, până dimineaţă.

A doua zi, tatăl se ţine de promisiune şi trece flacăra unei lămpi de sudură peste lemnul praştiei, ca să-l întărească. îi adaugă o bucată de piele şi un elastic, ia de pe jos o piatră pe care-o cântăreşte-n palmă şi-o încarcă-n praştie. Proiectilul zboară drept spre cer.

— Dacă ocheşti bine, poţi să omori păsări şi veveriţe. Am avut şi eu una când eram ca tine, nu mai ştiu pe unde-am pus-o, că ţi-aş fi dat-o. Eu am reuşit, am vânat destule.

— Le mâneai?

— Ba bine că nu! Aici, mănânci orice găseşti. Adu acasă dacă prinzi ceva.

Băiatul dă din cap şi-şi vârâ mânerul praştiei în buzunarul din spate al pantalonilor.

— Şi fereşte-te de urşi, zice tatăl, aprinzându-şi o ţigară.

— De urşi? întreabă copilul neîncrezător.

Tatăl rânjeşte, dând afară vălătuci de fum pe nas şi se-ndreaptă spre magazie. Băiatul încă ezită, dar simte lemnul praştiei pe fund şi elasticul care se loveşte de coapsă la fiecare pas, şi asta-l linişteşte. Plesneşte de mândru ce e, ca orice bărbat înarmat, şi se depărtează cu pas hotărât.

Orizontul e greu de ceaţă, munţii din jur sunt îmbibaţi de umezeala nopţii. Pietrele sunt negre, lucioase, ies la suprafaţă precum carapacea unei fiare căzute-n somn adânc, sau ca şi cum muntele întreg n-ar fi decât o uriaşă creatură adormită, pe spinarea căreia înaintează copilul.

Creasta cafenie a copacilor se pierde-n ceaţă şi totul pare vătuit: ciripitul mierlelor în tufişurile lugubre, strălucirea soarelui, monotonă sub vălul care acoperă cerul.

Din pajiştea pe care merge copilul se ridică un miros de noroi, de rădăcini şi cepşoară. Mama l-a îmbrăcat cu o canadiană cu căptuşeală de molton, ca să nu răcească, şi cu o pereche de bocanci a căror talpă scoate un sunet spongios pe iarba albăstrită de rouă din scobiturile pământului.

Când ajunge la liziera pădurii, băiatul face un popas. întoarce privirea către hambarul care deja nu se mai vede. Totul pare neclintit, nicio boare nu unduieşte pajiştea. în liniştea asta aparentă, pe copil îl

izbeşte deodată conştiinţa singurătăţii şi, în acelaşi timp, a prezenţei sale în lume, a naturii ce se desfăşoară în jurul lui, a imensităţii şi multitudinii în care existenta lui a luat formă şi se află în acest

> > moment precis.

îşi descoperă atunci vulnerabilitatea: chiar n-ar fi posibil ca ursul să bântuie pe munte? Dacă i-ar ieşi- n cale şi l-ar prinde, mama şi tata nici nu l-ar auzi strigând; de fapt, nici n-ar avea timp să strige. I-ar găsi corpul pe undeva prin pădure, pe jumătate mâncat, ca leşul bunicului?

I se pare acum că până şi liniştea care-l înconjoară ascunde un pericol. Copilul ia-n mână praştia, se lasă pe vine şi caută pe bâjbâite o piatră, fără să scape din ochi împrejurimile. Dă peste o piatră, pe care-o pipăie cu buricele degetelor; se ridică, întinde praştia, ţinteşte umbrele şi tufişurile nemişcate, dar braţul îi oboseşte curând şi-l lasă iar jos: oricum, ce poate-o piatră împotriva unui urs?

Păşeşte prudent de-a lungul lizierei dinspre care urcă un iz rece, fermentaţia umedă a lăstărişului. Terenul urmează multă vreme o curbă ascendentă în direcţia versantului însorit al muntelui, apoi panta coboară uşor, tot mai abrupt pe măsură ce băiatul înaintează. Ceaţa se ridică şi o lumină ternă, venită de nu se ştie unde, învăluie totul într-o strălucire blândă.

Pinii cedează treptat locul fagilor, iar tufele de porumbar sunt aici presărate cu

flori albe. A ajuns la capătul pajiştii şi, dacă vrea să meargă mai departe, trebuie să intre-n pădurea tăcută. Scrutează întâi adâncul până unde-i ajunge privirea, cu praştia strânsă-n pumn. E clar că, pe drum, a prins curaj, pentru că, după o scurtă ezitare, se afundă-n penumbră.

Trecând de la spaţiul deschis al pajiştii la densitatea lipicioasă a pădurii, se aruncă într-un alt univers, ca şi cum nu s-ar fi mulţumit doar să taie aerul rece al dimineţii pentru a se avânta în parfumul verde-cenuşiu al lăstărişului, ci ar fi traversat de-a dreptul o graniţă naturală, o membrană invizibilă şi permeabilă. îi revin în minte basmele pe care i le citeşte uneori mama, cu codrii lor de nepătruns care ascund atâtea taine, pericole şi secrete.

Înaintează, luând-o printr-un luminiş, se opreşte şi ciuleşte urechile. Sub liniştea care-i acoperea zgomotul paşilor, ceva vuieşte în inima pădurii, dincolo de masa de arbori mai întâi destul de distanţaţi, apoi din ce în ce mai deşi, cu coroanele încurcate – un şopot la care se adaugă sunete necunoscute urechilor copilului: loviturile unei ciocănitori negre, pârâitul vreunui copac rupt, urmat de bufnetul înfundat al prăbuşirii, ţipătul unui jder, ca un hohot de râs.

Pe băiat îl trec fiorii şi o zbugheşte afară din pădure, aleargă cât îl ţin picioarele ca să scape de umbra copacilor, care se ţine după el. Ajuns în mijlocul pajiştii, se răsuceşte şi priveşte liziera impasibilă de

unde par să-l pândească o mie de ochi pitiţi în culisele întunecate, toţi împreună formând parcă privirea muntelui. Copilul se dă câţiva paşi înapoi şi o ia la goană spre casă.

în primele săptămâni petrecute la Roches, tatăl e binedispus, atent cu fiul şi cu mama, plin de solicitudine fată de ei.

>

Ii cere mereu mamei să se menajeze, dar nu aduce niciodată vorba de copilul care e pe drum, ceea ce o face să apară în ochii băiatului învăluită în aura celor pe care-i bănuim atinşi de un rău ori de o boală gravă şi neştiută şi pe care îi copleşim cu atenţii, căutând să le anticipăm nevoile în speranţa de a le îndeplini dorinţele înainte chiar să le fi avut sau de a-i scuti de oboseala şi supărarea de a trebui să le formuleze.

Secretul care planează în jurul sarcinii îi conferă mamei şi un fel de mister, o nouă gravitate. Pe măsură ce trec zilele, e cuprinsă de o tristeţe nelămurită. încearcă să-l menajeze pe băiat, îi surâde de câte ori li se întâlnesc privirile, când sunt împreună afectează o veselie neobişnuită.

Toate acestea nu ating copilul decât într-un mod ascuns, colorând într-o nuanţă incertă, abia perceptibilă, primele zile ale noii lor vieţi în munţi, care sunt totuşi pentru el marcate şi de calm, de o nesperată lipsă de griji, de noi descoperiri zilnice.

Trei seri pe săptămână, mama fierbe apă într-o oală sub presiune pusă pe arzătorul cu gaz, o varsă într-o găleată şi toarnă deasupra tot atâta apă rece. Amestecă apoi cu o lingură de lemn cu coadă lungă şi verifică temperatura apei cu degetele.

Urcă cu grijă scara, luând-o înaintea găleţii care i se leagănă în mâna stângă şi sprijinindu-se cu dreapta de treapta următoare. Apa pare neagră în recipientul de plastic închis la culoare – o găleată de şantier –, se leagănă şi clipoceşte la fiecare mişcare, urcă mereu mai mult către margini, ameninţă să se reverse.

>

Odată ajunsă la înălţimea potrivită, ridică găleata pe palier, uneori cu ajutorul fiului, dacă nu cumva e ocupat deja să se dezbrace în baia de sub streaşină. Copilul aşteaptă gol sub duş, clănţăne din dinţi, alb ca brânza, cu pielea de găină, până când mama ia apă din găleată cu un ibric vechi din cositor şi i-o varsă pe-un umăr, apoi pe celălalt, pe ceafa şi pe piept, iar la sfârşit pe cap.

Se-aşază lângă el pe jos în timp ce el se săpuneşte şi-şi întrerupe din când în când trăncăneala cu sfaturi de felul: „săpuneşte-te şi după urechi”, „vezi la subsuori”, „clăteşte-te, că ţi-au rămas clăbuci în w CC par .

încăperea strâmtă e curând plină de aburi şi de un miros plăcut de săpun. Odată încheiate ablaţiunile, mama se ridică şi-i varsă pe cap apa care-a mai rămas pe fundul găleţii. Copilul închide ochii, se tine

de nas şi are senzaţia că e învăluit într- o îmbrăţişare caldă, după care mama îl înfăşoară într-un prosop aspru.

După ce-a terminat tavanul fals din plăci de rigips, tatăl se înhamă la repararea acoperişului. îi cere fiului să sprijine scara telescopică pe care-o desface şi-o reazemă de faţadă. Băiatul îl priveşte cum se ridică deasupra lui, scara îndoindu-se sub greutatea sa, cum ajunge la acoperiş şi se face nevăzut.

Se dă câţiva paşi în spate şi-l vede cum înaintează pe acoperiş până ajunge la prelata stricată de vijelii şi care, sfâşiată pe alocuri, zace acum mizerabilă pe plăcile de piatră, mai albastră decât cerul, de un albastru de heleşteu murdar, plină de jeg sub îndoiturile pe care vânturile şi ploile le-au umplut cu pământ, polen şi beţigaşe.

Tatăl trage de prelată, care plesneşte-n aer şi cade lângă copil într-un nor de praf. în genunchi pe panta acoperişului, examinează plăcile de piatră sparte ori desprinse, se apucă să le desfacă una câte una şi să le pună alături de el, dând la iveală scândurile de care-au fost fixate şi care, expuse intemperiilor, au putrezit în unele locuri. Tatăl le rupe uşor cu mâinile goale, smulge bucăţi putrezite pe care le sfărâmă în mână.

— Uite ce mizerie, zice.

Pune la loc plăcile de piatră şi coboară scara pe care fiul încearcă s-o ţină nemişcată apăsând cât poate cu piciorul pe

prima treaptă. Dacă s-ar înclina în spate sau într-o parte, i-ar fi imposibil să o contrabalanseze. I se pare că tatăl nu l-a rugat să facă asta pentru că într-adevăr crede că i-ar putea fi de vreun ajutor, ci ca să-l ţină ocupat şi să-i dea iluzia că e de folos. în comparaţie cu corpul tatălui, care-l domină de sus cu silueta lui întunecată decupată pe cerul senin, copilul se simte dintr-odată mic, plăpând, neînsemnat.

Se dă laoparte, iar tatăl pune piciorul pe pământ, face un pas şi iese din umbra fostului hambar, rămânând nemişcat în lumină, cu faţa ridicată spre acoperiş, ameţit, cu ochii mijiţi şi mâinile-n şolduri. Bărbatul şi copilul stau neclintiţi. Tatăl chibzuieşte cum să repare acoperişul, fiul încearcă să-i ghicească gândurile şi caută să imite mimica perplexităţii tatălui.

— Ar trebui dat jos tot de pe acoperiş ca să văd cât de mult e de reparat, după care să schimb o parte din scânduri, spune tatăl.

Tace, îşi şterge cu palma un strop de sudoare care i se prelinge pe ceafa.

Apoi:

— N-am tot ce-mi trebuie.

Se duce să ia o rolă groasă de bandă adezivă neagră, strânge prelata, urcă din nou pe scară şi- ncepe s-o întindă la loc peste partea stricată din acoperiş, lipind-o apoi peste tot pe unde e ruptă.

Mama iese şi ea din casă, vine lângă copil şi se uită la manevrele tatei. Când coboară, tatăl îi priveşte pe rând, cu un aer încurcat, ca şi cum s-ar simţi cu musca pe

căciulă.

— O să ţină cât o să fie nevoie, spune, fără ca mama ori fiul să aibă habar la ce interval de timp se referă, ce condiţii îl definesc şi nici măcar ce presupune, la urma urmei, prezenţa lor la Roches.

Poate că vrea să spună că prelata o să ţină până o să se hotărască el să se ducă după materialele necesare pentru repararea acoperişului. Sau până când o să vină vremea să se-ntoarcă în oraş, la sfârşitul verii. Sau până când s-or porni ploile şi vânturile de toamnă şi iarnă, dacă s-ar hotărî cumva să revină la Roches pentru lucrări. Habar n-au, dar mama, deconcertată de expresia lui de căinţă sinceră – ori temându-se instinctiv de răspunsul pe care l-ar primi dacă ar întreba – nu încearcă să-l descoasă şi se mulţumeşte să aprobe din cap.

Se uită toţi trei la acoperişul cârpăcit, până când tatăl îşi aprinde-o ţigară şi se îndepărtează adus de spate, înjurând printre dinţi.

*

Se plimbă amândoi pe singura alee din bâlciul aproape pustiu, printre atracţiile încă acoperite cu prelate de pe care se scurge apa şi printre firme ale căror neoane stinse lasă la vedere învălmăşeala de becuri şi tuburi prăfuite. Din loc în loc, proprietarii scot panourile laterale ale barăcilor de tir sau ale aparatelor de scos jucării de pluş.

De când s-au dat jos din maşină, tatăl e

din nou tăcut. Merge alături de copil fără să-i dea nicio atenţie, fumează uitându-se la standuri cu un aer năuc, absent, ca şi cum s-ar întreba prin ce concurs de împrejurări sau în urma cărei înlănţuiri logice de evenimente s-a trezit acolo în miezul zilei, în mijlocul unui bâlci, în oraşul ăsta trist de provincie, şi ce anume ar putea el să aibă de făcut acolo.

Negustorii de pe lângă barăci se uită la cei doi vizitatori care-au apărut din senin în mijlocul târgului la o oră din zi când vraja lui, dezvăluită doar noaptea, la lumina artificială, nu are nicio putere, la o oră când bâlciul pare de-o banalitate cruntă, în contradicţie cu însuşi principiul lui – o anume idee despre farmec, poate chiar despre eternitate –, o învălmăşeală vulgară de huse, de obiecte din plastic, de firme în culori ţipătoare, de barăci cu *churros* care put a benzină şi-a ulei rânced.

O femeie cu părul lung şi alb stă pe treptele de metal din spatele unei remorci şi ţine pe genunchi un puşti brunet, cu ochii de-un verde spălăcit, pe care nările pline de muci îl obligă să respire numai pe gură. Femeia poartă o fustă enormă, pe care copilul o răsuceşte pe degete şi-o duce la gură ca s-o molfăie, umplând-o de salivă. Amândoi cască ochii la tatăl şi fiul care trec prin faţa lor păşind agale, în ritmuri diferite, străini unul de celălalt, existând şi evoluând fiecare într-o realitate care exclude prezenţa celuilalt, neadresându-şi niciun cuvânt, nicio privire, până într-atât

încât e greu de crezut că i-ar putea lega ceva, devenind astfel suspecţi, nu e clar de ce anume, dar suspecţi totuşi, de cine ştie ce faptă rea, şarlatanie ori uneltire.

într-un manej adăpostit sub un cort în galben şi roşu, moţăie nişte ponei înşeuaţi, răspândind un miros de sudoare, de murdărie şi de piele crăpată. Fiul se-opreşte să mângâie coama unuia dintre ei, un murg grebănos, cu robă mai deschisă şi cu solniţe adânci. în ochiul său cu gene lungi se reflectă imaginea convexă a băiatului aplecat asupra lui şi cerul de ardezie din depărtare, iar băiatul simte completa buimăceală şi renunţarea animalului care, cu grumazul plecat, îşi lasă greutatea pe piciorul stâng din faţă, cu gestul repetat la nesfârşit cu care-i aşteaptă pe micii călăreţi care urmează să apară la începutul după-amiezii.

Tatăl stă pe loc răbdător, cu mâinile-n buzunarele gecii, până când fiul se satură de mângâiat coama

prăfoasă. Merg mai departe pe aleea bâlciului, fără să-şi dea vreo atenţie unul altuia. Tatăl face paşi mari, cu un aer dezabuzat, fiul îl urmează mai încet, mutându-şi privirea de la o baracă la alta.

Bărbatul zăreşte maşinuţele care se tamponează, încă garate pe pista de metal negru, fiecare altfel colorată, cu caroseriile sclipind în penumbră, apoi acoperişul din pânză de cort galbenă şi rampele de acces din tablă de oţel laminat. întoarce spre fiu

un chip radios şi-i face semn să grăbească pasul.

Băiatul aşteaptă la picioarele pavilionului cât timp tatăl stă de vorbă cu un bărbat care branşează nişte cabluri la o bornă de alimentare electrică; burdihanul păros îi iese de sub tricoul Levi’s şi i se revarsă pe şolduri peste blugii uzaţi. Când tatăl arată spre fiu cu capul, copilul ghiceşte că omul e proprietarul maşinuţelor. Tatăl scoate din buzunar câteva bancnote mototolite, iar negustorul se uită la ele o clipă, încuviinţând fără să-l scape pe fiu din ochi. Ia bancnotele, se sprijină de bornă ca să se ridice, opintindu-se din cauza burdihanului enorm, şi se-ndreaptă spre o cabină din tablă aurită, din care iese imediat cu un pumn de jetoane în mână.

Tatăl îl bate pe umăr ca şi cum ar fi de-acum prieteni la cataramă sau ar fi încheiat o afacere bănoasă, apoi se duce triumfător la copil:

— O să deschidă pentru noi!

Pavilionul se luminează de sus până jos. Scoasă din lâncezeala sa de epavă, armătura de metal pare să fremete, transfigurată de luminile multicolore, iar din megafoanele dispuse în cele patru colţuri ale pistei începe să se reverse un hit disco ai cărui başi îl cutremură pe copil din cap până-n picioare ca o explozie, făcând să-i vibreze coastele şi să-i bată inima în contratimp.

Tatăl sare sprinten pe rampa de oţel, paşii săi răpăie pe tabla podelei, iar copilul

urcă în urma lui, luând la rând cele câteva trepte ale unei scări din acelaşi metal cenuşiu. Se instalează în una dintre maşinuţe, aleasă de fiu după caroseria bleumarin, tatăl la volan, copilul în dreapta lui, pe scaunul din poliuretan negru.

Tatăl bagă primul jeton şi maşina porneşte să alunece pe pista străbătută de lumini stroboscopice care le colorează fetele în scântei roşii, albastre şi galbene. Pe băiat îl ia repede ameţeala, în jurul lui bâlciul se topeşte într-un fundal de linii înşelătoare, sclipiri de culori amestecate.

Muzica bubuitoare continuă să-i plesnească timpanele, să-i vibreze pe sub piele. Se ţine bine de caroseria maşinii, braţul tatei îl atinge pe al lui, iar când trage de volan, se răstoarnă peste el cu tot corpul. îi simte mirosul de piele şi ţigări al gecii, respiraţia acră de la tutun atunci când râde sau strigă ceva. Prezenţa fizică a tatălui, densitatea corpului său lângă el, certitudinea existenţei lui, a faptului că s-a întors nu i se mai par atât de ameninţătoare şi de neînţeles.

> > >

Ceva cedează înlăuntrul lui, o rezervă, o teamă, şi-l împinge să se lase cu totul în voia mişcărilor maşinii, să caute pe furiş atingerea tatălui, a braţului său sub grosimea gecii, într-o mică încercare ezitantă şi stângace de a-i transmite dragostea lui – sau ceea ce îşi imaginează el că ar fi dragostea unui fiu pentru tatăl lui, a unui copil faţă de un bărbat, un străin care

i-a fost indicat dintr-odată drept tată al său.

Ar vrea să fie şi el părtaş măcar un pic la bucuria tatălui, aşa că încearcă să imite duioşia pe care i-o arată de obicei mamei şi o transpune faţă de tată, presimţind însă obstacolul, acea stinghereală care domneşte dintotdeauna între bărbaţi, între tati şi fiii lor, atunci când îşi exprimă sentimentele.

Iar când bărbatul îl ia pe băiat pe după umeri, cu braţul petrecut prin spatele tetierei, conducând de- acum maşinuţa cu o singură mână dibace şi expertă, fiului i se pare că a reuşit să câştige un pic din stima lui, poate chiar din afecţiunea lui, că tatăl, care cu câteva clipe mai devreme încă reprezenta pentru el un bloc misterios şi ostil, se deschide acum faţă de el ori, prin gestul acesta învăluitor, îi arată că-l recunoaşte şi-l lasă să întrevadă poarta de acces către acea parte a sa tainică, de neatins, în care e zidită inima lui, dar şi că, de-acum încolo, îl va proteja.

E în al nouălea cer; dintr-odată, toate sunt la locul lor pe lumea asta care-şi are centrul şi punctul de echilibru chiar în masinuta cu caroserie bleumarin care scânteiază în mijlocul bâlciului pustiu, în dimineaţa aceea cenuşie, înghiţită de bubuitul megafoanelor.

Nimic nu i se pare mai de invidiat decât să fie el şi să fie acolo, sub protecţia tatălui.

*

Soseşte primăvara, ascuţită ca o lamă de

cuţit.

într-o dimineaţă, descoperă muntele învăluit într-o lumină vibrantă. Aerul miroase-a pământ reavăn, a trifoi şi a ierburi pline de sevă. Pietrele lucesc sub soarele alb, ţintuit pe un cer albastru a cărui puritate păleşte în apropierea astrului.

De peste tot se aud cântecele păsărilor, ale insectelor, ţipetele unor animale nevăzute, adăpostite în puţina umbră rămasă, printre rădăcini, pe sub frunzele căzute, la intrarea în labirintul vizuinilor săpate cu răbdare ori cucerite aprig, ascuns vederii de vreo crenguţă ruptă.

împinsă în sus de-a lungul crengilor copacilor, seva face miriade de muguri să plesnească, solzii lor aproape nevăzuţi căzând în tăcere şi dând astfel la iveală carnea alburie a frunzelor care, când se desfac, umplu rămurişul cu pete de un verde-crud.

Vrăjmaşă, dezgolită cu o zi în urmă, pădurea se îmbracă în linii vaporoase, în umbre de un alb cenuşiu care-o fac să pară mai puţin înfricoşătoare. Pe toată întinderea pajiştilor, florile se deschid într-o puzderie de nuanţe, de corole deschise; insectele polenizatoare se avântă bâzâind de la una la alta, îmbătate de nectar. Vântul suflă prin ramurile pinilor, ridică nori de polen galben care acoperă cerul şi se revarsă în rafale.

În tainiţa coconilor putrizi, nimfele-şi pregătesc transformarea; de peste tot se

ridică armata fiinţelor minuscule – mulţimi care viermuiesc şi se caţără harnice – ocupate cu această misterioasă întreprindere care le acaparează zi şi noapte.

Pe măsură ce se familiarizează cu împrejurimile, băiatul se aventurează din ce în ce mai departe. Nu-i mai e teamă de urs. Nu se mai simte urmărit ameninţător de ochiul adânc al pădurii. Muntele pare să-i fi acceptat prezenţa şi-l priveşte de-acum cu o atentie binevoitoare.

Când străbate câmpiile, păsările care ciugulesc agăţate de tulpinile gramineelor îşi iau cu zecile zborul, speriate. O apucă pe unde i se năzare, paşii lui tăind poteci în iarbă, construind un labirint numai de el ştiut.

Intr-o zi, când intră mai adânc în pădure, descoperă pe o ridicătură de pământ un nuc bătrân, pe jumătate uscat, cu rădăcini groase, între care o adâncitură, săpată poate de vreun animal ori rămasă după o surpare de teren, formează o ascunzătoare întunecoasă. După ce-o studiază îndelung, prins între curiozitate şi teama de a rămâne înţepenit acolo, băiatul reuşeşte să se strecoare înăuntru.

Cu genunchii la piept şi capul odihnind pe cotul neted al unei rădăcini, se uită la bolta care susţine trunchiul copacului, la pereţii de pământ ocru presărat cu pietricele lustruite. Aţipeşte în parfumul de argilă şi de lemn uscat, copleşit de senzaţia

că e apărat de copac şi că e de-acum una cu el.

De-a lungul explorărilor sale, întocmeşte o hartă mentală a locurilor. Cam la o jumătate de oră de casă în direcţia văii, cercetează ruinele unei stâne sub acoperişul prăbuşit al căreia se adăposteşte o colonie de lilieci care-şi iau falfaind zborul în văpaia amurgului. Găseşte, cotropită de mărăcini, şi intrarea într-o fostă mină de fier în fata căreia

>

înlemneşte uluit, scrutând întunecimea găurii din care vine un aer rece şi jilav. Aruncă o piatră, dar mina nu-i întoarce niciun ecou.

Seara, tatăl îi spune povestea lui Camacrusa, un duh al pădurii care bântuie noaptea, îi prinde şi-i mănâncă pe copiii şi pe nechibzuiţii care întârzie pe munte până după apus. îl descrie ca fiind un singur picior, smuls demult dintr-un leş, înzestrat cu un ochi în locul genunchiului. Cine ştie, zice tatăl, poate că locuieşte în adâncul de nepătruns al fostei mine, printre osemintele celor pe care i-a prins şi dus acolo deja.

Cum mănâncă, întreabă copilul, dacă nu e decât un picior cu un singur ochi?

Tatăl ridică din umeri, răspunde c-o fi găsit el vreo metodă, şi-o fi ascuns pe undeva o gură şi dinţi, poate hăpăie copiii cum înghit şerpii prada, iar fiul se-nfioară de teamă, pentru că existenţa lui

Camacrusa stând la pândă în adâncul minei i se pare, în mod straniu, mult mai probabilă decât a ursului de care i-a zis tatăl să se ferească. începând din acel moment, evită cu grijă drumul către mină şi se-ntoarce acasă de îndată ce soarele coboară în spatele liniei întunecate a copacilor.

Mai încolo, spre vest, urcând spre creastă pe povârnişurile înverzite, dă peste nişte cai Merens scunzi, cu roba lucioasă.

Pasc sub un paltin de munte bătrân, cu crengile năpădite de licheni: pământul e bătucit la rădăcină, trunchiul e complet decojit. Fără îndoială că, demult, caii ăştia au fost ai Omului, dar acum par să fi revenit la starea de sălbăticie. Coamele sunt încâlcite, iar copitele, acum nepotcovite – de vor fi fost vreodată –, au cornul crăpat pe alocuri. Unul dintre ei şi-a pierdut un ochi. De sub pleoapa închisă, cu lungi gene maronii, se scurge pe obraz o lacrimă din care se adapă roiuri de muşte.

între ei, o iapă alăptează un mânz maro încă nesigur pe picioare. Când zăreşte copilul, armăsarul chior nechează şi caii se îndepărtează în trap grăbit, până în celălalt capăt al pajiştii. Băiatul se apropie şi se opreşte la umbra auritä a paltinului, în parfumul delicat al cailor, al pământului acoperit cu balegă şi cu smocuri de licheni arşi de soare. Mângâie trunchiul copacului, scobiturile lemnului cojit cu dinţii, urmele lăsate de loviturile cailor.

în ciuda emoţiei provocate de descoperirea asta, o teamă nelămurită îl face să nu pomenească nimic despre ea părinţilor. Dar se-ntoarce adesea în locul acela, de fiecare dată la aceeaşi oră şi, treptat, caii se obişnuiesc cu prezenţa lui, nu mai fug de el decât de formă, iară convingere – păstrează distanţa şi-i pândesc mişcările.

Mânzul se apropie fornăind, gata să sară-n lături. Curând îl lasă să-l atingă pe frunte, pe nări, să-i simtă răsuflarea umedă şi caldă în căuşul palmei.

Petrece lungi ore alături de cai, cu spatele lipit de copac, îi ţesală cu o perie de paie adusă de la Roches, iar robele şi coamele curăţate lucesc din nou în lumina apusului, când soarele înghiţit de linia crestei mai aruncă o ultimă rază deasupra versantului.

Le dă nume şi le vorbeşte în limba aceea universală în care copiii li se adresează animalelor. Le povesteşte cum e traiul la Roches alături de părinţi, despre excursiile în munţi, despre potecile secrete şi despre ascunzători, despre Camacrusa şi despre ursul care hălăduieşte pe-acolo.

Caii îl ascultă cuminţi până când el se plictiseşte de tăcerea lor sau nu mai are nimic să le spună şi pleacă lăsându-i să se întoarcă la viaţa aceea secretă care e numai a lor şi care se scurge departe de privirea oamenilor, după ritmul zilelor şi al nopţilor din munte.

Adesea vine cu el şi mama, în câte-o

lungă plimbare, îl lasă să hoinărească pe unde vrea, urmându-l iară să-şi piardă niciodată răbdarea. Acceptă ocolurile, opririle în timpul cărora el studiază pânza orbiculară a vreunui păianjen cu abdomenul striat sau se joacă cu un şarpe orb care în lumina soarelui pare un bronz lustruit, încolăcit în jurul palmei sale.

Construiesc împreună o colibă, petrec ore-n şir împletind crengi aduse din lăstăriş, încercând să astupe cu frunze toate interstiţiile. Se-ntind apoi în colibă şi stau de vorbă, urmăresc cu ochii petele de lumină care joacă pe frunze, pe chipurile, pe mâinile şi braţele lor goale.

— Eşti fericit aici? întreabă într-o zi mama pe nepusă masă când se odihnesc pe pământul rece, la marginea şanţului săpat cu multă răbdare de fiu ca să delimiteze teritoriul colibei.

Neavând nicio idee precisă despre ce înseamnă să fii fericit, el încuviinţează din cap şi vede trecând peste chipul mamei o umbră de dezamăgire, ca şi cum, în sinea ei, ar fi aşteptat un alt răspuns. Sau poate că nu e decât felul în care pică lumina, pentru că ea spune „atunci totul e-n ordine”, se-apleacă şi-l sărută pe rând pe pleoapele închise.

Tot cu ea descoperă şi originea vuietului din mijlocul pădurii, pe care la-nceput îl luase drept glasul muntelui.

Urmând albia stâncoasă a unui vechi curs de apă străjuit de ferigi umbroase, ajung la

un şenal pe fundul căreia curge învolburat un pârâu împrejmuit de tulpini de rubarba călugărului. Apa repede şi neagră se strecoară printre bolovani mari, acoperiţi de muşchi, se năpusteşte la vale pe sub copacii umbroşi, opritä uneori de câte-o aglomerare de pietre, alteori întrerupându-şi fuga năvalnică pe vreo terasă sau într-un bazin în care adastă liniştită, limpede, străbătutä de sclipiri de lumină şi de petice de cer.

Fiul îşi aruncă hainele în despicătura unei crengi şi, doar în chiloţi, stă-n echilibru pe pietre, cu braţele întinse-n lături, aşteptând să se dezbrace şi mama. II unge cu cremă de soare, apoi intră amândoi, temători, în apă, râzând când simt muşcătura rece la glezne. înaintează ţinându-se de mână şi păşind cu grijă pe partea netedă a pietrelor acoperite de muşchi.

Lumina fragmentată de crengile copacilor şi răsfrântă în bulboanele torentului stropeşte pielea albă a mamei, ovalul plin al pântecului, sânii umflati, cu areole mari şi întunecate. Sub bumbacul ud al chilotului, pe măsură ce înaintează, fiul ghiceşte chica neagră, umflătura sexului.

N-a avut niciodată pudori inutile faţă de el. Consideră corpul copilului ca o prelungire naturală a corpului ei, face baie iară nicio problemă cu el de fată, îsi face toaleta în bideu şi-şi lasă uneori la muiat, peste noapte, în apă cu săpun repede înroşită, chiloţii pătaţi de sânge. Face pipi

cu uşa de la baie deschisă, apoi se şterge cu două bucăţi de hârtie igienică îndoite perfect una peste alta, fără să se oprească vreo clipă din sporovăit cu fiul, fiecare dintre gesturile astea fiind făcut cu egală nepăsare şi intrând astfel în contradicţie cu principiile educative niciodată enunţate ale propriei sale mame, după care corpul trebuie neapărat înfrânat, tăinuit, ascuns cu ruşine vederii, văduvit de orice senzualitate – carnea ursuză a celei ce i-a dat naştere veşnic ferecată

> > în fuste cuviincioase, niciodată deasupra genunchilor, în cămăşi cu nasturii închişi la gât şi încheieturi, cu picioarele acoperite de ţesătura opacă a aceloraşi ciorapi bej, facând-o să arate ca o burgheză de provincie dintr-o familie scăpătată, care nu i-a lăsat moştenire decât o garderobă austeră şi desuetă sau, în mod anacronic, ca o guvernantă, o învăţătoare severă din primii ani de după război.

întreg corpul mamei opune rezistenţă celui al bătrânei: formele sale pline, pielea fină, părul vopsit cu henna şi niciodată coafat, pe care-l usucă la soare după baie, până şi mirosul. încă din adolescenţă foloseşte un parfum ameţitor cu note de vanilie şi paciuli care rezistă mult timp pe haine, pe perne, amestecându-se cu cel de ţigară.

Poartă întotdeauna treninguri vechi şi pulovere prea largi şi, când vine vara, maiouri decoltate, rochii din bumbac,

niciodată sutien. De cele mai multe ori pare că nu se sinchiseşte deloc cum arată sau că e conştientă de farmecul ei natural: bucuria sa, nepăsarea furtunoasă, izbucnirile de melancolie care-o întunecă brusc şi dezvăluie tumultul din străfundul sufletului său.

Apoi se apucă deodată să se machieze, să-şi facă unghiile, să-şi treacă-n revistă hainele din şifonier sau din cutiile de carton. Se studiază în oglinda înaltă din dormitor, îşi mângâie rotunjimile feselor, braţele, îşi cântăreşte sânii în palme. Vrea să ştie dacă fiul o găseşte frumoasă, dacă s-ar însura cu ea. îl întreabă, aşa cum face şi cu tarotul, dacă crede că va întâlni curând un bărbat care s-o iubească şi căruia să-i ofere în schimb dragostea ei. Iar când copilul face semn din cap că da, ocupat să-ncerce brăţările şi inelele pe care le-a înşirat ea pe masa de toaletă lăcuită, îi aruncă un zâmbet radios, chicoteşte, schiţează câţiva paşi de parada modei pe mocheta obosită din dormitor, se opreşte şi amuteste brusc.

îşi dă jos cerceii, pune la loc gablonzurile în caseta cu bijuterii, se lasă să cadă pe pat şi-şi aprinde o ţigară:

— Şi, de fapt, puţin îmi pasă, spune expirând primul fum spre tavan, tu eşti bărbatul meu.

Se lasă-n jos tremurând, în apa care-o strânge de piept şi-i taie respiraţia. Imaginea ei vibrează pe suprafaţa apei. Le

amorţesc mâinile şi picioarele. Se aşază pe nişte bolovani, într-un ochi de lumină. Nu-şi vorbesc. Acolo unde se află, ar trebui să ridice glasul ca să acopere vuietul torentului. Deasupra lor, frunzişul se desfaşoară-n straturi imobile, într-un degradeu verde, fremătând de păsărele fără astâmpăr.

Mama se-ntinde pe spate, cu un braţ sub cap şi celălalt pe burtă. întoarce faţa către băiatul care adună pietre ca să ridice un baraj într-un loc unde apa e mai potolită.

îl supraveghează ca o lupoaică, nonşalantă, fără teamă. Apa loveşte încet obstacolul construit de fiu, ricoşează, se prelinge printre picioarele lui şi-şi continuă drumul pe altă făgaş. Raze piezişe luminează trunchiurile noduroase şi valurile de

> frunze. în aer pluteşte un miros de piatră umedă, putregai de pădure şi scoarţă călduţă.

Cerul se întunecă deasupra piscurilor, peste râu se lasă umbra şi buzele fiului se învineţesc. Mama îi

> > frecţionează cu putere braţele şi spatele ca să-l încălzească înainte să se-mbrace. Copilul nu reuşeşte să-şi pună tricoul, care are gâtul prea îngust, şi mama trebuie să-l ajute trăgând în jos tricoul, care-i înroşeşte urechile şi-i lasă o urmă de cusătură pe frunte.

— Creşti prea repede, îi spune. Nu poţi să mai aştepţi un pic? Ce grabă ai?

Broboanele de apă care rămăseseră pe

pielea băiatului înnegresc din loc în loc bumbacul tricoului. Pornesc spre casă. Pe măsură ce înaintează pe sub bolta albastră a pinilor, chipul mamei se- ntunecă şi începe să pară iarăşi prostdispusă.
Deasupra lor, când ies din pădure, cerul e străbătut de nori joşi, negri tăciune.

Fiul întinde-o mână către mâna mamei. îi strânge-n palmă vârfurile degetelor, dar ea nu pare să bage de seamă.

Tatăl împrejmuieşte un teren de o sută de metri pătraţi, înspre sud, în apropierea casei, pe care are de gând să-l transforme în grădină de zarzavat. Stă pe vine în magazie, cu fiul alături, şi întinde pe jos săculeti cu seminţe de roşii, de dovlecei, castraveţi, ardei, dar şi de tarhon, leuştean, oregano; tot ce, îi explică el copilului, poate creşte la altitudinea asta într-un pământ acid şi sărac, în aşa fel ca, atunci când o să vină vara, să aibă din belşug hrană proaspătă din care să facă şi provizii.

Când înfige prima oară sapa-n pământ, lama se loveşte de-un bloc de granit adânc îngropat. Dă laoparte cu piciorul grămăjoara de pământ răscolit şi dezveleşte o suprafaţă de piatră cenuşie, la care se uită lung înainte să se ducă iar la magazie.

Se-ntoarce cu un târnăcop pe umăr. Se opreşte exact în locul în care se găsea cu câteva clipe mai devreme, ridică unealta deasupra capului şi-o înfige cu toată puterea, dislocând blocul de granit. Se apleacă, ia o aşchie pe care-o cântăreşte-n

palmă şi-o aruncă într-o parte.

Din acel moment nu se mai opreşte, sapă-ntruna cu târnăcopul, răstoarnă cu greu pământul sărac, recalcitrant. Aproape la fiecare lovitură trebuie să se aplece şi să smulgă câte-o bucată de piatră. O aruncă cu furie şi începe să se formeze un morman din care pietrele se rostogolesc, pline de argila aia lipicioasă care curând îi mânjeşte mâinile, antebraţele şi crăcii pantalonilor.

îşi scoate tricoul fleaşcă, şi-l înfăşoară-n jurul capului, dezgolindu-şi pieptul alb sub privirea fiului. Tendoanele, muşchii şi oasele proeminente îi zvâcnesc sub piele. Cu spatele şiroind de sudoare, arată ca o vită de povară biruită de soare. Un puf întunecat iese deasupra pantalonului care-l încinge- n talie şi urcă într-o linie îngustă pe abdomen, către scobitura buricului, umflătura ombilicală de sub o cută a pielii.

Copilul îşi dă seama că tatăl lui a fost odată legat de corpul unei femei despre care el nu ştie nimic, că ea l-a ţinut probabil în braţe – era atunci vulnerabil, inofensiv –, că l-a hrănit la sân şi că nimic, atunci, nu lăsa să se ghicească corpul ăsta muncit care se aruncă dintr-odată cu atâta furie asupra acestui petic de pământ pietros de la munte.

Sub braţul tatei, în stânga, fiul observă o cicatrice de vreo douăzeci de centimetri urcând oblic spre omoplat, ca şi cum bărbatul ar fi fost atins de o lamă care-ar fi ricoşat în os, schimbându-şi direcţia. În locul acela, epiderma e netedă, ca pielea

unui nou-născut sau a unui mare ars.

Fascinat, copilul nu-şi mai poate lua ochii de la cicatrice, iar când tatăl se-opreşte o clipă ca să-şi şteargă fruntea cu dosul palmei şi să-şi aprindă o ţigară, îi surprinde privirea, dar nu spune nimic.

Pare că şi-a pus în cap să-i vină de hac bucăţii ăsteia de pământ a cărei împotrivire e un afront la adresa lui, să scoată din el cu orice preţ tot ce-ar putea sta în calea proiectului său ori să-şi verse, cu fiecare lovitură, o furie oarbă ale cărei motive sunt, pentru copil, învăluite-n mister.

Mama-i aduce apă. Tatăl ia sticla, bea cu sete, se şterge pe faţă vărsând apă în căuşul palmelor. îi rămân stropi pe gene, pe barba nerasă. În ochiul stâng i s-a spart un vas de sânge, pupila e tivită cu roşu, dar el nu-şi dă seama şi reia săpatul, cu faţa şi pieptul şiroind de sudoare.

Mama şi fiul se tin la distantă, ea mefientă şi descumpănită, el ghemuit, scormonind pământul cu un beţigaş, dar ridicând întruna ochii spre tată ca şi cum ar supraveghea un animal imprevizibil. Mama îi spune copilului să se ducă la umbră. Până la urmă o ia-napoi spre casă, se opreşte şi întoarce capul spre ei, apoi dispare după colţul clădirii.

Timpul trece, lungeşte umbra grămezii de pietre, care se înalţă un pic mai mult cu fiecare oră. Soarele arde spatele, braţele şi pieptul goale ale tatălui, dar când băiatul se-aventurează să-i dea o mână de- ajutor şi apucă sapa, bărbatul îi face semn să plece

cu un gest scurt, arătându-i perimetrul bucăţii de pământ.

Pe înserat, sub un cer crepuscular ca o rană căscată, el încă sapă, cu fruntea şi pupilele scăldate în lumina roşiatică şi mai târziu, când stelele apar pe boltă, când pădurea se odihneşte în penumbra albastră, tatăl trage un prelungitor din magazie, branşează un proiector de şantier care aruncă pe amplasamentul viitoarei grădini un fascicul de un alb crud, străpungând noaptea, şi continuă să sape.

Mama şi fiul mănâncă singuri de seară. Ea abia se atinge de mâncare, îşi roade unghia de la degetul mare în timp ce se uită la copil cum mănâncă, cu aerul acela îngrijorat care-i face-o cută între sprâncene.

După ce culcă băiatul, îi duce şi tatălui o farfurie.

— Ar trebui să mănânci şi tu ceva, îi spune. Nu vrei să te-opreşti şi să continui mâine?

— Nu, răspunde el printre dinţi.

Ea se uită la el, la silueta aureolată de norii de insecte care zboară în toate direcţiile, deşelată, descărnată în lumina neonului care-i scobeşte coastele, claviculele, orbitele duse-n fundul capului.

Umbra lui se-ntinde peste măsură, îl face să aibă membre disproporţionate, ca un dublu malefic care s-ar desprinde de el şi i-ar călca pe urme, imitându-i gesturile, fiecare lovitură de cazma, fiecare azvârlite

de piatră, cu mişcări exagerate, înfricoşătoare.

Mama se-nfioară în răcoarea nopţii, pune farfuria pe o piatră şi se-ntoarce-n casă cu pas grăbit.

Rămâne mult timp trează, în pat, cu urechea atentă la bâzâitul grupului electrogen care ajunge la ea prin uşa întredeschisă a magaziei. Când în sfârşit adoarme, cade-ntr-un somn agitat, populat cu umbre vrăjmaşe.

În zori, tatăl intră în dormitor.

Se dezbracă, sprijinindu-se cu o mână de perete, şi se prăbuşeşte lângă ea. Pute a transpiraţie, a pământ, a epuizare. întinsă pe-o parte, ea îi studiază profilul inert, primele riduri, murdare de jeg, care-i traversează fruntea şi i se adună la colţurile ochilor, mişcarea globilor oculari sub pleoapele închise, răsuflarea cu expiraţii din ce în ce mai profunde. A făcut băşici în palme, iar lichidul se prelinge pe mâzga pământie de pe mâini.

Femeia îl aşteaptă să adoarmă, apoi se dă jos din pat, strânge hainele murdare aruncate pe jos şi iese pe furiş.

Când iese din casă, muntele fertil şi negru încă se odihneşte în zorii umeziţi de rouă, în care se întretaie cântecele păsărilor. Aerul i se lipeşte de piele ca o limbă umedă. Se duce la peticul de pământ destinat grădinii. Iarba îi udă gleznele goale. Contemplă pământul răscolit, grămada de pietre impunătoare, înaltă cât

un tumul sinistru. Ceva urcă-n ea şi-o copleşeşte, sentimentul unui destin care se împlineşte în ciuda ei, al cărui curs nu-l poate devia.

Deasupra ei, pe cerul de-acum palid, un şoim scoate un ţipăt care răsună peste munte.

*

După ce-au terminat jetoanele, pleacă de la maşinuţe şi-o iau înapoi pe singura alee din bâlci, spălată de o nouă aversă, pe care nici n-o observaseră în vârtejul ameţitor al maşinuţei.

Bătrâna cu plete albe şi copilul cu muci la nas au dispărut. Bărbaţii au terminat de descărcat remorcile şi câţiva vizitatori rătăcesc acum la rândul lor de la o

atracţie la alta, de plictiseală ori din curiozitate.

Tatăl cumpără *churros.* Se aşază pe bordura unui răzor sărăcăcios. Fiul tine-n mâni conul de carton pătat de ulei cu gogoşile încă fierbinţi. Tatăl îşi aprinde-o ţigară, se uită la copil cum ia cu vârfurile degetelor primul *churro,* care-i mânjeşte buzele şi bărbia cu zahăr.

— Şi-n tot timpul ăsta cât n-am fost aici, ea cum s-a descurcat? îl întreabă pe nepusă masă. Trebuie să fi avut pe cineva care s-o ajute din când în când, nu, cu casa, cu toate alea? Să-i tină de urât?

Fiul îi aruncă o privire şi apoi pare că se pierde în contemplarea conului de carton, a suprafeţei aurii şi lucioase a gogoşilor, a

sclipirii cristalelor de zahăr.

— Ei, hai, insistă tatăl. Poţi să-mi spui. Doar o cunosc pe maică-ta. O cunosc chiar mai bine decât oricine. Nu e ea genul să stea singură atât de mult. Nu e genul care s-aştepte-atâta.

Trage din ţigară, face un rotocol alb care se înalţă în faţa lor şi dispare în aerul gri, expiră masa informă de fum pe care-o mai ţinea în plămâni. Dă laoparte cu un gest distrat, neglijent, ciudat de feminin, cu dosul ultimelor falange ale degetelor, grămăjoara de scrum căzută pe pânza blugilor.

— Trebuie să fi avut alţi bărbaţi, nu? Spune-mi pe cine-ai văzut că vine-n vizită la ea.

Fiul adună un pic de zahăr pe vârful arătătorului, îl duce la gură. Simte cu vârful limbii consistenţa solidă a cristalelor care se topesc imediat, savoarea uleiului ars care face să-i plouă-n gură. Se foieşte, dă să scoată din cartonul alb încă un *churro,* dar mâna tatei îi opreşte gestul apucându-i încheietura cu degetele lui lungi, cu cartilagii proeminente şi strângându-i-o în palma uscată şi rece.

— Unchiul Tony, spune fiul imediat ce se simte atins, cu un glas pe care l-ar fi voit dezinvolt şi mai puţin grăbit, alb, dar care-i ţâşneşte dintre buze într- o răsuflare, cu fervoarea seacă a unei mărturisiri.

N-are nici cea mai vagă idee ce răspuns aştepta să audă tatăl şi nici nu simte că i-a spus un secret care i-ar putea dăuna

mamei, şi totuşi, chiar în momentul în care limba lui atinge cerul gurii ca să formeze numele unchiului Tony, capătă convingerea vagă, dar sfâşietoare că a trădat-o.

Unchiul Tony nu e unchiul copilului.

Nu sunt legaţi prin nicio legătură de sânge. Unchiul Tony e unul dintre bărbaţii care apar în fotografia de la partida de vânătoare păstrată de mamă într-o cutie de pantofi, în adâncul secret şi parfumat al unui sertar al comodei din camera lăsată liberă, la etajul căsuţei muncitoreşti.

E cel care, cu păr şi barbă blonde, ochi albaştri, pieptul umflat, orbit de fumul de ţigară, stă cu braţul petrecut peste umerii tatălui şi căruia tatăl îi strânge încheietura stângă, la fel cum o strângea pe- a fiului o clipă mai devreme – numai că aici fără intenţia de a-l constrânge pe bărbatul din fotografie, de a-l obliga la ceva, ci pur şi simplu strângându-l uşor, binevoitor, afectuos – pumnii lor împletiţi odihnindu-se pe pieptul lui, în dreptul inimii, astfel că se poate înţelege de la prima privire că cei doi sunt legaţi printr-o complicitate cu totul specială.

De când se ştie, copilul nu i-a spus decât unchiul Tony. Şi tot de-atunci unchiul Tony a existat în viaţa lui şi în viaţa mamei, mai apărând, mai dispărând, niciodată atât de mult ca tata, niciodată într-atât încât vreunul dintre ei să creadă că e vorba despre o plecare definitivă, întotdeauna însă prezent din când în când, fie că-l

întâlnea la colţul unei străzi din centru, fie că-l găsea în bucătărie, alături de mama, când se-ntorcea de la şcoală, instalat la masa din încăperea plină de fum în ciuda hotei care zumzăia la putere maximă, cu o trusă de scule pusă pe-un scaun, scrumierele pline din faţa lor arătând că petrecuseră ore-n şir stând de vorbă – despre ce anume, copilul nu ştie –, şi privirea aceea pe care i- o aruncă amândoi când se opreşte-n prag, cu ghiozdanul pe umăr, mama revenind la o realitate din care părea că reuşise să evadeze pentru o clipă, smulsă dintr-un vis din care iese scuturându-se, un pic ruşinată, însufleţindu-se brusc şi curăţând masa de scrumiere, de îngrămădeala de ceşti de cafea, cu privirea spălăcită la Tony, două ochiuri de apă albastră mărginite de cearcăne întunecate, cu faţa sa colţuroasă, întotdeauna palidă, măcinată de o tristeţe infinită sau de nesfârşite regrete de nemărturisit, pe care simpla vedere a băiatului le-ar fi readus la viată.

Unchiul Tony, spune într-o zi mama, într-una din rarele ocazii în care îi încredinţează fiului amintirile ei despre el, era unul dintre cei mai vechi prieteni ai tatei.

îi povesteşte că erau de nedespărţit, întotdeauna gata de orice năzbâtie, potrivindu-se de minune (ea spune ca sacul şi peticul), blondul cu pielea diafană – o venă pulsându-i pe fiecare tâmplă –, scump la vorbă, cu buze pline, cărnoase, ascunse

de claia de barbă blondă, cu privirea pătrunzătoare, gata să-ţi scruteze străfundurile sufletului, şi brunetul vijelios, hirsut, neîmblânzit, oricând gata să sară la bătaie la uşa unui bar şi să-şi scuipe sângele.

Tatăl părea să fi coborât de pe munte cu singura intenţie de-a se lua de piept cu oraşul şi a găsit – sau a crezut că găseşte – în Tony un alter ego, un dublu în negativ, ori măcar un tovarăş de băute, de petreceri de cartier răsunând în noapte ca o inimă tainică, de reglări de conturi la lumina murdară a felinarelor sau a zorilor de după beţie, de curse la volanul unui 405 GTI, a unui Polo G40 (uneori chiar a unui Audi Quattro sau a unei Toyote MR2 furate) pe serpentinele şoselelor de munte, cu farurile proiectându-şi lumina crudă când pe falezele abrupte, când asupra unor hăuri ameţitoare de întuneric.

Mama spune că tot ce-şi dorea el era să trăiască periculos, că mereu o căuta cu lumânarea. Asta era ideea lui despre libertate, despre cum se poate descătuşa şi, până la urmă, poate că el cu viaţa voia să se ia de piept – oraşul nefiind niciodată decât decorul revanşei sale, apoi al pagubelor colaterale –, pentru a recupera timpul pe care presupunea că l-a pierdut acolo sus, sub autoritatea inflexibilă, nimicitoare a părintelui.

Mai spune şi că tatăl nu era genul care se lasă dus de nas, că era bine să te gândeşti de două ori înainte să te pui cu el. I se

părea dintr-o bucată, arzând de- un foc nepotolit. Era tot timpul pe muchie. Se băga mereu în chestii nu tocmai clare, pe care le numea „treburile lui” şi despre care ea n-a ştiut cu adevărat niciodată ce sunt.

I-a spus de-atâtea ori că până la urmă o să dea de belea, dar el îi râdea-n nas, din orgoliu sau doar ca să se dea mare.

Mama spune:

— Am luat furia, violenţa şi lăcomia lui drept pasiune. M-am înşelat.

Chiar dacă fiul aude vocea mamei, chiar dacă vocea mamei dă naştere în mintea lui unor imagini, evocă maşini despicând noaptea, siluete furişate, el nu înţelege foarte bine despre ce vorbeşte ea – de fapt, mai mult decât cu copilul, ea cu sine vorbeşte, poate pentru a vedea dacă, odată pronunţate, cuvintele au o savoare anume şi pot opri lumea-n loc sau pot conjura fantomele trecutului – şi uită episoadele în care, din timp în timp, ea s-a deschis în prezenţa lui, i-a povestit întâmplări, detalii din tinereţe şi din viaţa lor împreună care i-ar fi îngăduit, dacă le-ar fi reţinut, să şi-l imagineze pe tată, să contureze mai bine schiţa fragilă din amintirea lui, să suprapună peste cele două fotografii din comodă o altă amintire, chiar dacă în întregime construită.

Asta dacă nu cumva cuvintele mamei s-au înăltat

>

în spaţiul unei camere şi, după ce-au rămas suspendate câteva clipe deasupra lor, au

coborât spre el în timp ce era absorbit de joaca lui pe covoraşul cu străduţe sau de studierea gablonzurilor aruncate de-a valma în caseta cu bijuterii. Poate că s-au scurs în adâncul lui şi s-au sedimentat acolo, în asa fel încât chiar şi fără ca el să-şi amintească ceva, îşi aduce totuşi aminte, dar din străfundurile unei memorii primordiale, inexprimabile.

Nu-şi mai aminteşte, nu-i mai rămâne decât convingerea că unchiul Tony l-a cunoscut pe tatăl lui, că a fost chiar foarte legat de el – deşi, dacă ar fi fost întrebat, fiul n-ar fi ştiut să spună de ce natură era această legătură.

Din această apropiere anterioară, din această complicitate misterioasă, copilul îşi construieşte o anume fascinaţie, un respect aproape sacru cu care-l înconjoară pe unchiul Tony, ca şi cum s-ar fi întors dintr-o expediţie exotică la capătul pământului, ca şi cum ar fi supravieţuit unui război sau ar fi făcut cine ştie ce isprăvi.

Gaura neagră creată în viaţa copilului de absenţa tatălui – prin cele nespuse care domnesc asupra acestei absenţe – aruncă asupra unchiului Tony o parte din puterea sa, din magnetismul său, din forţa sa de atracţie, iar băiatului i se pare că în el ar putea să mai trăiască, prin remanenţă, ceva din tatăl lui.

De fiecare dată când se întâlnesc, fiul îi studiază atitudinea, poziţia, felul cum stă în bucătărie ori în camera de zi cu o

nervozitate palpabilă. Dă impresia că nu se simte niciodată în largul lui, că nu ştie ce să facă cu corpul lui, bate din picior fără oprire, îşi bagă mâinile în buzunare şi scotoceşte pe acolo, răsuceşte o ţigară între arătător şi degetul mare, iar copilul se întreabă care dintre gesturile astea or fi fost ale tatălui său.

Şi mama pândeşte ceva de fiecare dată când vine- n vizită unchiul Tony; nu ceva din tată în el, ci apariţia lui de natură să tulbure cotidianul bine pus la punct, consacrat, aproape liturgic pe care-l împarte cu copilul, modificările infime pe care simpla lui prezenţă – corpul şi mirosul de mascul, tăcerea lui îndărătnică – le impune atmosferei casei, mic cufăr impregnat de arome domestice şi intenţii materne. Absenţa tatălui face să planeze asupra lor dacă nu o ameninţare îndepărtată, cel puţin un avertisment, trasând între ei o linie imaginară care ţine loc de barieră, de parapet, se mişcă odată cu ei, se strecoară între ei şi-i stânjeneşte, conferind fiecărui gest al lor, fiecărui cuvânt, o semnificaţie mai profundă.

Tatăl strânge în continuare mâna fiului. Când îi dă drumul, băiatul se repede şi muşcă din *churro*-*A* înstelat, auriu şi îmbibat de ulei – în loc să-şi înghită cuvintele, cum ar fi vrut.

Tatăl îşi trece limba peste colţul rupt al dintelui, îşi întoarce privirea, se uită fix într-un punct din fata lui şi duce maşinal o

altă ţigară la gură.

— Unchiul Tony, repetă-n şoaptă, nu către fiu, nu cerându-i să confirme ceea ce tocmai auzise, ci către el însusi.

O constatare posacă, dezabuzată, poate chiar aşteptată, care-l face totuşi să se-nece, ca şi cum i-ar fi urcat brusc fierea în gâtlej.

Curând, copilului ajunge să i se pară că au locuit la Roches dintotdeauna. A pierdut orice noţiune a timpului măsurat. Zilele trec şi se topesc într-un şir de impresii, de arome, de imagini, de lumini şi de senzaţii legate întotdeauna de prezenţa învăluitoare a muntelui.

Zorile purpurii urmează nopţilor scânteietoare şi atât de pure cum copilul n-a mai cunoscut, cu astrele tintuite într-un întuneric desăvârşit.

> > Rămâne-afară uneori, seara, la începutul verii, inhalând mirosul ierburilor fermentate, când pământul radiază căldura acumulată în timpul zilei, traversată din când în când de câte-o pală de aer rece, iar din beznă se-aud foşnind şi ţipând ascuţit păsările de noapte.

Se asază dincolo de cercul de lumină difuză care vine din casă şi contemplă bolta întunecată pe care ard focuri aprinse încă dinaintea lumii, simţind sub el prezenţa pământului, imensitatea lui. Visează nedesluşit la vieţile care se consumă chiar în acea

> >

clipă şi peste tot, ştiind că undeva merge-n

picioarele goale un copil, în altă parte altul adoarme într-un pat adânc, că un câine trage să moară la umbra unui cort, un oraş sclipeşte în noaptea unei ţări de departe, că nenumărate fiinţe se mişcă însufleţite de această forţă misterioasă şi

> > > peremptorie care e viaţa şi care pulsează în fiecare dintre ele.

Simte, în mod inexplicabil, şi mişcarea imperceptibilă şi totuşi ameţitoare, în timp şi spaţiu, în care sunt antrenate toate cele, inclusiv el, topind în ea toate vieţile, oamenii, animalele şi, odată cu ele, pietrele, copacii şi astrele incandescente.

Va ţine minte clipele acestea ca pe o epifanie, va rămâne cu convingerea că a fost izbit de adevărata natură a lucrurilor, aceea pe care nicio limbă, niciun cuvânt nu o pot exprima; nu va rămâne totuşi nimic mai mult decât părerea unui vis, sentimentul că a primit ceva ce i-a fost imediat luat înapoi.

De fiecare dată, mama îşi face apariţia şi-l strigă din pragul casei, cu silueta ei rotunjită decupată în dreptunghiul luminos al uşii. Şi-atunci totul se risipeşte, înghiţit în noapte.

După ce i-a venit de hac peticului de pământ pietros, tatăl doarme până la începutul după- amiezii.

Când băiatul se trezeşte, o găseşte pe maică-sa stând în faţa casei. Priveşte fix linia îndepărtată a pădurii, desenând distrată cu vârfurile degetelor un cerc pe

bumbacul tricoului, în dreptul burţii, şi nu-l vede.

Abia când îşi întoarce ochii spre el îşi dă seama copilul că a fost o vreme absentă, că doar învelişul ei era acolo, pe scaun, în lumina dimineţii, şi că mintea ei zbura peste vârfurile aurite ale copacilor.

îl strânge la piept, îl sărută pe tâmpla caldă, parfumată ca burtica unei pisici.

— Ai dormit bine, vulpişor?

Copilul face semn că da, se freacă la ochi, se lasă- n voia ei şi i se aşază-n poală. Ea-l îmbrăţişează, îşi împleteşte mâinile cu ale lui. Se uită amândoi la muntele aprins, la soarele răsfrânt în rouă dimineţii, ca şi cum iarba ar fi fost invadată de ceva deopotrivă derizoriu şi de mare preţ.

Copilul simte-n spate respiraţia mamei. Ea strânge degetele şi mâna-i tremură un pic. îi povesteşte un vis pe care-l tot avea în primele luni după naşterea lui.

în visul acesta, îi spune, erau amândoi într-o grădină sau într-un parc, iar ea îl vedea pe el, pe copil, de la distanţă, dar mai mare decât era atunci, jucându-se pe un balansoar.

— Nu-ti vedeam clar fata, dar tot ştiam că eşti tu, eram absolut sigură.

Zice că întreaga atmosferă părea calmă şi fericită, dar ea simţea plutind o umbră asupra parcului, ca o ameninţare vagă.

Vedea cum tremură în mod ciudat armătura balansoarului, gata să se desfacă pe măsură ce copilul se ridica tot mai sus în aer, şi era convinsă că se va întâmpla o

nenorocire.

Se ridica de pe banca pe care stătea şi-o lua la fugă către el. O fugă lentă, împiedicată, cu toate că ştia că nu va avea timp să ajungă la el, că balansoarul urmează fără greş să se facă ţăndări.

Zice că în momentul acela coexistau în ea două sentimente contrare: o spaimă teribilă la ideea morţii copilului, indisociabilă de vinovăţia sa („Mă gândeam: toate astea se întâmplă din vina mea, numai din vina mea”), şi o imensă senzaţie de uşurare: aceea de a vedea dispărând, în clipa în care i-ar fi fost luată viaţa fiului ei, orice obligaţie, orice responsabilitate faţă de el.

Mai zice şi că, în adâncul ei, în adâncul acestei conştiinţe fragmentate a visului, se gândea că odată cu moartea fiului va dispărea totul, iar ei nu-i va mai rămâne decât să se întindă pe peluza aceea unduitoare şi să nu se mai teamă de nimic, pentru că nu va mai avea de ce să-i fie frică: cea mai mare temere a ei fusese spulberată.

— N-ar mai fi fost nevoie să trăiesc pentru tine, n-ar mai fi fost datoria mea.

îşi pune bărbia pe umărul fiului, iar el îi simte obrazul ud lipit de-al lui.

— Uitasem visul ăsta, spune, dar l-am avut din nou azi-dimineată.

Tatăl îşi face apariţia şi nu spune-un cuvânt. Iese din casă şi se duce să se uite la pătratul de pământ săpat, stă multă vreme nemişcat în faţa lui ca să se asigure că n-a

visat, că i-a reuşit până la urmă, apoi urinează nonşalant pe mormanul de pietre, se- ntoarce spre casă fluierând – un fluierat care nu e chiar ce-i spune numele, limba aşezată pe cerul gurii lăsând să treacă un firisor de aer, un şuierat ascutit şi discordant –, varsă unul dintre bidoanele cu apă într-o găleată şi se dezbracă.

Fiul se uită la el cum ia apă în căuşul palmelor împreunate, şi-o aruncă pe faţă, suflă şi fornăie, se freacă puternic, îşi toarnă apă în creştetul capului, fornăie iarăşi ca un animal, îşi toarnă apă la subsuorile negre, pe ceafa, pe pieptul stacojiu. îşi dă jos chilotul murdar, oferă privirii copilului un sex flocos pe care şi-l freacă fără menajamente.

Dacă nuditatea mamei îi e familiară şi lipsită de carnalitate, priveliştea pe care i-o oferă corpul tatălui, în schimb, i se pare obscenă şi fascinantă; nu-şi poate lua ochii de la el. Bărbatul se săpuneşte cu bucata veche de săpun crăpat care zăcea lângă chiuvetă. Bulgări de spumă cenuşie i se scurg pe spate, pe fesele albicioase, de-a lungul picioarelor păroase şi cad în iarbă ca spuma larvelor de insecte.

Pe braţ, îi joacă şarpele şi pumnalul, întinse de mişcările circulare ale bicepsului. Cerneala pe care timpul a răspândit-o în epidermă s-a albăstrit, liniile s-au îngroşat; pare să aibă un tatuaj grosolan de marinar, de ocnaş.

Dă capul pe spate şi se clăteşte cu apa de pe fundul găleţii, şi-o toarnă-n cap. Apa se

prelinge de- a lungul cicatricii. Se şterge cu hainele murdare şi- atunci surprinde privirea fiului.

Cu tricoul pe faţă, spune:

— Ţi-am promis că te-nvăţ să tragi, nu? Hai, îmbracă-te. O să dăm o raită.

îl duce spre izvor, către pantele din straturi granitice, strălucitoare în soarele de iulie. De data asta se ţine aproape de el tot drumul cât călătoresc pe muntele copleşit de lumină, sub cerul fierbinte.

La început, sunt absorbiţi de drum, dar tăcerea tatălui e, de fapt, încărcată de cuvinte, locuită de o voce care vine din străfunduri şi căreia i-ar face ecou întregul munte, de nu chiar şi întinderea de dincolo de el; o voce fără vârstă, monotonă, imaterială, dispersată în eterul în care-ar continua să existe.

Iar când tatăl începe efectiv să vorbească în spatele lui, fiul nu e deloc surprins; vocea pare s-o fi luat înaintea ei înseşi, să fi plutit de multă vreme deasupra lor, poate chiar dinainte ca ei să fi plecat de la Roches, chiar dinainte să fi părăsit oraşul pentru a veni la munte, de-atâta vreme încât ar putea pronunţa chiar el acele cuvinte în locul tatălui, iar copilul înţelege, din clipa în care buzele tatălui formează primul cuvânt, că pistolul şi învăţatul tragerii la ţintă nu sunt decât un pretext pentru ca limba tatălui să se întrupeze şi să se desfăşoare, având drept ţintă numai şi numai inima băiatului.

Tatăl spune că nu are şi nu va avea niciodată decât un singur fiu şi că nu el e tatăl copilului din pântecul mamei.

Spune că mama i-a înşelat nu vigilenţa, ci încrederea, lucru şi mai rău, pentru că el nu şi-a imaginat niciodată, cât timp a fost absent, că ea l-ar putea trăda. Şi dacă există ceva, îi mai spune tatăl – cu vocea aceea gâtuită, lipsită de expresie, rătăcită –, ceva ce un bărbat nu poate îndura, e să fie trădat în dragoste.

Evident că fiul e prea mic ca să ştie ce e dragostea, prea mic ca să-şi poată măcar imagina ce e dragostea, dar tatăl îi atrage atenţia să nu creadă tot ce se spune de obicei despre dragoste, poveştile poleite, neroziile care sigur umplu paginile romanelor pentru gospodine pe care mama le citeşte cu foamea aia bolnăvicioasă, în care se complace.

— Astea trebuie să-i fi pervertit mintea.

Nu, îşi continuă tatăl monologul fantomatic, nu trebuie să crezi nimic din toate chestiile-alea, dragostea nu e niciodată însufleţită decât de dorinţă, dragostea nu e decât celălalt nume, cel acceptat, al dorinţei, adică al poftei păcătoase, şi nu se dă în lături de la nimic ca să obţină lucrul după care tânjeşte.

Dragostea e o boală, un virus inoculat în inima oamenilor, inima asta bolnavă deja, pervertită, supurândă, roasă dintotdeauna de cangrenă, un abis al cărui capăt e inutil să încercăm să-l scrutăm.

— Ce-ţi spun acum e pentru cel care vei fi

mai târziu: fereşte-te să iubeşti, n-o să-ţi aducă nimic bun.

Pentru că oamenii, mai mult decât orice alt animal de pe pământul ăsta nenorocit, se nasc cu golul ăsta în ei, prăpastie ameţitoare pe care se zbat fără încetare s-o umple în răstimpul scurt cât durează jalnica lor trecere prin lume, paralizaţi cum sunt de propria lor vremelnicie, absurditate, de propria lor vanitate, de parcă ceva le-a vârât în cap ideea stupidă că ar putea găsi într-unul dintre semenii lor cu ce să umple golul, lipsa asta care există în ei încă dinainte de început.

— Cum ar umple-o groapă cu o lopată de pământ.

Uită, adică, prea repede că prăpastia aia n-are fund, spune tatăl, că rana aia căscată în inima oamenilor nu e niciodată alinată, niciodată pansată.

Iubim şi ne amăgim că trăim, iubim şi ni se pare că am găsit un sens în toată chestia asta, o raţiune, o ordine în haos, dar de fapt dragostea ne infectează, ne perverteşte sufletul şi inima. Ar trebui să iubim la fel totul sau să nu iubim deloc, pentru că a-ţi pune toate speranţele într-o singură fiinţă atât de supusă greşelii, atât de slabă de înger, atât de vicleană cum e o flintă umană, care are ea însăsi înlăuntrul ei un gol de-o adâncime la fel de abisală, nu e decât nebunie curată.

— Nu e altceva decât expresia unei însingurări totale.

Şi, deşi spune toate acestea, tatăl

recunoaşte că el unul n-a fost în stare să se conducă după preceptele astea şi s-a îndrăgostit de mamă, cu o dragoste despre care pretinde că e absolută, iremediabilă, pe care ea însă a trădat-o, fiindu-i necredincioasă, alegând să păstreze un copil care nu-i al lui, a cărui simplă eventualitate e deja o injurie, existenţa lui fiind un afront şi mai grozav, de neşters, o insultă pe care o va avea sub ochi zi de zi şi care-i va aduce aminte fără încetare de trădarea mamei.

Şi totuşi de-asta i-a adus la Roches, continuă tatăl cu voce răguşită, aproape stinsă de-acum, parcă epuizat de propria răsuflare, de atâta vorbit, în timp *ce* intră la umbra binefăcătoare a copacilor acoperiţi de muşchi, de-asta i-a dus departe de oraş. Ca să găsească în el puterea de a ierta şi să-i ofere mamei ocazia să se căiască.

Dar degeaba îsi adună el ultimele rămăşiţe de îndurare, de mărinimie, nu ştie dacă va reuşi s-o ierte, nu doar pentru că l-a înşelat – timpul ajută şi dragostea lor renaşte din cenuşă, iar amintirea va sfârşi poate prin a se estompa, poate chiar va dispărea cu totul –, ci şi pentru că-i impune prezenţa unui copil asupra căruia, fără îndoială, ea aşteaptă ca el să-şi aplece privirea unui tată; un mic bastard care va fi întruparea infidelităţii ei, un cuţit înfipt fără încetare în mândria tatălui.

— Un cuţit înfipt fără încetare.

Ies din pădure exact când vocea tatălui s-

a oprit, dizolvată, evaporată în lumină. Fiul începe să aibă îndoieli că tatăl chiar a vorbit, poate că nici măcar n-a rupt tăcerea de când au plecat de-acasă, dar după ce înaintează câţiva metri prin iarba înmuiată de căldură care le mângâie gleznele goale, îi spune băiatului că se aşteaptă la un sprijin din partea lui, ca de la bărbat la bărbat.

— Dar mai întâi şi mai întâi, ca de la un fiu pentru tatăl lui.

Nu-i cere să se ridice împotriva mamei, nici să facă front comun contra ei; trebuie să se străduiască să păstreze cu toţii legăturile care-i unesc, chiar dacă au fost puse la grea încercare, chiar dacă au fost şubrezite de timp, de absenţa lui, de nestatornicia şi de lipsa de loialitate a mamei, pentru a ţine pe linia de plutire, în ciuda vânturilor şi a mareelor, echipajul ăsta al lor.

Nu, dacă-i spune toate astea nu e ca să-l facă părtaş la un soi de vendetă faţă de mamă, zice tatăl, ci de dragul dreptăţii.

— Cred că de-acum meriţi să se discute cu tine ca şi cu un adult.

Crede că e destul de mare ca să audă şi să înţeleagă această realitate care ţine de lumea adulţilor, o lume pe care-a privit-o până acum din prag, sau, de fapt, în pragul căreia a fost ţinut până acum prin prezenţa, prin voinţa atotputernică a mamei.

Dar acum tatăl înţelege să-l trateze de la egal la egal, fără menajamente, fiul o să-i fie recunoscător într-o bună zi, asta-i sigur,

şi de-asta i se încredinţează, ca să poată judeca, în sufletul şi-n conştiinţa lui, ce a îndurat tatăl, ce îndură şi va mai îndura tatăl, sentimentele contradictorii cu care trebuie să lupte, umilinţa la care a fost supus şi mărinimia extraordinară de care dă dovadă.

— Cu tine alături, poate voi fi în stare s-o iert.

Fiul dă din cap, nu ca să aprobe ce spune taică- su, ci ca să-l facă să tacă, ca să oprească revărsarea asta de cuvinte enigmatice, din care nu pricepe nimic, dar al căror sens profund îl atinge şi-l arde cu fierul roşu.

Iar tatăl tace într-adevăr, golit de propria sa voce, refugiindu-se acum într-o tăcere posacă, în timp ce ajung la luminişul stâncos, presărat cu arbuşti pricăjiţi, din apropierea izvorului.

Tatăl are broboane de sudoare pe frunte. Se aşază pe vine în faţa rucsacului pe care-l ţinuse doar pe-un umăr şi scoate din el conserve şi sticle goale, apoi, sub privirea atentă a copilului, se duce vreo douăzeci de metri mai încolo şi le aşază la rădăcina copacilor arşi de soare, pe nişte bolovani negri, cu dâre de mică.

Fiul îl urmăreşte cu ochii mijiţi din pricina pietrelor care sclipesc. Radiază o asemenea căldură, încât i se pare că-şi respiră propria răsuflare, iar când tatăl se întoarce, o vreme nu-i distinge decât silueta tremurândă, decupată pe fundalul

peisajului.

Bărbatul scoate din rucsac pistolul şi gloanţele, umple butoiaşul, face gesturile rând pe rând, ca să-i fie uşor copilului să urmărească, fără să scoat-o vorbă, fără să se uite la el, apoi îi întinde arma.

Fiul se uită la pistol, apoi la tată.

— Adu-ţi aminte ce ţi-am spus.

Copilul ia arma – îi uitase atingerea moartă şi rece, mirosul metalic. Tatăl aşteaptă alături, cu mâinile-n şolduri, cu o răbdare aproape umilă, reculeasă, iar fiul rememorează instrucţiunile primite atunci, la lumina becului, în bâzâitul generatorului din magazie, ridică pistolul şi ocheşte una dintre tintele aşezate de tatăl lui.

Plasează arătătorul de-a lungul apărătorii trăgaciului, armează cu degetul mare cocoşul care pocneşte din mecanismul său tainic, implacabil, în aerul fremătător, închide ochiul stâng ca să-şi alinieze dreptul cu cătarea.

în depărtare, sticla de bere luceşte verde-n soare, trivială, proiectează pe piatră un disc albăstrui.

Pune arătătorul pe trăgaci, îşi ţine răsuflarea şi trage.

în clipa următoare, nu mai vede decât cerul opalescent, complet gol, umplut doar de un ţiuit continuu, apoi silueta întunecată a tatălui care se apleacă asupra lui.

Reculul l-a făcut să cadă pe spate, copilul s-a lovit cu capul de pietre şi arma i-a scăpat din mână. Tatăl îi întinde o mână şi

el o priveşte năuc, apoi se prinde de ea. Bărbatul îl ridică de jos cu o smuci tură atât de puternică, încât e dintr-odată-n picioare, se clatină în timp ce tatăl îl bate cu palma pe spate fără menajamente, ca să-l cureţe, vorbind cu glas stins sau măcar indescifrabil, încă acoperit de ţiuit. Băiatul îşi duce o mână la ceafa, simte cu vârfurile degetelor o umflătură tare, nedureroasă, ascunsă în păr.

Tatăl îi împinge bărbia-n piept ca să vadă mai bine.

— Nu-i nimic, spune.

Copilul distinge din nou vocea, în timp ce ţiuitul se estompează, şi i se pare că aude ecoul detunăturii trimis înapoi de bolovani.

Tatăl se apleacă şi ridică arma, i-o pune din nou în mână, dar de data asta rămâne-n spatele lui şi, ţinându-i mâinile într-ale sale, aşa cum făcuse cu câteva zile-n urmă în penumbra prăfoasă a magaziei, îi conduce iarăşi gesturile, ridică arma împreună cu el, armează cocoşul împreună cu el, ocheşte împreună cu el sticla de bere intactă, care încă îşi răspândeşte lumina verzuie.

Când arătătorul tatălui apasă trăgaciul, fiul închide ochii şi zgomotul sticlei făcute ţăndări vine atât de repede după detunătură, că nu apucă să vadă, nici să audă ţinta explodând, i se pare că pur şi simplu a dispărut, s-a evaporat în lumină.

Simte în mâini, în braţe, în coate, zguduitura armei calde încă, strânsă în menghina mâinilor tatei, are în sfârsit sentimentul tensiunii descătuşate odată

> >

cu focul de armă. Parcă s-a eliberat de ceva, de o povară mică, volatilizată şi ea odată cu bubuitura.

— A fost al bătrânului pistolul ăsta, spune tatăl după ce mai trag în alte trei ţinte. îl ţinea lângă el zi şi noapte, las’ să fie, spunea, nu ştii niciodată ce se poate-ntâmpla, aşa spunea, şi n-am ştiut niciodată la ce se referea el de fapt, la fiarele sălbatice care până la urmă i-au halit juma de faţă sau la excursionişti care s-ar fi putut aventura până la Roches. Un lucru- i sigur, anume că ideea că cineva s-ar fi putut apropia de ruina asta, venind să-şi bage nasul pe pământul pe care îl cumpărase el de la habar n-am cine, dar cu siguranţă pe mai nimic, pământul şi ruina asta pe care nimeni în afară de el nu şi le-ar fi dorit, poate doar dac-ar fi trebuit să mâne oile la păşunat – e clar că pentru asta a şi fost construită la-nceput clădirea, ca să adăpostească păstorii, poate şi animalele lor, în timpul lunilor de transhu- manţă –, ideea deci că cineva ar fi putut pune piciorul pe ţancul ăsta de munte fără să fi fost poftit de el, fără acordul lui, îi era de nesuportat. Primul lucru pe care l-a făcut, încă înainte de a pune una peste alta două pietre ca să ridice vreunul dintre zidurile astea dărăpănate, înainte chiar de a scoate prima dintre multele roabe cu moloz pe care-a trebuit să le care pentru a curăţa pământul, a fost să pună un panou de lemn pe care a scris cu pensula şi vopsea roşie avertismentul:

„Proprietate privată/Intrarea interzisă/Atenţie, capcane”. Şi-asta deşi era cât se poate de clar pentru oricine ar fi nimerit pe coclaurile astea din întâmplare – că numai din întâmplare puteai ajunge-aici, nu se putea decât să treci pe-aici ca să-ţi continui drumul spre creastă, traseu improbabil, de altfel, la îndemâna doar a drumeţilor experimentaţi, nimeni n-ar fi venit vreodată dinadins la Roches, ca să contemple mormanul ăsta de dărâmături înghiţite de vegetaţie –, era deci cât se poate de clar că nu era aici nimic de protejat, de privatizat, nici măcar vreo uşă de care să treci doar din plăcerea de a nu ţine seamă de-o interdicţie, cu atât mai puţin vreo capcană ascunsă. Dar el tot şi-a înfipt panoul încropit cu greu, cu literele lui tremurate, trasate cu singura lui mână bună, stânga, el fiind dreptaci, şi era clar, văzându-l cum se uită la grămada lui de bolovani şi la peticul lui de pădurice, că va domni singur peste ele şi nu va permite niciun fel de intruziune. în cei aproape zece ani câţi am petrecut la Roches alături de el, întotdeauna l-am văzut cu pistolul prins sub cureaua pantalonului, partea de jos a unei salopete din care nu ieşea decât ca s-o spele din an în Paşte, când i se părea suficient de jegoasă ca s-o schimbe cu altă salopetă – amândouă rămase, evident, din anii când lucrase la fabrica de cherestea –, doar cât să apuce prima să-şi lase murdăria într-un lighean cu

detergent în care apa una-două se făcea cenuşie, apoi cât se usca la soare, şi tot aşa, folosind când o pereche, când cealaltă, până când beteliile şi tivurile s-au făcut ferfeniţă, cusăturile au cedat, iar el le repara cu greu seara, cu mâna lui stângă lipsită de forţă, cu salopeta pusă-n poală, ţinută cu cotul sau cu antebraţul drept. Nu s-ar fi lăsat niciodată ajutat, n-ar fi acceptat în ruptul capului nici măcar jignirea de a-i propune să-l ajut. Am ştiut asta dintotdeauna şi nici n-am încercat. Căpătase privirea aia după accident, mândria ori furia disperată a unei fiare sălbatice care şi-a prins laba într-o capcană şi mai bine şi-o roade decât să lase pe cineva să se-apropie ca s-o elibereze, pentru că nu ştie să identifice precis cauza suferinţei sale. Şi nici când a ridicat Roches, când a scos-o din pământ, piatră cu piatră, niciodată nu mi-a acceptat ajutorul decât sub formă de ucenicie, şi nici o clipă n-a aşteptat de la mine să-i sar în ajutor, nici măcar când căra blocurile de piatră unul câte unul. Prefera să se descurce singur, uneori cu eforturi înspăimântătoare, se crispa şi se strâmba de mi se facea milă şi ruşine, iar mai târziu mă umplea de respect, da, decât să ceară ajutorul unui copil, decât să ceară ajutorul propriului copil. Ştiam că dacă poartă veşnic ţeava pistolului ăluia sub curea, asta era şi mărturisirea groaznică a slăbiciunii, a infirmităţii, că ceea ce-l îngrozea era să nu mai poată să se apere singur şi să mă apere

pe mine de tot ce-şi imagina că poate mişuna prin jur, că poate apărea deodată la Roches ca să ne lase-n fundul gol, el care înainte de moartea mamei şi de accidentul de la fabrica de cherestea fusese un tip voinic, arogant, îndrăzneţ şi care într-un singur an devenise bătrânul ăsta de nici cincizeci de ani, neliniştit, înspăimântat de propria neputinţă, umilit de impotenţa lui, de braţul ăsta pe care-l trăgea după el ca pe un boţ de carne moartă, o buturugă, împotriva căruia părea că porneşte la luptă în fiecare dimineaţă. în toţi anii ăştia petrecuţi la Roches alături de el, l-am văzut folosind pistolul doar de trei ori. Prima dată a fost atunci când, în sfârşit, evenimentul pe cât de improbabil, pe atât de temut s-a produs în persoana unui omuleţ uscăţiv, îmbrăcat ca un comis-voiaj or, care a apărut din pădure cu servieta lui de piele-n mână, cu pantofii cândva lustruiţi şi cu pantalonii lui de oraş noroiti acum la manşete, călcând nepoftit pământul bătrânului, şi pe care bătrânul l-a văzut venind către el cu pas hotărât de îndată ce-a zărit cele două corturi instalate lângă ruina aia pe post de tabără. Tipul s-a prezentat drept reprezentant al Direcţiei departamentale pentru amenajarea teritoriului şi a explicat cu răsuflarea tăiată, sleit după efortul făcut pe drum, că primise misiunea de a-i preda bătrânului scrisoarea pe care-o ţinea în mână, scrisoare care ar fi trebuit să-i parvină pe calea poştei dacă poştaşul ar fi adus scrisori până aici – ceea ce evident că

el nu făcea –, scrisoare în care se preciza că în caz de transformare a unei clădiri destinate iniţial unei exploatări agricole în clădire de locuit, trebuia făcută în prealabil o cerere de obţinere a autorizaţiei, şi asta după ce se ridica de la primărie un dosar care urma să fie completat conform instrucţiunilor şi trimis înapoi pentru a fi examinat de primărie şi de Direcţia departamentală pentru amenajarea teritoriului, singurele organisme abilitate să elibereze autorizaţia. Formalitate de care bătrânul, conform datelor din cadastru pe care agentul spunea că le consultase la primărie pentru a verifica încadrarea parcelei şi pentru a vedea ce lucrări de renovare fuseseră deja întreprinse, e evident că nu se achitase. Şi tot timpul cât tipul a vorbit cu vocea aceea formală şi dojenitoare, taică- meu nu s-a clintit măcar, mâna bună ţinea încă coada lopeţii, braţul estropiat era lipit de burtă ca şi cum ar fi fost susţinut de-o eşarfă, şi n-a clipit nici măcar când agentul a explicat că n-a avut de ales şi a parcat maşina mai jos în vale şi a urcat până la Roches deşi era cât se poate de clar că nu era echipat pentru un asemenea drum, care l-a costat o jumătate de zi de muncă, o pereche de pantofi noi şi un pantalon care nu mai era bun decât pentru spălătoria chimică. Cum bătrânul asculta la fel de imperturbabil, a adăugat că, de altfel, nu avea nici vârsta, nici constituţia fizică necesare unei asemenea ascensiuni – se uita năuc când la braţul

infirm al tatei, când la mâna de pe lopată, i se părea probabil de neconceput că tocmai omul din faţa lui e cel care şi-a pus în cap să mute mormanul acela de pietre –, dar şi că toate astea (a indicat cu un gest vag muntele, pe bătrân şi Roches, toate la un loc) depăşeau cu mult atribuţiile lui de funcţionar public al Direcţiei departamentale pentru amenajarea teritoriului. Când a terminat de vorbit, a fluturat scurt scrisoarea spre tata, ca şi cum l-ar fi somat s-o ia, iar bătrânul a luat mâna de pe coada lopeţii, lăsând-o să cadă pe jos, a apucat cu stânga plicul, l-a dus la gură, l-a prins între dinţi şi l-a rupt în două cu o smucitură a capului, sub privirea uluită a agentului. A aruncat bucăţile de scrisoare, care-au căzut pe jos după ce se opriseră o clipă în manşetele noroite ale pantalonilor funcţionarului, şi l-a invitat să le ridice şi să şi le bage adânc acolo unde ştie, adăugând că nu era tâmpit şi îi era clar că dacă agentul venise să-i facă necazuri, însemna că cineva de jos, din oraş, îl denunţase, altfel Direcţia departamentală pentru amenajarea teritoriului n-ar fi aflat în veci de proiectul lui de renovare, în veci agentul n-ar fi fost nevoit să vină până aici, să dea năvală la Roches ca să-l ameninţe cu scrisorica lui, cu meschina şi servila lui somaţie vrednică de

>>

dispreţ. Şi-n veci, s-a jurat bătrânul, el n-avea să se supună tiraniei unei bande de colaboraţionişti care n-aveau altă ocupaţie

decât delaţiunea şi exploatarea neruşinată a oamenilor sărmani şi cinstiţi, ascunsă sub masca respectabilităţii, a pretinsei legitimităţi a administraţiei publice. Nimic nu-l oripila mai mult decât simpla prezenţă a agentului, căruia acum îi spunea pe rând zbir, ajutor de băgător de seamă, trepăduş, şi căruia ar trebui să-i fie ruşine c-a venit aici sub pretextul cine ştie cărei proceduri administrative al cărei simplu instrument pretindea că este, ruşine că se pleacă în faţa ordinelor unei ierarhii obscure, ca un mic nazist, şi vine să ameninţe un biet infirm – e singura dată când l-am auzit pronunţând cuvântul ăsta, singura dată când l- am auzit pomenind de infirmitatea lui –, titular al unei pensii de invaliditate, ba să-l mai şi ameninţe în faţa fiului său. Un bărbat care cumpărase pământul ăsta din creierii munţilor cu economiile lui, fără să deranjeze pe nimeni, fără să spolieze pe nimeni, fără să calce proprietatea nimănui, cu singura intenţie de a renova pentru el şi pentru copilul lui un staul vechi, ca să aibă şi ei un acoperiş deasupra capului, ca să aibă şi ei o locuinţă decentă, aşa cum orice fiinţă umană ar trebui să aibă dreptul să deţină. Da, prezenţa, vederea agentului era pentru bătrân o insultă, manifestarea unui sistem corupt, inechitabil, iar el îl avertiza că împinge către decizii extreme un om care pierduse deja totul, pe care viaţa îl sleise de puteri, îl adusese la capătul disperării, smulgându-i o soţie pe care-o iubise şi pe care o văzuse agonizând timp

de doi ani, doi ani, vă daţi seama, doi ani într-o jalnică, lentă şi insuportabilă agonie, o soţie a cărei moarte l-a distrus în asemenea hal încât nu mai era sigur că trăieşte nici el, trezindu-se în fiecare dimineaţă cu sentimentul acela de uluire că încă se află pe-aici, de disperare că are de înfruntat o nouă zi, ceea ce nu mai era deloc sigur că e în stare să facă, nici măcar pentru propriul copil, pentru că, la drept vorbind, nu mai avea nici convingerea că viaţa copilului său e un motiv suficient de puternic ca să se dea jos din pat. Nu-i ăsta un lucru groaznic, Domnule trepăduş, să auzi aşa ceva din gura unui părinte – era cu siguranţă pentru mine care împietrisem câţiva paşi mai încolo, observând cum agentul Direcţiei departamentale pentru amenajarea teritoriului se schimbă la faţă în timp ce-i vorbeşte bătrânul, cu lacrimile şiroindu-i prin cele două şanţuri adânci care i se formaseră la colţul buzelor –, nu-nseamnă c-ai atins fundul prăpastiei când te culci seara cu gândul că cel mai bun lucru pe care-l poţi face, cel mai raţional, cel mai acceptabil, ar fi să dai drumul la gaz după ce-a adormit copilul? Uite, în starea asta, spune bătrânul, împietrit, deznădăjduit, distrus, aşa a trebuit să continue să ia zilnic drumul fabricii de cherestea la care lucra deja de douăzeci de ani fără nici cel mai mic accident, şi putea spune fără să se laude că era unul dintre muncitorii cei mai calificaţi, cei mai experimentaţi, cei mai stimaţi din uzină,

până în ziua aia când, în timp ce descărcau exact ca de obicei, şi-a prins braţul între buşteni, sub câteva sute de kile de lemn uscat care s-au rostogolit din remorcă şi i-au făcut zob cotul şi încheietura într-o fracţiune de secundă. Şi, i-a spus bătrânul agentului din ce în ce mai dezumflat, contemplându-şi braţul prins în menghina buştenilor ălora, a simţit cum urcă-n el un râs nebun, de neoprit, o nemăsurată poftă de râs, cum nu i se mai întâmplase vreodată, iar când colegii lui s-au grăbit să-l ajute şi să dea laoparte buştenii, el râdea-n hohote, cu un râs bolnav, un râs care insulta pronia, pronia care, după ce că-i smulsese soţia, îi hăcuia acum şi-un braţ, şi sigur ar fi continuat să râdă ca turbat şi când l-a luat salvarea dacă n-ar fi

>

apărut durerea, luând locul amorţelii braţului, iradiind într-un mod de nedescris, o durere asemenea exploziei unei stele al cărei suflu ar fi măturat întreaga lume dimpreună cu el, până-ntr- atât încât şi-a pierdut cunoştinţa, trezindu-se abia după patruzeci şi opt de ore într-o cameră de spital, cu braţul străpuns de tije, aflând din gura unui medic că operaţiile şi recuperarea nu vor ajuta la nimic, că nervii fuseseră prea nasol atinşi şi că nu-şi va recăpăta niciodată mobilitatea dinainte. Trei zile mai târziu, împotriva părerii aceluiaşi medic, a ieşit din spital şi s-a întors acasă, pentru că avea un copil de îngrijit, şi niciodată după ziua aia, când a venit la Roches agentul de la Direcţia

departamentală pentru amenajarea teritoriului, nu l-am mai auzit pomenind despre braţul lui, nici când gemea-n somn din cauza durerilor groaznice care uneori îl făceau să se dea jos din pat în toiul nopţii şi să bage în el alcool, tutun şi calmante până-i luau minţile. Şi dacă-i povestea toate astea, i-a spus bătrânul funcţionarului care părea să se scurgă de-a-n picioarelea, nu era ca să-l facă să-i fie milă de soarta lui; i se rupea de mila lui, mila lui n-ar fi fost decât o jignire-n plus, nu, dacă-i relata în amănunt această viaţă de trudă şi mizerie, o făcea cu singurul scop ca el, ajutorul de băgător de seamă de la administraţia publică, executantul treburilor murdare ale Statului, să înţeleagă că el chiar nu mai avea nimic de pierdut şi că mai degrabă ar coborî în oraş să le înfigă un glonţ între ochi viermilor care găsiseră cu cale să-l denunţe – şi tuturor celor care, oricine-ar fi ei, ar încerca să-l împiedice să pună la punct ruina asta de pământ – decât să se lase umilit, călcat în picioare, jefuit de bunul şi de dreptul său. Există lucruri pe care un bărbat, dacă vrea să rămână bărbat, nu le poate accepta şi e treaba fiecăruia să stabilească unde se plasează onoarea lui, ce anume e acceptabil pentru el şi ce nu, adică unde se plasează limita de nedepăşit a demnităţii sale. Asta a spus bătrânul înainte de a-şi ridica poala cămăşii ca să-i arate funcţionarului pistolul de sub cureaua pantalonului, cu mânerul lipit de burta lui păroasă şi murdară, iar omuleţul,

care până la urmă pălise, a dat asigurări că se va găsi o soluţie, că totul nu era de fapt decât o formalitate, că, de altfel, prerogativele lui la Direcţia departamentală pentru amenajarea teritoriului i-ar permite să claseze dosarul, ceea ce nu va întârzia să facă dacă bătrânul îl va asigura că staulul va fi reconstruit aidoma cum fusese, dar nici nu i-a dat timp să-i dea nicio asigurare de niciun fel, pentru că îşi şi luase tălpăşiţa, tăind în goană pajiştea, cu servieta de piele strânsă la piept, aruncând din când în când câte-o privire în urmă ca să fie sigur că nu e luat la ţintă, până a dispărut în sfârşit în întunericul pădurii şi nici c-am mai auzit ceva de el. Dar bătrânul n-a uitat vizita agentului şi mulţi ani după aceea tot se mai enerva când îşi amintea, înjurând în barba hirsută administraţia şi, mai dihai, pe cei care- 1 denunţaseră la primăria oraşului. în loc să se diminueze şi să dispară cu timpul, evenimentul ăsta – amintirea evenimentului – părea să crească, de parc-ar fi continuat să existe şi să se repete într-o realitate paralelă, bătrânul şi-l relua necontenit în minte, îl întorcea pe toate feţele, imagina noi dezvoltări şi concluzii, repeta aceleaşi replici, scornea alte răspunsuri, mai potrivite, pe care le-ar fi putut da, blestema comploturile urzite în oraş împotriva lui, lungea la nesfârşit lista conspiratorilor anonimi, a trădătorilor care nu ezitaseră să-l vândă, cu siguranţă pentru că primea o pensie de invaliditate şi nu mai era nevoit să lucreze, sau pentru că-i caftise pe unii, şi

pe bună dreptate, de altfel, pe când încă era curajos şi în deplinătatea facultăţilor sale, sau pentru că pur şi simplu le întorsese o dată pentru totdeauna spatele, spunându-le fără ocolişuri într-o seară, la beţie, că nu erau decât o adunătură de fii de căţea, acuzându-i pe unii şi pe alţii că erau vinovati de accidentul de la fabrica de cherestea care-l costase o mână. Ar fi totuşi o prostie să spun că n-a mai fost acelaşi după vizita agentului, pentru că un bărbat oricum se schimbă, bătrânul n-a mai fost acelaşi după moartea mamei şi nici după accident n-a mai fost niciodată acelaşi, dar chestia e că dacă există evenimente care par să însemneze cu fierul roşu viaţa cuiva, ăsta sigur era unul dintre ele. Din clipa aia, singurul lui obiectiv a fost să termine şantierul de la Roches şi singura obsesie, ideea că ceva sau cineva va da năvală peste el ca să-l împiedice. Până la urmă nu avea să-l împiedice nimic străin de el, nimic de la oraş. Acolo-l uitaseră deja, sau cel puţin obosiseră să tot povestească episodul de la fabrică şi ce se întâmplase apoi, curând nu s-a mai vorbit despre asta, cel puţin nu până m-am întors eu, nu până să vin eu să trezesc amintirea uitată a diavolului bătrân, asa cum rămăsese totuşi taică-meu pentru mulţi dintre ei, ascunsă prin vreun ungher întunecat al minţii lor, printre lucrurile nu tocmai luminoase, de-au ajuns să creadă că m-am întors ca să-l răzbun, că poate chiar el m-a trimis cu singurul scop de a-i spăla onoarea după ce, în toţi anii aceia petrecuţi

pe munte alături de el, făcuse din mine instrumentul, braţul răzbunării sale; dar nu aveau dreptate decât în parte. Nu, ce-l împiedica pe el să-şi ducă la bun sfârşit întreprinderea, să termine adică de renovat Roches şi să mă păstreze pe lângă el, era tocmai ce ajunsese: un nebun bântuit de remuşcări fiindcă n-o putuse salva pe femeia pe care-o iubea, fiindcă-i supravieţuise, un nebun mistuit de furie şi ranchiună, retrăind fără încetare ziua accidentului ca să afle cine-a fost de vină, ajungând chiar să creadă că nici nu fusese un accident, ci un act deliberat, întreprins de alţii împotriva lui ca să-i facă rău, adică să-l elimine (aveam să aflu mult mai târziu, de la unul dintre tipii care-au fost de faţă atunci şi pe care am toate motivele să-l cred, că tocmai el, distrus de moartea mamei, extenuat de nopţile nedormite şi de vinul prost, el uitase o regulă elementară de siguranţă şi cauzase căderea buştenilor care-l costase folosinţa braţului), un nebun măcinat de orgoliu, mândrie, aroganţă şi, în fine, un nebun ros de durerile care nu vor înceta niciodată să-l săgeteze, în ajunul zilelor cu ploaie, de exemplu, îl goneau afară din cort sau din casă, mai târziu, după ce am reuşit să punem acoperişul, îl alungau spre munte, în inima neagră a pădurii, unde putea să urle şi să rătăcească încolo şi-ncoace ca o fiară rănită, un drac ieşit de-a dreptul dintr-o poveste de speriat copiii ori din vreo legendă de demult, ca acelea pe care mi le povestea uneori lângă

foc, ca să mă îngrozească şi să mă-mpiedice să mă- ndepărtez de Roches. în nopţile acelea, culcat sub pânza de cort pe un morman de pături ori, mai târziu, pe o saltea pe care-o adusese de la groapa de gunoi, îl auzeam cum se ridică, se loveşte suduind de pereţi înainte să iasă din casă, şi ştiam că nu era cu adevărat taică-meu cel care se ridica, ci altceva, ceva cu care nici eu, nici nimeni altcineva n-ar fi vrut să aibă de-a face. într-o seară însă, mi-am luat inima-n dinţi şi m-am dat şi eu jos din pat imediat după ce-a plecat. L-am văzut îndreptându-se spre pădure în razele palide ale lunii, care faceau ca totul să pară straniu şi albăstrui, ca-n vis, iar el ţinea în mâna bună coada unui topor. M-am culcat la loc şi n-am putut închide ochii toată noaptea, până nu l- am auzit întorcându-se-n zori, iar câteva ore mai târziu, când m-am trezit, nu mai eram sigur dacă într-adevăr l-am văzut îndepărtându-se cu toporul ăla-n mână sau doar am visat, dar îmi aminteam cam în ce direcţie văzusem c-o ia, aşa c-am profitat de somnul comatos în care căzuse şi-am pornit într- acolo. Lăsase urme prin iarbă şi n-a fost greu să mă iau după ele până la liziera pădurii, iar de-acolo am continuat să merg înainte, fără să ştiu prea bine ce caut. Dar, după o jumătate de oră de mers, am înţeles ce facea el în inima pădurii, înarmat c-un topor, în nopţile când durerea devenea insuportabilă. Era acolo, pe un deluşor, un pălc de mesteceni – niciodată n-am ştiut de ce alesese

mestecenii, poate la-ntâmplare ori poate că scoarţa lor albă îi facea să se vadă mai bine pe întuneric, sau poate nu suporta frumuseţea lor spectrală, pentru că-şi vedea suferinţa albă, albă şi luminoasă, ca un mesteacăn în noapte –, era deci un deluşor presărat cu mesteceni ale căror trunchiuri purtau, la un stat de om, urme de lovituri de topor, fără nicio noimă, aplicate nu cu intenţia de a-i doborî, ci ca şi cum ar fi vrut să-i *masacreze,* şi era o privelişte groaznică, abjectă şi scandaloasă, să vezi copacii ăştia cum li se scurge seva din toate rănile-alea, sevă care părea că încearcă zadarnic să acopere toate plăgile şi curgea de-a lungul trunchiurilor plângând în tăcere. Nu mă puteam opri să mi-l imaginez izbind întruna cu tăişul toporului, cu neîndemânarea aia grotescă a braţului său estropiat, mugind, dând cu toporul în toate direcţiile, trecând de la un mesteacăn la altul într-un fel de transă drăcească, rătăcit, ca o păpuşă stricată, şi totul ca să conjure durerea şi furia care-l mistuiau, iar eu am luat-o la goană şi niciodată, niciodată n-am mai călcat prin partea aia de pădure. Dar n-am uitat mestecenii, care de-atunci mi-au
apărut în vis în fiecare noapte, fantome palide acoperite cu stigmate, scăldate-n lacrimi de răşină. Ca şi cu atâtea alte lucruri, abia mult mai târziu am înţeles că dacă îmi tot apăreau în somn, asta era pentru că ceva din taică-meu se insinuase-n mine, fără ca eu s-o vreau, că în toţi anii

ăştia, suferinţa şi nebunia lui îmi fuseseră inoculate şi mie pe furiş, în mod insidios. Aici se înşelaseră în parte cei din oraş, dar nu greşeau cu totul crezând că făcuse din mine braţul răzbunării lui, pentru că atunci când m-am hotărât să plec de la el, mult după ce descoperisem mestecenii mutilaţi, când m-am hotărât să plec de la Roches şi să nu mai calc pe-acolo cât o mai trăi el, n-am făcut-o cu gândul de a-l răzbuna pentru cine ştie ce, dar aveam deja în mine, fără s-o ştiu, germenii rezistent! ai urii şi duşmăniei lui. Acela a O > j j
fost momentul când l-am văzut folosind pentru a doua oară pistolul, când am priceput că ajunsesem la capăt, că nu mai suportam şantierul ăla care nu se mai termina, care n-avea să se termine niciodată – pentru el totul era, firește, o trudă interminabilă –, că nu mai suportam izolarea şi tirania lui. I-am spus doar că plec pentru că aveam şaptesprezece ani şi nu-mi mai era frică de el, că nu mai vedeam în el bărbatul acela de temut cum mi s-a părut atâta vreme (şi cum sigur nu mai era el de mult), ci un moş jalnic, cu laţele alea albe şi barba încâlcită pe care nu şi-o mai tăiase de cine ştie când, numai piele şi os. Roches îl supsese cu totul, îl biruise. Am stat drept în faţa lui, nici măcar o boccea pe umăr n- aveam, i-am spus că plec şi n-o să mă mai vadă vreodată. I-au tremurat buzele, a apucat pistolul de plăsele şi şi-a lipit ţeava de tâmplă, iar apoi mi-a zis cu un glas ciudat, gâtuit, că dacă plec, el se omoară, că nu mai are nimic de făcut decât

să se omoare, şi chiar dacă arma e-n mâna lui, mâna mea va fi cea care-i varsă sângele, că doar eu voi fi răspunzător de moartea lui, un trădător, un paricid. Am înţeles atunci că ce-l înspăimântase pe el mai mult în tot timpul ăsta, mai mult decât durerea, mai mult decât o invazie barbară, era să-i fie luat şi fiul după ce-i fusese luată soţia, că nimic nu-l îngrozea mai mult decât propria singurătate, să rămână singur cu sine însuşi, fără niciun aliat, doar el şi demonii lui. Mi s- a părut atât de jalnic, cu gura lui bătrână tremurând lividă sub barba albă, încât m-am răsucit ca să nu-l mai văd, ca să nu fiu nevoit să duc cu mine imaginea asta a lui complet prăbuşit. Am luat-o spre oraş, am mers şi am tot mers, fără să mă uit înapoi, aşteptând la fiecare pas să aud răsunând un foc de pistol şi căderea unui corp pe pământul blestemat de la Roches, şi chiar şi când am ajuns în oraş, după ore întregi de mers, încă mi se părea că detunătura se poate auzi dintr-o clipă-ntr-alta, adusă până la mine de ecoul munţilor. Dar n-a tras niciodată niciun foc, n-a apăsat niciodată pe trăgaci, iar eu nu l-am mai văzut niciodată şi nici măcar n-am mai auzit de el până când un excursionist i-a găsit cadavrul pe munte, slab, murdar şi dezbrăcat ca un nebun întru Hristos, un profet venit direct din iad, hoitul lui sărman înfulecat pe jumătate de nişte animale care probabil c-au crăpat şi ele undeva în pădure, răpuse de otrava în care se transformase sângele lui. Iar când am aflat,

când i-am coborât cu braţele mele coşciugul în groapa din cimitirul comunal, de faţă mai fiind numai un gropar al cărui ajutor l-am refuzat cu acelaşi orgoliu, cu aceeaşi mândrie stupidă care erau ale lui, sub o ploaie de parc-ar fi crăpat ceru-n două, atunci m-a străfulgerat un gând şi-am înţeles ce lua cu el în mormânt, iar asta m-a izbit aşa de tare, c-am căzut în genunchi pe marginea gropii: lua cu el amintirea mamei, pe care cumva o păstrase vie şi asupra căreia veghea ca un cerber, în timp ce-n amintirile mele chipul ei începea să se şteargă, lua orele infinite petrecute la Roches, ucenicia grea, revoltătoare a vieţii aşa cum o înţelegea el, aşa cum lumea şi soarta îl obligaseră s-o conceapă, înverşunata sa nesupunere. Toate astea, care continuaseră să existe departe de mine, acolo, la munte, ca nişte lucruri pe care le ştii ascunse şi bine păzite pe undeva, pe toate le lua acum cu el. Şi pe marginea gropii, sub ploaia aia torenţială, acolo mi- am promis să termin de ridicat Roches, să închei ce începusem împreună cu el, fără să bănuiesc că sunt lucruri pe care mai bine nu le readuci la viaţă, amintiri şi oameni care e mai bine să rămână îngropaţi. Pentru că, de fapt, exact asta aşteaptă, să fie scoşi din letargia lor adâncă pentru a ieşi din nou la lumină şi pentru a relua la nesfârşit aceleaşi fixaţii, aceleaşi dezastre.

Tatăl se uită fix la pistolul din mâna lui,

simte urcând în el amintiri, cuvinte, imagini, toate într-o mare învălmăşeală, o magmă venită din străfunduri. Dar nu spune nimic. Tace, lăsând să se reverse o voce mută, un şuvoi dintr-un colţişor al conştiinţei, o umbră enormă ce pluteşte deasupra lor în căldura şi lumina implacabile ale verii.

îşi bagă în gură ţeava caldă încă a pistolului, arma îi răspândeşte pe limbă un miros de metal şi de praf, iar el închide ochii. Băiatul se repede la el, îl prinde de braţ, îl imploră să dea drumul pistolului, dar tatăl e mult mai puternic decât copilul, braţele lui rezistă şi el apasă pe trăgaci. Se-aude un păcănit, tatăl deschide din nou ochii, se uită la copil şi izbucneşte într-un râs zgomotos, cu ţeava pistolului încă strânsă bine între maxilare, în dreptul incisivului rupt.

Copilul e-n faţa lui, gata să izbucnească-n lacrimi, tatăl pune-acum pistolul la loc în rucsac fără să se oprească din râs, un râs sub care se ghiceşte un ţipăt, un ţipăt venit dintr-o altă vârstă, dintr-o altă realitate, dintr-o altă viată.

— Te-am făcut, spune. Era o glumă. Acum, cel puţin, ştiu că tu n-o să mă părăseşti.

*

După plecarea tatălui, mama începe să-şi ia tot felul de slujbe ca s-o scoată la capăt şi ea, şi copilul. Timp de mai multe luni, îl lasă în zori la o vecină, în capul străzii, iar el îşi

face ultimele ore de somn într-un sac de dormit aşezat pe un preş din molton, lângă pătuţul cu gratii al unui bebeluş, într-un miros de scutec plin de caca şi de loţiune pentru copii.

Vecina e-o portugheză care răspunde la numele de Livia, o femeie scundă, cu pielea întunecată şi păr foarte negru, pe care-l dă cu ulei de măsline şi gălbenuş de ou, răspândind un parfum de cremă de copii şi de talc. Livia e măritată cu un camionagiu, Alberto, un tip cu aer melancolic şi blând, care pare de două ori mai înalt şi de cinci ori mai greu decât ea. în rarele ocazii când nu e în deplasare, băiatul îl găseşte întotdeauna instalat în faţa televizorului, într-un fotoliu adânc a cărui piele a căpătat mirosul ţigărilor lui, Portugues Suave. Până şi camera de zi e prea mică pentru el; întotdeauna pare să se mişte prin camere, la fel de mari şi identic dispuse ca în casa în care locuiesc mama şi fiul, ca şi cum ar încerca să se extragă din ele fără să dărâme din neatenţie, cu umărul, vreun perete.

Cu un ceas înainte ca soneria să anunţe începutul orelor, Livia îl scoală, îi serveşte micul dejun, trei biscuiţi cu unt unşi cu gem de căpşuni, o cacao cu lapte fierbinte la suprafaţa căreia pluteşte un caimac gros care-l îngreţoşează şi pe care ea-l pescuieşte cu lingura şi-l înghite cu delicii, dojenindu-l că nu ştie ce-i bun.

Biscuiţii lasă pe fundul bolului o mâzgă pe care Livia îl obligă s-o mănânce mereu cu acelaşi îndemn, pronunţat imediat ce el

lasă bolul pe masă, să termine tot şi să pună apoi bolul în chiuvetă. Spre deosebire de casa lor, la Livia e întotdeauna ordine, miroase a linoleum spălat cu detergent, a ceară O'Cedar care face să lucească mobilele, a buchetele de salvie pe care le arde ca să treacă mirosul stăruitor al ţigărilor Portugues Suave ale lui Alberto, şi a oale care fierb la foc mic pe aragaz toată ziua.

După micul dejun, când el e deja un băiat de şase, şapte ani, Livia îl pune să se dezbrace şi el rămâne gol în fata ei în baia strâmtă, cu aceeaşi faianţă verde care urcă până la jumătatea peretelui, acoperindu-şi cu mâinile părţile genitale, în timp ce ea-l săpuneşte pe faţă, pe spate şi la subsuori cu o mănuşă frecată întâi pe un săpun cu parfum de trandafiri. îl frecţionează cu putere şi nu pare mulţumită de toaleta lui decât când copilului i se înroşesc braţele şi spatele.

între timp vorbeşte întruna despre tot felul de lucruri, despre serialul văzut aseară la televizor – îi povesteşte peripeţiile personajelor cu aceeaşi emoţie cu care le-ar povesti dacă ar fi trecut prin ele vreo cunoştinţă de-a ei –, despre copilăria petrecută la Porto, despre faţadele în ocru şi roşu ale caselor de-a lungul malurilor fluviului Douro, stacojii în lumina apusului, despre casa întotdeauna întunecată şi răcoroasă a mamei ei, cu miresmele de mezeluri şi mirodenii ale cârnaţilor chorizo

puşi la uscat în cămară.

Băiatului îi place asprimea grijulie a Liviei, accentul ei languros, atenţia pe care-o dă amănuntelor. După ce se-mbracă, ea îl unge pe părul roşcat cu câţiva stropi de briantină Roja Flore, îl piaptănă spre spate şi uneori, când o roagă el, îi tamponează obrajii şi încheieturile cu loţiunea după bărbierit cu parfum de ferigă a lui Alberto.

La etaj, într-o vitrină veche din acaju, Livia păstrează tot felul de fleacuri bisericeşti, o mulţime de iconiţe aduse de la Fâtima, statuete de sfinţi şi borcănaşe cu apă sfinţită de la Lourdes, făcute din plastic translucid în formă de fecioară.

Ideea ei despre religie e una cu totul personală, nu calcă niciodată în biserici şi înjură-n portugheză, *„cabrâo de Deus“,* când dă cu piciorul în colţul vreunui dulap, dar se şi roagă pentru orice, îl invocă pe Sfântul Anton de Padova ca să găsească o legătură de chei şi pe Sfântul Cristofor ca bărbatu-său să aibă o călătorie uşoară.

Când băiatul se uită curios la vitrină, îi descrie a enşpea oară proveniența fiecărui obiect, variind povestioarele după cum se întâmplă să şi le amintească în clipa respectivă sau după inspiraţia de moment.

Deschide geamul din spatele căruia se simte un parfum de lemn vopsit şi de tămâie, ia o fecioară, îi deşurubează coroana albastră şi varsă un pic de apă în palmă. Face cu degetul semnul crucii pe fruntea băiatului, se gândeşte-o clipă şi-apoi îl mânjeşte peste tot pe faţă. înainte să

pună capacul, îi dă să bea un pic de apă, duce şi ea la gură craniul decalotat al sfintei şi trage-o duşcă, de parcă s-ar delecta cu o licoare preţioasă. După care umple la loc borcănaşul la robinet, convinsă că apa adăugată va fi binecuvântată şi ea prin contagiune.

Printre bibelouri, se află şi un crist fosforescent, pleoştit pe crucea lui din placaj – copilul e fascinat. O întreabă pe Livia dacă se poate uita la el mai de-aproape. Ea aşază câteva minute crucifixul în lumina unui bec, apoi îl lasă pe băiat să se încuie în debaraua cu mături din antreu. Acolo, în întunericul parfumat de mirosurile produselor de curăţenie, atenuat de dâra de lumină strecurată pe sub uşa în spatele căreia aşteaptă Livia, contemplă silueta spectrală care proiectează în căuşul palmei lui o lumină verzuie, ca a uneia dintre creaturile acelea din adâncurile oceanelor ce iluminează tenebrele cu o aură sfioasă.

în unele seri, mama, pradă unei veselii neobişnuite, anunţă că iese cu o prietenă. Se pregăteşte, se machiază, vaporizează în jur ce mai e pe fundul unei sticle de Shalimar de-mpute toată casa. Dormitorul ei, de obicei teritoriu al fiului în aceeaşi măsură ca al ei, devine, prin vraja aruncată de nişte gesturi, locul săvârşirii unui ritual, spaţiul unei alte feminităţi, care-l tine brusc la distantă, invocă alte farmece, nu doar simpla tandreţe maternă care-i e în mod obişnuit destinată.

Nu îndrăzneşte să intre decât cu mare grijă, copleşit de sentimentul că e primit într-o intimitate care nu-l priveşte, nu-i mai e destinată, care dezvăluie acea parte necunoscută a ei, senzualitatea la care trebuie să fi renunţat şi pe care i-o ghiceşte într-una dintre fotografii – cea în care, cu picioarele dezgolite, râde de muşcătura tatei pe gambă – sau când se miorlăie-n faţa lui, simplă repetiţie prefigurând acele seri când chiar îşi propune să fie seducătoare „de-adevăratelea”.

Când e gata de plecare, îl lasă la Livia şi, dacă Alberto e-n deplasare, mai zăboveşte un pic şi bea cu ea un pahar de vin în bucătărie după ce-au instalat copilul la televizor. Aşezat în fotoliul adânc din care, când se afundă-n el, se ridică un norişor de praf cu iz de Portugues Suave, aude pe fundalul sunetelor de la televizor glasurile complice ale femeilor din încăperea de-alături, conciliabulele pe care se străduiesc să le ţină secrete, vorbind în şoaptă sau întrerupându-se brusc atunci când apare el în bucătărie, mânat de curiozitate sau îngrijorat că mama ar putea pleca fără să-i spună şi să-l sărute pe frunte ca de obicei, după regulile stabilite tacit între ei.

I s-a întâmplat s-o surprindă pe maică-sa ştergându-şi lacrimile în timp ce, aplecată asupra ei, Livia o mângâie încercând s-o facă să uite nişte dureri despre care el nu ştie absolut nimic şi care, la fel ca farmecele pe care şi le-a exersat mai devreme, îl fac să bănuiască pe undeva

că în ea coexistă mai multe naturi ori că maică-sa ar putea duce mai multe vieţi paralele cu a lor, lucru care-i vine greu de crezut, tot atât de greu cum îi vine să-şi imagineze că a fost şi ea copil, fată şi femeie înainte de a fi mama lui.

— Haide, draga mea, o aude pe Livia, nu te mai gândi, uită-l, meriţi mai mult. Du-te, simte-te şi tu bine, distrează-te.

II trimit înapoi la televizor sub pretextul că discută lucruri care nu-l privesc şi el se execută în silă, cu sentimentul că i se interzice ceva, că e exclus din cercul inteligenţei adulţilor şi al complicităţii femeilor.

*

Când se-apropie de Roches, o văd de departe patrulând prin faţa casei întunecate, ascunse în verdele luxuriant al câmpiei ca o excrescenţă a muntelui, o hernie din piatră dedesubtul alunecării încete, indiferente a norilor pe azurul cerului, risipiţi, cu contururi imprecise, gata să se dezintegreze din clipă-n clipă.

Scrutează împrejurimile şi, cum îi vede, porneşte către ei cu pas grăbit în lumina vibrantă. Merge, apoi aleargă câţiva metri, apoi iar merge, după cum îi permite burta. Fiul ar vrea să alerge spre ea, dar tatăl îi pune-o mână pe umăr şi-l opreşte. încetinesc pe măsură ce ea avansează către ei. N-o ia pe cărarea mărginită de urzici, ci taie direct pe câmp. Un vânticel blând unduieşte iarba şi dă pajiştii un aspect

lichid, schimbător. Mai încolo, la liziera pădurii, frunzele se leagănă dezvăluindu-şi pe rând fata verde-închis şi dosul cenuşiu, iar coroana copacilor e străbătută de un freamăt tăcut.

Când ajunge mai aproape de ei, îi văd chipul răvăşit, ochii împietriţi de spaimă care se mută de la tată la copil şi de la copil la tată în timp ce, în jurul lor, natura e imobilă, cu excepţia acelui freamăt, care poate fi numit epidermic, într-atât pare să nu se manifeste decât la suprafaţa ierbii, a copacilor, a realităţii observabile, inima pădurii şi adâncurile minerale ale muntelui rămânând împietrite într-o indiferenţă hieratică, iar priveliştea mamei urcând cu greu către ei prin iarbă, traversând peisajul încremenit sub soare, îi aduce copilului aminte de reproducerea după Wyeth lipită pe o bucată de carton şi expusă într-o ramă, sub sticlă, pe un perete al căsuţei din cartierul muncitoresc.

Când ajunge la ei, prinde băiatul de subsuori şi-l ridică de la pământ.

— Unde-ati fost? Am auzit focuri de armă, am murit de spaimă.

— Totu-i în ordine. Am fost doar să tragem în sticle.

îşi duce mâna la capul copilului într-un gest protector, un reflex de lupoaică. Simte cucuiul de la ceafa.

— Ce-a păţit? E rănit?

— S-a lovit, n-are nimic, e bine.

Clatină din cap neîncrezătoare, revoltată.

— îţi interzic să-i pui o armă-n mână, m-ai

auzit?

— Da nu-l mai cocoloşi asa, ce mama naibii. Chiar crezi că-i faci un bine?

— Eu nu glumesc. Nu care cumva să mai faci asta vreodată.

A vorbit cu o voce dură, tremurândă, ca şi cum l- ar fi provocat pe bărbat să îndrăznească să-i ia copilul. Pe claviculă îi apăruse o pată roşie. Bărbatul o priveşte drept în ochi şi face un pas spre ea, pătrunde dintr-odată în spaţiul care-i desparte, piciorul său calcă fără zgomot pe iarbă, ca şi cum ar încerca să păcălească un câine sau l-ar stârni să-l muşte.

Mama bate-n retragere, strânge mai tare copilul la piept.

— Să nu te-apropii. Să nu te-apropii de noi.

Continuă să se retragă, gata oricând să-l împingă înapoi. Bărbatul rămâne nemişcat, cu piciorul pe pământ, în faţă, şi abia când i se pare ei că e la o distantă suficient de mare de el se întoarce şi duce

> > fiul spre casă cu acelaşi mers grăbit, greoi cu care traversa o clipă mai devreme pajiştea, uitându-se peste umăr ca să fie sigură că bărbatul nu încearcă să-i ajungă.

Se luptă cu greutatea băiatului pe care-l duce-n braţe, îşi croieşte drum printre ierburile grase pe care le culcă la pământ şi care foşnesc pe lângă ea, se ridică din nou, se clatină, încearcă să-şi recâştige verticalitatea, să-şi revină după atac.

Tatăl o urmăreşte din ochi în timp ce ea

merge spre Roches, cu faţa copilului culcată pe umărul ei, cu braţele lui încolăcite pe după gât, până când intră-n umbra clădirii.

Rămâne pe loc, fără să se mişte, fără să clipească măcar, împietrit, cu silueta lui de sperietoare jalnică şi înspăimântătoare abandonată în mijlocul câmpului, sau aducând cu ţăranii aceia din fotografiile alb-negru de demult, făcute în timpul muncilor agricole ca să documenteze viaţa la ţară la începutul secolului trecut, care stau ţepeni, solemni şi gravi în lumina albă, cu hainele lor grosolane de pânză neagră, cu saboţii grosolani din lemn noroiţi, neobisnuiti să fie traşi în pozã şi uitându-se fix la obiectiv cu feţele lor trudite, cu priviri severe, umbrite uneori de borurile unei pălării de paie care, retrospectiv, îi face să pară la fel de lugubri ca nişte ciori pe-un câmp arat.

Vara devine imprevizibilă, alternând zile în care căldura te striveşte şi muntele e cotropit de soarele alb cu zile în care cerul jos e făcut parcă din straturi minerale, din cremene viu coloratã.

Prin poieni, florile de orhidee sălbatică, cu labele purpurii, ondulate, răspândesc parfum de mosc în dogoarea după-amiezilor leneşe.

Fluturii îmbătaţi de polen zboară dintr-o corolă- n alta, iar fiul, ajutându-se cu cartea despre fauna regiunii găsită în dormitorul părinţilor, învaţă să-i deosebească, să-i

identifice: *Apatura iris,* cu reflexe albăstrii – când reuşeşte să prindă unul ca să-i studieze de-aproape ocelii de pe aripile superioare, insecta-i lasă un praf gras pe buricele degetelor –, *Lucina* pătată cu var, *Aurora* cu apexul învăpăiat.

îl fascinează misterul numelor latineşti – *Apatura iris, Hamearis lucina, Anthocharis cardamines, Argynnis paphia, Aglais io –,* i se pare că închid în ele secretele inaccesibile ale acestor corpuri atât de fragile încât sunt duse de vânt, gata să se fărâme, raţiunea profundă a acestor vieţi efemere, stranii şi totuşi asemenea vieţii lui, ocupând o aceeaşi lume, dar pe un alt plan, într-o altă realitate.

Atât de îndărătnic de obicei, atât de încet la învăţătură, le învaţă pe de rost fără probleme, şi le recită când e singur cu aceeaşi fervoare cu care ar spune o mantră sau nişte fragmente disparate ale unui vast poem a cărui semnificaţie de ansamblu s-a pierdut.

Dacă insectele, atât de îndepărtate şi totodată atât de apropiate, sunt preferatele lui, îl uimesc însă şi denumirile populare ale păsărilor care populează munţii cu agitaţia lor necurmată şi mulţimea inepuizabilă a trilurilor: privighetoarea cu cap negru, mugurarul, cănăraşul, cucuveaua, uliul porumbar.

Seara, la ceasul când cerul devine stacojiu, vede ridicându-se din întunericul pădurii rădaştele ale căror larve au aşteptat şase ani în scoarţa stejarilor bătrâni înainte

ca, prefăcute în imago, să-şi ia zborul bâzâind în căutarea partenerilor, îndestulându-se cu seva scursă din copacii bolnavi la rădăcina cărora femelele nu vor întârzia să-şi ascundă ouăle.

Totul în jurul copilului oferă spectacolul permanent al acestei vieţi lente, conduse de legi enigmatice a căror taină îl învăluie pe măsură ce zăboveşte asupra ei, se topeşte în ea, se obişnuieşte cu ea.

în zilele de după altercaţia cu tatăl, pe mamă o doboară iar una dintre migrenele ei obişnuite care, de când au sosit la Roches, i-au dat un oarecare răgaz. Neputând să se dea jos din pat, se odihneşte în dormitor, cu obloanele lăsate. Pe parcursul zilei, o dâră de lumină se strecoară printre obloane măturând pereţii şi plafonul camerei; femeia încearcă s-o evite când ajunge să traverseze patul şi se refugiază gemând de pe o parte pe alta a saltelei.

Fiul nu se dezlipeşte de ea, ca o infirmieră pricepută, umezeşte prosopelul în ligheanul cu apă rece, îl stoarce, i-l aşază pe fruntea înconjurată de vapori de mentol, îi ţine ligheanul de plastic când o apucă greţurile, în timp ce tatăl, neobişnuit cu asemenea crize ori obligat să accepte interdicţia de a se apropia de ea şi de copil, trece fără nicio tragere de inimă pragul casei devenite de-acum teritoriul suferinţei mamei, al unui clarobscur dureros închis între jaluzelele lăsate.

Rătăceşte prin împrejurimi, tăcând cu

încăpăţânare, cu un Marlboro arzând în colţul gurii. Se apucă să cureţe ruinele dependinţelor, triază şi face teanc vechile plăci de piatră ca să aibă cu ce să le înlocuiască pe cele stricate de pe acoperişul clădirii principale, trece fără nicio noimă de la o treabă la alta, într-o agitaţie febrilă în care nu duce nimic până la capăt.

Se ocupă de grădina de legume, dar plantele tot pricăjite rămân, abia dau câteva roşii care putrezesc înainte de a se coace, salate pipernicite şi amare, nimicite de limacşi. Toate sunt împotriva lui, Roches, până şi muntele, prin cine ştie ce forţă obscură – mama refugiată în durerea ei –, îi opun o inerţie dojenitoare.

în picioare încă din zori, când pălesc stelele, adoarme pe canapea de cum se lasă seara, cu faţa din ce în ce mai colţuroasă întoarsă spre vatra în care focul aruncă văpăi.

După patru zile de odihnă, mama reapare în pragul casei, lasă lumina dimineţii de-acum anodine, binefăcătoare să-i încălzească trupul toropit de somn şi analgezice. Pare mai fragilă decât de obicei, cu chipul şi mai palid, ochii încercănaţi, privirea sticloasă de după un somn prost.

Tatăl vine pe la spate, o îmbrăţişează şi-o sărută pe gât. Murmură nişte scuze, îi şopteşte cuvinte drăgăstoase la ureche, o mângâie pe burtă. Mama nu spune nimic, zâmbeşte doar enigmatic. Pentru ea, orice e mai bun decât supliciul care, în ajun încă, o

ţintuia în pat şi poate că, pentru ultima dată – înainte să se abată asupra casei de la Roches nebunia taţilor atâta vreme ţinută-n frâu, otrava transmisă fiilor din generaţie-n generaţie, ascunsă până acum în adâncurile munţilor şi în inimile bărbaţilor –, crede că pacea e posibilă, că până la urmă vor găsi aici armonia care să liniştească lucrurile.

La radio, când reuşesc să prindă frecvenţele FM, aud iar şi iar anunţul despre eclipsa totală de soare, ultima din acel secol, care va avea loc peste câteva zile.

Tatăl îi spune fiului că sub nicio formă nu trebuie s-o rateze, pentru că fenomenul nu se va repeta decât peste optzeci şi doi de ani, când băiatul va avea nouăzeci şi unu.

Ii atrage atenţia să nu se uite cu ochiul liber:

— Poţi orbi sau ţi se poate găuri ochiul.

Afumă la flacăra unei lumânări nişte cioburi de la ferestre vechi până când le acoperă cu un strat opac de funingine. Le şlefuieşte apoi marginile tăioase cu glaspapir ca să le netezească şi-l invită pe băiat să se uite printr-unul la soare.

— Nu e chiar ideal, zice, dar o să fie de-ajuns.

Copilul închide ochiul stâng şi observă cu celălalt, prin grosimea sticlei înnegrite, sfera astrului condensată într-un disc luminos cu contururi perfect delimitate, soarele dezarmat.

Mai târziu, fiul îşi aduce aminte de

avertismentul tatei cum c-ar putea să orbească şi-atunci îl cuprinde groaza, la fel cum i s-a întâmplat în toiul nopţii când au ajuns la Roches, când s-a trezit în camera cufundată-n beznă şi când nu auzea decât sunetele

> necunoscute ale casei şi ale naturii dimprejur.

Dar tot nu se poate stăpâni să treacă peste recomandările tatălui, ridicându-şi ochii spre cer pentru a sfida din priviri steaua cât mai mult timp posibil. întoarce ochii de îndată ce simte arsura pe cornee şi păstrează în raza vederii imaginea mişcătoare a unui soare negru.

Speriat că poate „şi-a găurit ochiul” şi neîndrăznind să-i mărturisească tatălui că nu l-a ascultat, se refugiază în pădure, la rădăcina nucului bătrân unde, după mult plâns, adoarme cu spectrul întunecat continuând să-i joace în spatele pleoapelor închise.

Când se trezeşte, şi-a recăpătat vederea. în faţa lui, dintr-o crăpătură umedă şi întunecoasă, o salamandră îl priveşte cu ochiul ei mare de obsidian, fără pupilă, perfect negru.

în ziua cu eclipsa, se instalează în faţa casei, cu cioburile de sticlă în mână. Cerul e cenuşiu, chiar dacă din loc în loc se cască nişte ochiuri de lumină

> intensă care cad drept pe pământ.

— N-o să vedem nimic, spune tatăl înciudat.

Peste munte se întinde o răsuflare reţinută.

Mama simte prima tăcerea înstăpânindu-se deodată pe lumea din jur atunci când lumina scade şi umbrele se întunecă.

— Ascultă, îi spune fiului. Au tăcut păsările.

Apoi cerul se desparte, iar un val de lumină alungă pentru o clipă întunericul şi îmbrăţişează coroanele copacilor înainte ca umbrele să câştige din nou teren.

Ca mânaţi de acelaşi imbold, ridică toti cioburile de sticlă în direcţia soarelui şi văd cum se micşorează

> > > astrul, înghiţit de discul negru al lunii. Bolta cerească se întunecă, bezna se-ntinde asupra pământului, iar din sol se ridică o umezeală crepusculară.

Privind la soarele care dispare în întregime, devorat de corpul lunii, mama simte din nou cum creşte în ea o angoasă surdă şi familiară, presimţirea unei nenorociri care va să vină, precum cea care-a străfulgerat-o la vederea grădinii săpate de tată, precum certitudinea accidentului prin care va trece copilul în visul cu balansoarul.

Cu răsuflarea tăiată de o durere toracică, nu mai poate fi atentă la eclipsă. O clipă numai, lumea e cufundată într-o lumină vesperală, de-un albastru de ardezie, înspăimântătoare, un întuneric de mormânt, a cărui densitate o împresoară şi-o sufocă.

Aruncă ciobul de sticlă înnegrit, pleacă grăbită. Nu are aer, se bate-n piept cu pumnul strâns, închide ochii ca să nu mai vadă muntele învineţit, cangrenat de umbrele purpurii.

Tatăl nu şi-a dat seama că mama nu mai e alături de ei. Când îşi ia ochii de la eclipsă, o vede împietrită-n iarbă, la vreo zece metri, cu capul plecat, de parcă s-ar reculege.

— S-a-ntâmplat ceva? întreabă după ce ajunge la ea.

Ea scutură din cap şi se uită la el descumpănită.

— Copilul, spune încet, ca să n-audă băiatul. Mă tem că ceva nu-i bine.

— Cum asa?

— Nu ştiu, e greu de explicat. Un sentiment.

Luna se desprinde de astru şi lumina tâsneste din nou dintr-un punct precis al masei întunecate.

în spatele lor, băiatul izbucneşte:

— Iese iar soarele! Uitati!

Tatăl se uită o clipă la copil.

— N-are de ce să nu meargă bine, spune. Doar că ai nevoie de odihnă.

— Cred c-ar trebui să-ntreb pe cineva, un doctor.

Tatăl îşi trece limba peste dinţi, pune-o mână pe braţul mamei, încearcă s-o liniştească.

— Sigur îţi faci griji degeaba. Hai să mai aşteptăm câteva zile. Dacă nu se schimbă nimic, atunci ne-ntoarcem. E bine-asa?

— Apoi am putea să venim din nou aici, se încumetă mama.

Tatăl scutură din cap şi îşi pune mâna pe obrazul femeii.

— Dacă plecăm, plecăm de tot, ştii foarte bine. Nu-ţi cer decât s-aşteptăm un pic. Asta nu-i o decizie pe care s-o luăm aşa, la plesneală.

îşi trece degetul mare peste buzele ei şi-o face să tacă în momentul în care lumina se revarsă din nou asupra lor. Fiul vine-n fugă spre ei şi mama, încet, imperceptibil, încuviinţează.

Sfârşitul verii se prelungeşte într-o letargie hipnotică, nopţi toride în care până şi piatra de la Roches îşi evaporă umezeala, zile copleşite de soare, zori ireale, înnorate, curând despicate cu precizie de bisturiul luminii, apusuri de-un roşu ca în topitorii prăbuşindu-se într-o clipă într-un întuneric purpuriu, într-un negru ca de antracit.

Fiul merge de-acum singur în plimbările lui, mama nu mai vine cu el. Din ziua cu eclipsa, ea se lasă pradă unei resemnări tăcute, purtată de ape întunecate unde nici tatăl, nici copilul n-o pot ajunge. E acolo, cu ei, corpul ei se mişcă, deşi cu vădită încetineală, vorbeşte cu ei, dar se refugiază într-o cută a sufletului ei care o tine la distantă.

Petrece lungi ore plimbându-se prin împrejurimile casei de la Roches, dar nu se mai îndepărtează, fumează uneori cu un aer

de vag dezgust – când o vede cu ţigara-n gură, fiul îşi dă seama că se lăsase de câteva săptămâni deja –, absorbită de vreo lungă conversaţie interioară, privirea ei obosită îmbrăţişând absentă, fără măcar să le vadă cu adevărat, lucrurile care-i ies în cale; sau rămâne întinsă-n dormitor, burta grea obligând-o să stea culcată pe-o parte, cu ochii la degradeurile de lumină care se scurg de-a lungul pereţilor.

Sensibil la starea stranie a mamei, fiul are grijă să n-o scape din ochi – asta când nu rămâne pur şi simplu lângă ea. încearcă s-o distreze cu poveşti pe care le inventează, cu jocuri la care ea participă fără pic de entuziasm, refuzându-le cel mai adesea sub pretextul că trebuie să se odihnească.

îi aduce de afară mure pe care, din neatenţie, le striveşte pe drum, albăstrindu-şi palmele, mici obiecte care sfârşesc prin a umple cutiuţa de tablă verde-închis: pietre cu forme ori irizări ciudate, piei de şarpe năpârlit, oase albite culese de pe lângă vizuini, ouă de mierlă de culoarea agatei... Mama mănâncă fructele de pădure una câte una, recunoscătoare, păstrează şi admiră fiecare dintre micile comori ca şi cum i-ar fi fost aduse dintr-o lume exotică, dintr-o realitate la care de-acum nu mai are acces, sau ca şi cum ar fi vorba despre relicve din vremuri de mult apuse, ce stârnesc nostalgie.

Copilul se mai duce totuşi şi la cai.

Prezenţa lor liniştită, nepăsătoare, e un contrapunct la aceea a tatei şi a mamei. Când intră în poiană, caii îşi înalţă capetele, mânzul sau vreo iapă nechează calm.

Băiatul curăţă ochiul chior al armăsarului, mângâie cu degetele solniţele şi pieptul supt al animalului. Se gândeşte c-ar putea rămâne acolo, cu ei, fără să se mai întoarcă niciodată la Roches. Nu se spune că există copii crescuţi de lupi? Dar pentru asta ar trebui să-şi lase mama la cheremul tatei, aşa că-ntotdeauna se hotărăşte să se-ntoarcă acasă.

O vreme, chiar dacă scurtă, cât dormitează în iarbă lângă cai, îşi imaginează că galopează şi el cu ei, fără să aibă nevoie de nimic altceva, fără să-şi dorească altceva, în afara acestei libertăţi placide, a acestei temporalităţi misterioase, confuze a muntelui, unde nimic nu are început, nici sfârşit, unde lucrurile par să fi fost dintru început ceea ce sunt, fără a fi ameninţate vreodată de distrugere.

Intr-o seară, după căderea nopţii – una mai umedă şi mai friguroasă decât cele dinainte, prevestind deja sosirea îndepărtată a toamnei –, în timp ce fiul se uită la stelele căzătoare, tatăl se aşază alături de el.

— A treia oară, care-a fost? întreabă copilul.

— A treia oară?

— Tatăl tău. Ai spus c-a folosit pistolul de trei ori.

— Aha, răspunde tatăl. Ţi-aduci aminte de vulpea aia de care ţi-am povestit? Aia de-aici, de la Roches.

— Da.

Tatăl mărturiseşte că n-a spus adevărul când a zis că nu-şi mai aminteşte ce s-a întâmplat cu vulpea. Taică-su găsise puiul de vulpe când abia fusese înţărcat şi animalul se ataşase imediat de băiat, arătându-i o încredere absolută, încrederea aceea pe care numai animalele ştiu să le-o arate celor care le salvează. Tatăl spune că vulpea devenise peste noapte centrul existenţei lui, singurul lui tovarăş, trăind, dormind, jucându-se cu el până în ziua când prezenţa ei i-a devenit insuportabilă bătrânului, care poate credea că animalul îl pune-n umbră sau că-i distrage fiul de la îndatoriri.

— Cine ştie ce era-n mintea lui?

Spune că bătrânul îi pusese gând rău puiului de vulpe, începuse oarecum să-l urască, să susţină că până la urmă avea să-l muşte pe băiat sau să-i dea vreo boală, şi într-o noapte, când băiatul dormea, l- a luat ca să-l ducă şi să-l lase prin vreun colţ de pădure, probabil la câţiva kilometri de Roches. Dar a subestimat capacitatea animalelor de a-şi găsi drumul înapoi, pentru că vulpea s-a întors.

— în zori era acolo, tremurând în faţa uşii, în blăniţa lui fină, murdară de noroi, se prinseseră spini şi crenguţe rupte.

O dată, de două ori, de trei ori – vulpea se- ntorcea, condusă fără doar şi poate de

miros ori de vreun al şaselea simţ care scapă înţelegerii omului. Şi-a treia oară, tatăl l-a văzut pe bătrân folosindu-şi pistolul, când a vârât într-un sac mare puiul de vulpe care se zbătea ca toţi dracii, dându-şi deja seama de soarta care-i era rezervată de data asta şi de care, după cum era limpede, nu avea cum să mai scape. Degeaba s-a agăţat băiatul de-un crac al pantalonului, lăsându-se târât pe jos de bătrânul care mergea trăgându-şi încăpăţânat piciorul, că tot n-a reuşit să-l oprească. La un moment dat, mâinile lui nu s-au mai putut ţine de partea mai subţire a tibiei şi-au trebuit să-i dea drumul.

— Am rămas cu moaca-n iarbă, urlând, dând cu pumnii-n pământul moale, până când din munte-a răsunat un foc de pistol. Am ştiut că s-a sfârşit, că n- o să mai văd niciodată puiul de vulpe.

S-a răsucit pe spate, furia îi trecuse brusc, devenise într-atât de insuportabilă încât se prăbuşise-n sine, lăsându-i numai o senzaţie de stranietate, de amorţire a simţurilor. Tatăl spune că l-a aşteptat în tăcere pe bătrân, l-a lăsat să treacă pe lângă el cu sacul gol în mână, gol şi găurit de glonţ, mânjit de sângele puiului de vulpe, îndepărtându-se apoi fără să-i pese de el, fluierând ca şi cum tocmai se achitase de o sarcină necesară, atâta tot, şi nici măcar una neplăcută, felicitându-se pentru o treabă bine făcută, pentru faptul că restabilise, prin uciderea vulpii, un echilibru ale cărui reguli doar el le

cunoştea.

Tatăl se adânceşte-n gândurile lui şi duce-o ţigară la gură. Flacăra brichetei luceşte albastru-n întuneric. Arată spre cer cu vârful aprins al ţigării şi- i spune fiului că privirea lor nu poate cuprinde decât o parte infimă, una atât de infimă încât nici nu pot concepe cum arată cerul în realitate.

Spune că acolo sus mai sunt şi alte stele, alte planete, unele cufundate într-o noapte atât de deplină, că nicio stea nu le poate ajunge, iar dincolo de ele, alte galaxii, cu miile, conţinând fiecare în parte miliarde de sori, miliarde de planete, iar dincolo de ele, spune tatăl, dincolo de tot ce e vizibil se află sute de miliarde de galaxii.

— Mai sunt şi alte pământuri ca al nostru? întreabă copilul.

— Sper că nu, spune tatăl după o lungă tăcere. Sper că nu mai e nimic. Doar piatră, tăcere, gheaţă şi foc.

*

Intr-o seară, când se-ntoarce de la lucru, de cum trece pragul o izbeşte râsul bărbaţilor care se-aude din camera de zi. Rămâne neclintită în semiîntunericul de obicei plăcut şi primitor al antreului luminat doar de razele chihlimbarii filtrate prin vitraliul uşii.

îşi scoate paltonul, îl agaţă-n cuier, apoi îşi studiază imaginea în oglinda din perete, faţa trasă de la oboseală, părul prins neglijent cu un elastic, dintre cele pe care le are de obicei la încheieturi şi pe care le

tot răsuceşte inconştient pe degete până se destramă.

încearcă să se-aranjeze, să risipească amestecul de teamă nedesluşită şi oboseală care i-au transformat instantaneu trăsăturile feţei în clarobscurul din hol, dar nu e câtuşi de puţin surprinsă, fiindcă ştie totuşi foarte bine ce va găsi când va intra în cercul de lumină şi fum din care se aud în surdină vocile amestecate şi vesele ale bărbaţilor, într-o fraternitate prea voioasă ca să fie de tot sinceră. Sigur că, în secret, s-a tot pregătit pentru asta, s-a obişnuit cu gândul, ştiind că tatăl poate convoca oricând fantoma care e Tony – sau, mai degrabă, fantoma a ceea ce au fost toţi trei împreună, a ceea ce au reprezentat unii pentru alţii şi în ochii tuturor: un trio pe rând invidiat, urât sau dispreţuit –, că era inevitabil s-o convoace, că, poate, întoarcerea lui nici nu are alt scop decât acela de a-i aduce laolaltă şi de a-i confrunta.

Iar când înaintează spre blocul de lumină, densă din cauza fumului de ţigară şi a căldurii răspândite de răsuflarea lor alcoolizată şi de vocile care se amestecă în spaţiul mic al sufrageriei, poartă deja pe chip masca aceea de bunăvoinţă liniştită, de detaşare curtenitoare pe care însă o simte gata să crape şi să se facă ţăndări.

— Tony, zice din prag.

— Salut, spune Tony, întorcându-se către ea.

Dă să se ridice, dar apoi se aşază la loc,

sub ochii atenţi ai tatălui, care striveşte triumfător ţigara de buza unei doze goale de bere de pe măsuţa joasă.

— Uite cine ne face plăcerea să ne viziteze. Mama zâmbeşte scurt.

— Unde-i micuţul? întreabă ea.

— În camera lui, bănuiesc, spune tatăl, cu un dezinteres abia ascuns.

Apoi, regăsindu-şi entuziasmul:

— Ai fi putut să-mi spui că Tony are doi copii!

Mama nu răspunde. De când s-a-ntors el, n-au vorbit niciodată despre Tony. Nici măcar nu i-au pomenit prenumele, chiar dacă le-a stat pe limbă întruna, o înjurătură de-o parte, o blasfemie de cealaltă, chiar dacă în jurul lor plutea prezenţa sau ideea de Tony, mai degrabă decât realitatea lui în carne şi oase – existenta lui simultană cu a lor, în acelaşi oraş, la doar câţiva kilometri de ei –, crâmpeie din trecutul lor comun. Amintirea vie, sfâşietoare a gesturilor făcute, a cuvintelor rostite, a acelor ani dispăruţi odată cu plecarea tatălui, azvârliţi la marginea unei vieţi care li se părea tuturor anterioară celei de-acum şi care totuşi îi

> > aducea laolaltă în lumina blândă şi plăcută a lustrei din sufrageria căsuţei din cartierul muncitoresc, unde par să încerce zadarnic să joace încă o dată una dintre scenele în care apăreau toţi trei împreună, de nedespărţit.

— Gemeni, adaugă tatăl, îţi dai seama?

— Da.

— Mi-a arătat o poză. Tony, arată-i poza.

Tony rămâne nemişcat, cu un surâs amărât pe buze, pierdut în contemplarea dozei de bere pe care- o tine-n mâini, ca şi cum cuvintele tatălui n-ar fi ajuns până la el.

— Tony, arată-i poza, repetă tatăl, de data asta pe-un ton care nu admite replică.

îmboldit de glasul tatălui, Tony se ridică grăbit, cu un aer vinovat, încercând pesemne prin surâsul lui amar să o facă pe mamă să-l ierte pentru această docilitate. Duce o mână la buzunarul din spate al blugilor, îşi scoate portofelul şi caută nervos
fotografia.

Ea se apropie, ia poza şi se uită preţ de o clipă la o femeie tânără cu chipul încă plin de pete cafenii, urme ale sarcinii, care tine în braţe doi bebeluşi durdulii.

— Doi şmecheraşi, spune tatăl şi ea simte privirea lui, care n-o slăbeşte. Nu-i aşa că-i seamănă?

— Da, îi seamănă, zice mama.

— Şi nevestica lui, nu-i aşa că-i drăguţă?

— Foarte drăguţă.

— E Sylvia, n-o recunoşti? O mai ţii minte pe Sylvia, nu? E aia mare a soţilor Legendre, ăia de- au...

— Evident c-o ştiu pe Sylvia, îl întrerupe mama.

— Evident, repetă tatăl. Evident c-o ştii.

— Eu o să plec, spune Tony, punând la

loc fotografia în portofel.

Tatăl se ridică şi el, se uită-n ochii lui Tony. Trupurile lor separate de lăţimea măsuţei îşi proiectează umbrele pe perete – dintotdeauna, se gândeşte mama, trupurile lor ca doi poli care se resping.

— După ce nu ne-am văzut de-atâta vreme, crezi c-o să te las să pleci aşa? Rămâi la masă cu noi.

— Mulţumesc, dar nici n-am văzut cum a trecut timpul. Trebuia să fiu acasă de mult, m-aşteaptă Sylvia.

Tatăl râde scurt, batjocoritor.

— Sun-o, o să-nţeleagă.

— Nu mai insista, spune mama. Dacă-ţi spune că e singură cu micuţii…

— Ba nu, dimpotrivă, insist! exclamă tatăl, care întinde braţul, îl apucă pe Tony de umăr şi-l strânge. Nu-ncape discuţie, rămâi cu noi.

Tony încuviinţează şi tatăl, victorios, îi zâmbeşte mamei.

— Foarte bine, spune ea. Urc să mă schimb.

— Du-te, du-te, îi spune gonind-o cu un gest şugubăţ. Ne ocupăm noi de cină.

Ajunge la etaj, se opreşte în faţa camerei fiului şi se uită la el prin uşa întredeschisă. întins pe spate pe covoraşul cu străduţe, băiatul are-n mână o figurină din *Stăpânii universului* cumpărată cu zece franci de la unul din târgurile de vechituri care se organizează o dată pe an în curtea unei şcoli din oraş; un personaj cu pielea

albastră, având pe post de faţă un craniu galben cu rânjet drăcesc, cu glugă şi plastron purpuriu, căruia-i povesteşte ceva.

Mama bate la uşă şi fiul îşi îndreaptă privirea spre ea.

— M-am întors. Ai avut o zi bună?

Fiul dă din cap în semn că da. Ea intră-n cameră.

— S-a întâmplat ceva?

— Eşti supărată pe mine? întreabă băiatul.

— Supărată? De ce-aş fi supărată?

— Pentru că i-am spus despre unchiul Tony.

Mama se-aşază turceşte lângă el.

— Când ai vorbit cu el despre unchiul Tony?

— Data trecută. Când am fost la bâlci.

— Te-a întrebat el ceva?

Fiul face semn că da.

— Şi tu ce i-ai spus?

— Nimic. Doar că venea uneori să ne-ajute.

îl apucă uşurel de bărbie ca să-i ridice ochii către ea.

— Nu sunt supărată pe tine, spune. De ce eşti îngrijorat?

Fiul ridică din umeri şi începe să-şi facă din nou de lucru cu figurina.

— Nu vreau să-ţi faci griji. Lasă-i pe cei mari să se descurce-ntre ei, da? N-ai de ce să te temi.

— De ce-a plecat? întreabă copilul. Şi de ce s-a- ntors?

— Aş vrea să-ţi pot răspunde, spune

mama. Dar sunt lucruri pe care un băieţel de nouă ani nu le poate înţelege.

— Sunt suficient de mare ca să-nţeleg.

— Poate-ai dreptate. Sper să-nţelegi într-o zi. Chiar sunt sigură. Mă duc să fac un duş, spune ridicându-se. O să mâncăm imediat. Rămâne şi

>

Tony la masă.

Fiul nu răspunde şi ea mai stă o clipă, cu mâna pe clanţa uşii, uitându-se la figurina cu care se joacă băiatul.

în baie, răsuceşte para duşului pe debit mare, apoi se răzgândeşte, pune dopul la cadă şi dă drumul la robinet ca să acopere flecăreala bărbaţilor.

Se aşază pe marginea căzii, copleşită de o mare oboseală, cu mâinile pe lângă coapse, pe plăcile de faianţă. Rămâne-aşa, nemişcată, cu ochii-n covoraşul de baie roz de la picioarele ei, legănată de zgomotul apei care curge-n şuvoaie mari, de vaporii cu un uşor iz de clor pe care-i simte ridicându-se în spatele ei, aşezându-i-se pe puful fin de pe ceafa şi aburind încăperea. Se dezbracă, îşi aruncă hainele pe jos, îşi întinde picioarele obosite, braţele cu articulaţii noduroase care-o dor din pricina aceloraşi gesturi repetate zi de zi.

Intră în baia aburindă şi nu mai aude decât sunete înfundate, pocnetele conductelor, frecările uşoare ale pielii de emailul căzii. îşi trece o mână peste partea de jos a burţii. Testul de sarcină nu stă el de mai bine de două luni, tăiat cu o dungă

fatidică, în găleata de plastic albastru de lângă chiuvetă, în fundul căruia a avut grijă să-l ascundă, îngropând vestea şi consecinţele ei într-un ungher cât mai depărtat al conştiinţei sale?

îşi îndoaie genunchii ca să-şi poată trage-n jos capul, lăsând apa să-i acopere faţa. îi răsar în minte imagini neclare, o voce interioară care se prăbuşeşte ca un resac peste memoria ei, propria ei voce care i se adresează de peste ani.

îl vede facându-şi apariţia în oraş, încă adolescent, cunoscut demult de unii dintre tinerii din zonă, dintre care unii se jucaseră cu el prin curtea şcolii înainte să dispară după moartea mamei lui, dus de taică-su la munte – din motive necunoscute lor sau de care nu-şi mai aminteau –, şi dormind pe-atunci într-un sac de dormit pe bancheta din spate a unui Renault 30 cumpărat probabil pe nimic de la vreun cimitir de maşini sau din curtea din spate a vreunei ferme şi-apoi pus pe picioare Dumnezeu ştie cum, cu piese disparate ciupite de ici-colo.

— Şi pe care-l conducea fără ca măcar să aibă permis, pentru că n-avea decât şaptesprezece ani.

Aşa s-a cunoscut cu unchiul Tony, pe lângă maşinile la care meştereau împreună, petrecând zile întregi aplecaţi asupra motoarelor dezmembrate, iar noaptea la lumina proiectoarelor şi a lanternelor frontale, în groapa câte unui garaj,

dimpreună cu alti câţiva băieţi cu care formau o gaşcă de fanfaroni descurcăreţi care colindau sălile de biliard din dosul cafenelelor, umplându-le de fum şi însufleţindu-le cu hohote sălbatice de râs, şi care vara se duceau la dansurile din satele din împrejurimi, organizate pe câte-o estradă ridicată lângă biserică ori în parcarea unei săli polivalente. Trăiau într-o realitate paralelă, aceea a micii lor găşti adunate în jurul maşinilor cărora le turau motoarele şi le faceau tobele să scuipe, cu dozele de bere puse pe capotele strălucitoare şi cu fetele roind în jurul lor ca sateliţii, poposind moleşiţi în braţele uneia sau alteia, uneori chiar simultan.

— înainte să dispară, să se-ntoarcă la banalitatea vieţii şi a oraşului lor.

Stârneau invidie sau dispreţ, părea să nu le pese de nimic, conştienţi de trupurile lor puternice pe care, vara, le dezgoleau pe malurile râului ca să se- arunce din înaltul podurilor în ochiuri de apă limpede, şi printre ei tatăl – care încă nu era tată, ci un copil care se juca de-a bărbatul, mândrindu-se ca prostul la gândul că tocmai devenea bărbat şi lăsând impresia asta să i se urce la cap –, cel mai greu de definit dintre toţi, cel mai imprevizibil, cel care părea să-i atragă pe toţi ca un magnet şi să-i ţină alături; dar şi cel mai sălbatic, gata să sară la bătaie dacă i se părea că un tip pe lângă

care-a trecut într-un bar s-a uitat prea lung la el, însă veghind asupra băieţilor din gaşcă cu afecţiune fraternă, aproape drăgăstoasă. Descindeau în oraş, o hoardă de zeişori aroganţi, puşi pe harţă, care nu se sinchiseau de reguli, de gura lumii, însufleţiţi de-o forţă vitală care, şi băieţilor, şi fetelor din preajmă, li se părea tot ce poate fi mai de invidiat.

Aveau toţi cincisprezece, optsprezece, douăzeci de ani, erau de-aici, crescuseră aici şi ştiau deja că cei mai mulţi dintre ei vor sfârşi prin a îmbătrâni aici, condamnaţi să-şi ducă zilele în oraşul ăsta mediocru, sufocaţi, încorsetaţi în valea asta, prinşi în menghina muntelui, condamnaţi la condiţia lor de fii şi fiice de muncitori, magazioneri, sudori, pietrari, agenţi de întreţinere, unii visând totuşi să scape, cu sentimentul încă viu, clocotitor, că trebuie să pună o distantă cât mai mare între ei şi oraş, că de asta

> > >[7] depinde salvarea lor.

— Eu, cel puţin, asta-mi doream, mi se părea că până atunci fusesem ţinută în anticamera vieţii, cufundată într-o lâncezeală abrutizantă, la cheremul unei mame aspre, care se arăta ostilă, reprobatoare.

Iar când au primit-o în gaşcă, a vrut să creadă în promisiunea unei alte vieţi, îmbătată şi ea de aparenta libertate a tatălui, de nesupunerea lui, de pofta lui, ameţită de nopţile albe dizolvate în aburi de iarbă şi alcool, de mirosul de motoare încinse, de cursele cu maşini pe care le

făceau pe şoselele astea întortocheate, periculoase.

— Când, la ore târzii, i se-ntâmpla să se posomorască brusc, să i se dezlege limba de la alcool, să-nceapă să-şi verse ura asupra oraşului, cu focul acela negru în ochi, eu nu vedeam în asta nicio ameninţare, doar promisiunea că până la urmă o să plecăm, c-o să facă el ce-o să facă şi-o să ne smulgem de-aici.

Dar ceva îl reţinea, prezenţa depărtată a tatălui pe care-l părăsise pe munte, fără doar şi poate, despre care ea nu ştia aproape nimic, iar când bărbatul acela a murit, când doi ofiţeri de la jandarmerie s-au înfiinţat la uşă ca să-l anunţe că trupul bătrânului fusese descoperit undeva sus, s-a mulţumit să clatine din cap fără să se arate surprins câtuşi de puţin, ca şi cum demult ar fi aşteptat el vestea asta. A refuzat pe oricine s-a oferit să vină cu el când s-a dus să recunoască corpul, probabil c-a rămas singur, în picioare în faţa cadavrului tatălui în lumina albă a camerei funerare, şi tot singur a cerut să fie şi în ziua înmormântării bătrânului.

— Mi-amintesc de-o ploaie, potop, nu alta, de pantalonii lui pătaţi la genunchi când s-a-ntors, livid, bântuit deja.

E clar că ăsta-i momentul când lucrurile-au început să se schimbe – cel puţin aşa s-a gândit ea de multe ori mai târziu, chiar dacă, la început, niciunul dintre ei nu şi-a dat seama de această infimă, imperceptibilă basculare –, pur şi simplu a devenit mai

taciturn, mai serios, stările lui de spirit au devenit şi mai imprevizibile, iar pofta pentru curse de maşini s-a făcut încă şi mai mare. Tot pe- atunci i s-a întâmplat ei să-i audă vorbind cu glas scăzut, cu fereală, despre maşini pe care trebuiau să pună mâna ca să le ducă la graniţă, ea nevrând să asculte ce spun, nevrând să ştie, să se gândească la ce auzise. Când li se-ntâmpla să dispară pentru câteva zile, nu punea întrebări, nici lor, nici măcar ei.

După ce-au colindat prin câteva apartamente din centru, s-au instalat în casa asta mare, pe jumătate goală, pe care au închiriat-o până la urmă împreună cu Tony – dintotdeauna cel mai apropiat, cel devotat –, unde zi şi noapte era un du-te-vino permanent al trupei vesele de prieteni.

— E clar că mi se părea preferabil să nu ştiu nimic, aşa cum mi se părea preferabilă viaţa pe care- o duceam, pe care încă o credeam liberă de orice oprelişti, fără griji, cum probabil n-a fost ea niciodată.

Iar când a aflat că e însărcinată, a reuşit să găsească în ea resursele necesare ca să-şi revină din ameţeala care-o cuprinsese la început; s-a gândit că va fi în stare, că a fi mamă e un fel de a-şi găsi împlinirea, de a lăsa în urmă acea lungă şi penibilă copilărie despre care crezuse că n-o să se mai termine niciodată, s-a gândit că va fi adult şi nu va avea de ales, va trebui să-şi obţină independenţa şi libertatea.

— Când i-am spus, m-a luat în braţe, m-a sărutat de o sută de ori pe buze, pe frunte,

pe nas, pe obraji. O să-mi dai un fiu, zicea râzând cu lacrimi în ochi, o să-mi dai un fiu. Degeaba-i spuneam că habar n-am, el o ţinea una şi bună, cum c-aveam să-i dau un fiu.

Niciodată nu l-a mai văzut atât de bucuros ca-n ziua aceea, ca-n săptămânile şi lunile care au precedat şi urmat naşterea fiului. Asta fiindcă nu ţinea seamă de ceea ce-l urmărea, acel ceva, orice-o fi fost, pe care-l luase cu el în ziua când a fugit de la Roches şi care deja începuse să-l tragă înapoi.

începuse să treacă pe-acolo, mai întâi fără să-i spună nimic, apoi făcând aluzie la nişte lucrări de întreţinere, doar cât să nu se dărâme casa, şi de fiecare dată când ea îi propunea să-l însoţească, el refuza, îi spunea că nu e nimic de văzut acolo, că avea s-o ducă el într-o bună zi, când o să considere c-a venit momentul.

Pentru ea nu mai exista nimic în afara copilului care urma să se nască, aşa că nu l-a văzut pe tată îndepărtându-se de ea, n-a văzut nici vidul care se forma treptat în jurul lui, inexorabil, tipii din gaşcă îndepărtându-se, sătui de accesele lui de furie, unii alungaţi, daţi afară din bandă în urma unor disensiuni neştiute ori pentru că dezaprobau sau refuzau să ia parte la nişte „afaceri” care pe el îl acaparau din ce în ce mai des. într-o seară, un băiat de douăzeci şi unu de ani a ieşit de pe şosea, a dărâmat un parapet şi s-a izbit de un copac de pe marginea unei vâlcele, punând astfel capăt

curselor clandestine. Alţii şi-au luat serviciu, au intrat în rândul lumii, s-au căsătorit cu fete din cartier. Toţi îmbătrâniseră fără să prindă de veste şi numai puţini plecaseră.

— Oraşul ne-a învăluit şi, de fapt, cred că n-am avut niciodată cu adevărat ocazia să scăpăm de-aici.

Sub ochii ei, tatăl s-a transformat în bărbatul ăsta de nepătruns, irascibil, torturat, care-o înspăimânta de-acum. Doar unchiul Tony îi rămăsese alături, îndatorat, prins în plasă; loialul Tony, alături de care mama găsea atenţia, blândeţea, complicitatea care-i lipseau tatălui, amară compensaţie pentru visele ei de care se alesese praful.

Doi ani petrecuseră în căsoiul ăla friguros pe care tatăl îl mobilase până la urmă cu lucruri ieftine, desperecheate şi unde ea rătăcea, mai tot timpul singură, cu fiul ei în braţe. Uneori venea în vizită mama ei, pe fugă, şi-atunci se aşezau faţă în faţă, bătrâna cu poşeta pe genunchii strânşi ostentativ, plimbându-şi ochii prin încăpere cu un aer dezaprobator şi neîncrezător, ca şi cum s-ar fi găsit într-o poziţie deosebit de neplăcută, chiar dezonorantă, sorbind din vârful buzelor cafeaua cu care fusese servită şi întrebând dintr-odată: Tu chiar asta-ti doreşti? Asa vrei tu să-ti creşti fiul?

— Ii răspundeam de fiecare dată râzându-i în faţă: Ce tot spui? Adică tu crezi că viaţa ta e mai bună, mai respectabilă, mai de invidiat?

Apoi fiecare se închidea în tăcerea ei, a două femei care nu suportă să vadă la cealaltă aceeaşi nemulţumire, aceeaşi disperare şi acelaşi sentiment al eşecului. Bătrânei i se mai întâmpla şi să strângă copilul la piept cu asemenea fervoare de parcă ar fi vrut să i-l smulgă fiică-sii, să-l ferească de neglijenţa, de iresponsabilitatea de care îşi imagina că dă dovadă fiica ei.

Iar eu mă-ntrebam dacă nu cumva are dreptate, şi asta mă facea s-o suport şi mai greu pe maică-mea.

Şi-apoi a venit noaptea aceea în mijlocul căreia tatăl, care probabil lipsise câteva zile, i-a pus o mână pe umăr, a trezit-o şi i-a spus că trebuie să se scoale şi să se-mbrace imediat, să strângă câteva lucruri pentru ea şi copil şi să plece, pentru că dimineaţa o să vină nişte ţipi să-l ia şi că ar prefera ca nici ea, nici copilul să nu fie acolo, să nu vadă.

— Mi-a spus: o să te ducă Tony la maică-ta, iar eu n-am cerut explicaţii, pentru că ar fi fost inutil, m-am sculat fără să zic nimic, am făcut ce mi s-a cerut, mi-am burduşit o valijoară cu ce mi-a căzut în mână, pentru că de fapt puţin îmi păsa c-ar putea să-mi lipsească ceva, ba chiar aş fi preferat să las totul acolo, aşa mare era furia surdă pe care o simţeam cum urcă-n mine împotriva lui, strânsă deja de-atât de mult timp, că trebuia să se fi întărit în adâncul meu, ca un ghem dur care clocotea gata să-mi spargă pieptul.

Tatăl era acolo, dar se ţinea deoparte, se

uita la ea cum îndeasă la nimereală-n valiză câteva haine, un album cu fotografii, nişte jucării, ce poţi lua când fugi, cu sentimentul ăla înspăimântător de umilinţă. Stătea-n picioare, grav, într-un colţ al camerei, ruşinat un pic, cu ochii-n jos, ca un adolescent rătăcit, dar şi ca un bătrân dezabuzat şi, când mama a terminat de strâns, s-au trezit faţă-n faţă, ea cu valiza într-o mână şi cu copilul în cealaltă.

— Ai mare grijă de el, a spus, sărutându-mă-n colţul gurii, un sărut grăbit de care m-am ferit răsucindu-mi faţa, ai mare grijă de el până mă- ntorc. Până te-ntorci, am repetat cu tot dispreţul de care eram în stare.

Apoi mama a trecut pragul casei ăleia şi n-a mai auzit nimic despre el până în ziua aia când efectiv el s-a hotărât să reintre în vieţile lor, şi-n tot timpul ăsta, nu păstrase despre anii trăiţi împreună decât o amintire sfâşietoare, un dor dureros, certitudinea că, dacă ar fi ca el să revină, ea va găsi forţa să nu-i acorde iertarea pe care îşi imagina că i-o va cerşi.

— De câte ori nu m-am văzut respingându-l, de câte ori n-am pus în scenă şi n-am repetat refuzul cu care-l voi întâmpina şi de câte ori nu mi-am simţit inima făcând implozie când am crezut că-l zăresc la vreun colt de stradă?

Dar când l-a văzut întins în dormitor, cufundat într-un somn adânc, au ieşit la suprafaţă toate acele momente trăite şi dispărute, azvârlite în debaraua existenţei

ei, iar furia care mocnise-n ea, toată ranchiuna aceea rumegată la infinit s-a topit în speranţa reînnoită, izvorâtă din viaţa lor anterioară, că ar putea să fie împreună, să se regăsească.

Acum, în îmbrăţişarea băii, gândurile ei hoinăresc în ritmul surd al inimii, abolind spaţiul şi timpul; i se pare că ar putea şi chiar şi-ar dori să se dizolve în căldura care-o învăluie şi-o leagănă, să scape de lume, de prezenţa tatălui, a lui Tony, a fiului chiar: să nu mai fie la cheremul lor.

Nu s-ar putea să dispară pur şi simplu?

Se ridică, împroşcând apă pe pardoseală, şi stă-n capul oaselor o clipă, cu o mână ţinându-se de marginea căzii şi cu cealaltă pe sân.

Tatăl a pus masa în sufragerie, a pregătit nişte fasole verde congelată sote, burgeri, cartofi prăjiţi, a mai scos din frigider câteva doze de bere. Afişează acum o voioşie blândă, se bucură de prezenţa fraternă a lui Tony, iar Tony pare şi el mult mai destins, parcă nemaitemându-se de represaliile pe care le ascundeau ghiduşiile tatălui.

Mănâncă amândoi cu o poftă jovială, flecăresc pe rupte. Tatăl vrea să afle totul despre viaţa lui Tony, despre anii în care n-au mai ştiut unul de altul: ce slujbe-a avut, el care nu era dotat de fapt decât pentru mecanică, de când lucrează la compania asta de electricitate, dacă face suficienţi bani, cum a început relaţia cu Sylvia, unde locuiesc acum şi care sunt primele impresii

despre paternitate.

Ascultă răspunsurile lui Tony cu o nerăbdare pe care doar mama o simte, privirea lui se abate tot timpul asupra ei, o tot întreabă ce ştie despre viaţa aceea construită de Tony fără ea, iar ea se mulţumeşte să-i asculte, fără a reuşi să scape de neîncredere şi de groaza care-o cuprinsese mai devreme, în baie, la gândul propriei dispariţii.

Se ridică de la masă ca să-şi alunge tulburarea, îşi aprinde un Peter Stuyvesant şi întredeschide fereastra ca să aerisească. Fiul îi aduce o portocală, se aşază pe canapea şi începe să răsfoiască un program TV mai vechi. Mama fumează o vreme uitându-se cum dispar în noapte acoperişurile caselor, apoi curăţă portocala şi-i întinde băiatului feliile.

Tatăl se lasă pe spate cu scaunul, îşi duce un Marlboro la buze.

— îţi mai aduci aminte de Lancia Thema 8.32? întreabă.

— Faci mişto de mine? răspunde Tony, scoţând o ţigară din pachetul oferit de tată.

Se apleacă asupra flăcării unui Zippo care împrăştie un miros de benzină.

— Sigur că-mi aduc aminte. Motor de Ferrari 308, interior din piele, lemn de nuc cu fibră ondulată.

— Şi Mercedez-Benz-ul 500? Un bolid, zice tatăl, cu ochii strălucind. Mai ştii noaptea aia când l-am dus în Spania? Ne-au fugărit două maşini de poliţie.

— Du-te să te speli pe dinţi şi pune-ţi

pijamaua, îi spune mama fiului. Sărută-l pe unchiul Tony.

— Cilindree de cinci litri, o sută la oră în şase secunde! Am forţat-o pân-aproape de două sute cincizeci pe autostradă.

Tony întinde-un obraz şi băiatul îi dă un pupic.

— Urc să-ţi spun noapte bună într-un sfert de oră, îi spune mama în timp ce copilul iese din sufragerie fără mare tragere de inimă.

— Tâmpiţii ăia încă treceau într-a doua ca să intre pe şosea când noi deja o apucaserăm pe ieşirea următoare, spune tatăl, râzând cu poftă. Cât am luat pe ea, mai ştii?

— Pe 500? Zece, cinşpe mii, nu mai ştiu. O fiară ca aia se vindea la negru cu undeva pe la patruzeci de mii.

— Au fost vremuri bune de tot. Chiar aşa, vremuri bune. Când mă gândesc ce epavă conduc acum...

Tony clatină din cap şi cad amândoi pe gânduri, trăgând din ţigări.

Mama rupe în bucăţele coaja de portocală şi le pune-n farfuria ei.

— îţi amintesc că s-au sfârşit tare repede vremurile alea bune, îi spune tatălui.

— Dacă nu mă turna ţiganul, făceam o groază de mălai.

— A fost demult, zice Tony.

Mama se ridică brusc ca să strângă masa şi dispare-n bucătărie. Zgomotul apei care curge puternic şi clinchetul farfuriilor din

chiuvetă ajung până-n sufragerie.

— O să-ţi spun ceva, zice tatăl, aplecându-se către Tony ca să poată vorbi în şoaptă, n-ar fi trebuit să avem niciodată încredere în spanioli, n-ar fi trebuit să acceptăm să jucăm pe mize mici. Chiar am fost tâmpiţi. N-am avut ambiţie.

— încetează. Altceva decât să schimbăm o plăcuţă de înmatriculare ca să trecem graniţa nu ştiam. Machiajul, vânzarea, toate le făcea ţiganul.

— Chiar şi-aşa, tot am fi putut să luăm ceva mai mult şi să punem şi noi deoparte. S-a îngrăşat ca porcul pe spinarea noastră, nemernicul.

— Până la urmă au căzut şi el, şi spanioloii. Am fi căzut şi noi pentru altceva, era doar o chestiune de timp.

— Dar tu n-ai căzut, Tony, zic bine? Te-ai strecurat prin ochiurile plasei, răspunde tatăl cu o voce dintr-odată albă, fixându-l pe Tony cu privirea peste doza de bere pe care-o duce la gură.

Pune berea pe masă şi adaugă:

— Ai fi putut să cazi, dar eu n-am spus niciodată numele tău.

— Ştiu, zice Tony, şi-ţi sunt recunoscător.

Tatăl încuviinţează din cap fără să răspundă în timp ce mama apare în prag.

— Mă duc să mă culc, sunt frântă.

— Tony tocmai se pregătea să plece, răspunde tatăl, care se ridică fără să-şi ia ochii de la Tony. Mă duc să-l conduc.

Cei doi bărbaţi ies în noaptea galbenă şi

friguroasă din curte.

— încă una, pentru drum? întreabă tatăl întinzând pachetul cu ţigări.

Tony îşi ridică gulerul gecii şi face semn că nu.

— Mulţumesc, am fumat deja prea mult, încerc să mă las.

— Pe bune?

— Păi da, cu copiii, Sylvia zice c-ar fi mai bine.

Tatăl trage-n piept un fum zdravăn şi se uită amândoi în tăcere la luciul pavajului, respiră aerul familiar al cartierului muncitoresc.

— Ah, Tony, Tony, Tony, fratele meu, zice tatăl.

îl bate pe umăr cu pumnul, încet, dar suficient de apăsat ca Tony să se retragă un pic, râzând scurt, cu stânjeneală.

— M-am bucurat mult să te revăd, continuă tatăl. Dar acum trebuie să lămurim lucrurile între noi.

— Cum aşa? întreabă Tony râzând nesigur.

— Nu vreau să te mai văd vreodată că treci pragul casei ăsteia, zice tatăl. Nu vreau să te văd nici măcar că deschizi poarta curţii ăsteia, că treci pe strada asta, nici pe vreo altă stradă din cartier.

— Ce tot spui?

— Nu vreau să te mai văd în preajma soţiei mele sau a fiului meu. Să nu mai dau vreodată peste moaca ta de trădător prin oraşul ăsta. Iar dacă din întâmplare mă

vezi, dacă ne vezi vreodată pe vreunul din noi, te rog să te uiţi în altă parte. Uită- te-n altă parte şi şterge-o cât mai repede.

Tony înghite-n sec în întunericul de pe verandă, tatăl vine la el şi-l strânge îndelung în braţe, apoi îi ia faţa-ntre mâini şi-l sărută pe frunte.

— Pentru că mi-e teamă că nu mai răspund de nimic, spune cu glas blând, umil. înţelegi? Mă tem să nu-ţi fac rău. Mă tem să nu te omor, Tony.

Faţa lui Tony păleşte între mâinile tatălui, pleoapa stângă-i tremură, dă din cap c-a înţeles.

— Acum cară-te, ordonă tatăl.

Intră-n dormitor, se aşază la capătul patului şi se dezbracă cu gesturi încete, de beţiv, cu spatele la mama care se străduieşte să nu facă nicio mişcare ca să pară că doarme. El începe însă >> să vorbească pe o voce monotonă, neguroasă, adâncă. îi spune că aşteaptă ca ea să-i mai dea o şansă. Că poate s-a- ntrebat de ce n-a dat niciun semn atâtia ani şi de ce s-a-ntors. Spune că n-ar fi ajutat la nimic >> să-i scrie, că uneori un bărbat trebuie să ştie să se arate umil, discret şi să-i ferească pe ai lui de oprobriul căzut asupra sa. Ca unele animale care au prezenţa de spirit, discreţia – nobleţea chiar – să plece, să se-ascundă atunci când se simt rănite sau pe moarte, când slăbiciunea lor ar putea dăuna grupului. Dar dacă s-a-ntors, e

pentru că aşteaptă de la ea, de la mamă, o a doua şansă; înseamnă că-şi cere dreptul de a fi considerat din nou partener şi tată.

Din tonul lui, ea înţelege că nu e vorba despre o rugăminte. El se mulţumeşte doar să-i dea de înţeles că nu are de ales şi trebuie să-i acorde ceea ce a venit să caute la ei. Şi, fără s-o fi premeditat, fără să fi făcut în prealabil vreun gest care să-i arate tatălui că- 1 ascultă, ea spune aproape în şoaptă:

— Aştept un copil.

El nu se clinteşte. Deşi ea ar putea să jure că-l vede clătinându-se în lumina de culoarea cerii care pătrunde pe fereastra de deasupra patului.

— Tony e tatăl?

— Mai contează? răspunde. Mai contează?

— Deloc, presupun.

Se ridică, doar cu un chilot alb pe el, ocoleşte patul şi se trânteşte pe spate lângă ea, ca secerat. Vreme de multe, interminabile minute, nu scoate-o vorbă în semiîntunericul galben.

— îti aminteşti de Roches? întreabă tatăl.

Ea dă din cap în întuneric.

îi spune că începuse pe vremuri să repare casa aia din munţi, fără vreun scop precis, doar ca să onoreze cumva amintirea lui taică-su, dar că înainte de a se întoarce-n oraş, a trecut pe-acolo ca să continue lucrările, de data asta cu gândul ca mama şi copilul să vină cu el, că numai aşa vor reuşi ei trei să se regăsească; că şederea

lor acolo va fi una a renaşterii.

Ii tremură vocea de emoţie. Caută pe bâjbâite mâna mamei pe cearşaf şi-o strânge ca un copil.

— Dă-mi şansa asta, spune, să-ţi dovedesc că m- am schimbat.

*

La sfârşitul lui august, peste Roches se-abate o furtună.

Tatăl, mama şi fiul dorm la ora când pe cer se adună o negreală de funingine, mai densă ca noaptea, despicată din când în când de străfulgerări luminoase care dezvăluie coamele munţilor colosali

>

acoperite de nori.

în visul tatălui, bătrânul pune unele peste altele pietrele unei ruine pe care se înverşunează s-o reconstruiască – ştie că e vorba despre Roches, dar mormanul de bolovani de lângă el e anormal de mare, ca şi cum înainte ar fi fost acolo o clădire colosală, un castel, o fortăreaţă –, peretele pe care-l înalţă e strâmb, stă să se prăbuşească dintr-o clipă într-alta şi să-l îngroape sub dărâmături. Tatăl nu se hotărăşte să-l prevină pe bătrân, căci gândul că el ar putea să-i observe prezenţa îi stârneşte o puternică aversiune şi se gândeşte: de ce mi-o fi frică, din moment ce e mort deja şi totul nu-i decât un vis? Apoi, dintr-odată, îşi dă seama că teama lui nu e legată de învierea tatălui în dimensiunea visului, nici de peretele care stă să se

prăbuşească, ci de certitudinea că, dacă s-ar întoarce, bătrânul n-ar mai avea vechiul chip, ci pe al lui, al fiului.

în visul ei, mama se află din nou, după multă vreme, în locul de joacă pentru copii din parc. Fiul nu stă-n balansoar, ci pe iarbă, lângă ea, la vârsta pe care o are azi. Se simte cuprinsă de-o mare tristeţe la gândul că s-a scurs atât de mult timp de când s-a născut copilul, ani care în vis sunt concentraţi în abia câteva secunde. îi spune, dar fără să formeze vreo frază cu gura, că i-ar plăcea ca el să se oprească din crescut, să nu devină niciodată adult, să nu cunoască nimic din brutalitatea lumii, să fie ferit de ea, iar fiul aruncă o privire acuzatoare spre pântecul ei. Ea-şi aminteşte atunci că a fost însărcinată cu un alt copil, dar nu-şi aduce aminte să-l fi adus pe lume, nici să-l fi cunoscut şi se lasă cuprinsă de-o tristeţe ca după o pierdere ireparabilă.

Fiul, în schimb, nu visează, a alunecat într-un somn profund, o inconştienţă salutară pe care n-o tulbură nici vântul care suflă peste casă, nici ţipetele păsărilor de noapte, nici ploaia care porneşte să bată-n acoperiş şi pe prelata de plastic.

Vârfurile subţiri şi negre ale pinilor care delimitează liziera pădurii sunt brusc scuturate cu putere. Un copac cade în inima întunecată a pădurii din care se ridică un vaier lung, iar animalele se grăbesc să se adăpostească în cuiburi,

vizuini şi alte ascunzători. Un fulger ilumineazã cu sincope muntele, urmat imediat de un bubuit ca de explozie care-i trezeşte pe toţi trei, tatã, mamã şi copil, în acelaşi timp.

Tatãl trage pe el nişte blugi şi se ridicã sã închidã obloanele uşii de la pod, pe care vântul le face sã se zbatã violent. Pe fereastra deschisã intrã-n cameră o palã de vânt încărcat de apă, iar el trebuie sã se lupte cu vijelia ca sã tragă obloanele.

Un alt fulger, de un alb de magneziu, despicã noaptea, un tunet asurzitor zgâlţâie geamurile şi-l scoate din pat pe copil. Apare în pragul dormitorului părinţilor, cu ochii măriţi de fricã. Mama ridicã pătura lângă ea, se dă mai laoparte, iar el se ghemuieşte în locul care păstrează încă parfumul şi căldura corpului ei în timp ce tatãl iese din cameră.

Ploaia se revarsă acum pe acoperiş în valuri neîntrerupte, olanele se ciocnesc sub vânt, prelata se umflă şi se lasă şuierând ca elitrele insectelor.

>>

Mama şi fiul se uită îngrijoraţi spre marginea plafonului. Aud cum tatãl deschide uşa de la intrare în timp ce o rafală de vânt smulge câteva plăci de ardezie care se prăbuşesc pe acoperiş. Mama se ridicã-n capul oaselor. Vântul intră furios prin deschizătura de la parter şi se strecoară printre blănile duşumelei. Simt mirosul ameţitor al nopţii tulburate de furtună, iar când fulgerul se abate nu

departe de Roches, oasele lor vibrează la unison cu pietrele.

Mama dă laoparte cearşaful şi pătura, se trage până la marginea saltelei şi-şi pune picioarele pe duşumea când deasupra lor răsună un muget prelung, de parcă furtuna şi-ar extrage forţa din propria dezlănţuire, de parcă noaptea s-ar fi năpustit cu toată greutatea ei asupra casei şi ar traversa-o de sus până jos, hotărâtă să smulgă Roches, din al cărei acoperiş se aude un pârâit sinistru.

Mama îl apucă pe copil de-un braţ ca să-l tragă spre ea exact când acoperişul cedează, ridicând o parte din streaşină. Peste pat şi duşumea se abate o ploaie de moloz, olanele se prăbuşesc pe pământ, în faţa casei, iar mama şi copilul se grăbesc să coboare la parter, cu feţele pudrate cu var.

Ploaia intră în încăperea unică pe uşa larg deschisă, acoperă dalele de beton, şiroieşte sub masă. Mama îşi duce la canapea fiul care tremură tot, se grăbeşte să-nchidă uşa şi-atunci îl vede pe tată sau, mai degrabă, vede silueta lui nemişcată în faţa casei, cu braţele atârnând pe lângă corp, drept ca un catarg sau ca un căpitan în bătaia valurilor, pe puntea unui vas gata să se scufunde în marea furioasă.

îi ia câteva clipe până îşi dă seama că ţintuit acolo e chiar tatăl, leoarcă de la ploaie, cu tricoul lipit de oasele pieptului slab, desculţ printre cioburile olanelor. Un fulger îi luminează faţa răvăşită ridicată

spre acoperiş pe când clipeşte din pleoape sub ploaia care-i intră în ochi.

Mama face un pas afară, ploaia îi udă fruntea când ridică ochii să vadă la ce se uită tatăl. Zăreşte o umbră pe acoperiş, ca o aripă mare de corb bătând în întuneric: e prelata care, fixată într-un colţ, se umflă şi se lasă ca foalele unei forje, ridicată de vânt. Când o nouă rafală o smulge de pe acoperiş, se înalţă greoaie în faţa lor înainte de a dispărea în bezna nopţii.

Se uită din nou la tatăl încă împietrit, cu albul ochilor holbaţi strălucind în întuneric. Dă să se apropie de el, dar se răzgândeşte şi se-ntoarce-n casă, închizând uşa. Se şterge pe faţă cu-o mână, cu cealaltă strânge clanţa. Fiul e pe canapea, căzut în prostraţie, cu genunchii la piept. Se-aşază lângă el şi- 1 şterge pe faţă cu-o mână tremurândă.

— Totul e-n regulă, spune, totul e-n regulă. Totul e-n regulă.

Se uită spre şemineul în care mai sunt doar tăciuni sufocaţi de cenuşă şi simte dintr-odată frigul din încăpere. Pune câţiva buşteni în vatră şi se ghemuieşte lângă fiu, îl acoperă cu o pătură şi-l strânge la piept. Flăcările cuprind repede coaja lemnelor, aţâţate şi agitate de aerul care năvăleşte prin horn. Curând, în şemineu focul începe să duduie cu furie.

Se aşteaptă să-l vadă pe tată apărând dintr-o clipă într-alta, dar uşa nu se deschide, tatăl nu se arată, şi, în timp ce furtuna se depărtează treptat şi liniştea

învăluie iar muntele, tulburată doar de geamătul înfundat al vântului, capul băiatului devine tot mai greu, se clatină, apasă pe braţul mamei şi copilul adoarme până la urmă, cu respiraţia scurtă şi regulată.

Mama se trezeşte cu o tresărire de îndată ce se crapă de ziuă, conştientă încă dinainte de a deschide ochii de prezenţa tatălui în încăpere. Doarme, aşezat la masa de bucătărie, cu fata ascunsă în îndoitura braţului întins pe muşama. Părul, pe care nu şi l-a mai tuns de când au ajuns la Roches, e lipit de cap şi hainele-i sunt încă leoarcă, picioarele goale acoperite cu noroi.

Mama se-aşază pe marginea canapelei şi înveleşte mai bine copilul cu pătura. Se ridică cu grijă, se duce la uşă şi contemplă printr-unul din ochiurile de sticlă peisajul nemişcat în lumina cenuşie a zorilor. Aruncă o ultimă privire spre tată, deschide usa şi iese.

>>

Un miros de noroi se ridică de pe pajiştile culcate la pământ de furtună. Pe jos e plin de olane, bârne mucegăite, scule răsturnate, grămezi de crengi azvârlite de-a valma de vânt. Prelata s-a agăţat într- un mărăcinis, zace acolo sfâşiată, la vreo treizeci de metri de casă şi mama vede gaura din acoperiş, căscată peste vata de sticlă de-un galben murdar, organic. Dă roată clădirii, se uită la ce-a mai rămas din grădina de legume, îngropată sub şuvoiul de noroi scurs de pe deal. Când dă să intre-

n casă, îl observă pe tată în spatele ei. S-a încălţat şi şi-a schimbat tricoul. Partea de jos a feţei e ascunsă de barba neîngrijită. Oboseala îi pune sclipiri stranii în ochii încercănaţi.

— îmi pare tare rău, îi spune.

— Nu, răspunde tatăl. Nu-ţi pare rău.

— Trebuie să plecăm. Nu putem rămâne aici în condiţiile astea.

— N-am să las Roches în halul ăsta.

— Dar nu vezi că s-a terminat? Că nu mai avem nimic de aşteptat de la locul ăsta?

Tatăl duce la buze o ţigară şi-i muscă furios

> D > >

filtrul.

— Cred că nu-ti dai seama cât m-a costat toată >

chestia asta. Cred că nu înţelegi ce efort a presupus, câte renunţări, câtă dăruire.

— Ba da, evident.

— Ba chiar am impresia că te străduieşti din răsputeri să ne faci viaţa imposibilă. Să-mi faci mie viaţa imposibilă. Nu poţi să faci şi tu un efort, ce pastele mă-sii? Să laşi un pic de la tine? Să ai puţină bunăvoinţă?

— O > să am un copil, am nevoie de supraveghere medicală. Sunt în şapte luni şi încă nu m-a văzut nici măcar o moaşă. E nebunie curată. Poţi să-

> > nţelegi asta? N-am nimic cu tine. Dar nu mai pot rămâne aici.

— Nu *vrei* să fii aici. Nici măcar n-ai vrut vreodată. Nicio clipă n-ai încercat cu adevărat să ne dai fie şi cea mai mică sansă. Si faci tot ce-ti stă în

> > > > putinţă ca să-mi dovedeşti că m-am înşelat, că nu se poate recupera nimic.

îndreaptă spre ea arătătorul şi mijlociul cu care ţine ţigara, îşi însoţeşte fiecare frază cu un gest sec, într-un du-te-vino continuu, iar ea clipeşte la fiecare mişcare a degetelor lui.

— Nu te gândeşti decât la tine şi la băiat, urlă. Crezi că nu văd că încerci să mă dai afară din relaţia voastră? Iar acum iei bebeluşul ca pretext.

— Nu e un pretext, e o realitate, cred că tu...

— Ţţţţţ, o-ntrerupe, tăind aerul cu ţigara. Gata cu tâmpeniile. Te porţi ca cea mai mare egoistă. De cum am ajuns aici mi-ai dat de înţeles că nu-ţi convine. Poate găseşti că Roches nu e de demnitatea ta?

— Nu vezi că furtuna a smuls jumătate din acoperişul nenorocitei ăsteia de case? spune ea cu o voce întretăiată de plânsul pe care nu şi-l poate stăpâni. Că de săptămâni întregi nu facem altceva decât să îndurăm: să fim blocaţi aici, cu tine lângă noi, cu obsesia ta pentru locul ăsta? Ce-aştepţi de la mine? Să nasc pe muntele ăsta?

— Aştept doar un pic de respect, urlă tatăl ca răspuns, trăgând o flegmă. Un pic de respect, futu-i, şi de recunoştinţă! Să te opreşti odată din smiorcăit şi văicărit. Să înţelegi că ai exact ce meriţi, nici mai mult, nici mai puţin. Nimeni în afară de mine nu ţi-ar oferi nici atâtica, pricepi?

Mama se dă un pas în spate.

— Tu chiar crezi că Tony şi-ar fi dorit copilul ăsta? continuă el. Că şi-ar fi sacrificat viata de familie pentru tine? Haida-de. Mulţi ţipi ştii tu care să accepte să te primească şi să rămână cu tine ştiind că porţi în burtă copilul altuia?

— Vorbeşti ca şi cum ne-ai fi dat de ales dacă să venim aici sau nu. Dar ştii foarte bine că asta n-are nimic de-a face nici cu mine, nici cu Tony, nici cu copilul. E vorba întotdeauna doar despre tine, de la- nceput a fost aşa, de mândria ta, de îngâmfarea ta, de furia ta. Nu s-a pus niciodată cu adevărat problema să ne regăsim, să ne mai dăm o şansă.

— Atunci de ce-ai venit cu mine?

— De ce-am venit cu tine? Tu chiar îţi pui întrebarea asta? Am venit cu tine de frică. Am venit cu tine pentru că mi-e frică de tine. Până şi propriului tău fiu îi e frică de tine.

Tatăl izbucneşte într-un râs tăios.

— Uită-te la tine, spune mama ştergându-şi nasul cu dosul mâinii. Eşti de nerecunoscut. De parcă ceva îngrozitor te-ar umfla pe dinăuntru, ceva ce dă pe-afară şi ameninţă să acopere totul.

— Nu spune tâmpenii.

— Lasă-ne să plecăm. Du-ne-n oraş, te rog. Dune înapoi, acasă. Dacă nu pentru

mine, fa-o pentru fiul nostru.

Tatăl îşi întoarce privirea spre casă, aruncă ţigara pe jos şi o striveşte cu vârful piciorului.

— O să plecăm când o să cred eu că e timpul să plecăm. Acum lasă-mă-n pace, cară-te de-aici. Am
de lucru.

Două săptămâni mai târziu, când i se pare că a trecut destul timp ca să n-o mai bănuiască el că ar vrea să plece de la Roches, se hotărăşte să fugă cu copilul.

Tatăl a dres prelata cu scotch şi a pus-o de bine, de rău la loc pe acoperiş, acoperind gaura, dar dormitorul ocupat de ei doi a rămas gol, cu plăcile de rigips din plafonul fals prăbuşite pe pat, aşa că el doarme iarăşi pe canapea, în timp ce mama şi fiul împart celălalt dormitor de la etaj.

în fiecare seară, ea-i pândeşte mişcările de la parter: momentul când intră pe uşă, lumina care se strecoară prin golurile dintre plăcile duşumelei, sunetul înfundat al paşilor lui când merge de la chiuvetă la masă, de la masă la canapea, greutatea lui când se trânteşte pe catifeaua vechiului fotoliu, mirosul fumului de la ţigările pe care le aprinde una de la alta în timp ce se uită la flăcările din şemineu până-l ia somnul, ba chiar şi mirosul transpiraţiei sale, mirosul ăsta de animal sălbatic pe care de-acum îl duce peste tot.

Profită de-un moment când e singură cu fiul şi-i spune că vor pleca chiar în seara

aceea, de îndată ce adoarme tata. îi spune că nu vor lua nimic cu ei. O să-şi pregătească hainele şi apoi se vor preface că se duc la culcare. îi spune băiatului c-ar putea să se odihnească câteva ore, c-ar fi bine să-ncerce să doarmă, pentru că vor merge mult pe jos, iar când îl va trezi ea, vor trebui să se îmbrace fără să vorbească, în cea mai mare linişte, ca să nu-l trezească pe tată.

îi arată rucsacul pe care l-a pregătit, în care a pus bidoane cu apă, un pachet de biscuiţi, două pulovere în plus, cheia breakului şi o lanternă.

îi explică băiatului că vor trebui să găsească drumul pe care au venit, ceea ce nu va fi uşor pe întuneric, dar aşa vor ajunge la break. Poate au noroc şi porneşte, spune mama, altfel vor continua pe jos cât va fi nevoie până la prima casă, trebuie să fie una dintre fermele ale căror clădiri austere le-au văzut de-a lungul drumului când au urcat.

Ce va fi după aceea nu-i mai spune, dar copilul ghiceşte singur. Deocamdată, trebuie să se odihnească, să prindă puteri şi, mai ales, să nu uite să nu facă niciun zgomot când va sosi clipa.

Seara, stau întinşi unul lângă altul în dormitorul fiului, cu hainele şi rucsacul la picioarele patului. Scrutează plafonul, calmul ameninţător al casei intensificat de aşteptarea întoarcerii tatălui, pe care şi-l imaginează hoinărind în noapte prin

împrejurimi. îndeletnicindu-se cu ce ocupaţii misterioase? Habar n-au, pentru că n-a mai lucrat la refacerea acoperişului după furtună, nici măcar n-a adunat olanele căzute. Se mulţumeşte să patruleze pe-acolo, închis în muţenia lui posomorâtă, mormăie-n barba din care i se văd doar jarul unei ţigări mestecate-ntruna şi albul ochilor rătăciţi, într- un continuu solilocviu.

Fiului i se pare că n-o să reuşească niciodată să adoarmă, atât de puternic simte încordarea mamei, prin mâini şi picioare i se scurg mici descărcări electrice, iar inima îi bate mai puternic în pieptul mic. Dar tot încercând să fie atent la zgomotele din jur, închide până la urmă ochii şi nu mai percepe nimic în cele câteva ore de somn în care mama rămâne trează alături, cu toate simţurile la pândă, perfect conştientă de prezenţa băiatului lângă ea şi a copilului din burtă, de dependenţa amândurora faţă de ea, de vulnerabilitatea lor.

Când îl trezeşte, către ora două din noapte, punându-i un deget peste buze, fiul are impresia că abia adormise. îi revin în minte pe dată indicaţiile mamei şi spaima îi urcă din nou până-n gât.

Se-mbracă pe saltea, ies cu grijă din dormitor, împietresc când duşumeaua scârţâie sub greutatea lor. Ajunsă la scară, mama îi face semn să aştepte. Coboară ea prima, atentă să pună piciorul pe marginea fiecărei trepte, până când e de-ajuns să se-

aplece ca să vadă încăperea de la parter cufundată-n întuneric.

Tatăl a adormit în fotoliu, cu capul pe spate şi gura deschisă. Mama ridică ochii spre copil, îi face semn să pornească şi-i conduce fiecare pas pe măsură ce el coboară.

îl ia-n braţe înainte să ajungă la ultimele trepte, îl pune jos lângă ea, şi-n timp ce mama ia încălţările, fiul înlemneşte la piciorul scării, uitându-se ţintă la tatăl a cărui faţă suptă e de nerecunoscut în licărul flăcărilor, cu partea dreaptă înghiţită-n beznă, cu mărul lui Adam mai pronunţat pe trahee decât de obicei, ca şi cum noaptea i-ar dezvălui ceva din adevăratul chip: o grămadă de oase, de nervi, de protuberanţe cartilaginoase.

Mama atinge fiul pe braţ, dându-i de-nţeles să meargă spre uşă, dar cât parcurg cei câţiva metri care despart scara de uşa de la intrare, un buştean ars trosneşte puternic în vatra şemineului. îl trage pe fiu după ea, îi astupă gura cu mâna în momentul când tatăl tresare-n fotoliu. Deschide ochii, bâiguie ceva neinteligibil, apoi îi închide şi adoarme la loc. Mama şi copilul nu mai fac nicio mişcare, până şi

inimile li s-au oprit, până când din barba tatălui se aude din nou un sforăit. Mama îşi ia mâna de pe gura fiului şi-l împinge-nainte. Deschid uşa, niciun firicel de aer nu se strecoară-n cameră; e o noapte friguroasă şi fără vânt.

închide uşa în urma lor cu infinite precauţii, îşi trag ghetele şi se-ndepărtează în clarobscurul unei luni gheboase care le permite să dea ocol casei şi să pornească pe drumul în pantă fără să fie nevoie să aprindă lanterna. Când s-au îndepărtat suficient, mama îndreaptă înainte mănunchiul de raze al lanternei, care luminează iarba neagră, gropile pline de noroi, pietrele, trunchiurile lipicioase şi dezvăluie măruntaiele organice, viscerele muntelui.

Dar mama înaintează cu greu. îl roagă pe fiu să meargă mai încet când ajung la câmpia care, când au venit la Roches, era învăluită-n ceaţă, iar acum e îmbrăcată în lumina palidă a lunii, cu marginile pierdute-n întuneric. Se opreşte să-şi tragă sufletul. Roiuri de insecte apar şi dispar din bătaia lanternei şi, preţ de o clipă, mama contemplă absorbită zborul lor frenetic, pătrunsă de liniştea nopţii, de foşnetul ei înfundat.

Nu-i spune copilului că-ncepe să-i fie rău, nu-i spune nimic despre durerea difuză din burtă, nici despre senzaţia că s-a aruncat împreună cu el într- un întuneric de nepătruns. îşi reiau înaintarea prin iarba umedă care le udă încălţările şi partea de jos a pantalonilor, trec prin curenţi de aer vâscos care duc cu ei parfumul imemorial de vegetaţie putrezită din marginea pădurii. Pe măsură ce se apropie de ea, pădurea din faţa lor le apare tot mai mult ca un bastion întunecat, cu ramurile

arborilor decupate de umbre albastre, cu frunzişul bogat încremenit în raza lanternei, care nu reuşeşte să-l străpungă.

Merg prin şanţul adânc al unei poteci năpădite de iarbă, intră în întunericul şi mai compact al pădurii. Mama se-opreşte, dă roată-mprejur cu lanterna, luminând trunchiuri identice, ferigi livide. Amintirile de la urcuş s-au estompat, iar întunericul face topografia de nerecunoscut; o pornesc înainte la-ntâmplare, ghidându-se după denivelările terenului şi adâncitura drumului.

— Mama, spune fiul.

îi arată cu degetul, în josul cărării, izvorul din care-au băut în ziua când au urcat, cel de sub rădăcinile smulse din pământ ale unui copac mort. Se apropie şi lanterna sondează adâncul apei translucide, pune pe fugă larvele de salamandră, care dispar imediat sub frunzele uscate de pe fundul tăului.

Se pun din nou în mişcare şi copilul o ia-nainte, tocmai când mama simte ieşind din ea un lichid cald, prelingându-i-se de-a lungul coapsei. O cuprinde spaima, ca un pumn în plex, trimiţându-i fiori până-n vârful degetelor. Se opreşte, se clatină, ia lanterna-n dinţi ca să aibă mâinile libere.

>

Işi ridică poalele canadienei, desface primii nasturi ai blugilor, îşi strecoară o mână la sex şi-o ridică la lumina lanternei, descoperindu-şi degetele înroşite de-un sânge rozaliu. Fiul s-a întors, aşa că-şi

şterge repede mâna pe coapsă în timp ce el urcă spre ea. Mama priveşte în susul, apoi în josul potecii, încearcă să-şi adune gândurile care năvălesc şi dau să-i spargă capul – itinerarele, alternativele, ameninţările şi incertitudinile. Durerea-i sfredeleşte

> > >

iar burta şi-o obligă să se sprijine de marginea de pământ a drumului.

Când copilul ajunge lângă ea, îl apucă de mâini şi-l face să se aşeze alături. îi spune s-o asculte cu atenţie. îi spune c-ar fi vrut să poată pleca din munţi împreună cu el, dar că nu se simte bine, că bebeluşul pe care-l are-n burtă nu se simte bine şi că nu pot merge mai departe. îi mai spune că nu e grav, că până la urmă va reuşi să-l convingă pe tată că e musai să plece din munţi, dar că acum el, băiatul, trebuie să se întoarcă la Roches ca să-l anunţe şi să-i ceară ajutorul, pentru că ea nu mai poate să parcurgă din nou singură tot drumul ăla.

— O să găseşti drumul? Eşti sigur c-ai înţeles tot ce ţi-am spus?

Fiul încuviinţează.

>

— Atunci du-te după tata. Ia lanterna şi du-te după tata.

Copilul ia lanterna şi pleacă. Un pic mai încolo, se-opreşte şi se mai uită o dată spre corpul încovoiat al mamei, care nu mai e decât o umbră printre altele, apoi dispare-n noapte.

O găsesc dormind acolo unde-a lăsat-o fiul, cu gluga canadienei trasă pe cap, cu buzele învineţite de frigul umed din pădure.

Tatăl se lasă pe vine lângă ea şi-i pune o mână pe umăr. Ea se trezeşte, se uită la el, apoi la băiatul care-a rămas în mijlocul potecii. Bărbatul o ajută să se ridice, să-şi petreacă un braţ peste umerii lui ca să-şi lase pe el greutatea şi o susţine cu o mână pe după mijloc.

în timp ce pornesc din nou către Roches, înaintând cu pas greoi, clătinându-se, el îi spune că şi-a asumat un risc enorm hotărându-se să plece fără să-i spună o vorbă, cu copil cu tot, în toiul nopţii, în starea-n care e, că a fost de-a dreptul inconştientă, punând în pericol nu doar viaţa ei şi a copilului care urmează să se nască, dar şi pe cea a băiatului, lăsat de capul lui, că s-a arătat încă o dată iresponsabilă, că e prea mult deja, că nu e demnă de încrederea pe care i-a acordat-o el.

— Numai tu eşti de vină.

Ii vorbeşte cu glas calm, aproape-i şopteşte la ureche, fără să-l audă fiul, care merge în faţa lor, doborât de-acum de oboseală, are un glas deopotrivă dezaprobator şi totuşi indulgent, ca şi cum ar dojeni o fetiţă, o bolnavă neascultătoare care nu-şi ia medicamentele, iar mama tace, nu răspunde nimic, se lasă dusă de tată pe drumul spre Roches, sub primele luciri albastre ale zorilor.

Când ajung acasă, o ajută să urce la etaj,

să se dezbrace, să se-aşeze pe marginea saltelei din dormitorul copilului. îi pune o pătură peste umeri. Stă aşa, în capul oaselor, sub ochii copilului, dârdâind, tăcută, cu faţa-n palme.

Tatăl iese cât să aducă un lighean cu apă caldă şi un prosop mic, cu care o şterge pe faţă, pe gât, îi spală palmele, sângele închegat de pe coapse.

— Trebuie să merg la doctor, spune din nou mama, dar acum cu voce stinsă, resemnată; o constatare deznădăjduită, formulată pentru sine.

— Ştii bine că nu se poate, răspunde răbdător tatăl. Uită-te la tine. Nu mai putem pleca.

Face toate gesturile cu o blândeţe meticuloasă, moaie prosopul, îl stoarce, îi apucă braţul de încheietură, i-l ridică, dezdoaie cotul, depărtează pe rând degetele, freacă pielea lividă, linia vieţii, pământie în căuşul palmei, moaie din nou prosopul în apa călduţă.

Mama nu răspunde, nu schiţează niciun gest, lăsându-se docilă în mâinile tatălui. O îndeamnă să se culce pe-o parte, ea se răstoarnă pe şold şi el o sprijină la fel de prevenitor, ca şi cum ar lăuda un animal recalcitrant, deprins în sfârşit să i se supună, căruia i-ar arăta prin mângâieri şi gesturi binevoitoare că-i iartă de-acum purtarea grosolană.

Femeia închide ochii şi adoarme, se retrage în adâncurile acelea mângâietoare în care lumea se dizolvă şi nu mai simte nici

degetele pe care şi le petrece tatăl peste tâmpla ei, nici sărutarea lui pe frunte.

Tatăl îl roagă pe fiu s-o lase singură pe mamă. O să doarmă pe canapea, iar el, tatăl, în fotoliu. Când copilul se culcă, îl previne: ca să nu piardă bebeluşul, mama trebuie să stea de-acum la pat, să se menajeze. Băiatul îl imploră şi el s-o ducă la doctor ca s-o îngrijească şi să se ocupe de nou- născut, dar tatăl scutură din cap, îl asigură că de- acum e imposibil să se mai întoarcă în oraş: mersul pe jos le poate fi fatal amândurora.

— Trebuie doar să-şi recapete forţele şi-o să fie totul bine. Acum dormi, suntem împreună, nu ni se mai poate întâmpla nimic.

Femeia cade într-o moleşeală chinuitoare, nu se mai dă jos din pat decât ca să se lase pe vine peste-o găleată pe care i-a adus-o tatăl pe post de oală de noapte. Trece de la somn la starea de veghe fără să mai poată distinge între ele, senzaţia de rău n-o slăbeşte nici în vise, în care se repetă la nesfârşit aceleaşi fugi prin păduri adânci şi vrăjmaşe, pământul negru care-i înghite paşii, certitudinea că e hăituită de ceva nelămurit pornit pe urmele ei, priveliştea unor grămezi de cadavre de copii prin care trebuie să scormonească cu mâinile goale în căutarea alor săi.

Când se trezeşte, are mâinile agăţate de cearşaf, ca şi cum ar vrea să se oprească dintr-o cădere vertiginoasă, e leoarcă de

transpiraţie, iar capul îi e încins de febră. Din lumea viselor se revarsă în spaţiul închis al camerei o senzaţie de irealitate care lichefiază lumina, distorsionează formele şi sunetele.

A doua zi după întoarcerea la Roches, când fiul urcă s-o vadă şi se întinde lângă ea, îi promite încă o dată că vor pleca de îndată ce se naşte copilul şi ea-şi recapătă forţele. Apoi, copleşită de febra şi angoasa care-o torturează, nu mai spune nimic.

în zilele următoare, tatăl continuă să-i aducă apă, holuri cu supă instant pe care i-o strecoară printre buze cu lingura. Urcă şi coboară scara cu pasul său greu, schimbă şi spală cearşafurile, le întinde la uscat pe-o sfoară în faţa şemineului, unde ele capătă miros de cenuşă, ia găleata care serveşte drept oală de noapte şi-o goleşte în iarba înaltă din faţa casei.

Pe fiu îl ţine la distanţă, nu-i dă voie să stea mult cu ea, sub pretextul că mama are nevoie de linişte şi de odihnă; copilul pândeşte de la parter fiecare semn al prezenţei mamei în dormitor, suspinele, foşnetul înfundat al corpului ei sub cearşaf, paşii pe care-i face în picioarele goale pe duşumea când se dă jos din pat.

Nu-l pierde din ochi nici pe tată, încearcă să înţeleagă şi să prevadă deplasările lui suspecte, drumurile pe care le face până la etaj şi înapoi, comportamentul aleatoriu, tăcerea asta ameninţătoare pe care-o rupe cu câte-un gest brusc, o exclamaţie făcută

pe ton scăzut, ca şi cum ar purta o interminabilă discuţie interioară.

Când îl roagă pe băiat să vină cu el în magazie ca să-l ajute să care lemne, îi arată şi o ladă în care sunt depozitate cutii cu lapte praf pentru bebeluşi, biberoane, scutece, hăinuţe de ocazie, iar el înţelege confuz că tatăl n-a avut niciodată de gând să se- ntoarcă-n oraş înainte de naşterea copilului, că proviziile pe care le-a făcut înaintea sosirii lor la Roches erau în ideea de a rămâne aici mult mai mult decât pe timpul verii, cine ştie cât, mai multe luni, poate un an, şi că lacătul cu cifru cu care încuie cu grijă întotdeauna uşa magaziei nu are drept scop să preîntâmpine vreun jaf şi aşa improbabil, ci, mai degrabă, să-i împiedice pe ei, pe mamă şi pe băiat, să intre şi să-i afle prea devreme intenţiile.

La o săptămână după încercarea lor de a fugi din Roches, mama se trezeşte cu senzaţia că un întuneric se întinde înlăuntrul ei.

Dimineaţa, când tatăl urcă la etaj şi intră-n dormitor, o găseşte nemişcată, cu faţa palidă zăcând pe pernă, cu picioarele încurcate în cearşafurile năclăite de-un sânge care le-a înnegrit deja pe alocuri şi de unde se ridică un iz de fier vechi. Ochii

>

neguroşi fixează cerul cenuşiu de dincolo de fereastra din acoperiş.

Lângă ea, într-un fald al păturii, zace copilul pe care La născut în timpul nopţii în cea mai mare linişte, aşa cum un animal

rănit de moarte îşi fată progenitura ştiind că n-o să-i supravieţuiască, iar sugarul e o chestie mică şi vânătă, plină de mucozităţi lipicioase, tot neînsufleţită şi tăcută.

Tatălui i se moaie picioarele. Cade în genunchi lângă saltea, ia în mâini faţa mamei, îi dezlipeşte de pe frunte o şuviţă şi-o imploră să-şi revină, să nu-i facă una ca asta, să nu-l lase singur. O scuturã, îşi lipeşte gura de a ei, dinţii lui se ciocnesc de ai ei, suflă-n ea un aer pe care gâtul ei obturat îl refuză.

O apasă zadarnic cu mâinile pe piept ca să-i pună din nou în mişcare mecanica rece a inimii. O ridică şi-o îmbrăţişează, îi sărută tâmpla rece şi-o mângâie pe obraz. îi cere iertare, iertare, iertare. îi promite să coboare din nou în oraş, să abandoneze Roches, s-o ardă până-n temelii dacă e nevoie, dacă asta vrea ea în schimbul învierii, dar ea-i opune întreaga rezistenţă de cadavru pustiit, banal, secătuit.

Vede pumnul sugarului strângându-se în faldul păturii, adăpostul fragil pe care poate că i l-a pregătit mama înainte de a se stinge, omorâtă de o hemoragie, golită de sânge fără să fi scos un singur cuvânt, în camera întunecoasă a unei dărăpănături cu acoperişul spart, în inima unui munte pustiu.

Faţa se contractă, minuscula gură vineţie, şi ea tăcută, se deschide peste gingiile roz şi caută sânul hrănitor. Tatăl năucit aşază la loc femeia pe cearşaf. Ia

copilul şi-l ţine sus în faţa lui, cu mâini tremurânde, iar pruncul se uită fix la el cu ochii săi gri deschis, fără să scoată niciun sunet, în afară de o respiraţie aproape imperceptibilă.

îşi scoate din buzunar cuţitul, desface lama şi taie cordonul ombilical, apoi dibuie pe jos un cearşaf în care înveleşte copilul, îl strânge la piept şi se ridică.

Când se răsuceşte, îl descoperă pe fiu în pragul camerei, cu ochii ţintă la cearşaful plin de sânge care acoperă pe jumătate corpul mamei. Iese din dormitor şi închide uşa după el, îşi şterge cu mâna lacrimile şi mucii din barbă, apoi descoperă capul murdar al sugarului ca să i-l arate fiului.

Cu vocea întretăiată de plâns, îi spune:

— E fată.

Deşi născută prematur, micuţa a supravieţuit, hrănită cu lapte praf de tatăl care-o strânge cu furie la piept ca s-o încălzească, aproape sufocând-o sub pături, şi stă cu orele-n fotoliu, lângă foc, legănând- o într-o mişcare de pendul stricat.

Nu i-a pus nume şi sugarul, care a căpătat poate de la mamă presentimentul ameninţării pe care-o reprezintă tatăl, precum şi conştiinţa preţului scump care a fost plătit ca el să existe, nu plânge niciodată decât cu scâncete slabe, atunci când îl chinuie foamea, dar în schimb suge din biberon cu o aviditate conştiincioasă, cu o poftă sălbatică.

Se-ntâmplă ca, în somn, să prindă un deget al tatălui şi să-l ţină strâns; bărbatul contemplă mânuţa translucidă cu unghii lungi care-i strânge degetul şi, scuturat de hohote de plâns, îmbibând cu lacrimile lui scutecul copilului, îi promite să onoreze amintirea mamei şi să aibă grijă de el.

Fiul stă toată ziua ca năuc la baza scării, pe prima treaptă, pândeşte etajul unde tatăl îi interzice să urce, aşteptând din partea mamei un semn care să dezmintă imaginea corpului ei întrevăzut printre cearşafurile stacojii, dar casa rămâne cufundată-n acea tăcere lugubră pe care tatăl o rupe din când în când, ca şi cum ar relua o conversaţie abia întreruptă, adresându-se ba mamei, ba fiului, ba lui însusi ori fantomei bătrânului.

Până la urmă, muţenia bebeluşului ajunge să-l apese ca o acuzaţie, ca o mustrare.

Ochii cenuşii îl fixează fără să clipească.

— Ce-ai cu mine? urlă tatăl deodată. Nu poţi să te porţi şi tu normal, ca orice nenorocit de copil?

Nou-născuta îi tresare-n mâini, dar nu scoate niciun ţipăt, iar tatăl o abandonează-n scutece ca să scape de privirea ei şi iese trântind atât de tare uşa de la casă încât îi sparge tocul.

Prezenţa corpului mamei în dormitor apasă zi şi noapte asupra lor ca o vrajă.

Dac-a lăsat-o acolo, se gândeşte fiul, nu-

nseamnă că, într-un fel sau altul, încă e în viaţă? Oare are tot ce-i trebuie? Cu ce-şi ocupă zilele şi nopţile? Oare nu riscă să creadă că fiul ei a părăsit-o, nu plânge după bebeluşul care i-a fost luat?

în absenţa tatălui, fiul se aventurează la etaj, dar, odată ajuns pe palier, îl izbeşte o duhoare acidă, pe care ar recunoaşte-o dintr-o mie. Tatăl a astupat golul de sub uşă cu cârpe şi şervete, lumina slabă a zilei se mai strecoară doar prin gaura cheii pe care un corp mic, ca de metal o loveşte, apoi o obturează. Fiul vede ieşind din gaură o muscă albastră – „muscă de carne”, spunea mama când vreuna ca asta, ieşită probabil dintr-un coş de gunoi, pătrundea în bucătăria casei din cartierul muncitoresc şi se izbea de geamuri – care cade pe spate şi bâzâie o clipă pe duşumea, zbătându-se în cerc înainte de a rămâne nemişcată. îsi aminteşte de hoituri găsite-n pădure – blăni de nerecunoscut, umflate greţos, acoperite de legiuni de viermi –, şi- o ia la goană pe scară-n jos.

Nu se mai hrănesc decât cu conserve pe care tatăl le varsă-n farfuriile deja murdare fără să se mai obosească să le încălzească. Vasele se strâng grămadă printre cutiile de metal pline cu chiştoace pe faţa de masă pătată, acoperită de gunoaie. Tatăl abia se mai atinge de mâncare, se aşază în faţa băiatului care se forţează să mănânce de teama represaliilor, şi fumează cu gesturi întrerupte de suspine.

Are cearcăne adânci, chipul îi e cumplit de supt, încă şi mai emaciat decât înainte. Merge cu umerii lăsaţi, cu mişcări sacadate, jarul ţigării scânteindu-i pe faţa maronie de murdară ce e.

Petrece acum ore la rând aşezat pe un scaun în faţa uşii cu geam, cu revolverul în poală. îşi taie pielitele cu vârful cuţitului şi tot cu el îsi scoate aşchiile din degete. îşi şterge pe pantalon puroiul scurs din rănile mereu deschise.

— O să vină, îi spune fiului. Vin ei până la urmă.

— Cine? întreabă copilul.

Tatăl schiţează un gest dispreţuitor.

— Funcţionarii, agenţii. Ăia de la oraş. Poate chiar javra de Tony.

într-o seară, prin zidul de piatră se aude un acces de tuse al grupului electrogen, urmat de tresăriri mecanice; lumina becului fără abajur tremură în plafonul singurei încăperi de la parter, apoi se stinge, cufundând Roches în întuneric. în vatră, cenuşa sufocă jarul.

Tatăl iese să inspecteze instalaţia. Din magazie iese-un fum înţepător, aşa că tatăl se vede nevoit să aerisească înainte să intre. îngrijorat de miros, fiul vine după el, dar se opreşte-n prag. Ghemuit, cu lanterna-n gură, tatăl constată că generatorul, căruia îi scosese panoul de siguranţă ca să-i sporească puterea, e ars şi imposibil de reparat.

Cartilagiile genunchilor pârâie când se

sprijină cu mâna pe coapsă ca să se ridice. îşi suge dinţii, cu ochii ţintă la aparatul care scuipă fum. Când să iasă, privirea-i cade pe un baros cu coada sprijinită de perete. Pune lanterna peste stiva de lemne, apucă scula, se trage un pas în spate şi începe să dea cu barosul în grupul electrogen, la bufniturile tolelor adăugându-se răgetele slobozite din pieptul lui uscat la fiecare lovitură.

Face carterul bucăţi, sparge rezervorul care se varsă pe jos, benzina-i ţâşneşte-n faţă, capul de metal crapă chiulasa, smulge cureaua. Se-opreşte, tremurând tot, abia după ce miezul maşinii e complet distrus, făcut fărâme. Pare să-şi recapete subit calmul, lasă barosul să-i cadă la picioare, în praf, ia din nou lanterna şi iese. Fiul fugise-n casă încă de la prima lovitură de baros şi se adăpostise sub scară, într-un colţ întunecat, cu sora lui în braţe.

>

Câteva zile mai târziu, stă-n faţa băiatului, la ora la care se presupune că s-ar lua cina. Lanterna agăţată de grindă cu un capăt de sfoară aruncă pe fetele lor un cerc de lumină albă care se roteşte

> > domol în curenţii de aer. Tatăl a pus pistolul pe masă, în faţa lui, şi se uită cum fiul duce la gură şi mestecă cu greu câte-o bucăţică. Faţa copilului s-a emaciat, lumina răspândită de lampă îi adânceşte scobiturile obrajilor. îşi tot trage-n sus pe şolduri pantalonii. Nu se mai spală, părul, care i-a crescut de când au sosit la Roches, e gras şi încâlcit; cutele gâtului, ale

coaielor, ale încheieturilor sunt pline de jeg. Tatăl ia pistolul şi-l ţinteşte pe băiat.

Fiul pune jos furculiţa şi rămâne nemişcat, privind cu ochi holbaţi ţeava pistolului, care tremură atât de violent în fata lui încât tatăl trebuie

>

să se ajute cu stânga ca s-o stabilizeze. Deodată însă- 1 părăsesc puterile, braţele i se prăbuşesc, chipul i se contractă într-o grimasă înspăimântătoare şi scoate un răget prelung şi disperat înainte de a mătura masa cu dosul palmei, aruncând de-a valma pe jos farfurii, tacâmuri şi resturi de mâncare mucegăite. Scoate din încărcător cele trei gloanţe pe care le introdusese mai devreme, unul pentru băiat, unul pentru sugar şi unul pentru el, apoi se ridică şi se duce să pună la loc arma în sertarul dulapului din magazie.

Curând, cadavrul mamei împute casa cu un miros de abator. Parterul e plin de muşte, se- ngrămădesc la ferestre, pe grinzi, zboară în roiuri bâzâind şi se cacă pe becul de care se tot ciocnesc.

Abia atunci se hotărăşte tatăl s-o îngroape.

Adună o mulţime de scânduri, şipci, stinghii găsite prin magazie şi printre dărâmăturile dependinţelor. Le aduce grămadă în faţa casei şi începe să taie la ele cu fierăstrăul, să le rindeluiască, apoi le asamblează pe doi căpriori, făcând din ele o ladă rectangulară grosolană, din esenţe şi culori diferite, pe care o şlefuieşte răbdător, cu faţa şi braţele pline de rumeguş, în mirosul acela de lemn lucrat, şi

abia când îi potriveşte şi-un capac pricepe fiul că i-a făcut mamei coşciug.

înfăşoară bebeluşul în pături groase, îi spune fiului să vină cu el la magazie, de unde ia un târnăcop şi-o lopată şi-i întinde una dintre scule băiatului.

înaintează printr-o ceaţă care nu te lasă să vezi nici la zece metri distanţă, spre o umbră care se dovedeşte a fi a unui porumbar cu ramuri răsucite, acoperite de licheni albaştri şi boabe vineţii, la picioarele căruia tatăl aşază sugarul adormit.

Dă roată copacului, înfige lopata în mai multe locuri, până găseşte o zonă cu pământ mai afânat, delimitează un dreptunghi de doi metri pe aproximativ optzeci de centimetri şi se pune pe săpat.

începe să plouă din nou mărunt, dar fiul rămâne cu capul descoperit lângă groapă, cu hainele foarte repede ude leoarcă. Se uită cum tatăl scoate bulgări de pământ negru pe care-i pune pe marginea gropii, bulgări din care se iţesc bucăţi contorsionate de râme.

Bărbatul sapă la fel de înverşunat ca atunci când a curăţat peticul de pământ pentru grădina de legume, acum însă fără furie, fără patimă; sapă cu o încăpăţânare tristă, concentrată, metodică, cu ochii ţintă-n fundul gropii pe care fiecare lovitură o adânceşte, o face mai geometrică şi mai întunecată.

Nu le dă nicio atentie fiului şi nou-născutei care-

>)

a aţipit la adăpostul ramurilor albastre ale porumbarului din înaltul căruia cad fructe coapte şi se-ncurcă în faldurile păturii sau se rostogolesc pe faţa catifelată a sugarului.

După ore întregi de dat cu târnăcopul, când tatăl dă peste straturi cu pietre în care se-mpiedică vârful uneltei, cu mormântul ajungându-i deja până la şolduri, se ridică-n mâini pe marginea gropii, se trage afară şi se lasă să cadă pe spate.

— Nu mai pot. Nu mai pot să sap, spune, şi fiul nu ştie dacă lui i se adresează constatarea.

Rămâne lungit lângă groapă, bolnăvicios de slab, cu faţa suptă de mort, cu ochii în fundul capului, ca stors de vlagă, numai piele şi os.

Mâinile murdare de noroi tin încă de coadă

>

târnăcopul aşezat pe piept. Negura se destramă în fâşii pe cer, dezvăluind înălţimi de un albastru ca de calcedonie, unde înaintează încet silueta suplă a unui avion. Niciun sunet n-ajunge până la ei, dar imaginea aparatului e de-ajuns ca să le ofere revelaţia uluitoare a unei realităţi paralele, remanenţa acelei lumi pe care au lăsat-o în urmă când au venit la Roches şi care părea să nu mai existe.

îl urmăresc cu privirea apărând şi dispărând după cum se deplasează cumuluşii străpunşi de carlinga sa alungită, sclipitoare, ireală, înainte de a pieri cu totul

pe după crestele munţilor, nelăsând în urmă decât o dâră de condens repede disipată în azur.

Tatăl se ridică sprijinindu-se-n coada târnăcopului, aruncă unealta şi pleacă.

— Aşteaptă-mă, îi spune băiatului fără să se uite la el.

Singur în faţa mormântului, copilul nu se poate împiedica să se-apropie ca să se uite-n fundul gropii, la balta ocru care s-a format acolo şi-n care se reflectă silueta lui aplecată, decupată pe albastrul cerului.

în spatele lui, nou-născuta s-a trezit, îşi ridică mânuţele către umbrele vaporoase ale crengilor, al căror foşnet încearcă să-l prindă. Băiatul se aşază lângă fetiţă şi, văzând-o că hăpăie aer cu gura deschisă, îi duce delicat un deget la buzele mici. Sugarul înghite prima falangă şi-o molfăie, linistindu-se.

Stau acolo, în mirosul dulce-acrişor al boabelor de porumbar strivite, se uită multă vreme unul la altul, par să se recunoască sau să recunoască la celălalt permanenţa mamei şi, pentru o clipă ruptă parcă din curgerea timpului, muntele îi înconjoară ca un sipet binevoitor şi blând.

Apoi tatăl se-ntoarce.

A suit sicriul în roabă şi l-a legat cu o chingă. Băiatul se ridică, se uită la el cum se apropie cu greu. Roata se loveşte de pietre şi coşciugul stă să se răstoarne când în dreapta, când în stânga. Ajuns lângă groapă, tatăl desface chinga şi, cu o manevră anevoioasă, reuşeşte să pună jos

un capăt al sicriului, pe celălalt susţinându-l cu mâinile. îl aşază pe marginea gropii şi cade lat. Mirosul fructelor fleşcăite de porumbar se amestecă cu parfumul înţepător şi dulceag care iese printre şipcile depărtate ale lăzii. Tatăl stă-n genunchi, cu mâinile pe pământ, zguduit de spasme violente, până când printre buze i se scurge-n iarbă un firicel de bilă galbenă.

Se şterge gâfâind la gură, coboară-n groapă şi-i spune fiului să împingă către el sicriul. La început, copilul nu e-n stare să schiţeze un gest măcar, dar tatăl arată spre coşciug cu o mână poruncitoare, cu unghii lungi şi murdare. Fiul se supune şi-mpinge cu toate puterile ca să facă sicriul să alunece pe iarba grasă, până la marginea gropii, unde picioarele-i fug de sub el pe noroi. Când sicriul se-nclină, simte cadavrul ţeapăn al mamei izbindu-se de peretele de lemn. Tatăl îl prinde de-un colţ, îl trage spre el, rezistă o vreme sub greutatea lui, apoi sicriu-i scapă şi cade pe fundul gropii, împroşcându-i faţa cu apă galbenă.

Iese cu greu din groapă, apucă din nou lopata şi- o înfige în mormanul de pământ moale, dar fiul se interpune dintr-un salt între el şi corpul mamei. Urlă la el din toţi bojocii s-o lase-n pace, să nu se- apropie de ea. Jură că-l urăşte şi-ar vrea să fie el mort în fundul gropii ăleia, în lada aia. îi cară la pumni cu toate puterile, în burtă, în piept, în braţe şi tatăl încasează impasibil, obosit sau hotărât, loviturile amortizate de ţesătura hainelor lui îmbibate de apă. Până

la urmă, fiul oboseşte şi nu-l mai poate fulgera decât cu privirea înecată-n lacrimi, plină de furie şi disperare.

— Poţi să mă urăşti cât vrei, spune tatăl, da-i prea târziu. Ce-i acolo, în coşciug, în fundul gropii ăsteia, nu mai e ea. E orice, numai ea nu.

înfige din nou tăişul hârleţului în grămada de pământ, aruncă prima lopată în negura gropii, unde cade pe capacul de lemn cu un bufnet greu, iar copilul, neputincios de-acum, se uită la el cum umple mormântul, lăsând întunericul mineral din măruntaiele muntelui să înghită cadavrul.

Iar când termină de umplut groapa, când din existenta mamei nu mai rămâne decât un dreptunghi de pământ răscolit peste care câmpia îşi va afirma curând drepturile de neoprit, fără măcar o cruce meşterită din două crengi şi înfiptă strâmb în movila neagră ca să indice locul, tatăl îşi aprinde-o ţigară şi spune:

— Hai acasă.

Se urneşte din loc, târându-şi scheletul funest spre Roches, iar fiul, căruia i-au secat lacrimile, o ia- n braţe pe soră-sa, aruncă o ultimă privire către mormânt şi porneşte pe urmele lui.

Ca şi cum viaţa ar fi putut să continue aici fără mamă, ca şi cum tatăl ar fi aşteptat de la fiu să ia faţă de el exact locul pe care-l ocupase el faţă de părintele său, reia şi îndeplineşte aceleaşi gesturi care, mai

înainte, făceau parte din cotidianul lor la Roches – înainte ca realitatea să se spargă şi să se facă ţăndări –, acel cotidian sfâşietor, acea vrajă, zilele acelea golite de orice, pline de prezenţa magnetică a muntelui.

După ce-a scos din casă salteaua şi cearşafurile pătate cu negru, ca un giulgiu, le stropeşte cu benzină şi le dă foc. Un fum gros impute Roches pe măsură ce năsălia aia îsi dezvăluie arzând arcurile şi spuma sfârâindu-i în măruntaie. Stă pe marginea rugului şi-l aţâţă cu câte-un jet de benzină, cu faţa lipsită de expresie, cu privirea aţintită-n mijlocul flăcărilor, iar când pleacă în sfârşit, e ca să taie lemne şi să le facă stivă-n magazie.

Urmează zile mohorâte, în care toamna se instalează treptat, zile în care timpul pare egal, zorile şi apusul alternând într-o lumină monocromă cu minime variaţii, sub o burniţă neîntreruptă, cu muntele înghiţit dimineaţa de un linţoliu de ceată.

Fiul se refugiază în compania nou-născutei. O hrăneşte, o schimbă, o leagănă, gata să vină în întâmpinarea oricărei nevoi a ei ca să-l poată ţine la distanţă pe tatăl care-i supraveghează pe furiş, când cu o privire inexpresivă, ca şi cum doar trupul lui s- ar afla acolo, iar el l-ar fi părăsit, când cu un aer rătăcit.

Băiatul se-ntoarce în fiecare zi la mormântul mamei, unde ploaia şi nopţile umede au turtit movila. Iarba cosită şi

întoarsă de cazma răsare deja din nou, palidă. Fiul aduce acolo pietrele de care tatăl curăţase mai demult pământul pentru viitoarea grădină de legume şi le aranjează pe mormânt construind un monument mărunt pe care depune buchete de flori de câmp târzii, ciulini, asteri şi digitale cu corole uscate care foşnesc încetişor când un vânticel blând suflă peste câmpie.

Aşa cum a văzut-o pe mamă făcând, îşi strânge pe furiş un băgăjel, nişte flecuşteţe de copil, pe care-l ascunde sub canapea când nu vede tatăl: câteva cutii de conserve, lapte praf, o lanternă, o pânză izotermă, nişte gablonzuri, un tricou al mamei care i-a păstrat mirosul. Aşteaptă, la fel de îngrozit de prezenţa furtunoasă a tatălui ca şi de perspectiva de a eşua şi el, dar la câteva săptămâni după înmormântarea mamei, când îl vede încărcând în roabă bidoanele ca să meargă să aducă apă, copilul ştie că nu trebuie să piardă ocazia.

Trage cu urechea la sunetul plasticului care loveşte tabla, la păcănitul regulat al roţii pe ax în timp ce bărbatul se-ndepărtează pe cărarea străjuită de urzici, pe marginile căreia scuipă gros după ce şi-a dres gâtul, şi de cum se estompează zgomotul, copilul se repede la canapea, se-ntinde pe burtă pe dalele de beton ca să scoată ce-a ascuns până atunci şi-ndeasă totul într-un rucsac.

Iese din casă şi se duce la magazie. De când au ajuns la Roches, l-a văzut de multe

ori pe tată descuind lacătul cu cifru, ascunzând micul mecanism cu roţi dinţate sub pulpa degetului mare, apoi răsucindu-l din nou, lăsând lacătul să atârne pe zăvor, cu toarta strălucind rece în lumină. Copilul e sigur de primele cifre, pe care le-a zărit în treacăt şi le-a ţinut minte. Acum caută cu gesturi febrile combinaţia ultimelor două, se uită peste umăr de frică să nu apară cumva taică-su, dar lacătul se împotriveşte între degetele lui înţepenite de spaimă, nu dă la iveală niciun sesam, rotiţele se-nvârt în gol pe axul lor.

Băiatului îi cad ochii pe târnăcopul cu care taică- su săpase groapa mamei, aruncat în iarbă. îl târăşte până la magazie, încearcă să-l ridice, cu mari opinteli, dar capătul uneltei, prea greu, cade imediat la picioarele lui şi ciocul se-nfige-n pământul moale, îl apucă din nou, de data asta mai de sus, cu coada pe şold, lipită de osul bazinului, şi loveşte de mai multe ori lacătul. Târnăcopul deviază de fiecare dată, zgârie lemnul uşii, abia atinge zăvorul de metal. Braţele copilului tremură de atâta efort, i se taie respiraţia. Lasă jos unealta pentru o clipă, gata să renunţe, apoi o ridică din nou, îşi ia de două ori mai mult avânt şi loveşte urlând furios. De data asta, vârful nimereşte zăvorul, care se desprinde de uşă.

Copilul lasă jos târnăcopul, apucă zăvorul cu ambele mâini. Proptindu-se cu talpa unui picior în uşă, trage cu toate puterile, până smulge zăvorul şi cade pe spate. Se ridică

dintr-un singur salt, se năpusteşte în magazie la sertarele dulapului de vase, le goleşte la picioarele lui. Cele trei gloanţe se rostogolesc pe jos printre toate vechiturile alea, dar pistolul nu e acolo. Copilul le ridică, le ţine-n mînă şi se uită la ele, e gata să renunţe şi tocmai atunci vede cârpa murdară atârnând pe unul dintre rafturile de sus ale dulapului. Strecoară gloanţele într-un buzunar, se suie pe dulap, pune-un picior în golul sertarului şi se ridică sprijinindu-se-n braţe până ce reuşeşte să prindă cârpa cu vârful degetelor. Pachetul cade pe jos, dând la iveală pistolul, care zace acum, greu şi mat, în praf. Fiul coboară de pe dulap, ia arma şi se-ntoarce în casă.

Nou-născuta s-a trezit în mijlocul pătuţului amenajat într-o ladă de mere. Se uită la el cu ochi liniştiţi cum bagă pistolul în rucsac şi scoate doar un suspin lung când o-nveleşte în pătură şi-o ia în braţe. Băiatul merge la uşă, dă să iasă, dar se opreşte, se răsuceşte şi mai aruncă o privire către talmeş- balmeşul infect din încăpere. Se-ntoarce, ia din vatră o surcică aprinsă la un capăt şi-o aşază pe canapea, în adâncitura dintre perne. Aşteaptă să vadă că focul se-nteteste şi mângâie şuierând catifeaua zdrenţuită, apoi mai aruncă câteva vreascuri pregătite de tată lângă şemineu.

Se-ndepărtează cât de repede îl lasă povara sugarului şi a rucsacului, nu în

direcţia potecii pe care plecase atunci cu mama şi pe care riscă să se- ntâlnească cu tatăl, ci prin mijlocul câmpiei, către pădurile ruginii de zadă. Abia când ajunge la marginea pădurii se-ntoarce să contemple incendiul care nimiceşte Roches. Nu percepe decât un halou roşiatic în lumina care începe să scadă, lumină la fel de roşiatică, încât pare că focul a cuprins cerul întreg. O coloană înaltă de fum negru se deplasează spre vest.

Copilul a-mpietrit, cu aura incandescentă sclipindu-i în irisul albastru. Ce nu vede din locul din care priveşte îşi poate imagina: flăcările ajungând la grinzi şi la bârne, trosnind cumplit pe măsură ce cuprind etajul, luând cu asalt furioase pereţii, şarpanta, apoi tatăl care descoperă pe drumul de întoarcere casa mistuită de flăcări, lăsând din mâini roaba grea, plină cu bidoanele cu apă, şi alergând spre Roches. O să cadă oare-n genunchi, o să înfrunte flăcările ca să caute printre dărâmături trupul fiului şi al nou-născutei?

Băiatul trece de lizieră şi se-afundă-n umbra arămie a pădurii. înaintează printre copaci, dar îi vine greu s-o ţină pe cea mică, care a adormit. Muşchii lui, mai devreme înţepeniţi de spaimă, tremură acum. Coteşte spre nuc în lumina tot mai slabă a zilei şi, când ajunge, lasă jos sugarul, la poalele copacului, lângă adâncitura dintre rădăcini, trage către el o creangă uscată, s-o aibă la-ndemână, împinge-n gaură

rucsacul, apoi se strecoară şi el cu sugarul şi potriveşte creanga ca să ascundă intrarea. Spaţiul îngust îi lasă loc doar cât să scoată din rucsac bidonul cu apă, biberonul şi laptele praf, să pregătească biberonul şi s-o hrănească pe soră-sa, care suge înverşunată în timp ce-şi plimbă degeţelele pe faţa lui. Fiul e cuprins acum de o imensă oboseală. în pădure e din ce în ce mai puţină lumină şi se lasă un frig umed, încărcat cu mireasma nopţii, a bălţilor, a lemnului şi a ferigilor putregăite. Scoate din rucsac tricoul mamei şi-şi îngroapă faţa-n el ca să-i respire mirosul.

Aude prin somn vocea tatălui. Se trezeşte brusc şi sora lui tresare. Dincolo de creanga care ascunde gaura lor, băiatul ghiceşte pădurea cufundată-ntr-un întuneric algid. Condensul format de corpurile lor la un loc saturează cavitatea cu un aer jilav care duhneşte acru. Băiatul adulmecă scutecul plin al bebeluşului şi se strâmbă.

Pentru o clipă, crede c-a visat doar vocea tatălui şi dă să aprindă lanterna, dar vocea răsună din nou, strigându-l pe nume, atât de aproape încât tresare şi se loveşte cu creştetul de partea de sus a ascunzătorii, făcând să-i cadă bulgăraşi de pământ pe umeri. Se-aud paşi, foşnet de ferigi, crengi rupte, o respiraţie hârâită.

Lumina unei lanterne străbate pădurea, se opreşte o vreme asupra lor, fragmentată de creanga care-i ascunde; fiul îşi ţine

respiraţia, iar fasciculul de lumină trece mai departe în timp ce tatăl îl strigă din nou cu un glas disperat, rugător, pe care copilul nu i-l cunoaşte. O imploră mut pe soră-sa să stea cuminte, iar ea se uită la el cu o figură senină, cu nările abia fremătând la fiecare respiraţie.

Paşii tatălui se depărtează. Fiul aşteaptă câteva minute bune, până când nu mai aude decât murmurul deja familiar al pădurii. Dă laoparte creanga de la intrarea-n gaură, scoate capul, inspectează împrejurimile şi, cum nu vede niciun semn al prezenţei tatălui, iese cu sugarul aşezat pe piept, îşi recuperează rucsacul şi-o ia la goană orbecăind prin pădure.

Merge spre torent. Vuietul lui îi acoperă paşii când se-apropie. Apa are reflexe de mercur şi şerpuieşte printre pietre ca o năpârcă moleşită. Aici, fiul se poate lipsi de lumina lanternei. Se opreşte pe mal, o pune pe soră-sa pe-un bolovan plat, învelită- n pătură. Torentul îi învăluie într-o răcoare umedă care-l face să dârdâie. Desface scutecul nou-născutei, o şterge cu el, dă să-l cureţe în apa îngheţată care-i amorţeşte degetele, dar îşi dă seama că n-o să-l poată usca, aşa că lasă cârpa în voia curentului.

Caută-n rucsac tricoul mamei, i-l înnoadă sugarului la mijloc şi înveleşte copilul în pătură tocmai când o umbră uriaşă, pe care-o zăreşte cu coada ochiului, îi atrage atenţia şi-i opreşte orice mişcare. Un urs vine către ei, iese liniştit dintre copaci şi respiră zgomotos. Blana sa cafenie şi

groasă are în lumina lunii reflexe de-un albastru spectral, îngrozit, băiatul se ghemuieşte deasupra surorii lui şi nu mai mişcă. Ursul se apropie de torent, se adapă pe îndelete, fără grabă. Când îşi ridică din nou capul, din gură i se scurge apă. Se scutură, cască, dă la iveală colţii maxilarelor puternice şi intră-n râu. Copilul încearcă să se facă şi mai mic, cu corpul adunat, paralizat deasupra sugarului. Simte ursul apropiindu-se, îi pătrunde în nări mirosul blănii ude, bestiale şi vegetale la un loc, ca şi cum perii ei ar fi reţinut izul jilav al pădurii. Animalul se-opreşte lângă el, la nici doi metri, şi-l adulmecă. Răsuflarea sa grea atinge ceafa băiatului, care îşi ridică doar un pic capul înspre el şi vede pe piatră una dintre labele late, blana îmbibată cu apă, ghearele încovoiate. Apoi, ursul pare să-şi piardă interesul pentru copil, se răsuceşte şi pleacă de-a lungul râului cu aerul unui stăpân. Băiatul rămâne încă multă vreme nemişcat, cu coatele şi genunchii amorţiţi de durere, iar când, în sfârşit, îndrăzneşte să se ridice, din prezenţa ursului n-a mai rămas decât o urmă cenuşie pe piatră.

Haloul galben al lanternei saltă pe pământ în ritmul paşilor lui, fără ca el să aibă nici cea mai mică idee în ce direcţie merge. în jur, pădurea a devenit mai deasă, mai întunecată. Când se opreşte, cu toate simţurile la pândă, desluşeşte zgomotul din jur, compus dintr-o mie de sunete infime:

copaci care se leagănă-n vânt, frunze uscate căzând neîncetat, ghearele păsărilor de noapte care zgârie coaja crengilor pe care se aşază ca nişte gardieni clarvăzători.

Nou-născuta începe să geamă şi să se-agite în braţele fiului. O chinuie foamea şi setea. Băiatul ştie

, , , că în curând va trebui să se oprească iarăşi, dar deocamdată se pune în mişcare, o ia în sus pe o potecă şi, la capătul unui urcuş obositor, ajunge la un teren plat şi se vede obligat să meargă de-a lungul unei brâne pe care cresc pini pipernicişi, cu rădăcinile înfipte chiar în piatră. Raza lanternei trece peste trunchiurile lor răsucite, peste stâncile pe care se scurg în dâre negre sevele şi umezeala nopţii, apoi haloul e înghiţit de o cavernă mare, astupată parţial de vegetaţie.

Fiul se opreşte, scrutează adâncimile de nepătruns, se-ntreabă dacă n-o fi vreo veche mină ca aceea pe care a descoperit-o într-una dintre peregrinările lui sau poate vizuina ursului. Epuizarea îi domoleşte spaima; gâtlejul acesta deschis în trupul muntelui i se pare mai puţin înfricoşător decât perspectiva de a fi găsit de tată. îşi croieşte drum până-n bezna din peşteră, trece printr-un loc atât de strâmt încât un adult ar fi obligat să se aplece şi descoperă o sală boltită de aproape trei metri înălţime. în aer pluteşte un miros de criptă umedă şi rece.

Cu sora strânsă la piept, băiatul plimbă

cercul lanternei peste formaţiunile calcaroase care atârnă din plafon către sol în locul unde peştera se-nfundă în adâncuri cu ramificări secrete. Atentia îi e atrasă de nişte pete stranii de pe un perete denivelat. Se- apropie şi descoperă urmele unei picturi rupestre reprezentând o creatură cu labe delicate, cu capul purtând coarne cu o încrengătură complexă, ca nişte rădăcini; animalul e urmărit de trei siluete omeneşti. Două sunt înarmate cu lănci, a treia nu poartă arme, dar o linie întunecată e înfiptă într-o parte a creaturii.

Fiul nu ştie că niciun ochi de om n-a mai căzut asupra frescei din timpurile imemoriale când a fost pictată cu oxid de fier şi cretă. E fascinat de apariţia aceasta în raza lanternei; i se pare că aude bocănitul copitelor pe pământul tare şi gâfâitul oamenilor, că simte groaza prăzii şi emoţia vânătorilor.

Se-ndepărtează până la urmă, pentru că i se- nvârte capul, şi se lipeşte de-un perete. îndreaptă lumina spre faţa nou-născutei şi-i vede pielea palidă, buzele vineţii. Băiatul o frectionează asa cum îi fâcea lui mama ca să-l încălzească. Duce la gură mânuţele ei strânse într-ale lui şi suflă pe ele aerul cald din piept. Când sora pare să-şi fi revenit, îşi deschide canadiana şi lipeşte bebeluşul la pieptul său, desface pânza izotermă şi şi-o pune pe umeri. Scoate din rucsac o conservă de ton, înţeapă capacul şi bea sucul. Mănâncă tonul mărunţit, având grijă să mestece încet. Mănâncă şi câţiva dintre

biscuiţii pe care mama-l punea să-i moaie dimineaţa în lapte cald, şi-l străfulgeră senzaţia singurătăţii sale fără margini, gândul că a pierdut-o pe mamă pentru totdeauna.

îi revin în minte impresii ale prezenţei ei iubitoare, ale atenţiei cu care-l înconjura, apoi imaginile corpului întrevăzut prin uşa dormitorului de la etaj, la Roches, a gropii noroi te săpate-n pământ, a sicriului şubred, asamblat grosolan şi bătut în cuie de tată. Iar dacă nu plânge, e pentru că se ridică-n el o ură înverşunată care face să-i bată inima şi tâmplele, răspândindu-i-se până-n braţe şi- n picioare. îşi aude din nou numele, strigat undeva în pădure de vocea tatălui, din ce în ce mai gravă, spectrală, ca a muntelui însuşi. Fiul scotoceşte-n rucsac, scoate pistolul şi-l încarcă neîndemânatic cu cele trei gloanţe. Arma, docilă, se-nchide la loc cu un clinchet în mâinile lui de copil. Ascunzând sugarul în poala canadienei, fiul stinge lanterna şi rămâne nemişcat, ţinând strâns pistolul, cu ochii deschişi spre bezna deplină a peşterii.

înainte să se crape de ziuă, întunericul e brăzdat de fulgere care dezvăluie mari vălătuci negri gata să se abată asupra muntelui. începe să cadă o ploaie deasă, stăvilită o clipă de coroanele copacilor, după care stropii străpung frunzişul şi lovesc cu zgomot pământul.

Băiatul a dormit doar pe apucate, tresărind la cel mai mic zgomot. Noaptea i s-a părut o lungă alunecare între veghe şi

vis, evocări ale mamei, reminiscenţe ale unor urmăriri prin pădure despre care n-ar putea spune dacă mintea lui le-a creat din nimic ori dacă au aparţinut altora înaintea lui.

Se scoală, face pipi la perete, umple bidonul cu apa de ploaie care se scurge pe bolovanul de la intrarea în peşteră. încearcă să-şi hrănească sora cu ce-a mai rămas din laptele din biberon, dar ea-şi întoarce întruna capul. Pare slăbită, somnolentă şi rebegită de frig. O înfofoleşte în pânza izotermă, îşi trage gluga şi iese din adăpost.

Pădurea e cufundată într-o ceată deasă. Trunchiurile copacilor nu mai sunt decât linii negre cu vârfuri invizibile. Băiatul se uită-mprejur şi nu reuşeşte să se orienteze. Ploaia cade-ntruna, paşii îi alunecă pe covorul de frunze uscate, ca şi cum muntele ar asuda acest humus ruginiu. Terenul e-n pantă abruptă şi băiatul cade-n fund de mai multe ori, se ridică agăţându-se de scoarţa udă a copacilor. Merge multă vreme, obligat să fie prudent, cu senzaţia că pădurea se întinde, se distorsionează şi se transformă la nesfârşit.

Şi-atunci îşi vede tatăl, ori mai degrabă ghiceşte silueta tatălui la poalele unui perete stâncos, abia o poate desluşi în ceaţă, o umbră verticală şi totuşi frântă, înaintând printre copaci. Fiul se culcă pe spate în dosul unui trunchi căzut la pământ, pândind zgomotul surd al apropierii tatălui. Se sprijină într-un cot ca să se uite peste

copac, dar din cauza arborilor şi-a cetii nu vede nimic. Stă smirnă în mirosul de lemn şi de humus în descompunere, picurii de ploaie udându-i faţa, cu trupuşorul surorii nemişcat pe piept.

După o lungă aşteptare, cum nu mai aude decât ropotul ploii, se ridică cu grijă şi-şi reia drumul. Ţine nou-născuta cu o singură mână, cu cealaltă se- ajută ca să urce panta pe care-a pornit, se prinde de pietre, de rădăcini, de crengi căzute la pământ. Aude în spate pe cineva fugind şi, când ajunge în vârf, se răsuceşte.

Bărbatul e la cincizeci de metri mai jos şi, chiar dacă nu-i poate distinge bine faţa, băiatul ar putea să jure că are privirea ridicată spre el. Se uită unul la celălalt fără să se mişte; tatăl nu spune nimic, nici măcar nu-i pronunţă numele. Poate că şi-a epuizat cuvintele. Nu schiţează niciun gest, ca şi cum ar încerca să-l obişnuiască pe copil cu vederea lui, cu prezenţa lui, sau ca şi cum ar cumpăni distanţa dintre ei. Ridică încet ambele mâini, ca pentru a-l calma, face un pas către fiul care o ia imediat la goană, mâncând pământul. Tatăl se aruncă pe urmele lui în susul pantei abrupte, cade, se ridică şi reia urcuşul greu către fiul lui.

Pădurea se-ntinde împrejurul copilului, nebuloasă, ireală, învăluită totuşi în lumina albă, uniformă a zilei. Aleargă drept înainte, dezorientat, coteşte la întâmplare spre câte-un luminiş, obligat să ocolească trunchiurile căzute la pământ. Se opreşte

gâfâind să se uite-n jur, extenuat de fugă şi de greutatea surorii lui, de la care îl dor deja braţele şi spatele. Ştie că nu mai poate rezista mult, că tatăl – sau chestia aia, fiinţa aceea metamorfozată de Roches care a pretins la un moment dat dreptul de a-i fi tată –, cu paşii lui mai mari şi mai rapizi, îl va ajunge până la urmă, undeva în mijlocul desişului fără scăpare al pădurii. Fiul merge totuşi mai departe, împins de la spate de disperare şi de frica aceea ancestrală, primitivă a prăzii hăituite fără încetare de vânător.

Încercând să se orienteze după lumina zilei, începe să urce o altă pantă, mai blândă, şi încetineşte. în jurul lui, copaci înalţi, cu scoarţa netedă şi albă, pătată cu picăţele negre, îndoită pe alocuri în fâşii lungi, ca şi cum creşterea ar fi avut loc în urma unor năpârliri succesive. De crengi se leagănă nişte frunze de un galben strălucitor. Fiul înaintează printre copaci, descoperă răni vechi făcute cu tăişul unor lame, pe care scoarţa regenerată a format cicatrici bombate şi livide. Din ele trebuie să se fi scurs odată multă sevă, curgând pe trunchiuri şi închegându-se în timp în nişte pete întunecate de vomă. Unii dintre mestecenii ăştia sunt morţi; n-a mai rămas din ei decât tulpina dezgolită, împungând cerul, acoperită de muşchi verde. Alţii au cedat până la urmă sub propria greutate, frângându-se în locul în care i-au slăbit loviturile de topor, şi stau strâmb, sprijiniţi de ramurile copacilor de-alături, ori

prăbuşiţi la pământ. Pădurea de mesteceni argintii îi evocă băiatului un mare osuar, imaginile pe care le-a văzut în cărţi, cu schelete de animale preistorice din care n-au mai rămas decât colţii sau nişte coaste albite, nemişcate. Peste rămurişul lor, buchete enorme de vâsc întind umbre fantomatice, presărate cu boabe translucide.

Vântul se-opreşte şi ceaţa se ridică, lasă să se vadă pe cerul plumburiu locul pe unde trece la înălţime joasă un stol de gâşte cenuşii, precedate de ţipetele lor. Fiul îşi ridică spre ele obrazul şiroind de transpiraţie şi de ploaie. îngenunchează şi-o pune pe soră-sa pe jos, îi scoate atent capul din pânza izotermă. Pleoapele nou-născutei sunt închise şi-i arde fruntea; respiră repede şi scurt. Băiatul suspină adânc, dar îşi reţine imediat plânsul. Când se ridică, fetiţa deschide ochii. Cei doi copii se privesc, el îi face o promisiune tăcută înainte de a se depărta şi a dispărea din raza privirii ei. Cu ultimele puteri, nou-născuta se pune pe plâns şi glasul ei se ridică într-un strigăt înnebunit, disperat şi sălbatic care sfredeleşte liniştea sepulcrală a mestecănişului.

Bărbatul îşi face apariţia şi înlemneşte, lovit în plex de priveliştea pădurii de mesteceni. A ajuns aici condus de plânsetul fetiţei. O vede, în scânteierea aurită a pânzei izoterme care foşneşte în pumnişorii care-o tot mototolesc. Ploaia s-a domolit,

dar peste acoperământul metalic continuă să cadă picături fine. Fără să arunce vreo privire spre trunchiurile sfâşiate ale mestecenilor, bărbatul străbate cu o greutate stranie spaţiul care-l desparte de fetiţă, abia ridicându-şi piciorul din pământ la fiecare pas. Face mişcări de insectă, gesturi de fasmidă, de-o asemenea lentoare încât pare că în fiecare clipă muntele ar ameninţa să se despice sub paşii lui şi să- 1 înghită şi, când în sfârşit ajunge lângă nou-născută, se clatină în hainele lui ude leoarcă, cu gâtul frânt, ca şi cum s-ar afla la picioarele propriului mormânt.

Nu-şi aude fiul când iese dintre copacii unde stătuse la pândă, nu-l aude nici când se-apropie de el pe furiş, dar aude păcănitul cocoşului când fiul armează pistolul în spatele lui. îşi ridică fără mirare capul, se răsuceşte încet ca să vadă cu ochii lui de om nebun şi sfârşit ţeava care îi e îndreptată spre piept. Băiatul ţine mânerul cu ambele mâini şi nu clipeşte, ochii-i lucesc de-o furie veche, familiară şi prea multă vreme ţinută-n frâu.

Tatăl se caută-n buzunare cu degetele lui ca picioarele de păianjen, negre de mizerie şi de pământ, şi duce la gură, cu gesturi tremurânde, o ţigară mototolită.